

ÓΡΘΟΔΟΞΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΈΚΔΟΣΗ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΌΡΘΟΔΟΞΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ
«ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΣΤΗ ΑΓΙΑ ΉΡΥΞΗ»

ΔΡΙΘΜΟΣ 106 ΑΝΟΙΞΗ - ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2015

ΑΡΙΘΜΟΣ 106 ΑΝΟΙΞΗ - ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 215

ÓΡΘΟΔΟΞΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΈΚΔΟΣΗ ΠΑΓΚΥΠΡΙÙ ΣΥΛΛÓΓÙ ΌΡΘΟΔΟΞÙ ΠΑΡΑΔÓΣΕΩΣ
“ΟΙ ΦÍΛΟΙ ΣÙ ΑΠÙ ΌΡΥΞ”

ISSN 1011 – 1719

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

* * *

Διεύθυνση:

T.K. 25524 – 1310 Λευκωσία

* * *

www.orthodoximartyria.com

* * *

Οι συνεργάτες έχουν τίν εύθύνη τῶν ἀπόψεών τους.

* * *

Ἐπίσια συνδρομή Κύπρου: 7 εύρω.

Τιμή τεύχους: 3 εύρω.

Ἐπίσια συνδρομή Ἑλλάδας: 10 εύρω.

Ἐπίσια συνδρομή ἔξωτερικοῦ: \$ 10.

Ο τραπεζικός λογαριασμός τοῦ Περιοδικοῦ εἶναι:

Τράπεζα Κύπρου. «Φίλοι τοῦ Ἀγίου Ὁρούς»,
173-05-016152, κόδικας πράξης 4222.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛΙΔΑ

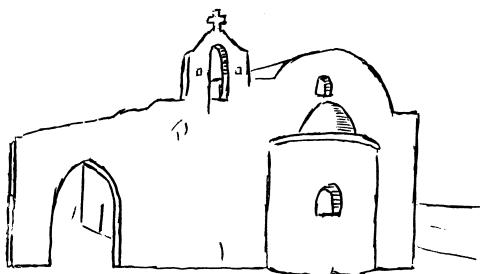
Α' ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗΝ ΠΙΝΕΥΜΑΤΙΚΗΝ ΖΩΗΝ

1. Ἀγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, Εἰς τίν πάνσεπτον Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου	1
2. Ἀπό τὸν «Ἐνεργετινό», Ὁ κωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τὸ σῶμα καὶ τὰ μετέπειτα β',	4
3. Γεωργίου Κάκκουρα, Ἡ Ἅγια Μαρία, μπρέρα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου	8
4. Πρωτοπρεσβύτερου Γεώργιου Χρ. Εὐθυμίου, Ἡ γνωριμία μου μέ τὸν Ἅγιο Πορφύριο Καισοκαλυβίτη	12
5. Ὁ Ἅγιος Παΐσιος Ἅγιορείτης μιλᾶ γιά τὴ Θεολογία	16
6. Νίκου Ὁρφανίδη, Γιά τό Γέροντα Ἅγιο Παΐσιο	19
7. Μοναχοῦ Νέόφυτου Γρηγοριάτη, Λόγοι τοῦ Ἅγιου Παΐσιου τοῦ Ἅγιορείτη	21
8. Ἀρχιμανδρίτη Γεώργιου Γρηγοριάτη, Περὶ τῆς νοερᾶς προσευχῆς	23
9. Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννην Ἰωάννου, Τό ἐωθινόν Εὐαγγέλιον	25
10. Χριστούφαντον, Ἡ νόθος ἀγάπη τῶν Οἰκουμενιστῶν	29
11. Πρεσβύτερου Στέφανου Μπόικ - Nívo, Μιά ίστορία ἀπό τό Τιμόρ	31
12. Ἀνδρέα Παπαβασιλείου, Μάρτυς μου ὁ Θεός	33
13. Ἐλευθέριου Οἰκονομάκου, Τό μήνυμα τῆς Ἐκκλησίας γιά τὴ γυναίκα σέ καιρούς φεμινιστικῆς ὑστερίας (ς')	35
14. Σάββα Μαστραπῆ, Γιά τίν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Πορταΐτισσας τῶν Ἰβρίων	40

(Ἡ συνέχεια τῶν περιεχομένων σπί β' σελίδα τοῦ ἔξωφύλλου)

Β' ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΟΣ (ΑΦΙΕΡΩΜΑ)

15. Συμεών Πηγαδουλιώπη, Προλογικό σημείωμα	44
16. Ὁ Μέγας Βασιλεὺς μιλᾶ γιὰ τὸν ἐπίσκοπο	48
17. Βασιλείου Μουστάκη, Ὁ ἐπίσκοπος καὶ τὰ κάρβουνα	52
18. Ἀρχιμανδρίτη Ἱερόθεου Ἀργύρη, Ὁ ἐπίσκοπος κατὰ τὸ Γέροντα Ἐπιφάνιο Θεοδωρόπουλο	55
19. Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννη Ζόζουλακ, Ὁ ἐπίσκοπος καὶ ἡ ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων ..	59
20. Πρωτοπρεσβύτερου Ἀγγελοῦ Ἀγγελακόπουλου, Ὁ ἐπίσκοπος καὶ τὸ μεταθετόν	63
21. Φώτιου Σκοινᾶ, Ὁ ἐπίσκοπος ὃς φύλακας τῆς πίστεως	66
22. Χριστόδουλου Βασιλειάδη, Ὁ ἐπίσκοπος καὶ τὸ ποιμαντικό του ἔργου	69
23. Δημήτρη Καπιπαῖ, Οἱ ἐρωτίσεις πού ὑποβάλλονται στὸν ἐπίσκοπο κατά τὴν χειροτονία του..	72
24. Μιχαήλ Ε. Μιχαλίδη, Προϋποθέσεις γιὰ τὸ ἐπισκοπικό ἀξίωμα	76
25. Στέφανου Κασταρῆ, Οἱ ἐπίσκοποι ὃς διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων	79
26. Σάββα Ἀλεξάνδρου, Τὸ ἐπισκοπικό ἀξίωμα κατὰ τοὺς θεοφόρους Παιέρες	83
27. Ἀντώνη Πιλλᾶ, Πανάρετος Πάφου, ἔνας Ἀγιος ἐπίσκοπος	86
28. Κυριάκου Σαμάρα, Ὁ ἐπίσκοπος ὃς τὸ δρατό κέντρο τῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας	89
29. Ἀντώνιου Ν. Στυλιανάκη, Ἡ δργάνωσις τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας	92
30. Χρυστάλλας Στυλιανοῦ, Ὁ ἐπίσκοπος καὶ τὰ Μυστήρια	94
31. Βασιλείου Χαραλάμπους, Ὑπάρχει ἰερωσύνη καὶ ἀρχιερωσύνη στοὺς αἱρετικούς;	97
32. Παναγιώτη Τελεβάντου, Ἐκκλησιαστικές εἰδήσεις	101
33. Βιβλιοπαρουσιάσεις - Βιβλία πού λάβαμε	106

Εἰκόνα ἐξωφύλλου: Φωτογραφία τῆς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ Παντοκράτορος ἀπό τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. Κατεχόμενη Χάρτια, ἐπαρχία Κυρηνείας. Ἐργο τοῦ 16ου αἰώνος. Σήμερα ἐκτίθεται στό Βυζαντινό Μουσεῖο τοῦ Ἰδρύματος Μακαρίου Γ' στή Λευκωσία.

Εἰκόνα ὅπισθιοφύλλου: Φωτογραφία τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Αὐξεντίου. Κατεχόμενη Κώμη Κεπήρη, Καρπασίας, ἐπαρχία Ἀμμοχώστου. Κτίσμα τοῦ 17ου αἰώνος μέ συνεχεῖς προσθῆκες μέχρι τὸν 20ο αἰώνα.

‘Αγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΝΣΕΠΤΟΝ ΚΟΙΜΗΣΙΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

υλόγησον, πάτερ.

‘Αδελφοί καὶ πατέρες, ἵδού ἡ πάνσεπτη καὶ πανσέβαστη καὶ παμμακάριστη κοίμηση τῆς ἀθάνατης Θεομήτορος. Ἰδού, ὁ ἱερός ναός τῆς ἀρχῆς τῆς ζωῆς, (ἡ Παναγία), μεταβαίνει σήμερα πρός τίν ζωή, πού δέν λήγει ποτέ. Ἰδού, ἡ νύμφη τοῦ βασιλέως τῶν ἄνω δυνάμεων, (ἡ Παναγία), ἐπείγεται νά μεταβαίνει στούς νυμφικούς θαλάμους, πού βρίσκονται στά ἐπουράνια. Ἰδού, ἡ λαμπάδα, (ἡ Παναγία), ἐπανέρχεται πρός τό ἀνέσπερο φῶς, πού λάμπει συνέχεια καὶ δέν δύει ποτέ. Ἰδού, τό παλάτι τοῦ ἔνδοξου βασιλέως (ἡ Παναγία), ἀνεβαίνει πρός τά (πνευματικά) συμπόσια, (τά ὅποια πλουσιοπάροχα προσφέρονται) εἰς τά ἀνάκτορα (τοῦ βασιλέως Υἱοῦ καὶ Θεοῦ της). Ἰδού, ὁ θρόνος τοῦ ἀκτιστού βασιλέως, (ἡ Παναγία), ἐπανέρχεται ἐνδόξως εἰς τόν οἴκο τοῦ βασιλέως (Υἱοῦ καὶ Θεοῦ της). Ἰδού, ἡ χωρίς κανένα ἀπολύτως ψεγάδι καὶ ἀμόλυντη τράπεζα, (ἡ Παναγία), προσκάλεσε σέ συμπόσιο ὅλους ἐμᾶς, γιά νά ἀπολαύσουμε μέ ἀφθονία (τά πνευματικά ἀγαθά) καὶ νά ποτισθοῦμε καὶ νά φωτισθοῦμε. Καί ἀφοῦ (μᾶς) πρόσφερε τόν ἄρτο τῆς (αιώνιας) ζωῆς, μᾶς κερνᾶ ἀπό τό μεγάλο οἰνοδοχεῖο (ἐκλεκτό) ποτό, πού εἶναι ἔξαγνιστικό, λέγοντάς (μας): ‘Ο ἄρτος, πού σᾶς δίνεται δι’ ἐμοῦ, καὶ τό μεγάλο οἰνοδοχεῖο τῆς ἀμόλυντης καὶ χορηγού τῆς (αιώνιας) ζωῆς πλευρᾶς Αὐτοῦ (τοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ μου) φωνάζει πρός ἐσᾶς, λέγοντας: «ἔλατε ἐδῶ, φάγετε τόν ἄρτο μου», πού ζεῖ καὶ σᾶς παρέχει τίν (αιώνια) ζωή. Μήν τρώγετε ἄλλον ἄρτο, πού δέν εἶναι δικός μου, γιά νά μή πεθάνετε. Διότι, ἐκεῖνος ὁ πλήρους ἕδοντῆς ἄρτος τῆς ἀμαρτίας εἶναι θανατηφόρος, καὶ αὐτός πού δίνει ἐκεῖνον εἶναι ἀνθρωποκτόνος. Ἐγώ δέ, πού ἀπό τή φύση μου εἶμαι (ἡ αἰώνια) ζωή, τοποθετῶ μπροστά, γιά χάρη σας, τόν ἄρτο τῆς ζωῆς. Γ’ αὐτό, «φάγετε τόν ἄρτο μου» κατά τρόπο ἄξιο, γιά νά μήν ἀποθάνετε, «καὶ πίνετε τόν (ἐκλεκτό) οἶνο, τόν ὅποιο σᾶς ἔχω κεράσει». (Χορτάστε ἀπό τό φαγητό) καὶ μεθῦστε «ἀπό τόν πλοῦτο τῆς τραπέζης τοῦ οἴκου μου» καὶ κανείς ἀπό ἐσᾶς ἃς μήν πίνει, μέ κρίση ἀμαρτωλή, κλοπιμάδιο οἶνο, ὁ ὅποιος ἀγαπᾷ καὶ ρέπει πρός τίν ἕδονή, ίνα μή αὐτός,

‘Ο πλήρης τίτλος εἶναι: Κατίκησις Κ’, Τοῦ αὐτοῦ περί τῆς ἀγίας καὶ πανσέπτου καὶ μακαρίας Κοιμήσεως τῆς Πλανάγνου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ vontί αὐτῆς ὄμιλία περί τοῦ ἄρτου τῆς ζωῆς.

ἔνεκα τούτου, ἀφοῦ κατανικηθεῖ ἀπό τή μέθη τῆς δυσμένειας καὶ τῆς παραφροσύνης, παραδοθεῖ εἰς «νοῦν ἀνίκανο νά διακρίνει τό ἀληθές καὶ τό ὄρθο, μέ ἀποτέλεσμα νά πράττει ἀπρεπῆ καὶ ἀνίθικα ἔργα». Διότι, (λέγει ἡ Παναγία), ὅσοι προτίμοσαν ἐκεῖνο τό ξένο, τό ὅποιο συγχρόνως εἶναι ὑπερβολικά καυτερό καὶ θολό, γεμάτο λάσπη, ἀντί τοῦ ἀγίου, καὶ (τοῦ) ὑπερκάθαρου, καὶ (τοῦ) προσφέροντος τή ζωή, δικοῦ μου κεράσματος, (δηλαδή τοῦ Χριστοῦ), «ῆλθαν στή θέση», πράγματι, «τῶν ἀνόητων κτηνῶν καὶ ἔγιναν ὅμοιοι μέ αὐτά», ζώντας κτηνώδη βίον καὶ πράττοντας ἔργα ἀφροσύνης, πού εἶναι θανατηρά, χωρίς νά ἐντρέπονται. Πρός τούς ὅποίους (ἀπευθύνεται) ὁ δικός μου Υἱός καὶ Θεός, (πού εἶναι) ὁ μόνος καὶ μοναδικός ἄρτος τῆς (ἀίωνιας) ζωῆς καὶ φονευτής τοῦ θανάτου, (καὶ) προσφωνεῖ αὐτούς πού ἔχουν αὐτιά (νά ἀκούουν) καὶ τοῦ λέγει μέ κάθε καθαρότητα: «Φάγετε τό δικό μου ἄρτο καὶ πίνετε τό δικό μου οἶνο, τόν ὅποιο σᾶς ἔχω κεράσει. Ἀφῆστε πίσω τήν ἀφροσύνην καὶ θά zήσετε» καὶ (προσπαθήστε νά) κατορθώστε νά ἔχετε σύνεση, «γιά νά zήσετε, καὶ ὅλοκληρώστε τή σύνεσή σας μέ τή γνώση (τῆς ἀλήθειας καὶ μέ τήν ἐπιτέλεση τοῦ θείου θελήματός μου). Διότι ούδέν ἄλλο αἴτιο, ἀπό τήν ἀφροσύνην καὶ τήν ἀνοσία καὶ τό θάνατο ἔρχεται κοντά, παρά (μόνο) ἡ ἀμαρτία, καὶ ὁ καρπός ἀπό αὐτήν. Γί' αὐτό, «ἀφῆστε πίσω τήν ἀφροσύνην» τῆς ἀμαρτίας, καὶ «θά zήσετε, καὶ (προσπαθήστε νά) κατορθώστε νά ἔχετε σύνεση» ἀγνείας, «γιά νά zήσετε» καὶ νά μήν ἀποθάνετε.

Καί αὐτά μέν, μέ τρόπο νοητό, ἡ μπτέρα τῆς ζωῆς, (ἡ Παναγία), συνδιαλέγεται μαζί μας, ἐμεῖς δέ τήν πάντιμην καὶ θεοδόξαστη κοίμησή της, τήν πράγματι μακαρία καὶ παναμώμπη, χωρίς κανένα ψεγάδι, μέ ἔργα καὶ μέ λόγια ἃς σπεύσουμε νά τιμήσουμε. Καί μέ ἔργα μέν, μέ βίο ἀμεμπτο καὶ μέ ἀνεπιληπτη συμπεριφορά ἃς τιμήσουμε καὶ ἃς δοξάσουμε, μπτέρα τῆς ζωῆς, τήν ὑπερκάθαρη καὶ ὑπεράμεμπτη (κοίμησή σου), μέ λόγους δέ «σέ μακαρίζουμε ὅλες οἱ γενεές», καθώς καὶ τό προφήτευσες. Θά σέ μακαρίζουσι πάντοτε, ἔξαιρέτως δέ στήμερα (πού εἶναι ἡ ἔορτή τῆς κοίμησή σου), καὶ τά τάγματα τῶν ἀγγέλων καὶ τά συστήματα τῶν ἀνθρώπων. Διότι, κατά τρόπο μακάριο καὶ ὑπεράμωμο, ἔχει συντελεσθεῖ ὅλη ἡ μετάβασή σου ἀπό τῆς μίας ἡλικίας τῆς ζωῆς σου εἰς τήν ἄλλην. Διότι, (ἐπίσης), καὶ ἀφοῦ, κατά τρόπο μακάριο καὶ ἀξιοθαύμαστο καὶ θεόσδοτο, ἔγινε καὶ ἡ σύλληψή σου καὶ ἡ γέννησή σου καὶ ἡ ἀνατροφή σου, (ἔξισου) κατά τρόπο μακάριο καὶ ἀνέκφραστο συνέλαβες καὶ κυοφόρησες καὶ τόν μακάριο Λόγο. Καί ἀφοῦ, πέρα ἀπό κάθε λόγο καὶ ἔννοια, γέννησες τόν ἄφραστο, καὶ ἀφοῦ παρέμεινες σταθερά, κατά τρόπο ὑπερφυσικό, Παρθένος, ὅπως ἕσσουν καὶ πρίν ἀπό τόν τοκετό, φυσικά (καὶ ἐπάξια), παμμακάριστη, ὅλες οἱ γενεές (τῶν πιστῶν) σέ μακαρίζουν. Διότι, ἐπειδή ὅλα τά δικά σου (δηλαδή τά γνωρίσματα καὶ οἱ ἀρετές καὶ τά χαρίσματα καὶ τά προτερήματά σου) εἶναι μακάρια καὶ παμμακάριστα, (γι' αὐτό καὶ) ἀξιώθηκες καὶ εὐτύχησες νά ἔχεις πράγματι μακάριο καὶ σεβάσμιο τέλος. Διότι, δέχθηκες (καὶ εὐλογήθηκες μέ) οὐ-

ράνιο βραβεῖο ἀπό τὸ Δεσπότη σου, καὶ κατά χάρη Υἱοῦ σου, καὶ (ἔτσι) μαζεύτηκε κατά τρόπο μετέωρο, γιά τὴν κηδεία σου, ὁ χορός τῶν ἀποστόλων, καὶ στρατιές ἀγγέλων ἀπό τὸν οὐρανό πέταξαν (κατ' εὐθεία καὶ ἔφτασαν κοντά σου), μαζί μὲ τὸν Υἱό καὶ Δεσπότη σου, εἰς τὰ ἄγια χέρια τοῦ Ὁποίου καὶ (γεμάτη ἐλπίδα καὶ ἐμπιστοσύνη) παρέδωσες τὴν λογικήν καὶ ἀθάνατην ψυχή σου. Ποῖος, λοιπόν, ἀπό τούς ἀνθρώπους θά εἴχε τὴν δύναμιν νά μακαρίζει κατά τρόπο ἄξιο ἐσένα, τὴν ὁποία ὁ Θεός Λόγος δόξασε καὶ οἱ οὐράνιες δυνάμεις καὶ οἱ χοροί τῶν ἀποστόλων καὶ τότε καὶ τώρα καὶ πάντοτε, σέ μακαρίζουν ὡς Θεομήτορα;

Ἄλλα, παμμακάριστη καὶ παναμόλυντη καὶ παναμώμητη καὶ θεοχάριτη νύμφη τοῦ ἀθάνατου Πατέρα, καὶ δοχεῖο τοῦ Παρακλήτου Θεοῦ, καὶ μπτέρα τοῦ ἐνδόξου βασιλέως, θυμῆσου (ἐμᾶς καὶ ὅλους) ἐκείνους, οἵ ὁποῖοι τιμοῦν καὶ ἔορτάζουν τὴν μνήμην καὶ τὴν Ἱερήν σου μετάστασην. Καί, καθώς, πάναγνη, ἔχεις μπτρική παρροσία, παρακάλεσε θερμά Αὐτόν (τὸν Υἱό καὶ Θεό σου) γιά ὅλους ἐμᾶς, στὴν ζωηφόρο σου (αὐτήν) κοιμησθήσῃ, ὅπως ἀποκοιμίσει τὰ ἀκοίμητα πάθη μας μὲ τὴν μεσιτεία σου, καὶ ἀφυπνίσει τὸν νοῦν (μας), ὅστε νά εἴμαστε σέ ἐγρήγορση, πρός ἐπιτέλεσην τῶν ἐντολῶν του, ἵνα, μέ τὴν δικήν σου μεσιτείαν καὶ μέ τὴν βοήθειαν καὶ τὴν χάρην Αὐτοῦ, ἐπιτύχουμε νά εἴμαστε (εἰς τὴν βασιλείαν του) μέ τὴν μερίδα τῶν ἐκλεκτῶν του, μαζί μέ τοὺς ὁποίους εἶθε νά ἀξιωθοῦμε καὶ ἔμεις νά ὑμνοῦμε ἀξιόπιστα, καὶ γιά πάντα, τὸ πανάγιο ἐκείνο φῶς, τὸ ἔνα καὶ μοναδικό, καὶ τὸ ὁποῖο ἔχει τὴν λαμπρότητα τριῶν ἥλιων, στὸ ὁποῖο ἀρμόζει κάθε δόξα, τιμή καὶ προσκύνηση τώρα, καὶ πάντοτε, καὶ εἰς τούς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἄμην.

Ἐλεύθερη ἀπόδοση στὴν Δημοτική:
ΦΡΙΞΟΣ Γ. ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ
Φιλόλογος

Από τόν «Εὐεργετινό»

Ο ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ Β'

Α'. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ Βενέδικτος, καθώς μία μέρα βρισκόταν στό κελλί του, σπάκωσε τά μάτια του στόν ἀέρα καὶ εἶδε τὴν ψυχή τῆς ὁσίας του ἀδελφῆς, ὡς ἔνα ὄλόλαμπρο περιστέρι, νά ἀνεβαίνει στόν οὐρανό· καὶ ἀφοῦ γέμισε μέ πνευματική εὔφροσύνη, εὐχαρίστησε ὄλόψυχα τὸ Θεό. Ἐπειτα πληροφόρησε γιά τό θάνατό της τούς ἀδελφούς, οἱ ὅποιοι βρίσκονταν μαζί του καὶ τούς ὅποιους ἀπέστειλε ἀμέσως γιά νά φέρουν στό Μοναστήρι τό σεπτό καὶ τίμιο σῶμα της, διότι ὁ τόπος στόν ὅποιο ἀσκήτευε ἡ Παρθένος αὐτή δέν ἀπεῖχε πολύ ἀπό τό μοναστήρι τοῦ Ὁσίου. Ἀφοῦ, λοιπόν, πῆγαν οἱ ἀδελφοί καὶ τή βρῆκαν νεκρή, ἔφεραν στό Μοναστήρι τό ἄγιο σῶμα της καὶ ἐκεῖ ὁ θεῖος Βενέδικτος τήν ἔθαψε στό μνῆμα τό ὅποιο εἶχε ἐτοιμάσει γιά τόν ἔαυτό του. Διότι αὐτῶν τῶν ὅποιών καὶ ὁ νοῦς ἦταν ἐνωμένος μέ τό Ἀγιο Πνεῦμα, αὐτῶν καὶ τά πανάγια σώματα δέν χωρίστηκαν ούτε μέ τήν ταφή.

Καὶ ἄλλοτε πάλι αὐτός ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ στάθηκε κάποια νύκτα στό παράθυρο τοῦ κελλιοῦ του καὶ καθώς προσευχόταν καὶ παρακαλοῦσε τόν παντοδύναμο Θεό, ξαφνικά ἄνοιξε τά μάτια του καὶ εἶδε κάτι παράδοξο· καὶ ἰδού ξαφνικά φάνηκε ἀπό τόν οὐρανό μιά τόσο ἔντονη φωτοχυσία, ὥστε ὅλο τό σκοτάδι τῆς νύκτας ἐξαφανίστηκε καὶ ὁ ἀέρας φωτίστηκε τόσο πολύ ὥστε τό μέρος ἔφεγγε περισσότερο καὶ ἀπό τό φῶς τῆς μέρας. Καί, σύμφωνα μέ αὐτά πού ἀργότερα ὁ ἴδιος ὁ Ὁσιος διηγήθηκε, τό θαῦμα ἐκείνης τῆς ὀπτασίας ἀκολούθησε καὶ ἄλλο θαῦμα γεμάτο μυστήριο. Εἶδα, ἔλεγε, σάν νά εἶχε συγκεντρωθεῖ ὅλος ὁ κόσμος κάτω ἀπό μιά ἀκτίνα τοῦ ἥλιου καὶ καθώς ἐγώ εἶκα τήν προσοσκή μου στή λαμπρότητα τοῦ οὐράνιου φωτός, εἶδα τήν ἀγία ψυχή τοῦ Ἐπισκόπου Καπούνης Γερμανοῦ, σάν μιά πύρινη σφαίρα νά ἀνεβαίνει στόν οὐρανό ἀπό τούς Ἀγγέλους. Τήν ἐπομένη, λοιπόν, μέρα ὁ δίκαιος αὐτός ἄντρας ἔστειλε κάποιο στήν Καπούνη καὶ ἔμαθε ὅτι ἐκείνη ἀκριβῶς τή στιγμή πού εἶδε τό ὄραμα αὐτό συντελέσθηκε ἡ τελείωση τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ καὶ ἐκείνη τή στιγμή ἐκείνος εἶδε τή ψυχή του νά ἀνεβαίνει πρός τόν οὐρανό.

ΠΕΤΡΟΣ: Πῶς εἶναι δυνατόν ὅλος ὁ κόσμος νά συγκεντρώθηκε κάτω ἀπό μίαν ἀκτίνα ἥλιου πρίν ἀπό τήν κοινή ἀνάσταση, ἡ πῶς εἶναι δυνα-

τόν δῆλος ὁ κόσμος νά γίνει ὄρατός ἀπό ἔνα ἄνθρωπο;

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ: Πρόσεξε καλά, Πέτρε, αὐτό τό ὅποιο θά πῶ. Γιά τήν ψυχή ἥ ὅποια βλέπει τόν Κτίστη δῆλος ὁ κόσμος εἶναι στενός. Διότι αὐτή ἥ θεωρία τοῦ θείου φωτός πλαταίνει τόσο πολύ μέσα στό νοῦ καί τόσο πολύ ὁ νοῦς ἀπλώνεται καί ἐπεκτείνεται ἀπό αὐτή πρός τό Θεό, ὡστε ἥ ψυχή αὐτή γίνεται ἀνώτερη ἀπό δῆλη τή κτίση. Ὅταν δέ φτάσει σέ αὐτή τήν κατάσταση καί δεῖ τήν ἔαυτό του πόσο ἔχει πλατυνθεῖ τότε συνειδητοποιεῖ πόσο μικρό εἶναι ἐκεῖνο τό ὅποιο ὅταν βρισκόταν μέσα στήν ταπεινότητα τοῦ σώματός του δέν μποροῦσε νά δεῖ καί νά κατανοήσει. Ποῦ εἶναι λοιπόν τό παράξενο, ἃν καί αὐτός ὁ ἄνθρωπος εύρισκόμενος ὑπό τόν φωτισμό τοῦ Θεοῦ καί ἀφοῦ ὑψώθηκε καί πλατύνθηκε σέ τέτοιο σημεῖο ἀπό αὐτόν, εἶδε δῆλο τόν κόσμο ὡς νά εἶχε συγκεντρωθεῖ ἐνώπιόν του; Αὐτό δέν συνέβηκε ἐπειδή ὁ οὐρανός καί ἥ γῆ συγκεντρώθηκαν στό ἴδιο μέρος, ἀλλά ἐπειδή ὁ νοῦς του ἀρπάγυκε καί πλατύνθηκε πρός τό Θεό ἀπό ἐκεῖνο τό νοερό φῶς, ὡστε μέ εὔκολία εἶδε αὐτά τά ὅποια εἶδε: διότι κάθε ἔνα ἀπό τά ὅντα βρίσκεται μέσα στό Θεό. Μέ αὐτό, λοιπόν, τό φῶς, τό ὅποιο θάμβωσε τούς ἔξωτερικούς του ὁφθαλμούς, φώτισε τούς νοερούς ὁφθαλμούς του μέ ἐσωτερικό φῶς, διά τοῦ ὅποιου ἐφανερώθηκε σέ αὐτόν ἥ ψυχή (τοῦ Ἐπισκόπου Γερμανοῦ) ἥ ὅποια παραλήφθηκε στούς οὐρανούς, ἀλλά ἐπίσης καί πόσο στενά εἶναι δῆλα τά κατώτερα μέρη.

ΠΕΤΡΟΣ: Συμφωνῶ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ: Τόν καιρό κατά τόν ὅποιο ὁ ἄγιος αὐτός ἄνθρωπος (ὁ Ὅσιος Βενέδικτος) ἐπρόκειτο νά ἀποδημήσει ἀπό τήν παρούσα ζωή καί νά ἐνδομήνησει πρός τό Θεό, πρόλαβε καί πληροφόρησε τήν ἡμέρα τοῦ θανάτου του, τόσο τούς μαθητές του πού βρίσκονταν κοντά του, δσο καί αὐτούς πού βρίσκονταν μακρυά. Σέ αὐτούς φανέρωσε ὅτι κάποιο σημεῖο θά γίνει σέ αὐτούς διά τοῦ ὅποιου θά ἀντιληφθοῦν πότε αὐτός θά χωρίζεται ἀπό τό σῶμα. Ἐξι ἡμέρες, λοιπόν, πρίν ἀπό τήν ἀγία του κοίμηση διέταξε ὅπως ἀνοίξουν τό μνημα του· καί ἀμέσως καταλήφθηκε ἀπό πολύ ἰσχυρό πυρετό ἀπό τόν ὅποιο γιά ἔξι μέρες τό σῶμα του ἐταλαιπωρεῖτο. Τήν ἕκτη μέρα διέταξε τούς μαθητές του νά τόν μεταφέρουν στόν ναό. Ἀφοῦ, λοιπόν, μεταφέρθηκε ἐκεῖ καί μετάλλαβε τῶν ἀκράντων μυστηρίων, στάθηκε ἀνάμεσα στούς μαθητές του καί ἐνώ βασταζόταν καί στηρίζόταν ἀπό αὐτούς, ὕψωσε τά κέρια του στόν οὐρανό καί καθώς ἔβλεπε πάνω καί προσευχόταν, ἀφοτε τήν ἀγιασμένη του ψυχή. Τήν ἴδια ἐκείνη ὥρα σέ δύο ἀδελφούς, ἐκ τῶν ὅποιων ὁ ἔνας ἦσύχασε στό κελλί του, ἐνῶ ὁ ἄλλος κατοικοῦσε μακρυά, φανερώθηκε τό ἴδιο ὄραμα. Εἶδαν, λοιπόν, καί οἱ δύο ἔσεχωριστά ἔνα δρόμο θαυμάσιο, ὁ ὅποιος ξεκινοῦσε ἀπό τό κελλί τοῦ Ὅσιου καί ἐπεκτεινόταν πρός τήν ἀνατολή μέχρι τόν οὐρανό καί ὁ δρόμος αὐτός ἦταν ὀλόκληρος στρωμένος μέ λαμπρά ροῦχα. Μέσα σέ αὐτό τό δρόμο βρίσκονταν καί κάποιοι ἔξαιστοι ἄνδρες, οἱ ὅποιοι κρατοῦσαν λαμπάδες καί βάδιζαν μέ πομπή. Κάποιος ἄλλος ἄντρας ὁ ὅποιος ἦταν λευκοντυμένος καί γεμά-

τος φῶς, ἀφοῦ στάθηκε κοντά στούς ἄλλους ἄντρες τούς ρωτοῦσε ἂν γνωρίζουν γιά ποιόν ἐτοιμάστηκε αὐτός ὁ δρόμος, τόν ὅποιο τόσο πολλοί στέκονταν καὶ θαύμαζαν. “Οταν δέ αὐτός ἀπάντησε ὅτι δέν ξέρουν, αὐτός τούς εἶπε ὅτι αὐτός εἶναι ὁ δρόμος ἀπό τόν ὅποιο ὁ ἀγαπητός τοῦ Θεοῦ Βενέδικτος ἀνέρχεται στόν οὐρανό. ”Οταν, λοιπόν, καὶ οἱ δύο ἀδελφοί συνῆλθαν ἀπό αὐτά πού εἶδαν, κατάλαβαν τίνι τελείωσην τοῦ ἀγίου αὐτοῦ ἀνθρώπου, σάν νὰ ἔται παρόντες καὶ τόν ἔβλεπαν νά πεθαίνει.

B'. ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ

1) Διηγήθηκε κάποτε ὁ Ἀββᾶς Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος ὅτι, καθώς κάποτε περπατοῦσε στήν ἔρημο, βρῆκε στό ἔδαφος τό κρανίο κάποιου νεκροῦ· καὶ καθώς, ἔλεγε, τό ἔσπρωξα μέ τή ράβδο μου, ἄκουσα μιά φωνή ἀπό αὐτό καὶ λέγω σέ αὐτό: ‘Ἐσύ ποιός εἶσαι; Τότε τό κρανίο μοῦ ἀποκρίθηκε: – Ἐγώ ἔμουν ἀρχιερέας τῶν εἰδώλων καὶ τῶν Ἑλλήνων πού κατοικοῦσαν σέ αὐτόν τόν τόπο· ἐσύ δέ εἶσαι ὁ πνευματοφόρος Μακάριος. Μάθε, λοιπόν, ὅτι σέ ὅποιανδήποτε ὥρα σπλαχνισθεῖς αὐτούς πού βρίσκονται στήν κόλαση καὶ προσευχηθεῖς γιά αὐτούς, αὐτοί παρηγοροῦνται λίγο. Ρώτησε τότε ὁ Γέροντας: – Ποιά εἶναι ἡ παρηγοριά καὶ ποιά εἶναι ἡ κόλαση (τιμωρία); Καί ἀποκρίθηκε τό κρανίο: – Ὁσον ἀπέχει ὁ οὐρανός ἀπό τή γῆ, τόση εἶναι καὶ ἡ φωτιά πού βρίσκεται κάτω ἀπό ἐμᾶς καὶ ἐμεῖς στεκόμαστε μέσα στή φωτιά ἀπό τά πόδια μέχρι τό κεφάλι καὶ δέν εἴμαστε πρόσωπο πρός πρόσωπο γιά νά βλέπουμε τόν ἄλλο, ἄλλά τό πρόσωπο τοῦ ἐνός εἶναι κολλημένο στήν πλάτη τοῦ ἄλλου. ”Οταν λοιπόν προσεύχεσαι γιά μᾶς γιά λίγο βλέπει κάποιος τό πρόσωπο τοῦ ἄλλου. Αὐτή εἶναι ἡ παρηγοριά. ’Αφοῦ, λοιπόν, τά ἄκουσε αὐτά ὁ Γέροντας, στέναξε βαριά καὶ εἶπε: – Ἄλοιμονο τίνι ἡμέρα πού γεννήθηκε ὁ ἀνθρωπος, δηλαδόν ὁ ἀμαρτωλός. Διότι καλό θά ἔται γιά αὐτόν νά μήν γεννιόταν, καθώς εἶπε καὶ ὁ Κύριος γιά τόν Ιούδα. – Λέγει, λοιπόν, ξανά πρός τό κρανίο ὁ Γέροντας: – Ὕπάρχει ἄλλο, κειρότερο βασανιστήριο; – Ὅπάρχει μεγαλύτερη κόλαση κάτω ἀπό ἐμᾶς, εἶπε τό κρανίο. – Καί ποιοί βρίσκονται ἐκεῖ; ρώτησε ὁ Γέροντας. – Ἐμεῖς, ἐπειδή δέν γνωρίσαμε τό Θεό, δεχόμαστε λίγο ἔλεος. Αὐτοί ὅμως οἱ ὅποιοι γνώρισαν τό Θεό καὶ τόν ἀρνήθηκαν, βρίσκονται κάτω ἀπό ἐμᾶς καὶ τιμωροῦνται κειρότερα.

Τότε, λοιπόν, ὁ Γέροντας ἔπιασε τό κρανίο καὶ ἀφοῦ τό ἔθαψε, ἔφυγε ἀπό τό μέρος. Ἡς ἀκούσουμε, λοιπόν, καὶ ἄς φοβηθοῦμε ὅσοι μάθαμε αὐτή τή διήγηση, διότι ἂν αὐτοί πού ἀρνήθηκαν τό Θεό τιμωροῦνται κειρότερα καὶ ἀπό τούς ἀπιστους, τότε ἐμεῖς πρέπει νά φροντίσουμε νά μήν Τόν ἀρνηθοῦμε μέ τά ἔργα τοῦ σκότους, ἔτσι ὥστε νά ἀποφύγουμε αὐτή τή δεινή τιμωρία. Διότι ἀρνησίθεος δέν εἶναι μόνο αὐτός πού μέ ἔργα καὶ λόγους ἀρνεῖται τό Θεό, ἄλλά καὶ αὐτός πού μέ ἀμαρτωλά ἔργα Τόν ἀρνεῖται, ἔστω καὶ ἂν φαίνεται μέ τά λόγια νά Τόν

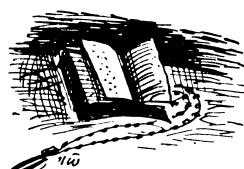
όμοιογει. Καί μάρτυρας τῶν λόγων αὐτῶν εἶναι ὁ Ἀπόστολος πού λέγει: «Θεόν ὁμοιογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δέ ἔργοις ἀρνοῦνται» (Τιτ. α' 16).

2) Ἄκομα καὶ ὁ Ἀδελφόθεος Ἰάκωβος λέει: «Ἄν κάποιος νομίζει ὅτι εἶναι Θρῆσκος, δηλαδὴ πιστός, χωρὶς νά χαλιναγωγεῖ τῇ γλῶσσα του, δὲλλά ἔξαπατά τὸν ἑαυτό του μέ τὸ νά ἔχει θάρρος στὸν πίστη, γιά αὐτὸν εἶναι μάταια ἡ θρησκεία. Διότι ἡ πίστη χωρὶς τὰ ἔργα εἶναι νεκρή» (Ἰακ. β' 17). Αὐτός ὁ λόγος ἔχει ξεκάθαρα δίκαιο, διότι ὁ Θεός λέγει διά τοῦ Προφήτου: «Ἀλοίμονο σέ αὐτούς πού γίνονται αἵτια νά βλασφημεῖται τὸ ὄνομά μου στά ἔθνη». Ἄν λοιπόν, ἐμεῖς, ὁ λαός τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ ἄγιος κλῆρος καὶ μέ τὰ παρόμοια ὄνομαζόμενοι, μέ τὰ ἔργα τῆς ἀτιμίας ἔξυβρίζουμε τὸ Θεό καὶ μέ αὐτά τὰ ὄποια πράττουμε γινόμαστε αἵτιοι νά βλασφημεῖται τὸ καλό ὄνομα πού ἔχουμε ὡς Χριστιανοί, δέν θά ἥταν δίκαιο ἐμεῖς οἱ ὄποιοι εἴμαστε οἱ αἵτιοι αὐτῆς τῆς βλασφημίας καὶ ὑβρεώς νά τιμωρθοῦμε βαρύτερα καὶ ἀπό τούς ἀπιστους; Ἄλλωστε, ὅπως λέει καὶ ὁ Ἰδιος ὁ Σωτήρας, ὁ δίκαιος κριτής, «αὐτός ὁ ὄποιος γνωρίζει τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου του καὶ δέν τὸ πράττει θά τιμωρθεῖ πολύ, ἐνῶ αὐτός πού δέν τὸ ἔξερε καὶ δέν τὸ ἔπραξε θά τιμωρθεῖ λίγο» (Λουκ. ιβ' 47-48).

Ἄς φοβηθοῦμε καί φρίζουμε, ἀδελφοί, καί ἄς ἀγωνιστοῦμε σύμφωνα μέ τή δύναμη πού μᾶς ἔχει χορηγήσει ὁ Θεός καὶ ἄς φαινόμαστε πιστοί περισσότερο ἀπό τὰ ἔργα μας καὶ ὅλα νά τὰ κάνουμε πρός δόξαν Θεοῦ, ἔτσι ὥστε ἀπό ἐμᾶς νά δοξάζεται ἀπό τούς ἀνθρώπους πού μᾶς βλέπουν ὁ ὑπερδεδοξασμένος Θεός.

3) Κάποτε ἐνῷ ὁ Ἀβραᾶς Σιλουανός καθόταν μέ κάποιους ἀδελφούς περιῆλθε σέ ἔκσταση καὶ ἔπεσε μέ τό πρόσωπο κάτω. Μετά ἀπό λίγο σπικώθηκε καὶ ἔκλαιε. Οἱ δέ ἀδελφοί τὸν παρακαλοῦσαν καὶ ἔλεγαν: «Πέξ μας, πάτερ, τί ἔχεις;» Αὐτός ὅμως σιωποῦσε καὶ ἔκλαιε. Καθώς ὅμως οἱ ἀδελφοί περισσότερο τὸν πίεζαν, αὐτός εἶπε: «Ἐγώ ἀρπάγκα στὸν κρίστη καὶ εἶδα πολλούς ἀπό τούς μοναχούς νά ὁδηγοῦνται στὸν κόλαση καὶ πολλούς ἀπό τούς κοσμικούς νά ὁδηγοῦνται στὴ Βασιλεία». Γιά αὐτό τὸν λόγο ὁ Γέροντας πάντοτε πενθοῦσε καὶ δέν ἔθελε ποτέ νά βγει ἔξω ἀπό τὸ κελλί του. Καί ἄν κάποιες φορές συνέβαινε νά ἀναγκαστεῖ νά βγει γιά κάποια ἀνάγκη, σκέπαζε μέ τὸ κουκούλιον τό πρόσωπο του.

· Απόδοση στή Δημοτική: ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΟΛΕΑΣ
Θεολόγος

Γεώργιου Κάκκουρα

Η ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΑ, Η ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ

Μαρία, μπέρα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, εἶναι ἔνα ἀπό τά πρῶτα ἐκεῖνα ἱερά πρόσωπα πού πρόσφεραν σημαντικές ὑπηρεσίες γιά τήν ζωήν καί δργάνωσην τῆς πρωτοχριστιανικῆς Ἑκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων. Μιά καί μοναδική εἶναι ἡ ἀναφορά στό πρόσωπό της μέσα στὸν Καινὴ Διαθήκην, ἀλλά ἀρκετή γιά νά συμπεράνει κάποιος πώς ἦταν ἀπό τίς γυναικες ἐκεῖνες πού διακρίθηκαν καί διασώθηκαν τά ὄνόματά τους ὡς διακόνισσες τοῦ Κυρίου στὸν Ἑκκλησία. Ἡ συγκεκριμένη ἀναφορά βρίσκεται στό βιβλίο τῶν Πράξεων (ιβ' 12). Ὁ ἀπ. Πέτρος ἀμέσως μετά τήν θαυμαστήν ἀπελευθέρωσή του ἀπό τήν φυλακή, μέσα στήν νύκτα, «συνιδών τε (ὅταν κατάλαβε ποῦ ἦταν) ἥλθεν ἐπί τήν οἰκίαν Μαρίας, τῆς μπιρός Ἰωάννου, τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἰκανοί συνηθροισμένοι καί προσευχόμενοι». Στήν συνέχεια μᾶς πληροφορεῖ τό κείμενο τῶν Πράξεων πώς ὁ ἀπ. Πέτρος κτύπησε τήν ἔξωπορτα, βγῆκε μιά ὑπηρέτρια, ἡ Ρόδη, γιά νά ἀνοίξει καί, ὅταν ἀναγνώρισε τήν φωνή τοῦ Πέτρου, ἀπό τήν χαρά της δέν ἀνοίξει καί ἔτρεξε μέσα νά ἀναγγεῖλει ὅτι στήν ἔξωπορτα στέκεται ὁ Πέτρος. Αὐτοί πού ἦταν συνηθροισμένοι μέσα τῆς εἶπαν: Εἶσαι τρελλή. Αὐτή ὅμως ἐπέμενε ὅτι εἶναι ἀλήθεια. Αὐτοί ἔλεγαν ὅτι εἶναι ὁ ἄγγελός του. Ὁ Πέτρος στό μεταξύ κτυποῦσε ἐπίμονα. Ἐπιτέλους τοῦ ἀνοίξαν καί ὅταν τόν εἶδαν ἔμειναν κατάπληκτοι. Αὐτός τούς ἔκανε νόημα μέ τό χέρι νά σιωπήσουν καί τούς διηγήθηκε πώς ὁ Κύριος τόν ἔβγαλε ἀπό τήν φυλακή καί συμπλήρωσε: Διηγηθεῖτε τα αὐτά στόν Ἰάκωβο καί στούς ἀδελφούς. Ὅστερα ἔφυγε ἀπό τά Ἱεροσόλυμα γιά ἄλλο τόπο (Πράξ. ιβ' 12-14).

Ὁ συγγραφέας τῶν Πράξεων Εὐαγγελιστής Λουκᾶς μέ τά γραφόμενά του, τόσο γιά τήν Μαρία ὅσο καί τήν «οἰκίαν» της, θέλει νά δείξει πώς τό σπίτι αὐτό ἦταν τό πιό κατάλληλο στήν Ἱερουσαλήμ, γιά νά ἀποτελέσει κέντρο θαυμαστῶν γεγονότων πού συνδέονται μέ τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ καί τήν ζωή τῆς πρώτης χριστιανικῆς κοινότητας. Εἶναι ἄξιον προσοχῆς καί λόγου ὅτι ἀρχαῖοι ἀλλά καί νεώτεροι ἔρμηνευτές τῆς Καινῆς Διαθήκης θεωροῦν πώς ὁ Μυστικός Δεῖπνος τοῦ Κυρίου μέ τούς μαθητές Του ἔγινε στό σπίτι τῆς Μαρίας.

Ἐπίσης ἀπό τά συμφραζόμενα λόγια τῶν Πράξεων διαφαίνεται στούς ἔρμηνευτές ὅτι ἡ Μαρία ἦταν κατά πᾶσαν πιθανότητα εὐκατάστατη χήρα, ἀφοῦ διέθετε τόσο μεγάλη οἰκία, ὥστε νά συγκεντρώνεται πολυπληθής χριστιανική κοινότητα, γιά νά ἀκούσει τό κήρυγμα τῶν ἀποστόλων, νά τελέσει τήν Θ. Εὐχαριστία καί τις «ἄγαπες» καί ἀφοῦ διέθετε ὑπηρετικό προσωπικό. Ὁ Καθηγητής Π. Τρεμπέλας, στό «Ὕπόμνημά του «εἰς τό κατά Μάρκον Εὐαγγέλιον», στά Προλεγόμενα, παραθέτει καί τά ἔξης:

«Ἐκ τῶν πληροφοριῶν τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων μανθάνομεν ὅτι ὁ Μᾶρκος ἦτο υἱός τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις κατοικούσης καὶ ἐνωρίς εἰς τά μέλη τῆς πρώτης Ἐκκλησίας συγκαταριθμηθείσης Μαρίας, ἥτις φαίνεται νά είχεν εὐπορίαν τινά, ὡς δύναται νά συναχθῇ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι κατεῖχεν οἰκίαν μετά πυλῶνος καὶ μετά αἰθούσης ἀρκούντως εὑρεῖας, ὃστε νά περιλαμβάνει ἐν αὐτῇ ἵκανόν ἀριθμόν συναθροιζομένων μαθητῶν (Πράξ. ιβ' 12). Καί ὁ Πέτρος μετά τίν ἐν νυκτί θαυμασίαν ὑπ' ἄγγέλου ἀποφυλάκισιν αὐτοῦ εἰς τίν οἰκίαν ταύτην κατηύθυνθο ὡς εἰς τόπον συνήθη συγκεντρώσεως τῶν ἀδελφῶν, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ εὑρέθησαν ἐκεῖ παρά τὸ προκεχωρημένον τῆς νυκτός “ἵκανοί συνηθροισμένοι”. Ή οἰκία τῆς Μαρίας, λοιπόν, εἶχεν ἀποβῆτας ἐκ τῶν τόπων συγκεντρώσεως καὶ λατρείας τῶν πρώτων Χριστιανῶν ἐν Ἱεροσολύμοις, ὑπεστηρίχθη δέ ὑπό τινων νεωτέρων, ίδιᾳ Γερμανῶν, ὅτι ἐκεῖ ἐτέλεσεν καὶ ὁ Κύριος τόν Μυστικόν Δεῖπνον».

Ἀρχαιότερη, γνωστή μαρτυρία γιά τίν Ἀγία Μαρία, περιλαμβάνεται στό ἔργο ἡ καλύτερα τόν ἐγκωμιαστικό λόγο Ἀλεξάνδρου μοναχοῦ τοῦ Κυπρίου, πού ἐκφάνησε στίν πανήγυρη γιά τή μνήμην τοῦ Ἀπ. Βαρνάβα, στίν ιερά του Μονή, γύρω στό 525 μ.Χ. Προτάσσεται ὁ τίτλος «Ἀλεξάνδρου μοναχοῦ ἐγκώμιον εἰς τόν Ἀγιον Βαρνάβα τόν Ἀπόστολον, προτραπέντος ὑπό τοῦ πρεσβυτέρου καὶ κλειδούχου τοῦ σεβασμίου αὐτοῦ ναοῦ, ἐν ᾧ ἰστορεῖται καὶ ὁ τρόπος τῶν ἀποκαλύψεων, τῶν Ἀγίων αὐτοῦ λειψάνων». Ἀναφέρει λοιπόν ὁ μοναχός Ἀλέξανδρος πώς ὁ Ἀπ. Βαρνάβας εἶδε ὁ ἴδιος πολλά ἀπό τά θαύματα τοῦ Κυρίου. “Ὑστερα ἀπό τό θαῦμα τοῦ παραλύτου τῆς Βηθεσδᾶ ἔγινε ἀκόλουθος καὶ μαθητής τοῦ Κυρίου. Καί συνεχίζει (παραθέτουμε αὐτούσιο τό κείμενο, γιατί εἶναι πολύ γλαφυρό, κατατοπιστικό καὶ πειστικό, ἀλλά καὶ γιά νά γνωρίσουμε μέρος αὐτοῦ τοῦ ἐξαίρετου ἀρχαίου Ἐγκωμίου): «Ο δέ Βαρνάβας πλέον ἐξεκαίετο εἰς τίν τοῦ Κυρίου ἀγάπην. Καταλαβών δέ τό τάχος τίν οἰκίαν Μαρίας, τῆς μητρός Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, ἥτις ἐλέγετο εἶναι αὐτοῦ θεία -διό καὶ Μᾶρκον τόν ἀνεψιόν Βαρνάβα ἐκάλουν αὐτόν-, εἴπε πρός αὐτήν “Δεῦρο, λέγων, ὡς γύναι, ἵδε ἄπιερ ἐπεθύμουν ἰδεῖν οἱ πατέρες ἡμῶν ἰδού γάρ Ἰησοῦς τις προφήτης ἀπό Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας ἐστίν ἐν τῷ ιερῷ, μεγαλοπρεπῶς θαυματουργῶν, καὶ ὡς τοῖς πολλοῖς δοκεῖ, αὐτός ἐστι Μεσσίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι”. Ἀκούσασα δέ ταῦτα ἡ θαυμασία γυνή καὶ καταλιποῦσα τά ἐν χερσί, κατέλαβε τόν ναόν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰδοῦσα τόν Κύριον καὶ Δεσπότην τοῦ ναοῦ, ἐπεσεν εἰς τούς πόδας αὐτοῦ, δεομένη καὶ λέγουσα “Κύριε, εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον σου, δεῦρο εἰς τόν οἰκον τῆς δούλης σου καὶ εὐλόγησον τή εἰσόδῳ σου τά οἰκετικά σου”. Ο δέ Κύριος ἐπένευσε τῆ παρακλήσει ὃν παραγενόμενον ὑπεδέξατο καίρουσα εἰς τό ὑπερῶν αὐτῆς. Ἀπ' ἐκείνης ούν τῆς ἡμέρας, ἕννίκα ἤρχετο ὁ Κύριος εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐκεῖ ἀνεπαύετο μετά τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἐκεῖ ἐποίησε τό Πάσχα μετά τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἐκεῖ ἐμυσταγώγησε τούς μαθητάς διά τῆς μεταλήψεως τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων. Λόγος γάρ ἥλθεν εἰς ἡμᾶς

ἀπό γερόντων ὅτι ὁ τό κεράμιον βαστάζων τοῦ ὄντος, φέτος κατακολουθῆσαι προσέταξεν ὁ Κύριος “πρός τόν δεῖνα” εἶπεν οἰκονομικῶς, ως φασίν οἱ πατέρες, ἔρμηνεύοντες τοῦτο τὸ χωρίον, διδάσκων ἡμᾶς διά τοῦ αἰνίγματος ὅτι παντὶ τῷ εὐτρεπίζονται ἐαυτόν, παρ’ αὐτῷ ὁ Κύριος αὐλίζεται. Ἐν αὐτῷ τοίνυν τῷ ὑπερώφω ἐποίησεν ὁ Κύριος τό Πάσχα ἐν αὐτῷ ἐφάνη τοῖς περὶ τόν Θωμᾶν, ἐγερθείς ἐκ νεκρῶν ἐκεῖ μετά τὴν ἀνάληψιν ἀνῆλθον οἱ μαθηταί, ἐλθόντες ἀπό τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν μετά τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, ὅντων τόν ἀριθμόν ως ἑκατόν εἴκοσιν, ἐν οἷς ἦν Βαρνάβας καὶ Μᾶρκος ἐκεῖ κατέβη τό Πνεῦμα τό Ἀγιον ἐν πυρίναις γλώσσαις ἐπί τούς μαθητάς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς ἐκεῖ ἴδρυται νῦν ἡ μεγάλη καὶ ἀγιωτάτη Σιών, ἡ μήτηρ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

Καὶ ἀπό τό κείμενο αὐτό φαίνεται ἡ ἀγαθή πίστη τῆς Μαρίας πρός τόν Χριστό, ἀλλά καὶ ἡ προσφορά της στήν πρώτη χριστιανική Ἐκκλησία. Ἐπισημαίνουμε τήν παρέθεσην «Λόγος γάρ ἥλθεν εἰς ἡμᾶς ἀπό γερόντων...» καὶ τό «ὡς φασίν οἱ πατέρες, ἔρμηνεύοντες...» γιά στηρίζει ὁ μοναχός Ἀλεξανδρος ὅτι πέραν πάσης ἀμφιβολίας τόν καιρόν του (ἀρχές δου αἰώνα), ἐπιστεύετο ὅτι στό σπίτι τῆς Μαρίας ἔγινε ὁ Μυστικός Δεῖπνος καὶ ὅτι ὁ «βαστάζων τό κεράμιον ὄντος» ἦταν ὁ γιός τῆς Μᾶρκος.

Ἡ Ἀγία Μαρία συγκαταλέγηκε στό ἀγιολόγιο τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου. Ἡδη παλαιοί ἱστορικοί καὶ χρονογράφοι, ὅπως ὁ Ἀρχιμ. Κυπριανός στήν «Ἰστορία» του (1788) καὶ μεταγενέστεροι ὅπως ὁ Ἰωάννης Χάκκετ (1901), ἀλλά καὶ ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ’, τήν περιλαμβάνουν στούς «ἀγιολογικούς» καταλόγους τῶν ἔργων τους. Συγκεκριμένα μάλιστα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος γράφει στήν ἔργασία του «Κύπρος, ἀγία νῆσος» (1968): «Μαρία. Ἡτο ἀδελφή τοῦ Ἀπ. Βαρνάβα καὶ μήτηρ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου. Ὑπό τῶν Κυπρίων χρονογράφων καταριθμεῖται μεταξύ τῶν Ἀγίων τῆς Κύπρου». Ὁ Ἀρχιμ. Κυπριανός μάλιστα γράφει καὶ τά ἔχης: «... Ἐορτάζεται Ἰουνίου κθ’ (29). Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεύς... γράφει πώς ἡ ἀγία ἐμαρτύρησεν ἐπι τῶν ζῶντος τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου...» (Ἡ πληροφορία αὐτή εἶναι ἀνεξακρίβωτη).

Τό ἡμερολόγιο - «τυπικόν» τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου ἔδη ἀπό τό 2004 ἔχει περιλάβει τήν μνήμη τῆς Ἀγίας Μαρίας στίς 30 Ἰουνίου. Ἡ καταχώρηση ἔγινε ἀφοῦ ἀπό τό 2002 κυκλοφόρησε στήν ἔκδοση τῆς σειρᾶς «Κύπρια Μηναῖα» τό Μηναῖον τοῦ Ἰουνίου καὶ σ’ αὐτό συμπεριλήφθηκε ἀκολουθία μέ τόν τίτλο «Ἰουνίου Λ’. Μνήμη τῆς Ἀγίας καὶ ἵσταστόλου Μαρίας, μητρός Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου». Ἡ ἀκολουθία συνετέθη εἰδικά γιά τά Κύπρια Μηναῖα ἀπό τόν ὄμνογράφο τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας π. Ἀθανάσιο Σιμωνοπετρίτη. Ἀντί συναξαρίου (μετά τήν στ’ ὁδη) παρατίθεται τό ἀπόσπασμα ἀπό τό Ἐγκώμιο τοῦ Ἀλεξανδρου μοναχοῦ πού ἀναφέρεται στήν Ἀγία Μαρία. Ἡ δημοσίευση τῆς ἀκολουθίας, ως ἀναγράφεται καὶ στά Κύπρια Μηναῖα, «ἐκρίθη ἀναγκαία διά τήν ἀπόδοσιν λειτουργικῆς τιμῆς εἰς ἔνα ἔκαστον τῶν ἰερῶν μελῶν τοῦ οἴκου καὶ τῆς συγγενείας Βαρνάβα, τοῦ πανευφή-

μου καί γενναιομάρτυρος ἀποστόλου». Στίν ἀκολουθία ὑμνεῖται καί ἔξαιρεται ἡ Μαρία: α) ὡς συγγενής τοῦ Βαρνάβα β) ὡς Μητέρα τοῦ Μάρκου («τίν φωνήν τοῦ Κυρίου ἐγέννησας τῷ κόσμῳ» γ) γιά τή διακονία της καί προσφορά της στό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Καί μάλιστα γιατί στίν οἰκία της ἔγινε τό «Δεῖπνον τό Μυστικόν» καί δ) βεβαίως, γιατί ἡ ἴδια, ὑπῆρξε πιστή ἀκολουθος τοῦ Κυρίου σ' ὅλη της τή ζωή.

“Οσον ἀφορᾶ τή συγγένεια τῆς ἀγίας Μαρίας μέ τόν ἀπόστολο καί ἰδρυτή τῆς Ἐκκλησίας Βαρνάβα δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Ἐκεῖνο ὅμως πού καθίσταται πρόβλημα εἶναι ὁ βαθμός συγγενείας τους. Εἴδαμε πώς στίς Πράξεις στό ἰβ’ 12 καθαρά φαίνεται πώς ἡ Μαρία εἶναι ἡ μητέρα τοῦ Μάρκου. Στό Κολασσαῖς δ’ 10 ἀναγράφεται ἀπό τόν ἀπ. Παῦλο πώς ὁ Μᾶρκος εἶναι «ὁ ἀνεψιός Βαρνάβα». Ἀρα γιά νάναι ὁ Μάρκος ὁ γιός τῆς Μαρίας «ἀνεψιός» τοῦ Βαρνάβα σίγουρα ὁ Βαρνάβας καί ἡ Μαρία εἶναι συγγενεῖς. Ο Π. Τρεμπέλας στό «Ὑπόμνημα» του, πού προαναφέραμε, γράφει: «Πληροφορούμεθα ἐκ τοῦ Κολοσσοῦ. δ’ 10 ἔνθα βεβαιούται, ὅτι ὁ Μᾶρκος ἦτο «ἀνεψιός τοῦ Βαρνάβα», τῆς λέξεως ἀνεψιός σημαινούσης καί τόν πρῶτον ἐξάδελφον καί τόν ἐπ’ ἀδελφῆ καί ἀδελφῷ ἀνεψιόν».

Ἐτσι στίν Κυπριακή ἀγιολογία παρουσιάστηκαν καί οἱ δύο ἀπόψεις. Εἴδαμε ὅτι ὁ μοναχός Ἀλέξανδρος στό Ἐγκώμιο του σημειώνει ὅτι ἡ Μαρία ὑπῆρξε θεία τοῦ Βαρνάβα καί ἄρα Μᾶρκος καί Βαρνάβας εἶναι «ἀνεψιοί» δηλ. ξαδέλφια. (Μέ τήν ἔννοια αὐτή τοῦ ξαδέλφου ἐπικρατεῖ στίν Κύπρο ἡ λέξη ἀνεψιός). Ὁμως περισσότερο ἐπικράτησε σέ ἀγιολογικές πηγές, ὅπως καί στή συνείδηση τῶν Κυπρίων, ὅτι ὁ Βαρνάβας καί ἡ Μαρία ἦταν ἀδέλφια. Αὐτό τό καταστάλαγμα κατέγραψε καί ὁ ἀειμνηστος Μακάριος, αὐτό καταγράφεται καί στήν ἀκολουθία πού ἐξέδωσε ἡ ἱερά Μονή Σταυροβουνίου γιά ὅλους τούς Κυπρίους Ἀγίους. Μιά ἄλλη τρίτη παραλλαγή, πού ἀφορᾶ τή συγγένεια τῶν δύο, περιλαμβάνεται σέ κάποια Μνοιολόγια, ἄλλα καί σέ Κοπτική Συναξάριο, πώς ἡ Μαρία ὑπῆρξε νύμφη τοῦ Βαρνάβα, ἀφοῦ ἦταν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀριστόβουλου (φωτιστή τῶν Βρετανικῶν νήσων).

Ο Ἀρχιμ. Κυπριανός (1788) περιέπλεξε τίς ἀναφορές αὐτές καί ἔγραψε (ίσως μοναδικά) πώς: «... Ἡ ἀγία Μαρία μήτηρ Ἰωάννου, τοῦ μετονομασθέντος Μάρκου, ἦταν θυγάτηρ Ἀριστοβούλου ἀδελφοῦ τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα».

Ἄν λοιπόν ἡ ἀγία Μαρία, μητέρα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, εἶναι ἀδελφή τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα, τότε θά πρέπει νά θεωρηθεῖ ὅτι καί αὐτῆς ἡ καταγωγή ἦταν Κυπριακή, βεβαίως ἀπό ἐλληνιστές Ἰουδαίους πού ἔζησαν στήν Κύπρο καί πού βρέθηκαν, τόν καιρό τῆς ἐπί γῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου, στά Ἱεροσόλυμα.

Πρωτοπρεσβύτερου Γεάργιου Χρ. Εύθυμίου
Η ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΠΟΡΦΥΡΙΟ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΗ

μακαριστός Γέρων ἔπαιξε, πραγματικά, ἀποφασιστικό ρόλο στίν διαμόρφωση τῆς προσωπικότητός μου. Γι' αὐτό τοῦ ὄφειλω πολλά ἀπ' ὅσα ἔχω σήμερα καὶ τόν ἔχω πάντοτε ὡς ὄδηγό στίν ποιμαντική μου διακονία.

‘Ο Γέρων Πορφύριος – θά μπορούσαμε νά ποῦμε κατ’ ἀρχήν – ἦτο ὁ αὐθεντικός ἀνθρωπος, ὁ κατ’ εἰκόνα Θεοῦ κτισθείς. Ὁπως γνωρίζουμε ἀπό τίς διηγήσεις τοῦ ἴδιου, νέο παιδί, καιόμενο ἀπό τὸν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἔψυγε κρυφά ἀπό τὸ σπίτι του στίν Εὔβοια καὶ μετέβη στὸ ‘Ἄγιον’ Ὄρος, στίν περιοχή τῶν Καυσοκαλύβιών. Ἐκεī ὑπετάγη σέ δύο ἀγίους πατέρες, στούς ὁποίους, ὅπως ὁ ἴδιος μᾶς ἐλεγε, ἔκαμνε ἀδιάκριτη ὑπακοή. Εἶχε πολλή ὑπακοή καί ὅ, τι τοῦ ἐλεγαν οἱ πατέρες ἐκεῖνοι ἔσπευδε ἀμέσως νά τό ἐκτελέσει μέ πολλή χαρά.

Αὐτή ἡ ὑπακοή του ἦτο μιά πράξη ἐλευθερίας, μιά ἔξαιρετικῶς δυναμική πράξη, ἡ ὁποία, πραγματικά, ἐλευθερώνει τόν ἀνθρωπο ἀπό τά πάθη, τά ἐλαττώματα καὶ τίς ἀδυναμίες, πού ἀσκοῦν ἐπάνω του μιά πραγματική δεσποτεία. Δι' αὐτῆς εἶχε ἐλευθερωθεῖ κατά Χριστόν καί zoūσε τίν ἐλευθερία τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

Στό πρόσωπο τοῦ πατρός Πορφυρίου ἔβλεπες νά συγκεντρώνονται ὅλα ἐκεῖνα τά χαρακτηριστικά τῆς προσωπικότητας, τά ὁποῖα συναντοῦμε στίς μορφές τῶν ἀγίων τῆς Ἑκκλησίας μας: ἡ ἀγάπη, ἡ ταπείνωση, ἡ ἀπλότητα, ἡ διάκριση. Λόγω δέ, ἀκριβῶς, αὐτῆς τῆς ὄλοκληρωτικῆς ἀφοσιώσεώς του στό Θεό εἶχε ἀξιωθεῖ ἀπό τόν Θεό καὶ μεγάλων χαρισμάτων, ὅπως τοῦ προορατικοῦ καὶ τοῦ διορατικοῦ χαρίσματος καὶ, ὡς ἐκ τούτου, εἶχε ἀναδειχθεῖ σέ ἄριστο πνευματικό πατέρα, ὁ ὁποῖος κυριολεκτικῶς ἐχειραγώγησε χιλιάδες ἀνθρώπων.

‘Ακόμη καὶ ὅταν, στάς δυσμάς τοῦ βίου του, εύρισκετο στίν κλίνη τοῦ πόνου, πάσχων ἀπό διαφόρους ἀσθενείας, ἀκόμη καὶ τότε, διά του τηλεφώνου, ἀσκοῦσε τίν ποιμαντική αὐτή διακονία. Χιλιάδες ἀνθρώποι, ἥμέρα καὶ νύκτα, ὅλο τό εἰκοσιτετράωρο κυριολεκτικῶς, ἀπ' ὅλα τά μήκη καὶ τά πλάτη τῆς γῆς, τοῦ τηλεφωνοῦσαν καὶ zπτοῦσαν τή συμβουλή του, τή προσευχή του, τή βούθειά του ἐν γένει.

‘Ο Γέρων Πορφύριος εἶχε ὅλα ἐκεῖνα τά χαρακτηριστικά, τά ὁποῖα τόν ἔκαμναν ἐράσμιο, ἐπιθυμητό καὶ ίκανό νά ἐλκύει τούς ἀνθρώπους

* * Από τό βιβλίο τοῦ Κλείτου Ιωαννίδη, ‘Ο Γέρων Πορφύριος, Μαρτυρίες καὶ ἐμπειρίες, σελ. 73-77.

σάν μαγνήτης. Κι αύτό δέν γινόταν κατά ἔνα τρόπο μαγικό, ἀλλά, ἀκριβῶς, ἐπειδή εἶχε ἐκεῖνα τά χαρακτηριστικά πού λαχταρᾶ νά ἔχει ὁ κάθε ἄνθρωπος, διότι αὐτά ἀνακαλοῦν σ' ὅλους μας τίν ἀρχική κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλάστη καί τόν προορισμό, γιά τόν ὅποιο εἴμεθα πλασμένοι.

Ἄς ἐνθυμηθοῦμε ἐδῶ αὐτά πού ἡ Ἑκκλησία μας διδάσκει. Ὄτι ὁ Θεός ἀπό ἀγάπην καί μόνο δημιουργεῖ τόν ἄνθρωπο, μ' ἔνα καί μόνο σκοπό: νά τόν καταστῆσει κοινωνό τῆς ἰδικῆς Του μακαριότητος. Ὁ Θεός δημιουργεῖ τόν ἄνθρωπο, γιά νά εἶναι εὔτυχισμένος, γιά νά εἶναι ὀλοκληρωμένος, γιά νά ζει αὐτή τήν πληρότητα τῆς κοινωνίας μέ το Θεό.

Ο Γέρων Πορφύριος ἐδέχθη, ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, τήν κλήσην τοῦ Θεοῦ: ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι κλητοί στήν σωτηρία, ἐφόσον αὐτός εἶναι ὁ σκοπός τῆς ὑπάρξεως μας. Τό χαρακτηριστικό τοῦ Γέροντος, ὅπως καί ὅλων τῶν ἀγίων τῆς Ἑκκλησίας μας, εἶναι ὅτι ἀνταπεκρίθη στήν κλήσην αὐτήν. Ἐκανε, δηλαδή, τήν ἐπιλογήν του καί ἐνωρίς εἶπε: «Θέλω σύν Χριστῷ εἶναι καί κατά Χριστόν zῆν». Καί κατόπιν ἥκολούθησε τόν Χριστό, κατά τούς λόγους τοῦ ἴδιου τοῦ Κυρίου μας: «Οστις θέλει ὁπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνοσάσθω ἔαυτόν καί ἀράτω τόν σταυρόν αὐτοῦ, καί ἀκολουθείτω μοι» (Μάρκ., n' 34). Ἡρνήσατο τόν παλαιό ἄνθρωπο, τόν ὑποκείμενο στά πάθη καί τάς ἀμαρτίας, στή δεσποτεία τοῦ διαβόλου, ἥρε τόν σταυρό του καί ἥκολούθησε τό Χριστό διά βίου.

Ἡ ζωή του, ὅπως ὅλων τῶν ἀγίων τῆς Ἑκκλησίας μας, ἦτο πολυκύμαντος πραγματικά, διότι, ὅπως μᾶς εἶπε ὁ Κύριος, «στενή ἡ πύλη καὶ τεθλιψμένη ἡ ὁδός» (Μαθ., z' 14), ἡ ὅποια ὁδηγεῖ στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἐτσι καί ὁ Γέρων Πορφύριος εἶχε μιά ζωή πολυκύμαντη, μέ πολλούς πειρασμούς, δοκιμασίες καί σκόλοπες, σωματικούς καί ἄλλους. Διῆλθε, λοιπόν, μέστα ἀπ' αὐτό τό καμίνι τῶν δοκιμασιῶν καί τῶν θλίψεων, διά τῶν ὅποιών καθαίρεται ὁ ἄνθρωπος ἀπ' ὅλα τά πάθη, τά ὅποια ὑπάρχουν μέσα του καί προσφέρεται στό Θεό ἀκέραιος καί καθαρός.

Ο Γέρων Πορφύριος ἥγωνίσατο διά βίου κατά τοῦ ἀρχεκάου ὄφεως, τοῦ διαβόλου, ὁ ὅποιος «ώς λέων ὀρυζόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ» (Α΄ Πετρ. ε' 8), κατά τοῦ ἐτέρου ἐχθροῦ, τοῦ παλαιού ἄνθρωπου καί κατά τοῦ κόσμου τοῦ ὑποκειμένου στό διάβολο καί τήν ἀμαρτία, ἔχων ὡς ὅπλα τήν νηστεία, τήν ἀγρυπνία, τήν προσευχή. Δι' ὅ καί ἥξιαθη οὐρανίων χαρισμάτων.

Ἀπό τήν πολύ νεαρά ἥλικία του - ἦτο μόλις εἰκοσιενός ἐτῶν, ὅταν ἔλαβε ἀπό τό Μητροπολίτη Καρυστίας Παντελεήμονα τήν ἐντολή τῆς πνευματικῆς πατρότητος - πλήθη ἄνθρωπων συνέρρεον στή μονή τοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους στήν Εῦβοια, ὅπου ἐγκαταβιοῦσε τήν ἐποκή ἐκείνη, γιά νά τοῦ ἀποθέσουν τό βάρος τῶν ἀμαρτιῶν τους, ν' ἀνακουφισθοῦν, νά θέσουν ἐνώπιόν του τά προβλήματά τους καί νά λάβουν τίς λύσεις καί τίς ἀπαντίσεις σ' αὐτά.

Στή ζωή τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος παρατηροῦμε νά ὑπάρχουν τά χαρακτηριστικά ἐκεῖνα, τά ὅποια συναντοῦμε στή ζωή ὅλων τῶν ἀγίων

τῆς Ἐκκλησίας μας. Καί συγχρόνως βλέπουμε νά ύπάρχουν κάποια εἰδικά χαρακτηριστικά, τά όποια ἀνακαλούν στή μνήμη μας τή σταθερά διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅτι ή κάρις τοῦ Θεοῦ ἐπισκιάζει τόν ἄνθρωπο, τόν φωτίζει καί τόν κατευθύνει, ἀλλά δέν τόν ἰσοπεδώνει. Ὁ κάθε ἄγιος, δηλαδή, τῆς Ἐκκλησίας μας διατηρεῖ τά εἰδικά χαρακτηριστικά τῆς προσωπικότητός του.

Ἐκεῖνο, τό όποιο μπορῶ νά όμοιογήσω ἐξ ἴδιας ἐμπειρίας, εἶναι ή ἀγάπη, πού είχε ὁ Γέρων Πορφύριος πρός τό Θεό καί πρός τούς ἀνθρώπους. Ἡ ἀγάπη του πρός τό Θεό ήτο ὀλοκληρωτική. Ἡγάπισε τό Θεό μέ δῆλη του τήν ὑπαρξη καί τοῦ ἀφιέρωσε κυριολεκτικῶς δῆλη του τή zōnē. Ἀπό τήν ἀγάπη του αὐτή πρός τόν Θεό, ή όποια είχε τρώσει τήν καρδιά του, πήγασε καί ή ἀγάπη του πρός τούς ἀνθρώπους. Αὐτῆς τῆς ἀγάπης ὑπῆρχα καί ἐγώ μάρτυς πολλές φορές. Ἡτο μιά ἀγάπη συγκλονιστική.

Ἐνθυμοῦμαι πολλές φορές, σέ διάφορες δύσκολες περιστάσεις, δήταν τοῦ θέταμε διάφορα προβλήματα, τά όποια μᾶς ἀπασχολοῦσαν, μέ πόση στοργή κι ἀγάπη συμπαρίστατο. Ἐπαιρνε ἐπάνω του αὐτά τά προβλήματα, προσπύχετο ἐκτενῶς καί συνηγωνίζετο μαζί μας γιά τήν ἐπίλυση αὐτῶν.

Δέν θά λησμονήσω ποτέ κάποια χαρακτηριστικά τηλεφωνήματά του - διότι, ὅπως σᾶς εἶπα, ἀσκοῦσε τήν ποιμαντική καί διά τοῦ τηλεφώνου - σέ στιγμές πραγματικά κρίσιμες καί πολύ δύσκολες γιά ἐμένα. Τότε, χωρίς νά τοῦ ἔχω θέσει τό πρόβλημα, μ' ἐπαιρνε στό τηλέφωνο - καί μάλιστα σέ ἀπίθανες ὕρες, ὅπως μιά φορά, πού θυμοῦμαι, ἥταν ἔξι τό πρωΐ - μέ ρωτοῦσε γιά τό συγκεκριμένο πρόβλημά μου καί μοῦ ἔδινε μιά σπηλαντική συμβουλή. Καί πραγματικά, ὁ λόγος του ήτο βάλσαμο, ἐνώ συγχρόνως λειτουργοῦσε καί ὡς καταλύτης γιά τήν ἀντιμετώπιση τοῦ συγκεκριμένου προβλήματος.

Γιά τήν ἀγάπη αὐτή τοῦ Γέροντος Πορφύριου οί χιλιάδες ἄνθρωποι πού τόν γνώρισαν, θά ἔχουν, ἀσφαλῶς, πολλά νά όμοιογήσουν.

Ἐνα ἄλλο χαρακτηριστικό τοῦ Γέροντος Πορφύριου ήτο ή ἄκρα ταπείνωση. Ἐτσι, ἐνώ είχε τήν ἀνωθεν σοφία, μᾶς ἔλεγε πάντα: «Ἐσεῖς ἔχετε πινακία, ἐσεῖς ξέρετε, ἐγώ εῖμαι ἀγράμματος». Είχε αὐτομεμψία, αὐτοεξουθένωση, χαρακτηριστικά τοῦ ταπεινοῦ ἀνθρώπου, τά όποια συναντοῦμε στίς μορφές τῶν ἄγιων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἄλλο χαρακτηριστικό τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος - γιά νά μή μακρύνω τό λόγο - ήτο ή ἀπλότητα, πού τόν διέκρινε πάντοτε. Ζοῦσε μέ ἔξαιρετική λιπότητα, τά καταλύματά του ἥσαν ἔξοχως ταπεινά. Ἡτο πολύ ἀπλός στίς σχέσεις του μέ τούς ἀνθρώπους, καταδεκτικός, ἐδέχετο τούς πάντας, ούδενα ἀπωθοῦσε. Αὐτό ἥταν, πραγματικά, ἔνα χαρακτηριστικό του πού ἔσπασε τόν πάγο καί δημιουργοῦσε τίς ἄριστες προϋποθέσεις, γιά νά τόν προσεγγίσουν οί ἄνθρωποι, νά τοῦ ἔξομολογηθοῦν τά ἀμαρτήματά τους, νά τοῦ ἀναφέρουν τά προβλήματά τους καί νά λάβουν τή λύση τους.

Ἐνα ἀπό τά κύρια χαρακτηριστικά του ἦτο καί ἡ διάκριση, ἡ ὁποία, κατά τίν ἔκφραση τῶν ἀγίων Πατέρων εἶναι «πασῶν τῶν ἀρετῶν μείζων». Ἡ διάκριση συνδέεται μέ τίν ἀρχή τῆς ἔξατομικεύσεως. Ἐτσι, γιά τὸν Γέροντα Πορφύριο, ὁ κάθε ἄνθρωπος εἶχε, ὡς τέκνο τοῦ Θεοῦ, ἀπόλυτη ἀξία. Τόν κάθε ἄνθρωπο θεωροῦσε καί ὑπελόγιζε ὡς μοναδική καί ἀνεπανάληπτη προσωπικότητα καί ἀντιμετώπιζε κάθε πρόβλημα αὐτοῦ μέ τά ἰδιά του ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Γι' αὐτό, πολλές φορές, σέ δύο ἀνθρώπους, πού εἶχαν τό ἴδιο ἐκ πρώτης ὅψεως πρόβλημα, ὁ Γέρων Πορφύριος ἔλεγε διαφορετικά πράγματα, διότι ὑπῆρχαν διαφορετικές προϋποθέσεις καί ὁ κάθε ἔνας ἔχειάζετο ἔνα διαφορετικό φάρμακο γιά τίν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματός του. Ἐτσι, γιά τὸ λόγο αὐτό, συχνά μᾶς ἔλεγε: «Ἄντα, πού σᾶς λέγω, νά μή τά λέτε καί στούς ἄλλους ἀνθρώπους, διότι αὐτά εἶναι τά κατάλληλα φάρμακα γιά ἑσᾶς, γιά τίν περίπτωσή σας. Τά ἴδια πράγματα σ' ἔνα ἄλλο ἄνθρωπο, ἔστω κι ἂν ἔχει ἔξωτερικῶς τά ἴδια μ' ἑσᾶς συμπτώματα, δέν θά φέρουν τά ἴδια εὐεργετικά ἀποτελέσματα». Πολλές φορές ἔθαυμασα γιά τίς ἀπαντήσεις τοῦ ἀγάμου, πλήν ἔχοντος τίν ἀνωθεν σοφία, Γέροντα Πορφύριον σέ θέματα γάμου, συζυγικῶν σχέσεων, τεκνογονίας κλπ. Δέν ἥταν ἀπαντήσεις «κλισέ», ἄτεγκτες, σκληρές, μονοκόμματες, «ἀντικειμενικές». Ἡταν ἀπαντήσεις μεστές ἀληθείας, ἀγάπης, στοργῆς καί διακρίσεως, ἀνάλογες μέ τίν κατάσταση, τή χρεία καί τή δεκτικότητα τοῦ κάθε ἀνθρώπου τή δεδομένη στιγμή. Ἀποβλέπων στή σωτηρία τῶν ἀνθρώπων δέν ἐπεδίωκε νά βάλει αὐτούς σ' ἔνα «καλούπι» καί νά δημιουργήσει ὅμοιόμορφα ἄτομα, ἀλλ' ὡς ἀνθρωπος πλήρης Πνεύματος Ἀγίου ἔχειραγώγει τόν καθένα κατά τό θέλημα τοῦ Χριστοῦ, τοῦ δίδοντος «ἐκάστῳ... κατά τό μέτρον τῆς δωρεᾶς» (Ἐφεσ. δ' 7) πρός τό συμφέρον τῆς ψυχῆς του.

Στό σημεῖο αὐτό ἐπιθυμῶ νά ἀναφερθῶ σέ ἔνα περιστατικό, τό ὅποιο μαρτυρεῖ γιά τίν ἔξατομικευμένη διακριτική ποιμαντική πού ἀσκοῦσε, τίν ἐλευθερία καί τίν εὐρύτητα τοῦ πνεύματος τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος. Μιά μέρα, τίν ἐποχή πού ἐγκαταβιοῦσε στόν ἄγιο Νικόλαο Καλλισίων, εἶχε πάει μέ κάποιο πνευματικό του παιδί στό παρακείμενο δάσος καί συνομιλοῦσε μαζί του. Ἐν τῷ μεταξύ ἥλθαν καί μπήκαν στόν ἐκκλησία γιά νά προσκυνήσουν ἔνας νέος καί μία νέα πού φοροῦσαν σόρτς. Καθώς ὁ Γέροντας ἐπέστρεψε ἀπό τό δάσος τούς συνήντησε τίν ὥρα πού ἔβγαιναν ἔξω ἀπό τή σιδερένια πόρτα τῆς αὐλῆς, τούς χαιρέτησε καί στάθηκε ἐκεῖ ἀρκετή ὥρα συνομιλῶν μαζί τους μέ πολλή στοργή καί ἀγάπη. Δέν ἄκουσα τί τούς εἶπε, ἀλλά τό εὐλαβικό κειροφίλημά τους ἥταν πολύ εύγλωττο γιά τίν ἐντύπωσην καί τά αἰσθήματα πού τούς προκάλεσε ἡ στάση καί τά λόγια του.

Πρωτοπρεσβύτερος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ἐπίκουρος Καθηγητής Θεολογικῆς

Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ο ΑΓΙΟΣ ΠΑΪΣΙΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

εολογία είναι ό λόγος του Θεοῦ, πού συλλαμβάνεται από τις άγνες, τις ταπεινές και άναγεννημένες πνευματικά ψυχές, και όχι τά δόμορφα λόγια του μυαλού, πού φτιάχνονται μέ φιλολογική τέχνη και έκφραζονται μέ τό νομικό ή κοσμικό πνεύμα.

Τά φτιαχτά λόγια δέν μποροῦν νά μιλήσουν σπίν ψυχή του άνθρωπου, ὅπως δέν μπορεῖ νά μιλήσῃ ένα δόμορφο ἄγαλμα, ἐκτός έάν οί ἀκροατές είναι πολύ κοσμικοί και εὐχαριστοῦνται ἀπλῶς από τις δόμορφες κουβέντες.

“Η θεολογία πού διδάσκεται σάν ἐπιστήμη, συνήθως ἔχετάζει τά πράγματα ιστορικά, και ἐπόμενο είναι νά τά καταλαβαίνη ἔξωτερικά και, ἐπειδή λείπει ή Πατερική ἀσκηση, τά ἐσωτερικά βιώματα, είναι γεμάτη από ἀμφιβολίες και ἐρωτηματικά, διότι μέ τό μυαλό δέν μπορεῖ νά καταλάβη κανείς τις θεῖες ἐνέργειες, έάν δέν ἀσκηθῇ πρῶτα νά τις ζήσῃ, γιά νά ἐνεργήσῃ μέσα του ή Χάρις του Θεοῦ.

“Οποιος νομίζει ὅτι μπορεῖ νά γνωρίσῃ τά μυστήρια του Θεοῦ μέ τίν ἔξωτερική ἐπιστημονική θεωρία, μοιάζει μέ ἀνόντο πού θέλει νά ἴδῃ τόν Παράδεισο μέ τό τηλεσκόπιο.

“Οσοι ἀσκοῦνται Πατερικά, γίνονται πρακτικοί θεολόγοι μέ τίν ἐπίσκεψη τῆς Χάριτος του Ἅγιου Πνεύματος. “Οσοι ἀπό αὐτούς ἔχουν και τίν ἔξωτερική μόρφωση, ἐκτός ἀπό τίν ἐσωτερική τῆς ψυχῆς, μποροῦν νά περιγράφουν τά θεῖα μυστήρια και νά ἐρμηνεύουν σωστά, ὅπως ἔκαναν πολλοί Ἅγιοι Πατέρες.

“Έάν ὅμως δέν συγγενέψῃ κανείς μέ τούς Ἅγιους Πατέρες και θελήσῃ νά μεταφράσῃ ή νά γράφῃ, θά ἀδικήσῃ και τούς Ἅγιους και τόν ἔσωτό του και τόν κόσμο μέ τίν πνευματική του θολούρα.

Οὕτε πάλι είναι σωστό νά θεολογῇ κανείς μέ ξένες θεολογίες, διότι αὐτό μοιάζει μέ στεῖρο ἀνθρωπο πού υἱοθετεῖ ξένα παιδιά και τά παρουσιάζει μετά γιά δικά του και παριστάνει τόν πολύτεκνο πατέρα. Οι Ἅγιοι Πατέρες ἔβγαζαν ἀπό τίν καρδιά τους τόν θεῖο λόγο ή τίς ἐμπειρίες τους ἀπό τις πνευματικές μάχες ἐναντίον του κακοῦ και ἀπό τά πυρά τῶν πειρασμῶν, τίς ὄποιες ὁμολογοῦσαν ταπεινά ή ἔγραφαν, γιά νά βοηθή-

¹ Από τό βιβλίο Γέροντος Παΐσιου Ἅγιορείτου Ἐπιστολές, Ἐκδ. Ἰ. Ἡσυχαστηρίου «Εὐαγγ. Ἰωάννης ὁ Θεολόγος», Σουρωτή Θεσσαλονίκης, 1994 σσ. 127-131.

σουν ἐμᾶς τούς μεταγενεστέρους, ἀπό ἀγάπη, τίνι ὅποια ἀγάπη δέν κρατοῦσαν ποτέ γιά τὸν ἑαυτό τους, ὅπως καὶ τίνι ταπείνωστι καὶ ὅλα τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ τὰ ἀναγνωρίζανε ὅτι εἶναι τοῦ Θεοῦ.

“Οσοι παρουσιάζουν τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ γιά δικά τους, εἶναι οἱ πιό ἀναιδεῖς τοῦ κόσμου καὶ οἱ πιό ἄδικοι, διότι ἄδικοῦν τὸν Θεό καὶ περισσότερο τὸν ἴδιο ἑαυτό τους, ἐπειδή γίνονται τότε αἰτία νά στερηθοῦν τὴν θεία Χάρη, γιά νά μήν κριθοῦν περισσότερο ἀχάριστοι καὶ γιά νά μήν γκρεμισθοῦν ἀπό τὴν μεγάλη τους κενοδοξία.

‘Εκεῖνοι πού εὐγνωμονοῦν τὸν Θεό γιά ὅλα καὶ ὅλο παρακολουθοῦν τὸν ἑαυτό τους ταπεινά, καὶ μέ καλοσύνη παρακολουθοῦν τὰ πλάσματα καὶ τὰ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ θεολογώντας, γίνονται οἱ πιό πιστοί Θεολόγοι, καὶ ἀγράμματοι νά εἶναι, ὅπως οἱ ἀγράμματοι βοσκοί πού παρακολουθοῦν στὴν ὕπαιθρο μέρα - νύχτα τὸν καιρό καὶ γίνονται καλοί μετεωρολόγοι.

“Οσοι ζοῦν ἀπλά, μέ καλοσύνη καὶ καλούς λογισμούς καὶ ἀπέκτησαν τίνι ἐσωτερική ἀπλότητα καὶ καθαρότητα, βλέπουν καὶ τά ὑπερφυσικά πράγματα πολύ ἀπλά, σάν φυσικά, διότι στὸν Θεό ὅλα ἀπλά εἶναι, καὶ δέν χρησιμοποιεῖ μεγαλύτερη δύναμη γιά τὰ ὑπερφυσικά καὶ μικρότερη γιά τὰ φυσικά, ἀλλά τὸν ἴδια δύναμη γιά ὅλα. Γιατί ὅλα στὸν Θεοῦ εἶναι πολύ ἀπλά, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος εἶναι πολύ ἀπλός, καὶ μᾶς τὸ φανέρωσε ὁ Υἱός Του ἐπί τῆς γῆς μέ τίνι ‘Ἄγια Του ἀπλότητα!!’

“Οταν προηγηθῇ ἡ καθαρότητα στὸν ἄνθρωπο, καὶ ἔλθῃ ἡ ἀπλότητα μέ τίνι θερμή της πίστη καὶ τίνι εὐλάβεια, τότε πιά φιλοξενεῖται μέσα μας ἡ ‘Ἄγια Τριάδα, καὶ μέ τὸν θεῖο ἐκεῖνο φωτισμό εὔκολα βρίσκει κανείς τὰ κλειδιά τῶν θείων νοημάτων, γιά νά ἐρμηνεύστη τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ μέ πολύ ἀπλό καὶ φυσιολογικό τρόπο, χωρίς διανοητικό πονοκέφαλο.

‘Ανάλογα φυσικά μέ τίνι καθαρότητα ἡ τὸν πονηριά πού διαθέτει κανείς, κάνει καὶ τίς ἐρμηνεῖες του καὶ ἀνάλογα ὡφελεῖται ἡ βλάπτεται, ὡφελεῖ ἡ βλάπτει. Πολλές φορές βλάπτει κανείς καὶ μέ τὸν ἀπειρία του ἀκόμη, ἀπό καλή διάθεση κινούμενος παραδείγματος χάρη: νά μήν ξέρῃ ὅτι ὑπάρχει καὶ ἀσπρο κρασί καὶ νά ρίχνη κόκκινη μπογιά, δῆθεν γιά νά γίνη καλό, καὶ νά δηλητηριάζη τὸν κόσμο. Ἀλλά καὶ ἀπειρία νά μήν ἔχη ἡ πονηριά, ἀλλά ἀνθρώπινη δικαιοσύνη καὶ λογική, πάλι θά ἀδικήστη τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπόμενο εἶναι τότε νά ἀδικήστη τὸν ἑαυτό του καὶ τούς ἄλλους.

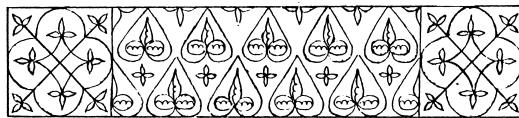
Μέ τίνι ἀνθρώπινη λογική καὶ δικαιοσύνη, βλέπουμε καὶ τούς ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου (Ματθ. κ' 1-15) τῆς πρώτης καὶ τρίτης ὥρας νά διαμαρτύρωνται, νομίζοντας ὅτι ἀδικήθηκαν. ‘Ἐνῶ ὁ Καρδιογνώστης Θεός, μέ τὸν λεπτότητα τῆς θείας Του δικαιοσύνης, πλήρωσε καὶ τὸν ἀγωνία τῶν ἐργατῶν τῆς ἐνδεκάτης ὥρας, μέχρι τὴν ὥρα πού βρῆκαν δουλειά, καὶ ἔπαψε ἡ ἀγωνία τους, — ἂν καὶ ἀπό τὴν θεία Του δικαιοσύνη, πού εἶναι γεμάτη ἀπό εὐσπλαχνία καὶ ἀγάπη, θά ἔδινε καὶ περισσότερο μισθό στούς ἐργάτες τῆς ἐνδεκάτης, διότι οἱ καπμένοι ὑπέφε-

ραν πολύ ψυχικά καί κουράστηκαν περισσότερο ἀπό τούς ἄλλους ἐργάτες πού κουράστηκαν σωματικά περισσότερες ώρες. Ἀλλά ποῦ νά χωρέσουμε ἐμεῖς οἱ ταλαιπωροὶ ἄνθρωποι αὐτὸν τὴν θεία Του δικαιούντη μέσα στὸ περιορισμένο μας μυαλό, ὅπως τὴν ἄπειρη εὐσπλαχνία Του μέστα στήν περιορισμένη μας ἀγάπη; Γ’ αὐτό καί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ περιορίστηκε στὸ νά δώσῃ σὲ ὅλους τὸν ἴδιο μισθό πού συμφώνησε, γιά νά μή σκανδαλίσῃ περισσότερο αὐτούς πού ἀγαποῦσαν τὸν ἑαυτό τους περισσότερα ἀπό τούς ἄλλους. Καί ἔάν τούς εἶπε: «δέν σᾶς ἀδικῶ τόσο συμφωνήσαμε...», ἐννοῦσε ὅτι: «εἴμαι Ἀφεντικό μέ ἀρχοντική ἀγάπη καί θεία δικαιούντη, τὴν ὁποίᾳ δέν μπορεῖτε νά καταλάβετε» καί ὅχι ὅτι: «εἴμαι Ἀφεντικό καί δέν ὑπολογίζω κανέναν», διότι ὁ Θεός εἶναι Πατέρας μας, καί εἴμαστε παιδιά Του, καί τὴν Πατρική Του ἀγάπη ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τὴν γνωρίζουν, πού σταυρώθηκε γιά νά μᾶς λυτρώσῃ καί νά μᾶς ἀποκαταστήσῃ πάλι στὸν Παράδεισο.

Ἐάν μπορούσαμε νά βγαίναμε ἀπό τὸν ἑαυτό μας (ἀπό τὴν ἀγάπη τοῦ ἑαυτοῦ μας), θά βγαίναμε καί ἀπό τὴν ἔλξη τῆς γῆς καί τότε πιά θά βλέπαμε ὅλα τὰ πράγματα στήν πραγματικότητα μέ τὸ θεϊκό μάτι, καθαρά καί βαθιά. Γ’ αὐτό ἀπαραίτητο εἶναι τὸ νά βγῃ κανείς πρῶτα ἔξω ἀπό τὸν κόσμο, στήν ἔρημο, καί νά ἀσκηθῇ μέ ταπείνωση, μέ μετάνοια καί προσευχή, νά ἐρημωθῇ ἀπό τὰ πάθη του, νά διώξῃ τίς πνευματικές του σκουριές, νά γίνη καλός ἀγωγός, γιά νά δεχθῇ μετά τὴν θεία Χάρη, νά γίνη πραγματικός Θεολόγος.

Ἐάν δέν ξεσκουριάσῃ κανείς τὰ πνευματικά του καλώδια, συνέχεια βραχυκυκλωμένος θά εἶναι καί γεμάτος ἀπό κοσμικές θεωρίες καί ἀμφιβολίες μέ ἐρωτηματικά. Τότε πιά δέν θεολογοῦμε, ἀφοῦ βρισκόμαστε σὲ κοσμική κατάσταση, ἀλλά φιλολογοῦμε ἱστορικά ἡ τὰ ἐξετάζουμε νομικά καί μαθηματικά. Δηλαδή, ἔάν τὰ καρφιά πού κάρφωσαν τὸν Χριστό ἦταν τρία ἡ τέσσερα, καί πόσοι στρατιώτες ἦταν, ὅταν σταύρωσαν τὸν Χριστό, καί δέν προχωροῦμε σ’ αὐτό πού ἔχει σημασία, ὅτι ὁ Χριστός σταυρώθηκε γιά τίς δικές μας ἀμαρτίες, γιά νά μᾶς λυτρώσῃ, καί ὅτι ὑπέφερε περισσότερο ἀπό ὅλους τούς Ἀγίους Μάρτυρας. Διότι ἐκείνους τούς βοηθοῦσε θεϊκά, ἐνῶ στὸν ἑαυτό Του δέν χρησιμοποίησε καθόλου θεϊκή δύναμη καί ὑπέφερε τούς φρικτούς πόνους ἀπό ἀγάπη, καί τρυπήθηκαν καί τὰ δύο Του χέρια καί τὰ δύο Του πόδια. Ἐάν μέ ἔνα καρφί τρυπήθηκαν καί τὰ δύο Του πόδια ἡ μέ δύο καρφιά, αὐτό δέν ἔχει σημασία, μιά πού τρυπήθηκαν καί τὰ δύο, καί ὑπέφερε τούς πόνους καί ἥπιε καί τὴν χολή, γιά νά μᾶς γλυκάνη ξανά στὸν Παράδεισο, αἰώνια κοντά Του, σάν φιλόστοργος Πατέρας μας.

Níκου Ὀρφανίδη
ΓΙΑ ΤΟΝ ΓΕΡΟΝΤΑ ΑΓΙΟ ΠΑΪΣΙΟ

Hαθώς πανηγυρίζει καί ἀνθοφορεῖ ἢ πλάστη εἰς τό μέσον τοῦ Χειμῶνος μέ τήν ἀγιοκατάταξή τοῦ Γέροντος Παϊσίου τοῦ Ἀγιορείτου, ἐπιστρέφουμε στά ἀγιασμένα χώματα τῆς Καππαδοκίας, στά Φάρασα τοῦ ἀγίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου ἐπιστρέφουμε ξανά, πού τόν ὑποδέχθηκε πρό πολλοῦ εἰς τήν χορείαν τῶν ἀγίων, αὐτόν τόν ταπεινό Γέροντα τῆς ἀσκήσεως καί τῆς ἀπέραντης ἀγάπης καί ὑπομονῆς. Πανηγυρίζει τό Ἀγιον Ὄρος, ὅπως κι ἡ Θεσσαλονίκη, ἢ μονή τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου στή Σουρωτή, ὅπου τά λείψανα τοῦ ἀγίου Ἀρσενίου καί ὁ τάφος τοῦ ἀγίου Γέροντος Παϊσίου. Ὕποκλινόμεθα ταπεινά καί τούς ἀσπαζόμαστε καί τούς προσκυνοῦμε, ζητώντας τή κάρη καί τή μεσιτεία τους καί τίς πρεσβείες τους, ὅλοι ἡμεῖς οἱ καταπονημένοι τοῦ κόσμου τούτου, οἱ ἀσθενοῦντες καί οἱ ὄδοιποροῦντες εἰς τά σκότη.

Γυρίζω, λοιπόν, ξανά, στόν λόγο τῶν Γερόντων πού μᾶς κράτησαν καί μᾶς κρατοῦν σ' αὐτούς τούς καιρούς τοῦ θανάτου καί τοῦ διωγμοῦ καί τοῦ κατατρεγμοῦ, τούς χρόνους αὐτούς τῆς ἀθεΐας καί τῆς ἀπιστίας καθώς τό κακό βγῆκε πιά στούς δρόμους συντριπτικό καί καταστροφικό. Στόν παραμυθητικό λόγο τοῦ Γέροντος ἀγίου στέκομαι ἀκόμα μιά φορά, ἔνα λόγο κάριτος καί ἀγιασμοῦ καί οἰκοδόμησης τῶν ψυχῶν. Σέ μιά ἐποκή ἀποδόμησης καί συντριβῆς, ὅπου δέν ἔχουμε ποῦ νά ἀκουμπτήσουμε, εἶναι ἡ μπτέρα μας ἡ ἀγιασμένη Ἐκκλησία καί οἱ Γέροντες ἄγιοι τῆς πού μᾶς κρατοῦν στήν ἀγκαλιά τους. Αὐτός ὑπῆρξε ὁ ἄγιος Παϊσίος ἀπό τήν ἀγιασμένη Μικρασία, ὁ ἔξοριστος καί ξεριζωμένος αὐτός Ἐλλην Ὀρθόδοξος, πού πῆρε βρέφος τούς δρόμους τοῦ κόσμου στήν ἀγκαλιά τῆς μπτέρας του.

Στέκομαι, τώρα, καθώς ἐπιχειρῶ νά γράψω αὐτά τά ἐλάχιστα εἰσπράττοντας καί ἀνασαίνοντας τή καρά καί τή κάρη καί τήν εὐφροσύνη τῆς Ἐκκλησίας, πόσο ὑπῆρξε γιά ὅλους μας ὁ λόγος του καί ἡ παρουσία του παραμυθητική καί παρήγορος σέ στιγμές ἀπελπισίας καί δοκιμασίας καί συντριβῆς. Θυμᾶμαι ἐκεῖνο τό βιβλίο του γιά τόν ἄγιο Ἀρσένιο Φαράσων, μέ τίτλο «Ο πατήρ Ἀρσένιος ὁ Καππαδόκης», πού ἔφθασε κοντά μου τό 1975, χωρίς τότε τό ὄνομα τοῦ συγγραφέως του ἀγίου Γέροντος Παϊσίου, κι αὐτό ἀπό διάκριση καί ταπεινότητα, γιά νά μέ κρατήσει, ὅταν τότε ἐπιχειροῦσα νά σταθῶ ὄρθιος μέσα στά δεινά του κόσμου καί τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου μου. Ἀλλά καί ὅλα ὅσα ἀκολούθη-

σαν. Ἐκεῖνο τό βιβλίο τοῦ ἰερομονάχου Ἰσαάκ γιά τὸν Γέροντα Παΐσιο, μέ τὸν τίτλο Βίος Γέροντος Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου, τοῦ 2004. Τόσα καὶ τόσα. Ὁ Γέρων ΧατζηΓεώργης ὁ Ἀθωνίτης, 1809-1886, 1986, Ἀγιορεῖται Πατέρες καὶ Ἀγιορείτικα, 1993, Ἐπιστολές, 1994. Καὶ τὰ ἄλλα μέ τὶς μαρτυρίες τῶν προσκυνητῶν, καὶ τοὺς Λόγους του, τίς συμβουλές του, ὅπως τίς διέσωσαν οἱ μοναχές τοῦ Ἱεροῦ Ἡσυχαστρίου τῆς Σουρωτῆς Θεοσαλονίκης.

Γυρίζω, λοιπόν, στὸν ἀγιασμένην Μικρασία πού ἔξακολουθεῖ νά δίνει ἀγίους στὸν ἐλλαδικὴν μητρόπολην, ὅλους ἐκείνους τούς κατατρεγμένους τῆς ἴστορίας πού ἀγίασαν μέ τὸν βίο καὶ τὴν ἀσκησην καὶ τὴν ἀρετὴν τους, ἀσπάζομαι ταπεινά τὸν ἄγιο Γέροντα Παΐσιο πού τόσο μᾶς ἀγάπησε, τόσο ἀγάπησε τὴν πατρίδα μας, τὸν κατατρεγμένο Ἑλληνισμό καὶ ἰδιαιτέρως τὴν σπαραγμένην καὶ λεηλατημένην καὶ σφαγιασμένην Κύπρο, καὶ πού οἱ προσευχές του καὶ οἱ πρεσβεῖες του καὶ ἡ μεστεία του στὸν Κύριο διασώζει τὸ ἔθνος ἡμῶν, τὸ ὄποιο παραπαίει καὶ βυθίζεται σὲ τόσα μύρια κύματα, αὐτά τοῦ θανάτου καὶ τῆς λήθης.

Στέκομαι, λοιπόν, ξανά στὸν λόγο τοῦ ἀγίου Γέροντος μοναχοῦ Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου, πού μᾶς ἀγκάλιασε μέ ἀγάπη, πού κράτησε τὸν ἐλληνισμό καὶ τὸ ταλαίπωρο ἔθνος μας. Πού κατέθεσε λόγο ἐλπίδος γιά τὴν δοκιμασμένην πατρίδα μας. Ἰσως καὶ ἔξελθουμε ἀπό τὸν κατατρεγμό καὶ τὸν διωγμό καὶ τὴν ἀπειλή της ἐξόντωσης. Ἰσως καὶ ὀδηγηθοῦμε στὴ σωτηρία καὶ τῇ λύτρωση ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Χαρά, λοιπόν, καὶ εὐφροσύνη καὶ ἀγιασμός καὶ χάρις διαπερνοῦν τὴν πατρίδα μας καὶ τὴν οἰκουμένην, πού ὑποκλίνεται στὸν ἀγάπην καὶ τὴν ταπεινότητα καὶ τὴν εὐσπλαχνία τοῦ ἀγίου τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν καιρῶν μας Γέροντος Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου ἀπό τὰ Φάρασα τῆς Καππαδοκίας. Ἄς ἔχουμε ὅλοι τὴν σκέπη του καὶ τὴν εὐχή του καὶ ἄς παρακαλοῦμε γιά τίς πρεσβεῖες του στὸν Κύριο.

ΝΙΚΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ
Φιλόλογος

Mοναχοῦ Νεόφυτου Γρηγοριάτη
ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΪΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗ

ιά ἔνα εύτυχισμένο γάμο μέσα σπήνι 'Ορθόδοξη 'Εκκλησία.

Ἐνας νέος καὶ μιά νέα πού σκέφτονται σοβαρά τόν ἐν Χριστῷ γάμο μεταξύ τους, πρέπει νά συμφωνήσουν στά ἔξῆς θέματα:

α) Νά μήν ἔχουν προγαμιαῖς σεξουαλικές σχέσεις, πρίν τόν ἐκκλησιαστικό γάμο.

β) Νά ἔχουν ἔνα πνευματικό ἔξομολόγο πατέρα, κοινό καὶ γιά τούς δύο, γιά νά εἶναι πνευματικός διαιτητής στίς διαφορές τους καὶ νά δίνει σωστές λύσεις στά ἀδιέξοδα τῆς οἰκογενείας τους.

γ) Νά μήν ἐμποδίζουν τήν ἔλευσην παιδιῶν, δηλαδή νά μήν κάνουν ἐκτρώσεις.

δ) Νά τροῦν τίς υποτεῖες τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας, συνεννοούμενοι πάντοτε μέ τόν πνευματικό τους πατέρα.

ε) Τά παιδιά τους νά μεγαλώσουν ὄρθοδοξα καὶ ἔλληνικά, χωρίς ρατσισμό καὶ μισαλλοδοξία.

στ) Ὄταν ἀρχίζει ἔνας μικροκαυγάς μεταξύ τοῦ ἀνδρός – συζύγου καὶ τῆς γυναικός – συζύγου, τότε καὶ οἱ δυό τους νά σταματοῦν τόν μικροκαυγά, ἢ τουλάχιστον ὁ ἔνας νά σταματᾷ καὶ νά προσεύχεται γιά τόν ἄλλο σιωπηρῶς. Καί μετά ἀπό δυό-τρεις ὥρες προσευχῆς, ὃταν ἡρεμήσουν καὶ οἱ δύο, τότε νά συζητήσουν πάλι. Διότι ὁ μικροκαυγάς, θά φέρει τόν μεγάλο καυγά καὶ ὁ μεγάλος καυγάς, θά φέρει τό διαζύγιο.

* * *

Προϋποθέσεις νοερᾶς προσευχῆς, «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με».

ΕΡΩΤΗΣΗ: – Γέροντα Παΐσιε, ποιές εἶναι οἱ ἀπαραίτητες πνευματικές προϋποθέσεις ἀσκήσεως τῆς νοερᾶς προσευχῆς, χωρίς κίνδυνο νά πλανθοῦμε, νά παρασυρθοῦμε ἀπό τόν διάβολο;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Οἱ πνευματικές προϋποθέσεις τῆς νοερᾶς προσευχῆς, εἶναι οἱ ἔξῆς:

α) Ἐνθύμηση τῶν ἀμαρτιῶν μας.

β) Αύτομεμψία, αύτοκατάκριση, αύτοκατηγορία γιά τίς ἀμαρτίες μας.
γ) Μνήμη θανάτου, κρίσεως (Δευτέρας Παρουσίας ὸΗΣΟῦ ΧΡΙΣΤΟῦ) καὶ μνήμη Κολάσεως.

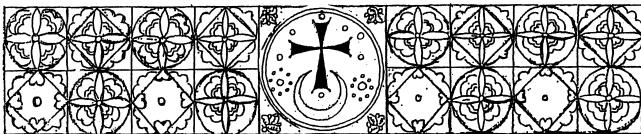
δ) Συχνή συμμετοχή στά Θεῖα Μυστήρια τῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας, κυρίως Μετάνοια, Ἐξομολόγηση, Θεία Κοινωνία (Θεία Εὐχαριστία).

ε) Νά εἶχουμε ταπείνωση (ταπεινό φρόνημα καὶ ταπεινούς λογισμούς), πού ἐλκύει (τραβᾶ πρός ἐμᾶς) τὴν θεία ἄκτιση χάρη τῆς Ἀγίας Τριάδος.

“Οταν κάνουμε αὐτά, ὅσα εἴπαμε ώς τώρα, τότε μποροῦμε νά ἀσκοῦμε τὴν νοερά προσευχή, «Κύριε ὸΗΣΟῦ ΧΡΙΣΤΕ, ἐλέησόν με τὸν ἀμαρτωλόν», χωρίς κίνδυνο νά πλανεθοῦμε, νά παρασυρθοῦμε ἀπό τὸν διάβολο.

Μοναχός ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ

'Αρχιμανδρίτη Γεώργιου Γρηγοριάτου
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΟΕΡΑΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

σο συχνότερα λέει ὁ χριστιανός τίν προσευχή, «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τὸν ἄμαρτωλόν», τόσο περισσότερο λαμβάνει τίν κάρι τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, εἰρήνη στίν ψυχή του, φωτισμό στό νοῦ του καί δύναμιν ἀντιμετωπίσῃ τόν ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Αὐτίν τίν προσευχή δέν μπορεῖ νά τίν πῆ κανείς, ἀν δέν ἔχῃ τίν κάρι τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, διότι λέγει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὅτι «οὐδείς δύναται εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μή ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ» δηλαδή, κανείς ἀνθρωπος δέν μπορεῖ νά πῆ τόν Ἰησοῦν, τόν Χριστόν, Κύριον Θεόν, παρά μόνον ἐάν ἔχῃ τίν κάρι τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Γι' αὐτό λοιπόν, κάθε φορά πού ἔνας χριστιανός, λέγει τόν Χριστόν Κύριον Θεόν, αὐτό τό λέγει ἐπειδή ἔχει τίν κάρι τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

Ἐμεῖς ἀπό πού ἔχουμε τίν κάρι τοῦ Ἀγίου Πνεύματος; Τίν ἔχουμε ἀπό τό Ἀγίον Βάπτισμα. Διότι τότε πού βαπτισθήκαμε ἐλάβαμε τίν κάρι τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Ὄλοι οἱ χριστιανοί εἶναι πνευματοφόροι, ἀλλά τίν κάρι μποροῦμε νά τίν ἔχουμε μέσα μας θαμμένη κι ἀνενέργυην ἢ ζωντανή νά μᾶς ἀγιάζῃ καί νά μᾶς χαριτώνῃ. Ἐνας ἀνθρωπος πού δέν προσεύχεται, πού δέν ζεῖ στίν Ἔκκλησία, πού δέν ἔξομολογεῖται, πού δέν κοινωνεῖ, πού δέν κάνει τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ, καί εἶναι βαπτισμένος, ἔχει τίν κάρι τοῦ Ἀγίου Πνεύματος μέσα του, ἀλλ' ἀνενέργυην, δέν λειτουργεῖ ἢ κάρις. Μόλις αὐτός ἀρχίσει νά προσεύχεται, νά ἔξομολογηται, νά κοινωνῇ, νά κάνῃ τά ἔργα τοῦ Θεοῦ, τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ, ἀρχίζει ἡ κάρις νά ἐνεργῇ, καί ὁ ἀνθρωπος φωτίζεται, ἀγιάζεται, καθαρίζεται καί σώζεται.

Γιά νά μπορέσουμε λοιπόν καί μεῖς νά ἔχουμε μέσα μας τίν κάρι τοῦ Θεοῦ νά ἐνεργῇ καί νά τίν αἰσθανόμεθα μέσα μας, πολύ μᾶς βοηθάει αὐτή ἢ προσευχή, τό «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τόν ἄμαρτωλόν». Τό πρώι πού σπικωνόμαστε, μαζί μέ τίς ἐωθινές προσευχές, τό «Βασιλεῦ Οὐράνιε... Παναγία Τριάς... Πάτερ ἡμῶν...», νά λέμε ἀρκετές φορές τίν προσευχή αὐτή κάνοντας καί τόν Σταυρό μας: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τόν ἄμαρτωλόν». Τίν ἡμέρα ὅσο ἡμποροῦμε «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τόν ἄμαρτωλόν». Ὁταν κάποιος πειρασμός, κάποια κακή σκέψη ἔρχεται

στόν νοῦ μας: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τόν ἄμαρτωλόν», γιά νά φεύγῃ αὐτή ἡ κακή σκέψη. Ὅταν ἔχουμε κάποια στενοχώρια, κάποια ἀπελπισία, κάποια δυσκολία, μόλις ποῦμε τό «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ...» μέ ταπείνωσι, μέ πίστη, ἔρχεται εἰρήνη στήν ψυχή. Μόλις στήν οἰκογένεια πάει νά γίνη ἔνα σκάνδαλο, μία διαίρεσι, μιά ἀκαταστασία: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησον ἡμᾶς» «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, φωτίσε τά παιδιά μας» «Κύριε Ἰησοῦ, εἰρήνευσέ μας», καί ἔρχεται χάρις, εὐλογία καί εἰρήνη.

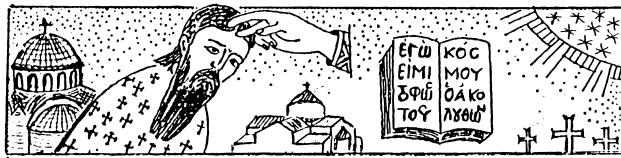
Οσους χριστιανούς συμβουλεύσαμε νά λένε αὐτήν τήν προσευχήν καί ἵδιως ὅταν μέσα στήν οἰκογένειά τους ὑπάρχουν δυσκολίες, ὅλοι μοῦ εἴπαν ὅτι μέ τήν προσευχήν αὐτή ἡ οἰκογένεια εἰρηνεύει, τά παιδιά φωτίζονται, ὁ κόσμος γίνεται καλύτερος καί ἔρχεται πιό κοντά στόν Χριστό.

Λοιπόν, ἂν θέλετε, τώρα πού φεύγετε ἀπό τό Ἀγιον Ὄρος, κρατῆτε σάν ἔνα πολύτιμο ἐφόδιο αὐτό, νά προσπαθήτε ὅσο πιο συχνά μπορεῖτε νά λέτε: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τόν ἄμαρτωλόν». Δέν χρειάζεται νά εἶναι κανείς κλεισμένος στό δωμάτιό του ἡ μέσα σέ μιά Ἐκκλησία. Καί στό αὐτοκίνητο πού δόηγει, καί στό δρόμο πού περπατάει, καί περίπατο πού πηγαίνει, καί δουλειές ἄλλες πού κάνει, ὁ νοῦς μπορεῖ νά προσεύχεται: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τόν ἄμαρτωλόν».

Ὑπάρχει μάλιστα καί ἔνα πολύ ὠραῖο βιβλιαράκι πού σᾶς συνιστῶ νά τό διαβάσετε: λέγεται «Οἱ περιπέτειες ἐνός προσκυνητοῦ», εἶναι ιστορία πού διαβάζεται εύκολα. Ἐκεῖ περιγράφεται ἡ ζωή ἐνός Ρώσου προσκυνητοῦ ὁ ὁποῖος τόν περασμένο αἰώνα εἶχε πολύ πόθο Θεοῦ μέσα στήν καρδιά του καί ἤθελε νά μάθῃ αὐτήν τήν προσευχήν, πῶς νά τήν λέγη. Ταξίδευσε σέ διάφορα μέρη καί βρήκε ἀγίους Γέροντες καί ἀσκητές οἱ ὄποιοι τοῦ ἐδίδαξαν αὐτήν τήν προσευχήν. Ἀν διαβάσετε αὐτό τό βιβλίο θά δῆτε καί σεῖς ποιά εἶναι ἡ μέθοδος, ἡ τέχνη γιά νά λέμε αὐτήν τήν προσευχήν, καί μάλιστα ὅχι ἀπλῶς νά τήν λέμε, ἀλλά ἀπό τό στόμα νά πηγαίνη στό νοῦ καί ἀπό τόν νοῦ νά πηγαίνη στήν καρδιά. Διότι ὅταν ἡ προσευχή εἶναι στήν καρδιά, τότε εἶναι πιό καθαρή, γνήσια, ἀληθινή προσευχή, καί τότε φέρνει καί πολλή εἰρήνη στήν ψυχή.

Ἀν θέλετε δοκιμάστε καί θά μέ θυμηθῆτε, πόστο εἰρήνην θά ἔλθη στήν ψυχή σας καί πόστο χαρά θά πάρετε. Ὅλοι μπορεῖτε, μικροί καί μεγάλοι νά μάθετε αὐτήν τήν προσευχήν «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τόν ἄμαρτωλόν».

Μέσα στήν Ἐκκλησία μας ἔχουμε ὅπλα γιά νά είμαστε εὐτυχισμένοι, ἀλλά δέν τά χρονιμοποιοῦμε, γι' αὐτό καί δέν ἔχουμε χαρά στήν ζωή μας, ἐνῶ ἐάν ἔχουμε τήν προσευχήν, θά ἔχουμε ἀληθινή χαρά. Εὔχομαι καλό ταξίδι καί ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ νά εἶναι μαζί σας.

*Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννην Ἰωάννου
ΤΟ ΕΩΘΙΝΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ*

ιά ἀπό τίς πιό ὅμορφες καί κατανυκτικές ἐμπειρίες πού μποροῦν νά ἀγγίξουν καί νά συγκινήσουν ἔνα Ὁρθόδοξο Χριστιανό, εἶναι μεταξύ ἄλλων καί ἡ συμμετοχή του στίν «τάξιν τοῦ Ἐωθίνου Εὐαγγελίου».

Στίν Ἐκκλησία μας, μέσα σ' αὐτό τό πλούσιο καί μεγαλόπρεπο Βυζαντινό τελετουργικό, ξεχωριστή θέση ἔχουν τάξιν Ἐωθινά Εὐαγγέλια. Εἶναι εὐαγγελικές περικοπές πού διαβάζονται ἐκ περιτροπῆς, στίν Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου τῆς Κυριακῆς.

Α΄ Τό Ἐωθινόν Εὐαγγέλιον καί ἡ ἐπίδρασή του στίν Ὅμνολογία τῆς Κυριακῆς.

Οἱ περικοπές αὐτές ἔχουν ώς κυρίαρχο θέμα τίν ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου μας καί τίς διάφορες ἐμφανίσεις τοῦ Χριστοῦ, στίς Μυροφόρες γυναῖκες, στούς ἔνδεκα μαθητές του, στίν πορεία πρός Ἐμμαούς, στίν Τίβεριάδα θάλασσα, σέ πεντακόσια ἄτομα καί σέ ἄρκετές ἄλλες περιπτώσεις.

Σκοπός τῶν ἐμφανίσεων τοῦ Κυρίου, ἥταν βέβαια, νά ἔδραιωθεῖ στίν συνείδηση τῶν μαθητῶν καί Ἀποστόλων του ἡ Ἀνάστασή του, νά ἀναπτερωθεῖ τό ηθικό τους, ἀλλά καί νά τούς δώσει τίς τελευταῖς ὁδηγίες, πρίν ἀπό τίν ἔνδοξην Θεία Ἀνάληψή του στούς οὐρανούς.

Γύρω ἀπό τίν θεματολογία τοῦ Ἐωθινοῦ Εὐαγγελίου, περιστρέφεται καί τό νόημα ὅλων τῶν «Ἀναστάσιμων Ὅμνων» τοῦ λειτουργικοῦ κύκλου τῆς Κυριακῆς καί κάτ' ἐπέκτιαση ὅλης τῆς ἑβδομάδος πού ἀκολουθεῖ. Ἀπό τίν ἀκολουθία τοῦ Ἐσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου μέχρι καί τίν Θ' (ἐνάπε) ὥρα τῆς ἐπομένης Παρασκευῆς.

Ἐτοι, γίνεται λόγος γιά τίν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ στά Στιχηρά καί Ἀπόστιχα τῶν Ἐσπερινῶν «Ὀκτώνχος - Παρακλητική» στά Ἀπολυτίκια, Καθίσματα, Κοντάκιο καί Οἶκο τῆς Κυριακῆς. Εἰδικότερα δέ, στά ἔνδεκα Ἐξαποστειλάρια καί στά τροπάρια τῶν Αἴνων. Ἐπιστέγασμα ὅλων αὐτῶν τῶν ἀναφορῶν, ἀποτελοῦν τά ἔνδεκα Ἐωθινά Δοξαστικά τῆς Κυριακῆς, ὅπου τό κάθε ἔνα εἶναι καί μιά πανηγυρική δοξαστική μελωδία γιά τίν ἀνύμνηση τῶν ἐμφανίσεων τοῦ Χριστοῦ ὡς ἐπισφράγιση καί κατακλείδα τοῦ Ὁρθρου.

Μέσα στή Θεία Λειτουργία πού ἀκολουθεῖ, τό νόημα τῆς Ἀνάστασης περιγράφεται περιληπτικά στό Ἀπολυτίκιο τῆς Μικρῆς Εἰσόδου, ψαλλομένου διαδοχικά ἀπό τούς Χορούς ἀλλά καὶ ἀπό τόν Ἀρχιερέα ἢ τούς συλλειτουργοῦντας κληρικούς.

B'. Ἡ τυπική διάταξη καὶ σημειολογία τοῦ Ἑωθινοῦ Εὐαγγελίου

Ἄς ἐπιστρέψουμε ὅμως στήν Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου, ὅπου τελεῖται «ἄπασα ἡ τάξις τοῦ Ἑωθινοῦ Εὐαγγελίου». Μιά ἀκολουθία πού ἔχει πολύ ἔντονη σημειολογία καὶ εἰδική νοηματολογία.

Ἄφοῦ ἀνοίξει τό καταπέτασμα τῆς Ὡραίας Πύλης ὁ Ἱερέας, «φέρων λευκόν φαιλόνιον» ἀπευθυνόμενος πρός τό ἐκκλησίασμα, ἵκετεύει «Κύριον τόν Θεόν ἥμῶν» νά μᾶς καταξιώσει νά ἀκούσουμε τό Ἀγιον Εὐαγγέλιον. Καί εἰσερχόμενος εἰς τό Ἱερόν Βῆμα, ἰστάμενος εἰς τά δεξιά τῆς Ἀγίας Τραπέζης, ἀναγινώσκει τό διατεταγμένον Ἑωθινόν Εὐαγγέλιο. Ἀπέναντί του, ἴσταται ὁ νεωκόρος, φέρων ἀνά κείρας ἀναμμένην λαμπάδα. Μέ τό πέρας τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὁ Ἱερέας εὐλογεῖ ἐκ τῆς Ὡραίας Πύλης τό ἐκκλησίασμα, ἐνῶ ἀναγινώσκεται τό «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι...».

Εἶτα, ἄρχονται οἱ κοροί νά ψάλλουν εἰς ἦκον Β' (κατά τήν παράδοσιν) τόν Ν' (πεντηκοστόν) ψαλμόν τοῦ Βασιλέως Δαβίδ: (Ἐλεήμων, ἐλέησόν με ὁ Θεός...), ἐπισφραγίζοντάς τον, μέ τό τροπάριο, Ἀναστάσιον ὁ Ἰησοῦς...

Εἰς τόν στίχον: «Ἴδού γάρ, ἀλήθειαν ἐγάπησας...», ὁ Ἱερεύς, «καλῶν τό φαιλόνιον», φέρει τό Εὐαγγέλιο εἰς τό σπῆθος αὐτοῦ, ἔξέρχεται τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, ἐκ τῆς Ὡραίας Πύλης, εἰς τό μέσον τοῦ Ναοῦ, προπρευομένης λαμπάδος, ὅπου οἱ πιστοί, μετά κατανύξεως, ἀσπάζονται ἐπί τοῦ Εὐαγγέλιου, τήν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως μόνον. Ὁχι τό κέρι τοῦ Ἱερέως, κατά τήν παράδοσιν.

Εἶναι προφανές λοιπόν, ὅτι ἡ ὅδη σημειολογία τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς, παραπέμπει στό μέγα γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Ἀφοῦ οἱ Ἀγιες Μυροφόρες γυναικες, «λίαν πρωί, τῆς μιᾶς Σαββάτων... ἑγρόσαν ἀρώματα, ἵνα ἀλείψωσιν τόν Ἰησοῦν». Τό μνημεῖο, ὁ τάφος τοῦ Χριστοῦ, στήν Ἐκκλησίᾳ μας εἶναι ἡ κάθε Ἀγία Τράπεζα. Πρός μεγάλην τους ἔκπληξην, βρῆκαν τόν λίθον ἀποκεκυλισμένον τοῦ μνήματος. Τήν Ἀγία Πόρτα δηλαδή πού ἔχει ὅδη ἀνοίξει. Ἐνας ὄλοφώτεινος Ἀγγελος, «καθήμενος ἐν τοῖς δεξιοῖς», τούς δείχνει τό κενό μνημεῖο, ἀνακοινώνοντάς τους τό μυστήριο τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Δέν εἶναι ἄλλος ἀπό τόν λευκοντυμένο Ἱερέα πού ἀναγινώσκει τό Εὐαγγέλιο στά δεξιά τῆς Ἀγίας Τράπεζας. Οἱ Μυροφόρες Γυναικες ἔτρεξαν μέ «τρόμο καὶ ἔκστασιν» νά τό προλάβουν στούς μαθητές, συνάντησαν τόν Κύριο στόν κῆπο νά τούς ἀποκαλύπτεται, ἀπευθύνοντάς τους τόν χαρμόσυνο χαιρετισμό «Χαίρεται», ἐνῶ οἱ Μυροφόρες πέφτουν στά πόδια του καὶ τόν προσκυνοῦν. Εἶναι ἡ ἐπόμενη κίνηση

πού κάνει ό Ἱερέας. Θά πάρει τό Ἱερό Εὐαγγέλιο καί θά τό προσφέρει στόν μέσον τοῦ Ναοῦ γιά προσκύνησην. Τίν στιγμή ἐκείνη, οἱ πιστοί προσέρχονται νά προσκυνήσουν, νά ἔχουν τήν προσωπική τους συνάντηση μέ τόν Ἀναστάτα Κύριο καί νά νιώσουν τήν χαρά τῆς Ἀναστάσεως.

Ἄκολούθως τό Ἱερό Εὐαγγέλιο τοποθετεῖται σέ εἰδικό προσκυνητάριο μέχρι καί τό τέλος τοῦ Ὁρθρου, συμβολίζοντας τίς σαράντα μέρες, τῆς ἐπί γῆς παρουσίας καί τῶν ἐμφανίσεων τοῦ Χριστοῦ μέχρι καί τήν Ἀνάληψη του. Ἀκολουθεῖ δέ ή Θεία Λειτουργία, πού εἶναι ή είσοδός μας στήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι προφανές λοιπόν ὅτι τά συναισθήματα ἐκείνου πού ζεῖ αὐτή τήν ἐμπειρία, εἶναι ἔντονα καί ἀγγίζουν τήν καρδιά του. Εἶναι καλό, καί προτρέπουμε τούς εὐλαβεῖς Χριστιανούς, νά συμμετέχουν στήν ἀκολουθία αὐτή ὅσο μποροῦν. Ὑπάρχουν ἐνορίες καί κοινότητες ὅπου οἱ Χριστιανοί κατακλύζουν τό Ναό κατά τό Ἑωθινό Εὐαγγέλιο. Καί μάλιστα ἐκφράζονται μέ δέος καί κατάνυξη γιά τήν ἐμπειρία τους αὐτή.

Γ'. Διάφορες παρεμβάσεις στή Τυπική Διάταξη τοῦ Ἑωθινοῦ Εὐαγγελίου

Νά μᾶς ἐπιτραπεῖ νά ἀναφέρουμε, γιά σκοπούς τυπικῶν διατάξεων, ὅτι τό Ἑωθινό Εὐαγγέλιο ἔτυχε διαφόρων μετακινήσεων, ώς πρός τήν τοποθέτησή του στήν διάρκεια τοῦ Ὁρθρου. Παραδείγματος χάριν, τά νεότερα χρόνια στήν Κωνσταντινούπολη, τοποθετήθηκε ἀμέσως μετά τίς Καταβασίες τοῦ Ὁρθρου -πού ἀσφαλῶς εἶναι ἄτοπον- μέ τήν δικαιολογία ὅτι θά συμμετείχε περισσότερος κόσμος. Σέ προγενέστερο στάδιο λεγόταν καί στό τέλος τοῦ Ὁρθρου, πρίν ἀπό τήν Ἀπόλυτην. Κατάλοιπο αὐτῆς τῆς περίπτωσης, μπορεῖ νά θεωρηθεῖ καί τό Εὐαγγέλιο τοῦ Ὁρθρου τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς πού διαβάζεται πρίν τήν ἀπόλυτην. Καί οἱ δύο αὐτές περιπτώσεις ἐγκαταλείφθηκαν καί ἐπεκράτησε νά λέγεται τό Ἑωθινό Εὐαγγέλιο μετά ἀπό τά Ἀντίφωνα καί τό Προκείμενο, καί πρίν τήν ἀνάγνωση τῶν κανόνων, πού εἶναι καί ή φυσιολογική του θέση.

Δ'. Ἑωθινό Εὐαγγέλιο καί Δεσποτικές Ἔορτές

Ἐπίσης μιά ἄλλη καινοτομία -ἄτοπη θά μπορούσαμε νά ποῦμε- πού γίνεται στίς μέρες μας μέ εἰσήγνωση τοῦ Ἡμερολογίου πού ἐκδίδει ή Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κύπρου, εἶναι καί ή ἔξης: Κατά τίς Δεσποτικές Ἔορτές, πού συμπίπτουν Κυριακή ἡμέρα η εἶναι κινητές ἔορτές (Κυριακή τῶν Βαΐων, Κυριακή τοῦ Θωμᾶ καί Κυριακή τῆς Πεντηκοστῆς) ώς εἴθισται, διαβάζεται τό Ἑωθινό Εὐαγγέλιο ἀπό τήν Ὁραία Πύλην. Ὅπως ἀκριβῶς γίνεται καί ὅλες τίς καθημερινές ἔορτές. Σ' αὐτές τίς περιπτώσεις, διατάσσει τό Ἡμερολόγιο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου νά ψάλλεται ὁ Ν'

(πεντηκοστός) ψαλμός καί νά ἔξέρχεται τό Εὐαγγέλιο γιά προσκύνηση.

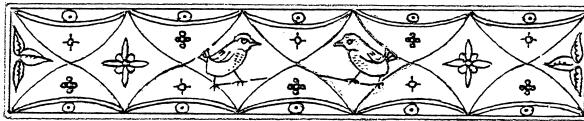
Ταπεινά θεωροῦμε ὅτι ἡ διάταξη αὐτή εἶναι λανθασμένη, ἔστω καί ἐάν κάπι τέτοιο ὑπονοεῖται σέ κάποιο ἀρχαῖο χειρόγραφο. Ἐχουμε συνθίσει νά προσφέρουμε τό Εὐαγγέλιο γιά προσκύνηση, ὅταν αὐτό διαβάζεται ἀπό τίν 'Αγία Τράπεζα (Τάφος Χριστοῦ) ψαλλομένου τοῦ Ν' ψαλμοῦ. Τό νέο ἥθος πού εἰστηγεῖται τό 'Ημερολόγιο, ἐκτός τῶν ἄλλων, ἔρχεται νά χαλάσει ἐκεῖνο τόν ὥραῖο συμβολισμό, τῆς ἔξαγγελίας τῆς 'Ανάστασης τοῦ Κυρίου ἀπό τίν 'Αγία Τράπεζα καί τίν προσκύνηση τοῦ 'Αναστάντος Χριστοῦ, ψαλλομένου τοῦ Ν' ψαλμοῦ καί βέβαια, μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἀντιβαίνει γενικά πρός τό ὅδο πνεῦμα τῆς τελετουργίας τῆς ἡμέρας, πού ἀκολουθεῖ στήν ούσια τυπική διάταξη καθημερινῆς ἔορτῆς.

"Αν προσέχει κανείς ὅδη τίν Τυπική διάταξη τῶν Δεσποτικῶν ἐκείνων 'Εορτῶν πού συμπίπτουν ἡμέρα Κυριακή, θά δεῖ ὅτι, καί στόν 'Εσπερινό τά στιχηρά εἶναι κατά τό πλεῖστον ἰδιόμελα, καί τά ἀπόστιχα εἶναι πάντα τρία στόν ἀριθμό καί ἰδιόμελα, πού παραπέμπουν σέ χαρακτήρα καθημερινῆς ἔορτῆς. 'Αποφεύγονται παντελῶς τά 'Αναστάτιμα τροπάρια ἢ ἀπολυτίκια, παρόλο πού εἶναι Κυριακή.

Τό ἵδιο συμβαίνει καί μέ τίν ἀκολουθία τοῦ Μεσονυκτικοῦ, ὅπου παραλείπονται ὁ 'Αναστάτιμος κανόνας καί τό «Ἄξιόν ἔστι...». Κατόπιν στήν 'Ακολουθία τοῦ "Ορθρου" ἔχουμε συνήθως εἰδικά τροπάρια γιά τίν ἔορτή στά καθίσματα, χωρίς καθόλου 'Αναστάτιμα, ἐνῶ ἀντί τῶν ἀναβθήμων τοῦ ἕκου διαλαμβάνει τό τυπικό, τό πρώτο ἀντίφωνο τοῦ Δ' ἕκου, ὅπως ἀκριβῶς καί τίς καθημερινές. Τό ἵδιο γίνεται καί μέ τό κάθισμα, τό Κοντάκιο καί Οἶκο τῆς ἡμέρας καθώς καί τούς κανόνες. 'Άλλα καί μέ τά 'Εξαποστειλάρια καί τά τροπάρια τῶν Αἴνων καί τέλος μέ τό Δοξαστικό, πού ἀναφέρονται ὅδη στό νόμα τῆς 'Εορτῆς.

Πιστεύουμε ὅτι θά ἦταν ἀνακολουθία καί ἀντίθετο μέ τό γενικό χαρακτήρα καί πνεῦμα τοῦ τυπικοῦ τῶν 'Εορτῶν αὐτῶν νά ψάλλεται ὁ Ν' ψαλμός ἀλλά καί νά γίνεται ἡ προσκύνηση τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπως γίνεται τίς καθαρά 'Αναστάτιμες Κυριακές. Μέ τόν τρόπο αὐτό κάνεται καί ὅδο τό πνεῦμα τῆς προσκύνησης τοῦ Εὐαγγελίου ὡς 'Αναστάντος Χριστοῦ, ὅπως περιγράψαμε πιό πάνω.

"Υπάρχουν βέβαια, περιπτώσεις ὅπου ἔνα 'Εωθινό Εὐαγγέλιο, ἔχει τέτοιο περιεχόμενο πού χρησιμοποιεῖται σέ πλειστες λειτουργικές ἀνάγκες. "Οπως π.χ. στό Μυστήριο τῆς Βάπτισης τό Α' 'Εωθινό Εὐαγγέλιο, στήν τελετή τῆς 'Ανάστασης τό Β' 'Εωθινό Εὐαγγέλιο, τίν Λαμπροτρίτη τό Ε', τῆς 'Αναλήψεως κλπ. Αὐτά, εἴτε διαβάζονται στόν "Ορθρο, εἴτε στήν Θεία Λειτουργία, πάντα δέ, ἀπό τῆς 'Ωραίας Πύλης, δέν ἀνήκουν στήν «τάξιν τοῦ 'Εωθινοῦ Εὐαγγελίου» τῆς Κυριακῆς. Νοηματοδοτοῦν ἄπλα μέ τό περιεχόμενό τους, τίν θεματολογία τῆς 'Εορτῆς ἢ τοῦ Μυστηρίου πού ἐπιτελεῖται.

Χριστοῦφαντού Η ΝΟΘΟΣ ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ

υχνά, οἱ Οἰκουμενιστές ὅμιλοῦν περὶ ἀγάπης πρός τούς ἐκτός Ἐκκλησίας, ἐνῶ ταυτόχρονα ἐπιδεικνύουν περιφρόνησην καὶ διώκουν ἐκείνους πού, καλοπροαιρέτα, τούς ἐλέγχουν καὶ οἱ ὄποιοι βρίσκονται ἐντός Ἐκκλησίας.

· Ή βάσον ὅμως τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ ἀλήθεια. · Η ἀγάπη δίκαιως ἀλήθεια, στὸν χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, ὀδηγεῖ στὸν πλάνην καὶ στὸν αἴρεσθαι. Τὴν σωστὴν ἀγάπην πρός τοὺς ἐκτός Ἐκκλησίας, σὲ διαχριστιανικές, διομολογιακές ἢ διαθρησκειακές συναντήσεις, τὴν διασφαλίζουν οἱ Ἱεροί Κανόνες, ἐνῶ σὲ προσωπικό ἐπίπεδο, ἐκτός ἀπὸ τοὺς Κανόνες, τὴν ἔξασφαλίζει ἡ καθαρὴ ἀπό ἐμπάθεια καρδιά τοῦ Ὁρθοδόξου καὶ ἡ ἐνοικοῦσα σὲ αὐτὸν Χάρη τοῦ Θεοῦ. · Απόδειξη τούτου εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ Ἀγιοι, οἱ ὄποιοι, ἐνῶ ἐφάρμοζαν τοὺς Ἱερούς Κανόνες, ταυτόχρονα στὸν καρδιά τους εἶχαν ὠκεανό ἀγάπης.

Δυστυχῶς, στὸ πλαίσιο τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ στὶς ἐκδηλώσεις τοῦ κύριου φορέα του, τοῦ Π.Σ.Ε., μέσα σὲ ἀδιογμάτιστους καὶ ἀθεολόγητους διαλόγους, βασιλεύει τὸ πονηρό ἐφεύρημα τοῦ «διαλόγου τῆς ἀγάπης». · Άλλα, μέ τέτοιου εἴδους ἀγάπη - ὑποκριτική -, πού θυσιάζεται ἡ ἀλήθεια τῆς πίστης, μέ φαρισαϊκό ὕθος, ἀπαράδεκτη αἵρετική θεολογία καὶ αἵρετική ἐκκλησιολογία, οὕτε ὁ κόδσμος σώζεται, οὕτε ὁ ἄνθρωπος. Οἱ αἵρετικοί δέν βοηθοῦνται ὄρθᾳ, ὥστε νά ἐπιστρέψουν στὸν Ἐκκλησία, τουναντίον μάλιστα, ἐνῶ δέν ἐντάσσονται στὸν Ἐκκλησία, τούς δίνεται ἡ ψευδαίσθηση διὰ σώζονται μέσα στὸν πλάνη καὶ τὴν «ἐκκλησία» - ψευδοεκκλησία - πού βρίσκονται.

Γιά τούς Νεοεποχῆτες Οἰκουμενιστές, ἡ αὐθεντική γραμμή τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων καὶ πάντων τῶν Ἀγίων, θεωρεῖται σκληρή, ἀπαράδεκτη καὶ ἀφιλάδελφη. Χλευάζεται συνεχῶς καὶ καρακτηρίζεται, ώς «φονταμενταλισμός» καὶ φανατισμός, σκόπιμα, γιά νά ἀποδυναμωθεῖ. · Αντί δέ αὐτῆς τῆς γραμμῆς, στούς διαλόγους τους μέ τούς ἐτερόδοξους αἵρετικούς ἢ τούς ἀλλοθρήσκους, οἱ Οἰκουμενιστές υίοθετοῦν τὴν πολιτική τῆς «ἀγαπολογίας».

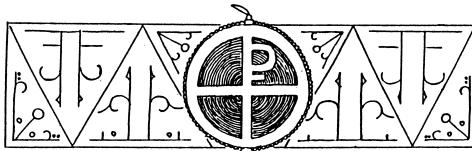
Καὶ ἐνῶ οἱ Οἰκουμενιστές παρουσιάζονται χαλαροί ἔως περιφρονήσεως τῶν εὐαγγελικῶν ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς διδασκαλίας τῶν Ἀγίων, ἔνεκεν τῆς δῆθεν ἀγάπης, ταυτοχρόνως γίνονται τόσο φανατικοί στὸν ἐφαρμογή τῶν οἰκουμενιστικῶν συνταγῶν καὶ τῶν δεσμεύσεων πού ἔχουν ἀναλάβει νά ἐφαρμόσουν μέσω τῶν ἀπαραδέκτων

οἰκουμενιστικῶν τους συμφωνιῶν, πού θυμίζουν τακτικές Βέκκου καὶ ὄλων τῶν κακούργων Λατινοφρόνων. Φυσικά, ὅλα αὐτά, ὅχι μόνο ἀγάπη δέν ἀποδεικνύουν, ἀλλά, κατά πλάνην καὶ Ἀθηναγόρειον ψευδοσυναίσθημα ἀγάπης, μᾶλλον ἀποστασία καὶ μῆσος ἐναντὶ τῶν φορέων καὶ τῶν ἐκφραστῶν τῆς ἀλήθειας τῆς Ἐκκλησίας.

“Οσο, τέλος, γιά τόν ἴσχυρισμό τῶν Οἰκουμενιστῶν, ὅτι γνωρίζουν τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ἃς τονισθεῖ ὁ λόγος τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου: «‘Ο λέγων, ἔγνωκα αὐτὸν καὶ τάς ἐντολάς αὐτοῦ μή τρῶν, ψεύστης ἐστί καὶ ἐν τούτῳ οὐκ ἀλήθεια οὐκ ἐστιν» (Α΄ Ἰωάν. β' 4).

ΧΡΙΣΤΟΫΦΑΝΤΟΣ

*Πρεσβύτερου Στέφανου Μπόικ Νίνο
ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΤΙΜΟΡ*

σοι φαντάζονται ότι ιεραποστολή είναι άπλως μακρινές, ξωτικές χώρες, φοινικόδεντρα πού λικνίζονται στίς ριπές του άέρα, παράξενες ένδυμασίες και γλώσσες άκαταληπτες, όπως και φωτογραφίες μέ βαπτίσεις, καλό είναι νά διαβάσουν τίς πιό κάτω γραμμές, πού xαράσσει μέ πολύ πόνο, ένας πεπειραμένος ιεραπόστολος, ό πρεσβύτερος Στέφανος, πού παλεύει μόνος στό Μπάλι tῆς Ἰνδονησίας, ἀλλά καί στό Τιμόρ, ἔνα ἄλλο νησί tῆς πελώριας αὐτῆς χώρας, μέ τίς χιλιάδες νησιά, πού είναι άπλωμένα μεταξύ Ἀσίας κι Αύστραλίας. Δίνουμε τό λόγο στόν π. Στέφανο, πού ἀμεσα ἐμπλέκεται στά γεγονότα, γιά νά μᾶς μεταφέρει στά πράγματα.

Θά ήθελα νά σᾶς διηγηθῶ μιά ιστορία πού συνέβηκε στό μεγαλύτερο της μέρος τό χρόνο πού πέρασε (τό 2014). Κατά τίς 30 Ἀπριλίου του 2005 είχα βαπτίσει τό πρῶτο ἄτομο ἀπό τίν πόλη Κουπάνγκ, τοῦ Ἰνδονησιακοῦ νησιοῦ τοῦ Δυτικοῦ Τιμόρ. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός προηγουμένως ἦταν μέλος τῶν Παπικῶν (Ρωμαιοκαθολικῶν). Φαινόταν καλός ἄνθρωπος καί πολύ πιστός στό Θεό. Ὅταν τοῦ ἔδειξα ἐμπιστοσύνη, ἀναθέτοντάς του νά κτίσει τίν Ὁρθόδοξη ἐκκλησία μας στό Κουπάνγκ, ἀποδείκτηκε ἀνέντιμος. Χρησιμοποίησε τά χρήματα tῆς Ὁρθόδοξης Ἱεραποστολῆς γιά δικό του ὄφελος. Κατά τή διάρκεια tῆς ἀνοικοδόμησης τῆς ἐκκλησίας στό Κουπάνγκ ἔκτισε ταυτοχρόνως τέσσερα μεγάλα δωμάτια μπροστά στήν ἐκκλησία, γιά νά τά νοικιάζει γιά δικό του ὄφελος. Ὅταν τοῦ μίλησα σχετικά μέ αὐτά τά δωμάτια, ἔγινε ἔξαλλος ἐναντίον μου καί δῆλωσε ότι ἐπιθυμεῖ νά ἐπιστρέψει στόν Παπισμό. Τό Πάσχα τοῦ περασμένου χρόνου ὅντως πῆγε νά τό γιορτάσει μέ τούς Παπικούς στήν ἐκκλησία τους. Ἀλλά, μετά τό Πάσχα, αὐτός κι ἥ οἰκογένειά του, ἐπέστρεψαν στήν Ὁρθόδοξη ἐκκλησία. Μέσω tῆς Ὁρθόδοξης ἐκκλησίας είχε βρεῖ τήν εὐκαιρία νά πουλήσει ἀσφάλιστρα γιά ὅλες τίς βάρκες tῆς παραλίας τοῦ Κουπάνγκ. Πήρε ἐπίστης μιά μικρή βάρκα γιά ψάρεμα. Ὅλα αὐτά τά χρησιμοποίησε γιά δικό του ὄφελος. Τήν ἐκκλησία τήν ξέχασε.

Ἐρχεται ἀκόμη καί προσεύχεται στήν ἐκκλησία μας. Ὁμως ἐπειδή ἔχει πολλά λεφτά, κάνει παρέα μέ ἀνήθικες γυναῖκες κι ἥ οἰκογένειά του ἔχει σχεδόν διαλυθεῖ. Ἡ σύζυγός του ἦταν σοβαρά ἄρρωστη. Μετά ἀπ' αὐτό ὁ ἴδιος είχε ἀτύχημα μέ τό μυχανάκι, μέ ἀποτέλεσμα νά μείνει στό

κρεββάτι γιά ἔνα μήνα. Μόλις ἀνέρρωσε, ὁ πρωτότοκος γιός του ἀφρώστησε καὶ πέθανε τίνη πρώτη Δεκεμβρίου τοῦ 2014. Τρεῖς μέρες πρίν ἀπό τό θάνατο τοῦ πρωτότοκου γιοῦ του ἡ βάρκα του βούλιαξε στή θάλασσα. Ἐτοι ἔχασε τά πάντα. Ἐνας ἀπό τούς ἐπιβαίνοντες στή βάρκα του πνίγηκε καὶ τώρα εἶναι υποχρεωμένος νά βοηθᾶ τίνη οἰκογένειά του. Ἀναφορικά μέ τόν πρωτότοκο γιό του, αὐτός τελείωσε τό Πανεπιστήμιο μετά ἀπό σπουδές πέντε χρόνων. Εἶχα διαθέσει τά χρήματα γιά τίς σπουδές του. Στή συνέχεια βρῆκε δουλειά σέ Τράπεζα. Μόλις βρῆκε δουλειά κι αὐτός μέ τή σειρά του ξέχασε τίνη Ἑκκλησία. Δούλεψε στήν Τράπεζα μόνο γιά ἐνάμισυ χρόνο. Ἀρρώστησε ἀπό καρκίνο τῶν πνευμόνων καὶ πέθανε, ὅπως εἴπαμε, ἀφοῦ ὑπέφερε ἔνα χρόνο.

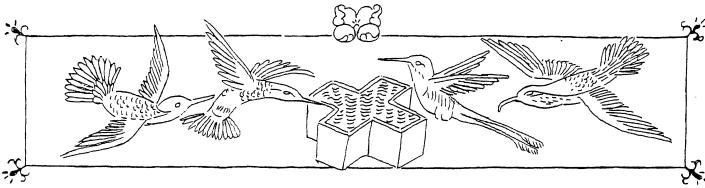
“Οταν πῆγα νά τελέσω τήν ἀκολουθία τῆς κηδείας τοῦ γιοῦ του, μοῦ εἶπε: Πάτερ, πόσες εἶναι οἱ ἀμαρτίες μου! Μήπως ὁ Θεός μας ἔχει ἔλεος γιά μένα; Τοῦ ἀπάντησα: — Μάλιστα, ὁ Θεός μας εἶναι ἀγάπη. Ἐχει ἀπεριόριστο ἔλεος γιά μᾶς. Ξέρεις, ὅταν ἱσασταν τρελλοί ἀπό θυμό ἐναντίον μου, δέν σᾶς ἀποκρίθηκα μέ θυμό. Ὅταν μέ βρίζατε δέν σᾶς ἔβρισα. Ἔγώ μόνο προσεύχομαι πάντοτε γιά σᾶς. Κι αὐτό διότι νομίζω ὅτι δέν ἔχω δικαίωμα νά θυμώσω μαζί σας. Εἶμαι ὁ πνευματικός σας πατέρας. Ὁ Θεός τῆς ἀγάπης ἔχει τό δικαίωμα νά μᾶς παιδαγωγεῖ.

Γιά μένα ὅλα αὐτά εἶναι ἔνα θαῦμα. Ἐνα θαῦμα γιά νά καταστήσει γνωστό πώς δέν εἶμαι μόνος σ’ αὐτήν τήν Ἱεραποστολήν. Ὁ Θεός μας εἶναι μαζί μου καὶ μέ υποστηρίζει μέ τό δικό του τρόπο. Αὐτή ἡ ἐμπειρία μέ ἔκανε νά εἶμαι πιστός καὶ νά μακροθυμῶ στήν ἐκτέλεση τοῦ ἔργου αὐτῆς τῆς Ὀρθόδοξης Ἱεραποστολῆς. Γιά τό λόγο αὐτό ζήτησα ἀπό τό Θεόφιλο, τόν ἄνθρωπο αὐτό, νά ζητει πρώτον τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ κι ὅχι τήν γήινη καὶ ὑλιστική εὐμάρεια. Γνωρίζετε ὅτι ὁ λαός τοῦ Ἰσραὴλ στό τέλος δέν ἀποδέκτηκε τόν Σωτήρα. Ἡ αἵτια εἶναι ἡ προσκόλλησή τους στίς ἐπίγειες μέριμνες κι ἀπολαύσεις. Δέν μποροῦσαν νά ἀποδεχθοῦν τίς προτροπές τίς σχετικές μέ τήν ἀγάπη, τή φιλανθρωπία καὶ τήν ἀπόρριψη τοῦ ἐγωισμοῦ. Κι αὐτό διότι είχαν φανταστεῖ ὅτι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ταυτιζόταν μέ τήν ἐπίγεια καὶ ὑλιστική εὐμάρεια. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι παρόργισαν τό Θεό Πατέρα.

Καθ’ ὅμοιον τρόπον ὁ Θεός τῆς ἀγάπης θά παροργιστεῖ καὶ μέ μᾶς ἃν ἐνεργοῦμε σάν τό λαό τοῦ Ἰσραὴλ. Γι’ αὐτό πρέπει νά ἀνανεώσουμε τόν τρόπο τῆς ζωῆς μας ὡς Ὀρθόδοξοι. Πρέπει νά μετανοοῦμε κι ὁ Θεός τῆς ἀγάπης θά μᾶς συγχωρέσει. Νά είμαστε πιστοί σ’ αὐτόν. Εὐλογητός ὁ Θεός!

Μετάφραση: ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

‘Ανδρέα Ν. Παπαβασιλείου
«ΜΑΡΤΥΣ ΜΟΥ Ο ΘΕΟΣ»

Hάρνηστο τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδας νά δώσει τή διαβεβαίωση «κατά τά εἰωθότα», μετά τίς τελευταῖς ἐκλογές προκάλεσε μεγάλην αἴσθησην, τόσο στὸν Ἑλλάδα ὅσο καὶ στὸν Κύπρο, ἐπειδὴ θεωρήθηκε ως ἀπαξίωση ἀπέναντι στὴν χριστιανικὴν πίστην καὶ ως πράξη ἀντίθετη πρὸς τὴν ἀκολουθούμενην πάγια τακτικὴν ἀπὸ τὴν Α΄ Ἐθνοσυνέλευστην Ἑλλήνων μέχρι τῶρα. Ἡ στάση αὐτῆς τοῦ πρωθυπουργοῦ δέν ἔξεπληξε, διότι εἶναι γνωστή ἡ προϊστορία του σὲ σχέση μὲ τὰ θέματα τῆς θρησκείας. Ὁπωσδήποτε, ὅταν σύμφωνη μὲ τὶς πεποιθήσεις πού διαμόρφωσε ἀπὸ τὰ χρόνια τῶν νεανικῶν του ἀναστροφῶν. Τό δῆτι παρέστη στὸν τελετήν τῆς βάπτιστης τοῦ Σταυροῦ, πού ἔγινε τὰ Θεοφάνεια, στὸ λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ καὶ ὅτι πῆγε στὸν Ἀρχιεπισκοπήν Ἀθηνῶν γιά νά ζητήσει τὴν εὐχήν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου δέν διαφοροποιοῦν τὸ προφίλ του, ὅταν οἱ δύο αὐτές κινήσεις του θεωρήθηκαν ἡ μέν πρώτη ως λαϊκισμός γιά ἄγρα ψήφων, ἡ δέ δεύτερη ως εἰρωνεία καὶ ὑποκρισία γιά μετριασμό τῶν ἀντιδράσεων.

Ἡ ἄρνηστο τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ τῆς πλειονότητας τῶν μελῶν τῆς κυβέρνησής του νά δώσουν τὴν νενομισμένην διαβεβαίωσην ἀποτέλεσε μιά πρόσθετη ἀφορμή γιά νά ἔξωτερικεύσουν μερικοί τὰ ἀπωθημένα τους, ὅσον ἀφορᾶ στὴ θρησκευτικὴν πίστην, τὰ σύμβολά της καὶ τὶς τελετές της. «Γ’ αὐτό», εὗστοχα ἔγραψε ὁ Μητροπολίτης Μεσσηνίας καὶ Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Σαββάτος, ὅτι «ἡ ὑποκρισία ἔχει τὴν προϊστορία της καὶ ἡ εἰρωνεία τὴν συνέχειά της». Γιά ὅλους αὐτούς «προϊστορία» εἶναι οἱ κατά καιρούς ἐνγράφως διατυπωθεῖσες σχετικές ἀπόψεις τους καὶ «εἰρωνεία» ἡ ἐνασχόλησή τους μὲ θέματα, ὅπως αὐτό τῆς ὄρκοδοσίας. Τά ἐπιχειρήματά τους εἶναι συνήθως στερεότυπα καὶ πανομοιότητα, κυριότερα τῶν ὄποιων εἶναι: Ἡ ἀντίθεση τῆς ὄρκοδοσίας πρὸς τὴν Ἅγια Γραφή, τὴν ἐκκλησιαστικήν παράδοσην, τό ὥθος τῆς Ὁρθοδοξίας.

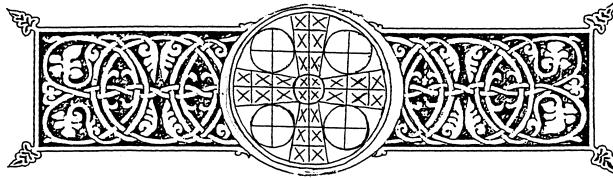
Καὶ ὅμως τὰ πράγματα δέν εἶναι ἔτσι. Τόσο στὸν Ἅγια Γραφή ὅσο καὶ στὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων καὶ ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων εἶναι πολὺ διαφορετική ἡ ἐρμηνεία πού δίδεται γιά τὸν ὄρκο. Πρωτίστως θά ἔλεγα ὅτι στὸν Παλαιά Διαθήκην ἡ χρήση τοῦ ὄρκου ἐπιτρέπεται, νοούμενου, βεβαίως, ὅτι αὐτό δέν γίνεται ἄσκοπα καὶ χωρίς τὴν δέουσα εὐλάβεια.

‘Ο ἕδιος ὁ Θεός, διά τοῦ στόματος τοῦ Δαβίδ, λέγει ὅτι μιά φορά

«όρκίστικε», στίν ἀγιότητά του, γι' αὐτό καί δέν θά ψευστεῖ μέ τίς ὑποσχέσεις πού ἔδωσε σ' αὐτόν. Χαρακτηριστικός εἶναι ὁ τρόπος μέ τόν ὄποιο καὶ ὁ Ἱωνάθαν προέπεμψε τόν φίλο του Δαβίδ: «Πίγαινε στό καλό. Θά γίνει ὅπως οἱ δύο μας ὄρκιστίκαμε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, λέγοντες, ὅτι ὁ Κύριος θά εἶναι μάρτυρας ἀνάμεσα σέ μᾶς καὶ τούς ἀπογόνους μας». Στίν Καινή Διαθήκη ὑπάρχει βεβαίως ἢ γνωστή φράση τοῦ Κυρίου, τίν ὄποια ἀναμασοῦν πολλοί, ὅτι δηλ. ὁ ὄρκος δέν ἐπιτρέπεται καθόλου: «μή ὅμδσαι ὅλως». Ἀλλ' ὅμως, ὅπως ἔξηγει ὁ Ἀγιος Νεκτάριος «ἐκ τῶν ὑπό τοῦ Σωτῆρος εἰρημένων δέν ἔξακριβοῦνται, ὅτι ὁ Σωτήρ ἀπαγορεύει καὶ τόν ὑπό τῶν ἀρχῶν καὶ ἔξουσιῶν ἀπαιτούμενον ὄρκον. Ἐκ τοῦ σκοποῦ ὅμως δι' ὃν ἐρρήθησαν, μᾶλλον καταφαίνεται, ὅτι ὁ Σωτήρ ἀπηγόρευσε τόν ὄρκον τόν πρός ἀλλήλους καὶ οὐχί τόν ὄρκον τόν διδόμενον ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν καὶ ἔξουσιῶν, τόν ὑπό τοῦ νόμου ἀπαιτούμενον πρός πίστωσιν τῆς ἀληθείας καὶ διαβεβαίωσιν τῶν ἀρχῶν». Ο ἴδιος ὁ Χριστός, ὅταν ὁ Καιάφας τόν κάλεσε νά διευκρινίσει ἐνόρκως (ἔξορκίζω σε κατά τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος), ἀν εἶναι «ὁ Χριστός ὁ υἱός τοῦ Θεοῦ», ἀπάντησε μέ τή φράση «σύ εἶπας», ἢ ὄποια ἐκλήφθηκε ως ὄρκοδοσία. Τόν Θεό ως μάρτυρα ἐπικαλέστηκε καὶ ὁ Ἀπ. Παῦλος, δίδοντας ταυτόχρονα μέ τίς ἐπιστολές του τόν τρόπο καὶ τόν τύπο που θα πρέπει νά ἔχει ἔνας ὄρκος. Γράφοντας πρός τούς Ρωμαίους, ἔλεγε «μάρτυς νάρ μού ἔστιν ὁ Θεός», θέλοντας ἔστι νά τούς βεβαιώσει γιά τίν ἀλήθεια τῶν ὅσων τούς δίδασκε. Ἀκόμη κι ὅταν ὁ Ἀπ. Πέτρος «μετά ὄρκου ἡρνήσατο ὅτι οὐκ οἶδα τόν ἄνθρωπο», βγῆκε ἀπό τό Μεγάλο Συνέδριο τῶν Ἰουδαίων, ὅπου δικαζόταν ὁ Χριστός, καὶ «ἔκλαυσε πικρῶς». Ἡ διάπραξη τῆς ἐπιορκίας, δέν ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς καὶ λόγο γιά νά ὁδηγηθεῖ κανείς στή γενικότητα τῆς κατάργησης τοῦ ὄρκου.

«Ἐάν ὁ Σωτήρ», γράφει ὁ Ἀγιος Νεκτάριος «προυτίθετο νά ἀπαγορεύσῃ ἀπολύτως τόν ὄρκον ἐπί ματαίφ λαμβανόμενον καὶ τόν ἐπί δικαίφ πάντως θά συνεπλήρου τήν ἐντολήν δι' ἐτέρας σαφοῦς ἀπαγορεύσεως, τοιαύτη δέ ἀπηγόρευσις δέν ἔγένετο ὑπό τοῦ Κυρίου. Ρητέον δέ καὶ τόδε, ὅτι ὁ Σωτήρ ἐνταῦθα ἔξ ἥθικῶν καὶ οὐχί δογματικῶν ὄρμαται ἀρχῶν. «Ωστε ὁ ὄρκος ἐπί δικαίφ ἐνώπιον ἀρχῶν ἐπιτρέπεται». Αὐτό, κατά τόν J. A. Bengel, ἐπαυξάνει τήν iερότητα τοῦ ὄρκου. Σύμφωνα δέ μέ τόν Δίδυμο τόν Τυφλό, ὁ ὄρκος δέν εἶναι τίποιε ἄλλο παρά ὁ λόγος που δίδει κάποιος μέ τήν ἐπίκληση τοῦ Θεοῦ ως μάρτυρα ἢ ὅτιδηποτε ἐπιβεβαιώνεται μέ τή μαρτυρία τοῦ Θεοῦ. Ἄρα, εἶναι ὄντως πολύ σημαντικό, νά μπορεῖ ὁ χριστιανός νά ἐπικαλεῖται τόν Θεό ως μάρτυρα τῆς εἰλικρίνειας καὶ τῆς φιλαλήθειάς του, ἰδιαίτερα ὅταν ἀναλαμβάνει ὑψηλά ἀξιώματα.

ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Θεολόγος, Διδάκτωρ Θεολογίας
πρώην Ἐπιθεωρητής Μέσος Ἐκπαίδευσης

Ἐλευθέριου Χ. Οἰκονομάκου

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΕ ΚΑΙΡΟΥΣ ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗΣ ΥΣΤΕΡΙΑΣ (ΣΤ')

«Κουλτούρα θανάτου»

τή σύναξη τῶν προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στό Φανάρι τό Μάρτιο τοῦ 2014, γιά τήν προετοιμασία τῆς σχεδιαζόμενης γιά το 2016 Μεγάλης Συνόδου, ὁ Πατριάρχης Μόσχας Κύριλλος, κατά τό ρεπορτάζ, ἐπεστίμανε σύγχρονες προκλήσεις, πού, κατ' αὐτόν, «δέν μπορεῖ νά παρακάμψει ή Σύνοδος». Μεταξύ αὐτῶν, οἱ «προσπάθειες καλλιέργειας τῆς καταλυτικῆς, διά τίς ἡθικές καὶ οἰκογενειακές ἀρχές, οὕτως λεγομένης φιλοσοφίας τοῦ φύλου», καθώς καὶ «ὅσα διεκδικοῦν τήν ἐπέμβασην εἰς τήν ἴδια τήν θεόπλαστη φύσην (τοῦ ἀνθρώπου)». Ἀλλά, τί εἶδους προκλήσεις εἶναι αὐτές, πού ὀθίσταν τόν ὄρθιόδοξον Ἱεράρχην νά ζητήσει νά περιληφθοῦν στό θεματολόγιο τῆς Συνόδου; Παρατηροῦμε ὅντως στίς δυτικές κοινωνίες συμώσεις, πού γεννοῦν δέος. Βλέπουμε ἔνα κρεσέντο προβολῆς νέων ἵδεων περί τό φύλο. Διακηρύσσεται ὡς φυσιολογικό νά θέλει ὁ ἄνθρωπος νά βιώνει τήν συνάντησή του μέ τόν ἄλλο ἄνθρωπο καὶ γενικά τήν ζωή του, χωρίς τήν «δέσμευση» νά φανερώνει μόνιμα γνωρίσματα συγκεκριμένου φύλου. Προωθεῖται δηλαδή ὡς πρότυπο ἔνας τύπος ἀνθρώπου μέ ἀσαφές φῦλο, ὃσο ἀλλόκοτος καί ἀν εἶναι στίν πανανθρώπινη συνείδηση καὶ ἐντελῶς ξένος πρός τήν «θεόπλαστη φύσην» τῆς χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας. Τό ἄτομο βαυκαλίζεται μέ ... ἀέρα ἐλευθερίας ἀπό τά «βάρη» τῶν ἄκαμπτων «ἔμφυλων στερεοτύπων»!

Ο θεσμός, πού πρῶτος πλήττεται, εἶναι ὁ μέχρι τώρα γνωστός μας γάμος. Νέα σχήματα συμβιώσεων χαλαρῶν καὶ ἐκτός προδιαγραφῶν γιά τή βιολογική συνέχεια τοῦ ἀνθρώπινου γένους, προβάλλονται ὡς ισόκυρα πρός αὐτόν. Ἡ «ἀγάπη», πού στό ὄνομά της ὅμνύουν οἱ «ἀναδομητές» τῆς φύσης, πρός ὅποιον καὶ ἀν ἀπευθύνεται, «σύντροφο», ἢ παιδί, (ἢ ἀκόμη καὶ κατοικίδιο ζῶο), θεραπεύει μᾶλλον ναρκισσιστικές δρμές, παρά ὄράματα συνεργιῶν ἀγάπης καρποφόρων σέ κοινωνίες μέ μέλλον ἀθανασίας. Στίς ἀναθεωρητικές αὐτές περί φύλου περιπλανήσεις, ἐκτός τῶν ἄλλων, τό φεμινιστικό κίνημα βρίσκει ἐρείσματα νά βάλλει κατά τῆς ἴδιας τῆς φυσικῆς γενετήσιας τάξης, τήν ὅποια μέμφεται ὅτι εὐνοεῖ τόν ἄνδρα στίν κοινωνική του ἀνάδειξη σέ βάρος τῆς γυναικάς, κατανέμοντας ἀνισα τά βάρη τῆς συνέχειας τῆς ζωῆς στά δύο

φῦλα! Μέσα δέ στό κλῖμα αὐτό τά φεμινιστικά λόγη, ἔχουν ἐπιτύχει τή θεσμοθέτηση γιά τή γυναικά, ἐντός ή ἐκτός γάμου, δικαιωμάτων πάνω στό σῶμα της, κατά παράβαση ἀρχῶν βιολογίας, ἥθικῆς καί δικαίου. Δέν πρόκειται δηλαδή γιά μέτρα προστασίας τοῦ σώματός της καί σεβασμοῦ τῶν λειτουργιῶν του ἀπό ἔξευτελιστική ἐκμετάλλευση, ἀλλά, γιά δικαιώματα ζωῆς καί θανάτου ἀνθρώπινων ὅντων, πού ἔχουν σπαρεῖ μέσα σ' αὐτό καί κυοφοροῦνται κατά τούς βιολογικούς νόμους· μέ δὲ λόγια, δικαιώματα γιά ἐκτρώσεις κατά τό δοκοῦν. Γενικότερα, ἔχει καθιερωθεῖ ως ἀτομικό δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου ἡ διάσπαση τῆς «θεόπλαστης» γενετίσιας τάξης σέ δύο αὐτόνομες λειτουργίες: τή φευγαλέα ἥδονική συναρπαγή καί τίνι ἀκόλουθη ἐν δυνάμει διαδικασία καλλιέργειας νέας ζωῆς, μέ δύστολη προώθηση τῆς πρώτης, («πανσεξουαλισμός»), καί στραγγαλισμό τῆς δεύτερης. Χωρίς ἀμφιβολία, αὐτή ἡ «μαύρη τρύπα» τῆς φυλετικῆς ἀοριστίας, ἀπειλεῖ μέ ἀφανισμό τούς λαούς!

Στό δεύτερο ἥμισυ τοῦ 20ου αἰώνα, ἔζησε στὸν Ἑλλάδα, ὅπου καί ἀπεβίωσε, ὁ αὐστριακός Ρωμαιοκαθολικός ἵερέας, Λαυρέντιος Γκέμερεϋ. Δήλωνε «πολιτισμικός πρόσφυγας». Λάτρης τῆς ἀνατολικῆς ἑκδοχῆς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος καί δεινός κριτής τῆς δυτικῆς κουλτούρας, δημοσίευσε τό 1977 τό βιβλίο «Ἡ δύστη τῆς Δύστης» (Ἐκδ. Παπαζήση). Κινεῖται σέ πλαίσια ἱστορικοκοινωνικο-φιλοσοφικά. Κάποιες θέσεις του ἐγγίζουν τό θέμα μας. Γράφει: «Πῶς ἔξελίχτηκε τό κορίτσι σέ δευτερεύοντα γιό..., πῶς ἔγινε ἡ μπτέρα μία μέγαιρα τῆς ἐκτρωσῆς, συνεχής καταναλώτρια τοῦ “χαπιοῦ”, πῶς κατάντησε ἡ γυναικά τοῦ μεσαίωνα, πού ὄνομαζόταν *Ma-Dame. Madonna, Δέσποινα, ...* μέσα στὸν ἀνδρική πλειονότητα, στὸν διακοσμητική “κυρία καθηγήτρια”, “κυρία ύπουργίνα”...; Πῶς ἔχει μεταβληθεῖ τό κράμα ἀρχομανίας καί δέους, πού χαρακτήριζε στόν μεσαίωνα τή σχέση τοῦ ἄνδρα μέ τή γυναικά, στίς κυριαρχικές –γιά τόν ἄνδρα– συνθήκες τῆς ἀστικῆς τάξης, πού τίς δέχτηκε καί ἡ ἴδια ἡ γυναικά, γιά νά προσαρμοστεῖ ἀπόλυτα, ἀκόμα καί τίς ἀπελευθερωτικές της προσπάθειες, σ' αὐτές, χωρίς νά συμβάλλει μέ κάτι τό δικό της σέ ἓνα καινούργιο κόσμο;... Ἐνα φαίνεται σίγουρο: ἡ ψυχολογική κατάσταση στόν ὁποία βρίσκεται σήμερα ἡ γυναικά τῆς μεταγενέστερης ἀστικῆς κοινωνίας εἶναι θαυμάσια προκαθορισμένη στό νά ἐπιταχύνει τό τέλος αὐτῆς τῆς κοινωνίας μέ τή συνεχή μείωση τῆς γεννητικότητας. Μέ τίνι παύση τῆς μπτρόπτης παύει ἡ ἴδια ἡ ἀνθρώπινη ζωή – ἐκτός ἄν ἡ κημική βιομηχανία ἀναλάβει τίνι ἀναπαραγωγή τοῦ ἀνθρώπου. Θά εἶναι ἄραγε αὐτό τό ἐπόμενο κεφάλαιο τῆς Τεχνολογικῆς Ἐπανάστασης; Ἐνας τέλειος κόσμος τοῦ ρομπότ, μιά ἀνθρωπότητα χωρίς φῦλο;» (σελ. 141, 143).

Προφανῶς, ἡ νεωτερική μετάλλαξη τοῦ ἀνθρώπου τῆς Δύστης ἀφορᾶ δχι μόνο τή γυναικά, ἀλλά καί τόν ἄνδρα, πού, ὅπως προκύπτει, ἀποτελεῖ ἐκτρωμα. Οἱ φυλετικές του μεταποδήσεις προκαλοῦν τό κοινό αἴσθημα. Μάχεται δέ, μέ τρόπο βίαιο καί προκλητικό, νά τίς θεσπίσει ως ἀτομικό δικαίωμα, ποινικοποιώντας ως ρατσιστική κάθε περί τούτου

άμφιοισθίτησον. Ἐλλ' ἐκτός αὐτοῦ, ἀναδεικνύεται ἀδίστακτος καιροσκόπος. Χειροκροτεῖ καὶ στηρίζει τίν ἀπελευθέρωση τῆς γυναίκας ἀπό τίν «ἀνδρική κυριαρχία» (ἐννοεῖται βέβαια ὅτι ἡ «ἀπελεύθερη» ἐπωμίζεται φεύγοντας πολλές ἀπό τίς δικές του εὐθύνες). Αὐτός, σέ πελάγη ἀδιαφορίας, τρυγᾶ ἀνέμελα, κάποτε καὶ μέ τό ἀζημίωτο, ὅποιο καρπό βρεῖ στό διάβα του, καὶ «κάνει τί zωή του» χωρίς τύψεις. Μήπως δέν πλειοδοτεῖ σέ μανιφέστα, ὅπως τό ὅτι ἡ γυναίκα δέν τόν ἔχει ἀνάγκη; Δέν τῆς ἀναγνωρίζει ἵκανόττες σάν τίς δικές του, ἄν ὅχι μεγαλύτερες; Δέν προσυπογράφει τό «ἀξίωμα» ὅτι οἱ βαθειά ριζωμένοι στερεότυποι ρόλοι τῶν φύλων τήν ἔχουν χαντακώσει καὶ ὅτι ἥλθε ὁ καιρός νά ἀνοίξει τά φτερά της;

Τό θέμα ἀπασχολεῖ πολλές σύγχρονες διανοούμενες, πού ἐπικρίνουν ἔντονα τόν μοντέρνο αὐτό οἰστρο ἀνατροπῆς. Μία ἀπ' αὐτές, ἡ Χίλαρη Γουάιτ, ἀρθρογράφος στόν ιστότοπο LifeSiteNews.com, σέ ἀρθρό της (10/1/2013) μέ τόν εὔγλωττο τίτλο: «*Oἱ νέοι ἀνδρες ἀποφεύγουν τό γάμο: Oἱ γυναῖκες δέν εἶναι πιά γυναῖκες*», παραθέτει στατιστικές ἀπό τίς ΗΠΑ, πού δείχνουν ὅτι ἀπό τό 1997 μέχρι σήμερα, τό ἐνδιαφέρον γιά ἔνα γάμο ἐπιτυχή, ἐνῶ στίς νέες ἔχει αὐξηθεῖ σημαντικά, στούς συνομπλίκους τους νέους ἔχει μειωθεῖ ἀντίστοιχα. Ἐπικαλεῖται δέ θέσεις ἄλλης ἀντι-φεμινίστριας, ἐρευνήτριας σέ θέματα σχέσεων τῶν φύλων καὶ γάμου, τῆς Σούζαν Βένκερ, πού σέ ἀρθρό της μέ τόν ἐμβληματικό τίτλο «*Πόλεμος κατά τῶν ἀνδρῶν*», ἀναλύει πλῆθος στατιστικῶν στοιχείων ἀπό τίς ΗΠΑ, καὶ συμπεραίνει ὅτι ὁ φεμινισμός ἔχει καταφέρει νά ἀδρανοποιήσει τήν νομιμότητα τοῦ ρόλου πού παραδοσιακά ἔπαιζαν, ως πυλῶνες, φύλακες καὶ τροφοδότες τῆς οἰκογένειας, καὶ γενικῶς τῆς κοινωνίας. Κρίνει δέ ὅτι οἱ ἀνδρες δέν ἔλκονται πιά ἀπό τό γάμο ὅπως πρώτα, δέν τόν βλέπουν ως πεδίο ὄλοκλήρωσης, ἄλλα ως ἀρένα στημένου ἀγώνα, μετά ἴδιως τίς ἀπανωτές ἀναμορφώσεις τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου, πού τά φεμινιστικά λόγμι πέχουν ἐμπνεύσει: περιπέτεια χωρίς νόημα, ἄχαρη, περιπτή!

Τέτοιοι εἶναι οἱ καρποί τῆς νέας περί φύλου ἰδεοληψίας: ὅντα ἐγωπαθῆ, ἀνέραστα, ἄκαρπα. Ἐκείνος: κηφήνας ἀκαμάτης, δόλιος, φιλήδονος ὑποκριτής, ἡ πολυπράγμων ἀτομιστής. Ἐκείνη: ὑστερική, τρέχει νά τά προφτάσει ὅλα, καὶ ὄρμᾶ νά συντρίψει ὅποιον θεωρεῖ ἀνταγωνιστή, Θεό ἢ ἄνθρωπο, ἀφιονισμένη μέ κιμαιρικά ὄνειρα ἀνωτερότητας, δύναμης, αὐτάρκειας, καταξίωσης. Πῶς αὐτά τά ὅντα νά συναντηθοῦν; Πῶς νά νιώσουν τήν ἀνάγκη τό ἔνα τοῦ ἄλλου, γιά νά ὄλοκληρωθοῦν δημιουργικά; Πῶς νά κάνουν οἰκογένεια; Στίς «*ἐμπόλεμες*» αὐτές καταστάσεις πολλά εἶναι τά ἀθῶα θύματα: νέα ἀγόρια καὶ κορίτσια, πού ἐπιθυμοῦν γάμο καὶ οἰκογένεια, καὶ θά μποροῦσαν νά ἐπιτύχουν, ἀπωθοῦν τούς πόθους τους, σάν δυνητικά σενάρια γιά τήν ἔσχατη ὡριμότητά τους. Ὁ φόβος καὶ ἡ ἀμοιβαία καχυποψία, πού οἱ μοντέρνες διδαχές περί φύλου ἔχουν ἐκθρέψει, ἀναστέλλουν κάθε φυσική μεταξύ τους ἔλξη.

Οι προωθητές τῶν νέων θεωρήσεων τοῦ φύλου, σεμνύνονται ὅτι ἀπελευθέρωσαν τὴ γυναικά καθιερώνοντάς την ἵστη μέ τόν ἄνδρα. Στό μέτρο πού ἰσότητα δέν σημαίνει ἰσοπέδωση τῶν φύλων, ἀλλά ἵσος σεβασμός στό πρόσωπο καί τὸν ἔχειαντί λειτουργία κάθε ἀνθρώπου ἀνεξαρτήτως φύλου, παραβιάζουν ἀνοικτές θύρες. Ἐδῶ καὶ 2000 χρόνια ὁ Χριστιανισμός ἔχει ἀποκαταστήσει τὴ γυναικά στήν ἰσότητη μέ τόν ἄνδρα θέση, μέ τὴν ὄποια προκίστηκε κατά τὴν δημιουργία της. Ἡ ὅποια δέ ἐπιτυχία πού ἐπικαλοῦνται τὰ φεμινιστικά κινήματα, στήν ἀναμόρφωση τοῦ θεσμικοῦ πλαισίου τῶν κοινωνιῶν πρός ὄφελος τῶν γυναικῶν, ἔχει ὅλα τὰ γνωρίσματα μιᾶς «πυρρείου νίκης!» Δέν ἔκανε τὴ γυναικά πιὸ ἀσφαλή καὶ εὐτύχισμένη ἀπ' ὅσο ἦταν, ὅταν τὰ δύο φύλα συμπορεύονταν ἀλληλοεξαρτούμενα, παρά τὰ σοβαρά, κάποτε, προβλήματα, πού ἡ φθαρμένη ἀνθρώπινη φύση ἔχει σωρεύσει στίς ἀνθρώπινες σχέσεις. Συνάμα, ἀπειλεῖ τίς δυτικές κοινωνίες μέ δημογραφικό λιμόν· ὅδηγει στήν «δύστη τῆς Δύστης», κατά τὴν πρόγνωση τοῦ Λ. Γκεμερέϋ πρίν ἀπό 40 χρόνια (βλ. ἀν.).

Ἄξιοσημείωτη ἐπίσης καὶ ἡ διαίσθησή του ὅτι ὁ ἀνθρωπος τῆς δυτικῆς κουλτούρας, θά θελήσει νά ἐπέμβει στήν ἴδια τὴ «θεόπλαστη φύση» του, καὶ, στρεβλώνοντας τὴ δημιουργική ἑτερότητα τῶν φύλων, νά ἀναθέσει τήν ἀναπαραγωγή του στή βιοχημείᾳ! Δέν συζητιέται σήμερα ἡ δυνατότητα παραγωγῆς «ἀντιγράφων» ἀνθρώπων διά τῆς «κλωνοποίησης»; Δέν γνωρίζουμε ἄν, μέ τήν ἀνοχή τοῦ Θεοῦ, (τήν «κατ' ἐγκατάλειψη»;...), ὁ ἀνθρωπος τῆς ἀποστασίας θά το ἐπιτύχει, οὔτε τί ὄντα θά παραχθοῦν. Τό δημογραφικό πάντως κενό στή Δύστη δέν πρόκειται νά καλυφθεῖ διά τῆς τεχνολογίας μέ ἄφυλα ρομπότ! Ἡ φυσική νομοτέλεια ἀπεκθάνεται τό κενό: τό νερό πού ρέει, γεμίζει ὅποια λακκούβα βρεῖ στό διάβα του. Ἡ ἱστορία μᾶς δείχνει ὅτι τό ἴδιο συμβαίνει καὶ μέ τούς ἀνθρώπους: λαοί μετακινοῦνται καὶ, εἴτε ὡς μαχητικοί εἰσβολεῖς, εἴτε ὡς ἔξαθλιωμένοι οἰκονομικοί ἡ πολεμικοί πρόσφυγες, ἀναζητοῦν ἀσφάλεια καὶ καλύτερη τῷν γερασμένων τῆς τούς σέ περιοχές μέ δημογραφικά κενά. Καί εἶναι νέα ἄτομα, καὶ οἰκογένειες μέ νέους βλαστούς. Τέτοια φαινόμενα δέν βλέπουμε καθημερινά στά εὐρωπαϊκά ΜΜΕ; Δέν ἔχει μετατραπεῖ ἡ Μεσόγειος σέ ύψη τάφο γιά τόσους δύστυχους πρόσφυγες, πού πληρώνουν χαράτσι σέ μαφιόζους, γιά νά τούς μεταφέρουν λαθραία στήν Εύρωπη στοιβαγμένους σέ σαπιοκάραβα, πού βυθίζονται;

Τό ὅτι ἡ Εύρωπη περιθάλπει τούς θαλασσοδαρμένους ναυαγούς εἴ-
vai ἀξιέπαινη. Τό τραγικό, ὅμως, γι' αὐτήν δέν κρύβεται: τελικά, σ' αὐτούς προσβλέπει γιά νά κρατήσει σέ λειτουργία τόν παραγωγικό ἰστό της καὶ ὅρθιο τό ἀσφαλιστικό σύστημα τῶν γερασμένων γηγενῶν πληθυσμῶν της. Ἐπισήμως ἐκτιμάται ὅτι ἡ ΕΕ θά χρειαστεῖ νά ἐνσωματώσει κάπου 56 ἑκατομμύρια ἐργαζομένων μεταναστῶν μέχρι τό 2050, «προκειμένου νά καταπολεμηθεῖ ἡ μείωση τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς» (ίστοσ. Εύρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου europarl.europa.eu). Πράγμα

πού σημαίνει δτι θά πρέπει νά δεχθεῖ τήν εἰσροή ἄνω τῶν 150 ἑκατομμυρίων νέων ἀνθρώπων στόν εὐρωπαϊκό χῶρο.

«Δύση τῆς Δύσης», κατά τόν Λ. Γκεμερέϋ, λοιπόν, δέν σημαίνει ἀκατοίκητη Δύση. Σημαίνει τό τέρμα τοῦ περίφημου χριστιανικοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ. Ἱσως τά περίλαμψα χριστιανικά μνημεῖα τῆς γηραιᾶς μας ἡπείρου, θά τά ἐπιδεικνύουν κάποτε ὡς μουσειακά ἐκθέματα νεόλυδες λαοί, ὡς ἐπί τό πλείστον μουσουλμάνοι, μιά καί γ' αὐτούς ἢ πολυτεκνία εἶναι καθῆκον ἱερό! Ἀντίθετα, οἱ «χριστιανικοί» λαοί τῆς Δύσης, ἀφοῦ διαβάλλαμε καὶ ἀπορρίψαμε τό χριστιανικό μας παρελθόν, προβάλλουμε σάν πρόταση προόδου σέ δόλο τόν κόσμο τήν ὕβρην μιᾶς μεταλλαγμένης φυσικῆς τάξης. Κατ' οὐσίαν, ἔνα πολιτισμό ξεπεσμένων λαῶν σέ ἐπιθανάτια κλίνη. Κάποιοι ἥδη τόν ὄνομάζουν «κουλτούρα θανάτου»!...

Δέν γνωρίζουμε ἂν ἢ δυναμική τῆς τραγικῆς αὐτῆς προοπτικῆς συνεχιστεῖ καὶ δέν ἀνακοπεῖ. Ἐρχεται πάντως στό νοῦ ἢ ρήση τοῦ σπουδαίου Ἀγγλου ἴστορικοῦ Ἀρνολντ Τόϋνμπη, πού ἔχει πεῖ: «Οἱ πολιτισμοί, δταν хάνονται, εἶναι θύματα αὐτοκτονίας, δχι δολοφονίας! Παρατήρηση τραγικά ἐπίκαιρη, μέ δσα βλέπουμε νά συμβαίνουν σήμερα στή Δύση, ἢ ὅποια, φαίνεται, ἔχει ἐπιλέξει τήν αὐτοκαταστροφή της ἀπό δημογραφική κατάρρευση!...

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Χ. ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΟΣ

Σάββα Π. Μαστραπῆ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΠΟΡΤΑΪΤΙΣΣΑΣ ΤΩΝ ΙΒΗΡΩΝ

ούλιος 2014. Καθόμαστε σ' ἓνα μεγάλο ξύλινο τραπέζι ἔξω ἀπό τό μαγειρεῖο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βατοπεδίου τοῦ Ἅγιου Ὁρους ἀσχολούμενοι μέ τό διακόνημά μας. Ἐκεῖ ἦταν πού γνωρίσαμε μέ τόν Κώστα τόν κύριο Νίκο, ἓνα συνταξιοῦχο ἐκπαιδευτικό. Οἱ γάτες πάμπολλες, βρίσκονται παντοῦ, μπλέκονται στά πόδια μας! Θυμοῦμαι αὐτά πού ἔγραφε ὁ Ζάκ Λουκριέρ ο στό βιβλίο του «Τό Ἑλληνικό καλοκαίρι» τό 1950, ὅταν ἡ Μοναστική κοινότητα ἐλαττώθηκε πολύ καὶ ὁ συγγραφέας προέβλεψε τίν πλήρη ἔξαφάνισή της: «Στόν Ἀθω, οἱ γάτες εἶναι ἐλεύθερες καὶ περνήφανες. Παντοῦ εἶναι σπίτι τους, καὶ στίν κουζίνα καὶ στίν ἑκκλησία. Κἱ ἀναμφίβολα θά εἶναι οἱ τελευταῖοι ἐπιζῶντες τοῦ Ἅγιου Ὁρους ὅταν ὁ τελευταῖος μοναχός θά ἔχει παραδώσει τό πνεῦμα μέσα στό τελευταῖο κελί». Κάνω τόν Σταυρό μου: «Ἄλλαι μὲν βουλαί ἀνθρώπων, ἄλλα δέ Θεός κελεύει...».

Στό Περιβόλι τῆς Παναγίας τό ἵσχυον ἄβατον ἀπαγορεύει τίν εἰσοδο σέ κάθε ζωντανό πλάσμα θηλυκοῦ γένους, ἀνθρωπο ἥ zāo. Ὁ διάστημος βυζαντινολόγος σέρ Στίβεν Ράνσιμαν περιγράφει μιά ἴστορία γιά τίν ἔξαίρεστη στόν κανόνα αὐτόν, πού ἀφορᾶ τίς θηλυκές γάτες: «Πρίν ἀπό ἔναν αἰώνα, ὅταν ὁ Ἀθως εἶχε γεμίσει ὄχιες καὶ οἱ ἔμποροι πού ἔφερναν γάτους στούς μοναχούς γιά νά κυνηγοῦν τά φίδια ἀνέβαζαν συνεχῶς τίς τιμές, ἥ Ἱερά Σύναξην προσευχήθηκε στίν Παναγία ζητώντας βοήθεια. Μέσα σέ μερικές μέρες ὅλοι οἱ γάτοι τους εἶχαν μικρά, θηλυκά καὶ ἀρσενικά ἔξισου. Τί ἔπρεπε νά γίνει; Ὁρισμένοι μοναχοί ύποστηριζαν ὅτι ἔπρεπε νά πνίξουν τά θηλυκά γατάκια. Ὅπερίσχυσαν σοφότερες ἀπόψεις. Ἡ Παρθένος, ύποστηριζαν, ἔστειλε τά γατάκια».

Ἀνεβαίνουμε μετά στούς κοιτῶντος γιά νά τακτοποιήσουμε τά πράγματά μας γιά τίν ἐπικείμενη ἀναχώρηση. Βάζω μέ προσοχή στίν ἀποσκευή μου καὶ μιά εἰκονίτσα τῆς Παναγίας πού πήραμε ἀπό τό Ἀρχονταρίκι. Μετά ἀπό δύο μέρες στό Λιμάνι τῆς Δάφνης περιμένοντας τό καραβάκι τῆς ἐπιστροφῆς στίν Οὐρανούπολη ξανασυναντίσαμε τόν κύρ Νίκο, ὁ ὄποιος ἀρχισε νά μᾶς διηγεῖται τίν ἴστορία του: «Δέν πίστευα, μᾶς εἶπε, ἀλλά μιά μέρα ἀποφάσισα νά πάω στό Ἅγιο Ὁρος ἀπό περιέργεια, γιά νά δῶ πῶς εἶναι. Ὅταν ἔφευγα, μοῦ δίνει ἥ γυναίκα μου μιά εἰκόνα τῆς Παναγίας καὶ μοῦ λέει: "Νίκο, πήγαινε νά προσκυνήσεις αὐτή τίν εἰκόνα πού εἶναι θαυματουργή". Τήν ἔβαλα βιαστικά στίν πίσω τοῦ παντελονιοῦ μου, χωρίς κἄν νά κοιτάξω ποῦ

νήταν ἀφιερωμένη ἡ κάρη της. Στίν Οὐρανούνοπολη καθόμουν τό βράδυ στίν παραλία καί ἐκεῖ πού πῆγα νά βγάλω κάτι ἀπό τίν πίσω τσέπη, φεύγει ἡ εἰκόνα, τίν παίρνει ὁ ἀέρας, καί χάθηκε. Τίν ἔψαξα τό βράδυ, τίν ἔψαξα τό πρωί, πρίν μπῶ στό καράβι γιά τό Ὁρος... πουθενά... καί τώρα τί θά πῶ στίν γυναίκα μου; σκεφτόμουνα.

“Οταν πῆγα στό Ὁρος βρέθηκα τυχαῖα καί στή Μονή Ἰβήρων. Ρώτησα τούς Μοναχούς ποιά θαυματουργή εἰκόνα εἶχαν ἐκεῖ, μοῦ εἶπαν: «Τίν Παναγία Πορταΐτισσα», προσκύνησα, πῆρα καί μιά εἰκόνα της καί ἔψυγα. Γύρισα πίσω στό σπίτι μου, τίν εἰκόνα τήν ξέχασα καμιά δεκαπενταριά μέρες στό ταμπλώ τοῦ αὐτοκινήτου μου. Μπαίνει τότε ἡ γυναίκα μου στό αὐτοκίνητο, τίν βλέπει καί μοῦ λέει: «Μπράβο ρέ Νίκο... πῆγες τελικά στίν Παναγία τήν Πορταΐτισσα!». Αὐτό νήταν ἔνα σημάδι, κάθε χρόνο ἀπό τό τότε ἔρχομαι στό Ἀγιον Ὁρος καί προσκυνῶ τήν κάρη της»,

Γύρισα στήν Ἀθήνα καί ἔνα ἀπό τά πρῶτα πού διηγήθηκα στή σύζυγό μου, διότι μοῦ ἔκανε ἐντύπωση, νήταν καί ἡ ἱστορία τοῦ κύρ Νίκου. Δέν συγκράτησα ὅμως τό προσωνύμιο τῆς Παναγίας, ἀπλά θυμόμουν ὅτι βρισκόταν στήν Ἱερά Μονή Ἰβήρων.

Τίν ἐπόμενη μέρα ἔπιασα νά τακτοποιῶ ὅ, τι ἔφερα ἀπό τό ταξίδι. Ἐνα κομποσκοίνι νά δώσω στόν τάδε, ἔνα σταυρούδάκι στόν δεῖνα, ἔνα κουτάκι θυμίαμα στόν ἄλλον. Ἐβγαλα καί τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας πού πῆρα ἀπό τήν Μονή Βατοπεδίου, διαβάζω πίσω: «Παναγία Πορταΐτισσα Ἱερά Μονή Ἰβήρων! Μεγάλη ἡ κάρη της, ἡ ἱστορία τοῦ κύρ Νίκου εἶχε συνέχεια καί πρός ἐμένα τόν ἀμαρτιώλο καί ἀδαῖ περί τῆς ὑπάρξεώς της. Τίν ἀπέθεσα πάνω ἀπό τήν εῖσοδο τῆς οἰκίας μου. Ὅμως ἀκόμα δέν γνώριζα τήν ἱστορία τῆς εἰκόνας.

Πρόκειται γιά τό πιό σημαντικό κειμήλιο τοῦ Ἀγίου Ὁρους (ἔργο τοῦ Εὐαγγελιστῆ Λουκᾶ) μαζί μέ τήν εἰκόνα τοῦ Ἀξιον Ἐστίν. Ἡ Παναγία ἡ Πορταΐτισσα τῶν Ἰβήρων, πού ἡ ἱστορία της ἔχει κάνει πολλούς νά δακρύσουν ἄλλα καί νά πιστέψουν.

Σύμφωνα μέ τήν παράδοση, ἄλλα καί μαρτυρίες, ἡ εἰκόνα ἀνῆκε σέ μια οἰκογένεια πού ζοῦσε στή Νίκαια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τόν 80 αἰῶνα. Τό 829 μεσούστης τῆς εἰκονομαχίας, ἡ γυναίκα πού τήν εἶχε, ἀναγκάστηκε νά τήν ρίξει στήν θάλασσα γιά νά μήν καταστραφεῖ ἀπό τούς εἰκονομάχους.

Ἐπί 170 χρόνια ἡ εἰκόνα νήταν χαμένη. Μέχρι τό 1004. Τότε καλόγεροι τῆς Μονῆς Ἰβήρων εἶδαν στή θάλασσα ἔνα φῶς. Τό φῶς αὐτό νήταν ὄρατό κι ἀπό ἄλλες Μονές. Περίεργοι νά δοῦν τί συμβαίνει στή θάλασσα πολλοί μοναχοί μπῆκαν στής βάρκες καί πῆγαν πρός τό φῶς, ὅπου διέκριναν μιά εἰκόνα. Ὅσο πλοσίαζαν ὅμως ἡ εἰκόνα ἀπομακρυνόταν. Ἀδυνατώντας νά τήν πλησιάσουν, ἐπέστρεψαν στή Μονή Ἰβήρων ὅπου προσευχήθηκαν.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ Θεοῦ δόθηκε μέσω ἐνός ἀσκητή, τοῦ Γαβριήλ, ὁ

όποιος ἄκουσε τή φωνή τῆς Παναγίας νά τοῦ δίνει συγκεκριμένες ἐντολές: «Πήγαινε στό Μοναστήρι σου καί πές στόν ἡγούμενο ὅτι ὥρθα γιά νά τούς δώσω τήν εἰκόνα μου. Μετά βάδισε στή θάλασσα γιά νά γνωρίσουν ὅλοι τίν ἀγάπη πού ἔχω στό Μοναστήρι σας». Ἐτσι κι ἔγινε. Ὁ Γαβριὴλ πῆγε στή θάλασσα καί ἡ εἰκόνα τόν πλοσίασε. Ἐπί τρία μερόνυχτα οἱ μοναχοί ἔψαλλαν δοξολογίες πρός τήν Παναγία γιά τό θαῦμα τό ὄποιο ὅμως δέν εἶχε ὄλοκληρωθεῖ. Ἡ εἰκόνα μεταφέρθηκε στό καθολικό τῆς Μονῆς Ἰβήρων. Παραδόξως ὅμως κανόταν καί ἐμφανίζόταν στήν πόρτα τῆς Μονῆς. Οἱ μοναχοί τήν ἐπέστρεφαν στό καθολικό καί ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβανόταν.

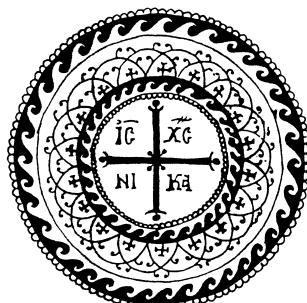
Μέχρι πού ὁ Γαβριὴλ ἄκουσε ἔξανά τή φωνή τῆς Παναγίας: «πές στόν ἡγούμενο νά παύσετε νά μέ πειράζετε, διότι δέν ὥρθα στό Μοναστήρι γιά νά μέ φυλάτε σεῖς, ἀλλά ὥρθα γιά νά γίνω ἐγώ φύλακας καί φρουρός σας καί σ' αὐτή καί στήν μέλλουσα zωή. Καί ὅσοι θά zήσουν μέ εὐλάβεια καί φόρο Θεοῦ καί δέν ἀμελοῦν στήν ἀπόκτηση τῶν ἀρετῶν, καί τελειώσουν τήν πρόσκαιρη zωή τους σ' αὐτό τόν τόπο, ἃς ἔχουν θάρρος καί νά μή φοβοῦνται τήν κόλαση, διότι αὐτή τή xάρον zήτησα ἀπό τόν Θεό καί Υἱό μου καί τήν πῆρα. Ὡς ἐπιβεβαίωση τῶν λόγων μου σᾶς δίνω αὐτό τό σημεῖο. Ὅσο βλέπετε τήν εἰκόνα μου στό Μοναστήρι σας, δέν θά λείψει ἀρ' τό Ὅρος τοῦτο ἡ xάρις καί τό ἔλεος τοῦ Υἱοῦ μου καί Θεοῦ. Μέ ἐντολή τοῦ τότε ἡγούμενου κτίστηκε εἰδικό παρεκκλήσιο ἔξω ἀπό τήν πόρτα τῆς Μονῆς καί ἐκεῖ ἀπέθεσαν τήν iερή εἰκόνα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

α) Ν. Γ. Πεντζίκης: Ἀνδρέας Δημακούδης καί ἄλλες Μαρτυρίες. Χάμου καί δεύτερης πανοπλίας. (Ἀγροτικές συνεταιριστικές ἐκδόσεις Α.Ε.) σελ. 210.

β) «Γεγονός ὅτι θελγμένος ἀπό τό κατάλαμπρον τά κύματα ἄγιον φῶς, περπάτησε πάνω στή θάλασσα ὁ Μοναχός Γαβριὴλ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἰβήρων, φέρνοντας στήν ἀγκαλιά του ἔξω τή θαυμαστή εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Πορταμῆσσας».

ΣΑΒΒΑΣ Π. ΜΑΣΤΡΑΠΠΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΥ
ΑΞΙΩΜΑΤΟΣ
(ΑΦΙΕΡΩΜΑ)

Συμεών Πηγαδουλιώτη

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

έγεται ὅτι γιά νά μιλήσεις σωστά καί κατ' ἀλήθειαν γιά κάποιο θέμα, πρέπει νά ἔχεις ώς ἀφετηρία καί σημεῖο ἀφόρμησης τίς λέξεις. Ἐπειδή ὁ γράφων συμμερίζεται σέ μεγάλο βαθμό τίν πιό πάνω ἀποψη, ἃς πάρουμε σάν ἀφετηρία τῆς ἔρευνάς μας τή λέξην ἐπίσκοπος. Ἡ λέξην αὐτή, μᾶς βεβαιώνουν τά λεξικά, προέρχεται ἀπό τό ρῆμα ἐπισκοπεύω - ἐπισκοπῶ πού σημαίνει, μεταξύ ἄλλων, ρίπτω τό βλέμμα πρός κάποιον, ἐπιθεωρῶ, παρατηρῶ, ἔξετάζω. Στίν ἀρχαία Ἑλλάδα οἱ Ἀθηναῖοι ἀποκαλοῦσαν ἐπίσκοπο τόν ἄνθρωπο πού ἔστελλαν ώς ἐπόπτη σέ κάποια πόλην ἢ νησί πού ἀνήκε στίν ἀθηναϊκή συμμαχία. Ἐπίσκοπος λεγόταν ἐπίσης καί ὁ ἀνίκνευτής.

Ἄν θελήσουμε, τώρα, νά ρίξουμε μιά ματιά στίν Καινή Διαθήκη θά διαπιστώσουμε ὅτι ἡ ὑπό κρίσιν λέξην ἔχει διάφορες σημασίες. Ὁ ἀπόστολος Πέτρος στίν Α΄ Καθολική του Ἐπιστολήν ἀπευθύνει τή λέξην αὐτή στόν ἴδιο τό Χριστό λέγοντας: «ἴτε γάρ ώς πρόβατα πλανώμενα, ἀλλ’ ἐπεστράφητε νῦν ἐπί τόν ποιμένα καί ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν» (Α΄ Πέτρ. β΄ 25). Εἶναι φανερό ἐδῶ ὅτι ποιμήν καί ἐπίσκοπος εἶναι ὁ Χριστός. Στίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ὁ ἀπόστολος Παῦλος χρησιμοποιεῖ τή λέξην γιά νά ἀπευθυνθεῖ στούς πρεσβυτέρους τῆς Ἐφέσου, ὅταν τούς καλεῖ στή Μίλητο: «προσέκετε οὖν ἑαυτοῖς καί παντί τῷ ποιμίῳ, ἐν φῷ ὑμᾶς τό Πνεύμα τό Ἀγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμάνειν τίν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ ἵν περιεποίσατο διά τοῦ ἰδίου αἵματος» (Πραξ. κ΄ 28).

Ο ἴδιος Ἀπόστολος, γράφοντας στό μαθητή του Τίτο τοῦ δίνει ὄδηγίες γιά τό πῶς πρέπει νά εἶναι ὁ ἐπίσκοπος: «εἴ τις ἐστιν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικός ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά, μή ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἡ ἀνυπότακτα, δεῖ γάρ τόν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ώς Θεοῦ οἰκονόμον, μή αὐθάδη, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ κατά τίν διδαχήν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατός ἥτις καί παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καί τούς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν» (Τίτ. α΄ 6-8). Φυσικά ἐδῶ οἱ ἔννοιες «πρεσβύτερος» καί «ἐπίσκοπος» ταυτίζονται ἀλλά μᾶς δίνουν τά πλαίσια στά ὅποια πρέπει νά κινηθοῦν ἀμφότεροι. Σέ μία ἀπό τίς Ἐπιστολές του πρός τόν Τιμόθεο, ὁ Ἀπόστολος ξεκαθαρίζει περαιτέρω τό πράγμα διότι, ἐνῶ λέγει περίπου τά πιό πάνω, ἐν τούτοις μιλᾶ γιά τήν καθοριστική θέση τοῦ ἐπισκόπου λέγοντας: «εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται» (Α΄ Τιμ.

γ' 5).

Τό őλο θέμα τῶν καθηκόντων τοῦ ἐπισκόπου διευκρινίζεται περισσότερο στίν Ἀποκάλυψη. Ἐκεῖ ὁ ἕδιος ὁ Χριστός ἀπευθύνεται σέ ἑπτά ἐπισκόπους ἀντιστοίχων πόλεων τῆς Μ. Ἀσίας, τούς ὅποιους ὀνομάζει «ἀγγέλους». Εἶναι πασιφανές ὅτι σέ ἐπισκόπους ἀπευθύνεται κι ὅχι σέ οὐράνιες ἀγγελικές δυνάμεις. Ἀπό τίν ἀλλοῦ ἡ Ἀποκάλυψη μᾶς μᾶλα γιά πρεσβυτέρους (Ἀποκ. δ' 4), τούς ὅποιους διακρίνει ἀπό τούς ἐπισκόπους. Τούς ἐπισκόπους τῶν ἑπτά πόλεων τῆς Μ. Ἀσίας ὁ Χριστός ἐπαινεῖ, συμβουλεύει, ἀλλά καὶ φέγει, κατηγορεῖ, προτρέπει σέ μετάνοια, ἐλέγχει καὶ παιδεύει. Εἶναι φανερό ὅτι ὁ θεσμός τῶν ἐπισκόπων ὑφίσταται ἥδη ἀπό τίν ἀποστολική ἐποχή. Δέν εἶναι μετεγνέστερη ἐπινόση, ἀλλά θεσμός συνομπλίκος τῆς Ἑκκλησίας.

Ἀπόδειξη περίτραντοῦ γεγονός αὐτοῦ εἶναι, σύν τοῖς ἀλλοις, ὁ ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος, ἄνθρωπος πού ἀνέβηκε στό θρόνο του zώντων τῶν ἀποστόλων. Στίς Ἐπιστολές του προσδιορίζει ἐπακριβῶς τό ρόλο τοῦ ἐπισκόπου, τίν ἀξία του, τίς ὑποχρεώσεις καὶ τά καθήκοντά του. Ἐφόσον ὁ ἐπίσκοπος εἶναι «εἰς τόπον καὶ εἰς τύπον Χριστοῦ» συνεχίζει κατά συνέπειαν τό προφητικό, ἀρχιερατικό καὶ βασιλικό ἀξίωμα τοῦ Κυρίου. Φυσικά τό ἔργο αὐτό δέν παραθεωρεῖ, οὔτε ἀκυρώνει, τίν προσφορά τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων, οὔτε τῶν λαϊκῶν χριστιανῶν, ἀλλά ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ὁ καὶ ἔξοχήν ἀρμόδιος γιά τό ἔργο αὐτό. Ὁ ἐπίσκοπος πρέπει νά συνεχίζει τό προφητικό ἀξίωμα τοῦ Κυρίου μέ τί διδασκαλία τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου στούς ἀνθρώπους, τούς ἐγγύς καὶ τούς μακράν. Ἐννοεῖται ὅτι τόν εὐαγγελικό λόγο τόν μεταφέρει ἀνόθευτο, ὅπως τόν παρέλαβε ἀπό τούς Ἀποστόλους καὶ τούς Πατέρες τῆς Ἑκκλησίας, χωρίς νά προσθέτει ἢ νά ἀφαιρεῖ ὅτιδήποτε. Ἡ ἀκρίβεια τῆς πίστεως τόν ύποχρεώνει νά πολεμᾶτον κάθε αἴρεστο καὶ κακοδιδασκαλία, διότι ἡ αἴρεστο στερεῖ ἀπό τόν ἄνθρωπο τίν ἴδια τή σωτηρία του. Ὁ ἐπίσκοπος διδάσκει διά zώστς τόν θεῖο λόγο ἀπό τόν ἄμβωνα κι ἀπ' ὅπου ἀλλοῦ εἶναι αὐτό πρόσφορο. Ἀναφορικά μέ τό ἀρχιερατικό, δηλαδή τό ἀγιαστικό ἔργο τοῦ Κυρίου, ὁ ἐπίσκοπος ἔχει τίν κύρια εὐθύνη ὡς οἰκονόμος τῶν μυστηρίων. Ὄλα τά μυστήρια καὶ οἱ Ἱερές τελετές καὶ ἀκολουθίες βρίσκονται ἔμμεσα ἢ ἀμεσα ὑπό τόν ἐπίσκοπο. Σίγουρα ὁ πρεσβύτερος μπορεῖ νά τελεῖ ἔξι μυστήρια, ἀλλά ἡ κειροτονία του εἶναι ἔργο τοῦ ἐπισκόπου, σ' αὐτόν ὑπάγεται καὶ πρέπει νά δίνει σ' αὐτόν λόγο. Τέλος ὁ ἐπίσκοπος, ὡς ὁ καὶ ἔξοχήν ποιμήν τῆς τοπικῆς Ἑκκλησίας, ἔχει τίν ἔξουσία τῆς ἀφέσεως ἀμαρτιῶν μέ τό μυστήριο τῆς ἔξομολογήσεως. Αὐτό εἶναι ἡ κύρια ἔκφανση τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος, πού κληροδότησε ὁ Κύριος στίν Ἑκκλησία. Ἡ διοίκηση καὶ διαποίμανση τῶν πιστῶν ἀπό τόν ἐπίσκοπο γίνεται, ὅχι οἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε, ἀλλά μέ βάση τούς Ἱερούς κανόνες πού θέσπισαν οἱ οἰκουμενικές καὶ τοπικές σύνοδοι τῆς Ἑκκλησίας. Οἱ ἀποφάσεις τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων ἔχουν διαχρονικά χαρακτήρα ύποχρεωτικό γιά ὄλους τούς πιστούς τῆς Ἑκκλησίας. Οσάκις οἱ ἐπί-

σκοποι παραβίασαν, περιφρόνησαν ἢ ἀγνόησαν τούς ἵερούς κανόνες, μόνο κακά προκάλεσαν τελικά στίν 'Εκκλησία.

Εἶναι ξεκάθαρο ἀπό τά πιό πάνω ὅτι τό ἐπισκοπικό ἀξίωμα θέτει τόν λύχνον «ἐπί τὸν λυχνίαν καὶ φέγγει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ». Βρίσκεται ὁ ἐπίσκοπος νυχθμερόν ἐπί τῆς «θείας φυλακῆς» καὶ δέν δικαιοῦται νά δώσει «ύπνον τοῖς ὄφθαλμοῖς του καὶ τοῖς βλεφάροις του νυσταγμόν». Εἶναι ὁ ἐπιστάτης τοῦ Χριστοῦ. Σ' αὐτὸν ἀρμόζουν, κατ' ἔξοχήν, τά λόγια πού ἀπηύθυνε ὁ Θεός στόν προφήτη Ἱερεμίᾳ κατά τὸν κλήσην τοῦ τελευταίου: «'Ιδού καθέστακά σε σήμερον ἐπί ἔθνη καὶ βασιλείας ἐκριζοῦν καὶ κατασκάπτειν καὶ ἀπολύειν καὶ ἀνοικοδομεῖν καὶ καταφυτεύειν» ('Ιερ. α' 10).

Όπως συνάγεται ἀπό τά ἀνωτέρω, τό ἐπισκοπικό ἀξίωμα συνεπάγεται βαρύτατες εὐθύνες. Τό ἐπιτραχήλιον τοῦ ἱερέως στό κατώτερό του τμῆμα ἔχει κρόσσια πού συμβολίζουν τίς ψυχές τῶν χριστιανῶν γιά τίς ὅποιες ἔχει εὐθύνη. Κι ὁ ἐπίσκοπος φέρει ἐπιτραχήλιον. Μόνο πού οἱ ἴδικές του εὐθύνες εἶναι πολλαπλασίες τοῦ ἱερέως. Πολλοί ἀξιόλογοι ἐπίσκοποι, πού ἐκόσμησαν τούς θρόνους τους, σύρθηκαν κυριολεκτικά στό θυσιαστήριο ἄκοντες καὶ μή βουλόμενοι. Νά θυμίσω τά ἀξεπέραστα παραδείγματα τοῦ Ἀμβροσίου Μεδιολάνων, τοῦ ἱεροῦ Χρυστοσόμου, πού τόν ἀπίγαγαν μέ διαταγή τοῦ Εὐτρόπιου γιά νά τόν ἀνεβάσουν στόν θρόνο τῆς Βασιλεύουσας, τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἢ τοῦ Φωτίου τοῦ Μεγάλου; Ἔνας σύγχρονος Ἅγιος, ὁ Ἀρσένιος ὁ Καππαδόκης, ἀρνήθηκε μέ σταθερότητα κι ἄκαμπτη ἐπιμονή κάθε πρόταση γι' ἀνάληψη τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος. Γράφει σχετικά ὁ Ἅγιος Παΐσιος ὁ Ἀγιορείτης: «Ἐπανειλημμένως τοῦ ἔκαναν προτάσεις γιά Ἐπίσκοπο ἀλλά πάντα ἀρνιόταν, προφασιστόμενος ὅτι δέν πρέπει νά γίνει, ἐπειδή εἶναι θυμάδης. Σ' αὐτούς πάλι, πού τόν εἶχαν καταλάβει πώς εἶναι πρᾶος ἔλεγε: "δέν γίνομαι γιατί φοβᾶμαι τίνη ὑπεροφάνεια: ὅσο ψηλά εἶναι τά βουνά, τόσο περισσότερη ἀντάρα μαζεύουν". Καί ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἥθελε νά τόν κάννῃ Ἐπίσκοπο καὶ εἶχε βάλει τόν ἀδελφό τοῦ Πατρός, τό Βλάσιο νά τόν παρακαλέση νά δεκθῇ, ἀλλά ὁ Πατέρι Ἀρσένιος πάλι δέν δέχθηκε» ('Άγιου Παΐσιου Ἀγιορείτου, Ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος ὁ Καππαδόκης, σελ. 61-62).

Τουναντίον, ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἄγαμοι κληρικοί, πού ἔχουν τή σταθερή πεποίθηση ὅτι στόχος τῆς ζωῆς τους εἶναι πλέον ἡ «δεσποτική χαρά», τουτέστιν τό ἐπισκοπικό ἀξίωμα, καὶ μετέρχονται πᾶν μέσον γιά τό ἐπιτύχουν, ξενοῦν τί ἐννοεῖ πραγματικά ὁ ὑμνος πού μιλᾶ γιά «δεσποτικήν χαράν». Τί λέει ὁ ὑμνογράφος στά Ἀπόστιχα τοῦ Ὁρθρου τῆς Μ. Δευτέρας; «Καί ὡς οἰκονόμοι πιστοί τῆς χάριτος, δεσποτικῆς χαρᾶς ἀξιωθῶμεν». Δεσποτική χαρά εἶναι ἡ συμμετοχή στό δεῖπνο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Σ' αὐτό τό δεῖπνο δικαιοῦνται νά παρακαθίσουν, ἀσφαλέστατα κι οἱ ἐπίσκοποι ἐκεῖνοι πού ἀποδείχθηκαν «οἰκονόμοι πιστοί τῆς χάριτος», ὅπως κι ὅλοι οἱ κληρικοί καὶ λαϊκοί πού τήρησαν κατά τή διάρκεια τῆς ἐπίγειας ζωῆς τους τίς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ. Ὁχι κατ' ἀνάγκην

ο πᾶσα ἔνας πού ἔγινε ἐπίσκοπος, ἀνεξαρτήτως καὶ ἀσχέτως τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας του.

Ποῦ καταλήγουμε; Στίν κατάργυση τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος; Ἀσυνηπτί ὅχι. Ἀπαγε τῆς βλασφημίας. Τό θεόσδοτο αὐτό δῶρο εἶναι ἀναγκαιότατο γιά τήν Ἐκκλησία. Χωρίς αὐτούς δέν μπορεῖ νά κάνει οὔτε βῆμα. Πῶς θά συνεχιστεῖ, ἄλλωστε, ἢ ἀποστολική διαδοχή; Τί προτείνουμε; Τίποτε δέν προτείνουμε. Οὔτε εἴμαστε, οὔτε ποτέ διανοθήκαμε νά παραστίσουμε τούς μεταρρυθμιστές τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Αὐτό πού ἔχουμε νά κάνουμε, ἐπόμενοι τοῖς Ἅγιοις Πατράσι, εἶναι νά ζητήσουμε, νά ἀπαιτήσουμε ἀταλάντευτα ἀπό ἐκείνους πού λαμβάνουν τίς ἀποφάσεις ἐν σχέσει μέ τήν ἐκλογή ἐπισκόπων νά ἐκλέγουν μόνον ἐκείνους πού ἔχουν φόρο Θεοῦ καὶ σέβονται καὶ τηροῦν τίς ἐπιταγές τῶν ἴερῶν κανόνων. Οἱ κανόνες, ὅπως τόνισε ὁ Γέροντας Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος, δέν εἶναι κανόνια τά ὅποια στρέφουμε ἐναντίον κάποιων κατά τό δοκοῦν κι ὅποτε μᾶς εύνοοῦν κι ἄλλοτε τά παροπλίζουμε καὶ τά μουσειοποιοῦμε, ἢ τό χειρότερο τά ἀχροπτεύουμε γιατί μᾶς γίνονται ἐμπόδιο. Εἶναι στίν πραγματικότητα κανόνας ζωῆς. Τί xαριτωμένος εἶναι ὁ ἐπίσκοπος πού σέβεται τό ἀξιώμα του. Συνάντησα, κάποτε ἔνα ἀφρικανό ἐπίσκοπο. Σεμνός, πρᾶος, μετρημένος σέ ἔκανε νά σταθεῖς ἀμέσως καὶ νά τοῦ φιλήσεις τό χέρι παίρνοντας τήν εὐλογία του. Ἡταν ὁ εὐλογημένος εἰς τόπον καὶ εἰς τύπον Χριστοῦ. Ἡταν ἔνας ἀπό ἐκείνους πού θά ἀξιωθοῦν δεσποτικῆς xαρᾶς.

Σήμερα, πού γίνεται τόσος λόγος καὶ τόσο μελάνι κύνεται γιά τή μελετωμένη Μεγάλη Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας στά 2016, ἀκούγονται φωνές πού εἶναι ἐνδεδυμένες μέ «τίνιν στολὴν τήν πρώτην» τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ σχετικές μέ τό ἐπισκοπικό ἀξιώμα. Αὐτές οι φωνές δέν λένε τίποτε τό λυσιτελές. Ἀπλῶς ἀναζητοῦν τρόπους γιά νά εἰσβάλει στίν Ἐκκλησία τό ρεῦμα τῆς ἐκκοσμικεύσεως καὶ τίποτε ἄλλο. Διότι τί ἄλλο ἀποτελεῖ ἢ προσπάθεια γιά τήν ἐπαναφορά τοῦ θεσμοῦ τοῦ ἔγγαμου ἐπισκόπου; Ἡ Ἐκκλησία εἶχε καὶ ἔγγαμους ἐπισκόπους, ἀλλά, βλέποντας τήν πορεία τοῦ θεσμοῦ ἀνά τούς αἰώνας, ἀποφάσισε νά καθιερώσει μέ Σύνοδο οἰκουμενική τήν ὑποχρεωτική ἀγαμία τῶν ἐπισκόπων της. Πῶς τώρα, μιά Σύνοδος, πού δέν ἔχει συγκληθεῖ ὡς οἰκουμενική, θά ἀνατρέψει καὶ θά ἀκυρώσει στίν πράξη ἀποφάσισις οἰκουμενικῶν Συνόδων; Πρέπει νά βρεθεῖ κάποιος νά μᾶς τό ἐξηγήσει.

ΣΥΜΕΩΝ ΠΗΓΑΔΟΥΛΙΩΤΗΣ

Ο ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟ

Α) Η ΕΚΛΟΓΗ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

 οι πρόσ την ἐκλογήν ὅμως γιά την ἀνάδειξη προϊσταμένων (ἐπισκόπων) τῆς περιοχῆς ἐκείνης, εάν πρόκειται νά κάμω κάτι χαριζόμενος σέ ἀνθρώπους ἢ ὑποχωρώντας σέ ἐπίμονες παρακλήσεις ἢ ὑποχωρώντας ἀπό φόβο, εἴθε νά μήν τό κάνω αὐτό ποτέ, γιατί τότε δέν θά είμαι κυβερνήτης τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά ἐκμεταλλευτής, ἀφοῦ θά ἀνταλλάσσω τή δωρεά τοῦ Θεοῦ μέ ἀνθρώπινες φιλίες.

(Ἐπιστ. 290, Νεκταρίῳ, ΕΠΕ 3, 318 – ΒΕΠ 55, 350 – MG 32, 1329A).

ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

Ἐπειδίν δέν είναι εύκολο νά βροῦμε ἄνδρες ἄξιους γιά τό ἐπισκοπικό ἀξίωμα, πρέπει νά προσέξουμε μήπως, ἐνῶ θέλουμε νά ἔξασφαλίσουμε την ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ καί την ἀκριβέστερη καί ἐπιμελέστερη διακυβέρνηση τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ ἀπό περισσότερους Ἐπισκόπους, (μήπως) ἀστοχήσουμε ἔξαιρίας τῆς ἀκαταλλολότητας τῶν ποιμένων, ὑποβιβάσουμε τό κύρος τοῦ θείου λόγου καί γίνουμε πρόξενοι τῆς ἀδιαφορίας τοῦ λαοῦ. Γιατί καί σύ ὁ ἴδιος γνωρίζεις ὅτι συνήθως, ὅποιοι είναι οι ἄρχοντες, τέτοιοι, ως ἐπί τό πλεῖστον, είναι ώς πρός τά ἥθη καί οἱ ἄρχομενοι.

(Ἐπιστ. 190, Ἀμφιλοχίῳ Ἐπισκόπῳ Ἰκονίου, 1, ΕΠΕ 1, 126 – ΒΕΠ 55, 215 – MG 32, 697).

ΔΕΝ ΤΟΝ ΑΝΑΔΕΙΚΝΥΕΙ Ο ΤΟΠΟΣ, ΑΛΛΑ ΑΥΤΟΣ ΑΝΑΔΕΙΚΝΥΕΙ ΤΟΝ ΤΟΠΟ

Ἄς είναι ἐπίσκοπος, ὅχι γιά νά καυχιέται γιά τό σπουδαῖο τόπο (στόν ὁποῖον ὑπρετεῖ), ἀλλά γιά νά τιμάει ὁ ἴδιος τόν τόπο. Γιατί πραγματικά χαρακτηριστικό τοῦ μεγάλου ἄνδρα δέν είναι νά ἰκανοποιεῖται μόνον στά μεγάλα, ἀλλά μέ την ἰκανότητά του καί τά μικρά νά τά κάνει μεγάλα.

(Ἐπιστ. 98, Εὐσεβίῳ ἐπισκόπῳ Σαμοσάτων, ΕΠΕ 1, 260 – ΒΕΠ 55, 130 – MG 32, 497).

* Ἀπό τό βιβλίο τοῦ Βασιλείου Δ. Χαρώνη, Παιδαγωγική Ἀνθρωπολογία Μ. Βασιλείου, τόμος Β', σελ. 139-145.

B') ΤΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

Ἄπηλθε (ἀπεδήμοσε) ἄνδρας¹ πού ὑπερέβαλλε ὄλοφάνερα ὅλους τούς συγχρόνους του σέ ὅλα μαζί τά ἀνθρώπινα προτερήματα: ὑπῆρξε στήριγμα τῆς πατρίδας², στολίδι τῶν Ἐκκλησιῶν, «στῦλος καὶ ἔδραιώμα τῆς ἀληθείας»³, στερέωση τῆς πίστεως στὸ Χριστό, ἀσφάλεια τῶν δικῶν του (τοῦ ποιμνίου του), ἀκατανίκητος ἀπό τούς ἐχθρούς, φύλακας τῶν πατρικῶν θεσμῶν, ἔχθρός τοῦ νεωτερισμοῦ.

(Ἐπιστ. 28, Τῇ ἐκκλησίᾳ Νεοκαισαρείας παραμυθητική, 1, ΕΠΕ 3, 146-148 – ΒΕΠ 55, 48 – MG 32, 305).

*ΤΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΕ**Ο Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟ ΑΞΙΩΜΑ*

Ἐζήτησες μέ τίν ἐπιστολή σου, κάνοντας καλά καί συνετά καί θέλοντας νά δεῖς, ὅσο ζεῖς ἀκόμη, ἐκείνον πού πρόκειται νά κυβερνήσει ἔπειτα ἀπό σένα τό ἐκλεκτό ποίμνιον τοῦ Κυρίου⁴... Γιά νά μήν εἰσέλθω, λοιπόν, σέ ἀντιδικία μαζί σου, ἀλλά νά σέ ἔχω περισσότερο σύμμαχο στίν ἀπολογία μου μπροστά στὸ Χριστό, ἀφοῦ ἔρριξα τά βλέμματά μου γύρω στό συνέδριο τῶν πρεσβύτερων τῆς πόλεως, ἐδιάλεξα τό πολυτιμότατο ὅργανο, πνευματικό ἀνάστημα τοῦ μακάριου Ἐρμογένη⁵, πού ἔγραψε τή μεγάλη καί στερεά ὁμοιογύια τῆς πίστεως κατά τή μεγάλη σύνοδο. Εἶναι ἀπό πολλά ἥδη χρόνια πρεσβύτερος τῆς Ἐκκλησίας, σταθερός στό χαρακτήρα, γνώστης τῶν κανόνων, ἀκριβῆς στίν (ὁρθόδοξη) πίστη, καί ζεῖ μέχρι τώρα μέ ἐγκράτεια καί ἄσκηση, ἃν καί ἡ ἐντονη σκληραγγώγια τοῦ κατέστρεψε σχεδόν τή σάρκα του, ἀφοῦ εἶναι φτωχός καί δέν ἔχει κανένα πόρο ζωῆς σ' αὐτόν τόν κόσμο, ὥστε νά μή διαθέτει οὕτε ψωμί, ἀλλά μέ τή χειρωνακτική ἐργασία νά ἔχοικον μεῖ τά πρός τό ζεῖν μαζί μέ τούς ἀδελφούς, πού ζοῦν μαζί του.

(Ἐπιστ. 81, Ἰννοκεντίῳ ἐπισκόπῳ, ΕΠΕ 2, 114-116 – ΒΕΠ 55, 112-113 – MG 32, 456-457).

Γ') ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

Νά εἴσαι λοιπόν, ἀνδρεῖος καί θαρραλέος⁶ καί νά προπορεύεσαι ἀπό τό λαό σου, τόν ὄποιον ὁ Κύριος ἐμπιστεύθηκε στά κέρια σου. Καί σάν νοήμονας καί συνετός κυβερνήτης νά ὑψώνεσαι πάνω ἀπό τήν τρικυμία, πού σπκώνουν οἱ διώξεις τῶν αἵρετικῶν, καί νά διαφυλάττεις τό πλοϊο τῆς Ἐκκλησίας ἀπρόσβλητο ἀπό τά ἀλμυρά καί πικρά κύματα τῆς κακοδοξίας, ἀναμένοντας τή γαλήνη, πού θά φέρει ὁ Κύριος, ὅταν βρεθεῖ κάποια φωνή ἔξια νά Τόν ξυπνήσει, γιά νά ἐπιτιμήσει τούς ἀνέμους καί τή θάλασσα (νά ματαιώσει τά σχέδια τῶν αἵρετικῶν)... Πάντως μή ὀδύρεσαι μέ τήν ἰδέα ὅτι τό βάρος (τῆς ἀρχιερωσύνης) ὑπερβαίνει τίς δυνάμεις σου. Γιατί, ἃν ἐπρόκειτο νά σπκώσεις μόνος σου αὐτό τό φορτίο, οὕτε τότε θά ἤταν βαρύ, ἀλλά πλήρως ὑποφερτό. Ἐφόσον ὅμως ὁ

Κύριος θά τό βαστάζει μαζί σου, τότε «άνάθεσε στόν Κύριο τή μέριμνά σου»⁷ και Αύτός θά τίν φέρει σέ πέρας. Μόνον σέ παρακαλῶ νά προσέχεις σέ ὄλες τίς περιπτώσεις, ώστε νά μήν παρασύρεσαι και σύ ὁ Ἰδιος ἀπό τά μοκθηρά ἔθιμα, ἀλλά, ἀντίθετα, μέ τή σοφία πού σου δόθηκε ἀπό τό Θεό, αὐτά πού κακῶς ἐπικράτησαν, νά τά μεταστρέφεις σέ χρήσιμα καί ὠφέλιμα. Γιατί ὁ Χριστός σέ ἔστειλε ὅχι νά ἀκολουθεῖς τούς ἀλλούς, ἀλλά σύ ὁ Ἰδιος νά ὁδηγεῖς αὐτούς, πού ὁ Θεός προόρισε νά σωθοῦν.

(Ἐπιστ. 161, 2, Ἀμφιλοχίῳ κειροτονηθέντι Ἐπισκόπῳ τοῦ Ἰκονίου, 2, ΕΠΕ 1, 120, 122 – ΒΕΠ 55, 186–187 – MG 32, 629–632).

ΝΑ ΘΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

‘Ο Ἐπίσκοπος πρέπει νά προσκαλεῖ τούς πάντες νά ἀκολουθήσουν τό Εὐαγγέλιο, νά κηρύγτει μέ μεγάλο θάρρος τό λόγο καί νά ὁμολογεῖ τίν ἀληθεία, καί ὅταν ἀκόμη μερικοί τόν ἐμποδίζουν ἢ τόν καταδιώκουν μέ οίονδήποτε τρόπο, ἀκόμη καί μέ τό θάνατο.

(Ἡθικά, ὄρος Ο', ΙΓ', ΒΕΠ 53, 107 – MG 31, 825D–828AC).

ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟ Η ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΟΥ ΠΟΙΜΝΙΟΥ

‘Ο Προϊστάμενος τοῦ λόγου (ὁ Ἐπίσκοπος) δέν πρέπει νά ἀσχολεῖται ὑπερβολικά μέ τίς ἐπιτυχίες του, ἀλλά τό ἰδιαίτερο καί σπουδαῖο ἔργο τῆς φροντίδας πού τοῦ ἀνατέθηκε πρέπει νά εἶναι ἢ πνευματική πρόοδος ἐκείνων πού τοῦ ἔχουν ἐμπιστευθεῖ.

(Ἡθικά, ὄρος Ο', ΙΑ', ΒΕΠ 53, 106–107 – MG 31, 825BC).

‘Ομως, ἀγαπητοί καί περιπόθητοι ἀδελφοί μας, γίνετε στούς μέν τραυματίες γιατροί, στούς δέ ὑγιεῖς ἐκπαιδευτές, θεραπεύοντας ὅσους εἶναι ἄρρωστοι, καί ἀσκώντας στίν ὀρθόδοξην πίστη τούς ὑγιεῖς.

(Ἐπιστ. 242, Τοῖς Δυτικοῖς Ἐπισκόποις, 3, ΕΠΕ 2, 30, – ΒΕΠ 55, 297 – MG 32, 901).

Τέτοιοι πρέπει νά εἶναι καί οἱ προϊστάμενοι τῆς ποίμνης τοῦ Χριστοῦ (οἱ Ἐπίσκοποι)· νά ὁδηγοῦν τά πρόβατα τοῦ Χριστοῦ στά πολυανθισμένα καί εὐώδη λειβάδια τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας, νά τά ποτίζουν μέ τό ζωντανό καί τρεχούμενο νερό καί τίν ἄφθον χάρη τοῦ Ἀγ. Πνεύματος, νά τά ἐξυψώνουν καί νά τά διατρέφουν πνευματικά, ώστε νά καρποφοροῦν νά τά ὁδηγοῦν στίν ἀνάπαιυστο καί νά τά ἀσφαλίζουν ἀπό τούς ἔχθρούς.

(Ἐις ΚΗ΄ Ψαλμ., ΕΠΕ 5, 100 – ΒΕΠ 52, 43–44 – MG 29, 284).

Νά ἐπισκεφθεῖς καί αὐτόν ἐδῶ τόν τόπο, εἴτε κατοικοῦμε ἀκόμη μέσα

στό σῶμα εἴτε διαταχθοῦμε νά ἀποδημήσουμε πρός τόν Κύριο, γιά νά στηρίζεις τούς ἀσθενικούς, νά δραστηριοποιεῖς τούς νωθρούς, ὅλα δέ μέ τί Χάρον τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, πού κατοικεῖ μέσα σου, νά τά μεταμορφώνεις, ώστε νά γίνονται εὐάρεστα στόν Κύριο.

(Ἐπιστ. 200, Ἀμφιλοχίφ Ἐπισκόπῳ Ἰκονίου, ΕΠΕ 1, 132 – ΒΕΠ 55, 229 – MG 32, 735).

Δ') ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Ο Προϊστάμενος τοῦ λόγου (ὁ Ἐπίσκοπος) πρέπει νά περιοδεύει στά χωριά καί στίς πόλεις ὅλες τῶν περιοχῶν πού τοῦ ἔχουν ἀναθέσει.

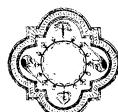
(Ἡθικά, ὄρος Ο', ΙΒ', ΒΕΠ 53, 107 – MG 31, 825CD).

Στούς περισσότερους ἀπό τούς ἄλλους εἶναι ἀρκετό νά φροντίζει ὁ καθένας τό ιδιαίτερο ἔργο του. Σέ σένα ὅμως δέν εἶναι αὐτό ἀρκετό, ἀλλ' ἡ μέριμνά σου γιά ὅλες τίς Ἐκκλησίες εἶναι τόσο μεγάλη, ὅστις εἶναι καί γιά τίνι ἐπισκοπή τῆς Ἀλεξανδρείας, τίνι ὅποιαν ὁ κοινός Δεσπότης μας σοῦ ἐμπιστεύτηκε ιδιαίτερα. Γιατί δέν πιάνεις οὕτε στιγμή νά διαλέγεσαι, νά νουθετεῖς, νά στέλνεις γράμματα, νά ἀποστέλλεις σέ κάθε εὐκαρία ἀνθρώπους πού δίνουν τήν ἄριστη συμβουλήν.

(Ἐπιστ. 69, Ἀθανασίφ ἐπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας, 1, ΕΠΕ 1, 372 – ΒΕΠ 55, 101 – MG 32, 429).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Πρόκειται γιά τόν ἐπίσκοπο Νεοκαισάρειας Μουσάνιο, πού ἀπεβίωσε.
2. Η ἰδέα τῆς Πατρίδας ἐπαινεῖται ἀπό τόν Μ. Βασίλειο καί τούς ἄλλους Καππαδόκες. Ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος γράφει στίν 37η ἐπιστολή του: «Μητέρα τιμᾶν τῶν ὄσιών (ἐστι)· μάτηρ δέ ἄλλη μὲν ἄλλου· κοινή δέ (μάτηρ) πάντων πατρίς».
3. «Ἄσάλευτη βάστι, θεμέλιο καί φορέας τῆς αἰώνιας θείας ἀληθείας» (Α' Τιμ. γ' 15).
4. Ὁ ἐπίσκοπος Ἰννοκέντιος, γέροντας ἥδη, ζητεῖ ἀπό τόν Μ. Βασίλειο νά τοῦ στείλει κληρικό κατάλληλο νά τόν διαδεχθεῖ. Στίν ἐπιστολή δέν ὁρίζεται ποιά ἐπισκοπή διοικοῦσε ὁ Ἰννοκέντιος. Πάντως δέν πρόκειται γιά τόν πάπα Ἰννοκέντιο.
5. Ὁ Ἐρμογένης ὑπῆρχε ἐπίσκοπος τῆς Καισάρειας τῆς Καππαδοκίας καί ἔλαβε μέρος στίν Α' Οἰκουμενική Σύνοδο. Εἶναι ἐνδιαφέρουσα ἡ πληροφορία ὅτι αὐτός «ἔγραψε» τά ἄρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως.
6. «Ἀνδρίζου καί ἵσχυε» (Α' Παραλειπ. κβ' 13).
7. Ψαλμ. 54, 23.
- (Ματθ. ι' 27-28. Ματθ. κβ' 8-9. Ἰω. ιη' 20. Πράξ. ε' 27-29. Πράξ. κ' 23-24. Α' Θεσ. β' 1-2).
- (Ματθ. ε' 13, Ἰω. σ' 37-40. Α' Θεσ. β' 19-20).
- (Ματθ. δ' 23. Λουκ. η' 1).

Βασίλειου Μουστάκη
Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΡΒΟΥΝΑ

“Αγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσων, στὸν Βίο τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ, μᾶς διηγεῖται τό ἔξῆς διδακτικό γεγονός. Ὄταν ὁ μεγάλος ἐκεῖνος Πατέρας τοῦ γ' αἰῶνος ἦταν ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας, ἐλαφεῖ κάποτε πρόσκληστο ἀπό τὸν Ἐκκλησίαν τῆς πόλεως τοῦ Πόντου Κόμανα, πού ἡ ἐπισκοπική της ἔδρα ἦταν κενή, νά πάει ἐκεῖ, γιά νά βοηθήσει μέ τό κύρος του καί τή σοφία του στίν ἐκλογή καταλλήλου ἰεράρχην. Ὁ Γρηγόριος ἀνταποκρίθηκε μέ προθυμία. Φθάνοντας στά Κόμανα, διεπίστωσε ὅτι οἱ ἐκεῖ πιστοί εἶχαν δίκιο πού τὸν κάλεσαν. Γιατί, μέ τὸν προσεκτική ἐξέταση πού ἔκανε, εἶδε ὅτι κανείς ἀπό τοὺς ἐπιφανεῖς χριστιανούς τῶν Κομάνων, πού τά ὄνόματά τους πηγαίναν κι ἔρχονταν ἀπό στόμα σέ στόμα σάν κατάλληλα γιά τὸν πλήρωση τῆς ἐπισκοπικῆς ἔδρας, δέν ἦταν ὅμιος νά τίν καταλάβει. Ὄλοι εἶχαν, ἄλλος λιγώτερα κι ἄλλος περισσότερα, κάποια ἐλαττώματα, πού σύμφωνα μέ τοὺς κανόνες τῆς Ἐκκλησίας δέν τούς ἐπέτρεπαν τὸν ἄνοδο στὸν θρόνο, τίν ἐγκατάστασή τους, σάν ἐκπροσώπων τοῦ Κυρίου, ὅπως μέ τίν καιρία λιτότητά του χαρακτηρίζει τὴν ἐπισκοπική ἴδιότητα ἔνας ἀρχαϊκός διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ἀγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος.

Ποῦ θά τόν ἔβρισκε;

Τί ἐπρεπε λοιπόν νά κάνει ὁ Γρηγόριος; Ποῦ θά ἔβρισκε τόν ἄνθρωπο πού θά ταίριαζε στίν ἐπισκοπική ἔδρα; Ἡταν βέβαιος, ὅτι μιά ὄλοκληρη Ἐκκλησία, ἀνάμεσα στά μέλη της, διέθετε ἔνα τέτοιο ἄνθρωπο. Ἡταν ὅμως κάποιος πού δέν ἀνῆκε στή λαμπρή ἐπιφάνεια ἀλλά στόν ἄχροο σωρό. Ἡταν ἔνας θησαυρός κρυμμένος πού θά ἐπρεπε ν' ἀναζητηθεῖ καί νά βρεθεῖ μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἵσως δέ καί μέ τίν ἀκουσία βοήθεια τοῦ Διαβόλου.

Καὶ πράγματι, αὐτό ἔγινε. Ὁ Ἀγιος Γρηγόριος, ἀφοῦ παραμέρισε τά ἐντυπωσιακά ὄνόματα, εἴπε στούς πιστούς τῶν Κομάνων:

— Ὁ ἐπίσκοπος πού θέλει ὁ Θεός γιά σᾶς, δέν βρίσκεται ἀνάμεσα σ' αὐτούς τούς ἀδελφούς σας. Βρίσκεται ἀνάμεσα στόν ἀφανή λαό. Πρέπει λοιπόν νά ψάξουμε νά τόν ἀνακαλύψουμε.

‘Ο λόγος ἔκανε αἴσθησην. ‘Οπότε πετάγεται στή μέση ἔνας ἀπό τούς ἀκροατές τοῦ Ἀγίου, ἀσφαλῶς ἀνθρωπος μέ ἐλαφρό τό ἔρμα τῆς πί-

στεως μέσα του καί λέει:

— Μήπως αύτός πού ζητάτε είναι ό καρβουνιάρης Ἀλέξανδρος;

Ἡταν ἔνα μέλος τῆς Ἑκκλησίας τῶν Κομάνων, πού τελευταῖο ἀπ' ὅλα θά ἐρχόταν στόν νοῦ. Κι ἐκείνος πού τό ὄνομάτισε, τό ἔκανε γιά νά εἰρωνευθεῖ τόν Ἅγιο Γρηγόριο, μή καταλαρβαίνοντας ὅτι ὁ πιό καλός γιά ἐπίσκοπος μποροῦσε νά είναι ἔνας ἀσημός χριστιανός.

Ἄλλα αύτός ό λόγος, πού τόν εἶχε κινήσει τό πονηρό πνεῦμα, ἀποδείχθηκε ὕστερα ἀπό λίγο στοιχεῖο τῆς θείας προνοίας.

Πολύτιμο πετράδι

Ο Ἅγιος Γρηγόριος ἔκανε ὅτι δέν πρόσεξε τήν εἰρωνεία ἐκείνου τοῦ λόγου. Ἀπάντησε στό πείραγμα μέ πνευματοφόρο διάκριση. Φώναξε τόν καταμαυρισμένο ἀπό τήν καρβουνόσκοντ Ἀλέξανδρο καί τόν ἐξομολόγησε. Κι εἶδε, μέ τήν ἔξαγόρευση, ὅτι ὁ λερωμένος ὑλικά ἐκεῖνος χριστιανός ἤταν τό φωτεινό καί κατακάθαρο πετράδι, πού ἀποζτοῦσε γιά νά στολίσει μ' αύτό τόν θρόνο τῶν Κομάνων.

Ο Ἀλέξανδρος, ἀνάμεσα στά ἄλλα, εἶπε στόν Ἅγιο Γρηγόριο, ὅτι δέν εἶχε διαλέξει τό ἐπάγγελμα τοῦ καρβουνιάρη γιά ἄλλο λόγο, παρά γιατί ἔτσι θά γλύτωνε ἀπό τόν κίνδυνο μιᾶς μεγάλης ἀμαρτίας, πού ὁ Κύριος μας Ἰησοῦς Χριστός τή στηλίτευσε στό πρόσωπο τῶν Φαρισαίων: τῆς ἀνθρωπαρεσκείας. Ο Ἀλέξανδρος ἤταν μια ψυχή καταυγασμένη ἀπό τή κάρη τοῦ Θεοῦ, ἔνα ἔμψυχο ταμεῖο της, ἔνας κρυφός Ἅγιος, ἔνα φῶς σκεπασμένο.

Τόν ἀπεκάλυψε λοιπόν στούς πιστούς τῶν Κομάνων ὁ Ἅγιος Γρηγόριος κι ἔστησε αύτό τό φῶς «ἐπί τήν λυχνίαν» τοῦ ἐπισκοπικοῦ θρόνου.

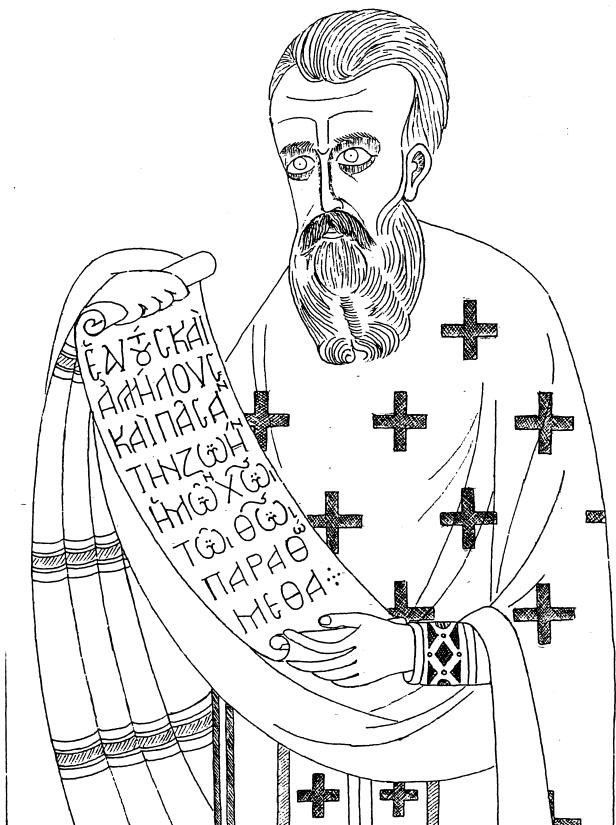
Σάν ἔγινε ἀρχιποίμην ὁ Ἀλέξανδρος, ἔφτιαξε ἔνα λόγο, ἄξεστο ἀπό τήν ἄποψη τῆς ρητορικῆς, ἄλλα γεμάτον ἀπό πνευματικότητα καί τόν διάβασε στούς πιστούς, πού ἐπρόκειτο νά είναι ἀπό ἐκεῖ καί πέρα ὁ πατέρας τους κι ὁδηγητής τους στής νομές τῆς σωτηρίας. Καί πάνω στής γραμμές αὐτῆς τῆς ἐγκυκλίου πολιτεύθηκε, φανερώνοντας ἔχοxa ποιμαντικά χαρίσματα: ἀδαμάντινη ὁρθοδοξία, ἀγάπη ἀπεριόριστη κι ἀκοίμητη, σύνεση πολλή. Ἐστεψε δέ τόν βίο του μέ τό μαρτύριο κατά τούς χρόνους τοῦ Δεκίου.

Ύπέροχο πρότυπο

Ποιό είναι τό μάθημα πού παίρνουμε ἀπ' αύτό τό γεγονός τῶν ἀρχαίων χρόνων τῆς Ἑκκλησίας; Ὁτι τό κύριο καί μέγιστο τῶν προσόντων, πού ἀπαιτεῖται γιά τήν ἱερωσύνη, είναι ἡ ἀγιότης. Κι ὅταν τό κύριο καί μέγιστο γνώρισμα τῆς ἀγιότητος είναι ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ ἀπωθητική κίνηση τῆς ψυχῆς μπροστά στήν ἀνθρώπινη δόξα.

‘Ο καρβουνιάρης τῶν Κομάνων εῖναι ἔνα ὑπέροχο πρότυπο, πού ἡ ἀκτινοβολία του ἔχει ἀνεκτίμητη ἐποικοδομητικότητα. Ἐνα πρότυπο, πού ποικίλες ἐκδόσεις του βλέπουμε στούς βίους τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἑκκλησίας καί γενικά ὅλων τῶν ἀξίων κληρικῶν κάθε χριστιανικῆς γενεᾶς. Τί βλέπουμε σέ ὅλες αὐτές τίς περιπτώσεις; Τίν ταπεινοφροσύνη τοῦ Ἀλεξάνδρου, τί φυγόκεντρο τάση μπροστά στό ὑψηλότατο καί φρικτότατο ἀξίωμα τῆς Ἱερωσύνης, πού προκαλεῖ δέος σέ κάθε ταπεινή κι ἄρα ἀληθινά χριστιανική ψυχή. Ὁ Θεός τέτοιες ψυχές θέλει γιά τίς τάξεις τῶν λειτουργῶν του, τίς κάτω ἀγγελικές τάξεις, πού τίς ζηλεύουν οἱ Ἀνω, ὅπως λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ
Θεολόγος

Ἄρχιμανδρίτη Ιερόθεου Ἀργύρη
Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΓΕΡΟΝΤΑ
π. ΕΠΙΦΑΝΙΟ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟ

εμένο μ' ἔφεραν ἐνώπιόν σας, ἀγαπητοί μου χριστιανοί, δόμως μέ τή θέλησί μου. Μ' ἔδεσαν τά γηρατειά τοῦ σεβαστοῦ πατέρα καὶ ἡ φιλία τοῦ ἀγαπητοῦ Βασιλείου... Εἶναι τρομερό πού τό σκέπτομαι... ὁ ἴδιος ἐγώ βρίσκομαι στό θυσιαστήριο, ἔτοιμος νά μέ θυσιάσουν πατέρας καί φίλος¹.

Ἄρνησις τοῦ π. Ἐπιφανίου νά δεχθῇ τό ἀξίωμα: Τά ἀνωτέρω συγκινητικά ρήματα ἐνέπνεαν ὅλους τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας καί φυσικά καί τόν π. Ἐπιφάνιο. Εἶναι γνωστόν ὅτι αὐτός ἀρνήθηκε νά δεχθῇ τό ἀρχιερατικό ἀξίωμα, παρά τίς πιέσεις καί τά ἐπιχειρήματα εὐλαβῶν Ἐπισκόπων. Καί παρέμεινε ἀμετάβλητος ἔως τέλους σ' αὐτήν του τίνη ἀπόφασι:

«Ἡ στάσις Σας μέ συνθλίβει, σημειώνει μέ ἔμφασι, ἀλλά δέν δύναμαι νά εἴπω τό ναί. «Τί ποιεῖτε κλαίοντες καί συνθρύπτοντές μου τίν καρδίαν;» Ἐάν ὅπως λέγετε, είνε θέλημα Θεοῦ, διατί ὁ Θεός δέν λαλεῖ καί εἰς τίν καρδίαν μου, διατί δέν μοῦ δίδει ἐσωτερικήν πληροφορίαν, διατί δέν ἀλλάσσει τά ἐντός μου; ... Παρακαλέσατε τόν Θεόν, ἀφοῦ πιστεύετε ὅτι τό νά γίνω Ἐπίσκοπος είνε θέλημά Του, νά μέ ἀλλοιώσῃ. «Ἀδυνατεῖ Αὐτῷ οὐδέν». Δέν βλέπω ἀλλον διέξοδον...»².

Πραγματικά αὐτός ὁ ἄνθρωπος δέν ἦτο μόνον μπροστά ἀπό τίν ἐποκή του, ἀλλά καί ἀπό τόν ἴδιο τόν ἔαυτό του!

Τό ὑψος τῆς Ἀρχιερωσύνης: «Ολοι μέσα στόν ἐκκλησιαστικό χῶρο γνωρίζουμε τίν σημασία καί τό ὑψος τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος. Τό νά είναι κανείς διάδοχος τῶν Ἀποστόλων καί εἰς τόπον καί τύπον Χριστοῦ ἀποτελεῖ τό ὑψιστο τῆς εὐθύνης πού δύναται νά ἀναλάβῃ ὁ ἄνθρωπος.

Γί' αὐτό τό λόγο, δέν ἐπιτρέπεται ποτέ κανείς νά ἀναζητῇ μόνος του τίν ἀνάληψι αὐτοῦ τοῦ ἀξιώματος παρά μόνον ἐπιλεγόμενος καί ἐκλεγόμενος ἀπό τόν Θεό, μέσα στόν θεανθρώπινο δργανισμό τῆς Ἐκκλησίας. «Καί οὐχ ἔαυτῷ τίς λαμβάνει τίν τιμήν, ἀλλά ὁ καλούμενος ὑπό τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καί ὁ Ἀαρὼν»³. Ἐννοεῖται, καί τότε μετά φόβου καί τρόμου καί ἐάν ὑπάρχῃ ἐσωτερική πληροφορία. Πολλοί Ἀγιοι (ἐκτός τοῦ π. Ἐπιφανίου) ἐκλήθησαν καί διά νά ἀποφύγουν, ἔφυγαν εἰς τάς ἐρήμους!

“Οποιος ἐπιδιώκει ἢ μεθοδεύει, κάνει τή Χάρι: Ὁ Γέρων Ἐπιφάνιος ἔλεγε πάντοτε δτι «ὅποιος ἐπιδιώκει ἢ μεθοδεύει νά καταστῆ Ἐπίσκοπος, αὐτός κάνει τήν Θεία Χάρι».

Ἐπιδίωξις μέ ἀνθρώπινα μέσα καί μεθόδους: Καί νά τί ἀναφέρει αὐστηρά ἢ πατερική σοφία: «Χωρίς νά κληρθῆ ἀπό τόν Θεό, μή ἐπιδιώκης ποτέ νά καταλάβῃς ἐκκλησιαστικό ἀξίωμα μέ χρήματα, ἢ μέ βοόθεια ἀνθρώπων ἢ μέ δική σου ἀπαίτησι, καί ἂν ἀκόμη βλέπης τόν ἑαυτό σου ἵκανό νά ὠφελήσῃ ψυχές. Γιατί ὑπάρχουν τρία ἐνδεχόμενα, καί θά συμβῇ ἔνα ἀπό αὐτά. Ἡ θά ἔλθῃ ἐπάνω σου ἢ ἀγανάκτησι καί ὁργή τοῦ Θεοῦ, μέ ποικίλους πειρασμούς καί συμφορές καί θά σέ πολεμήσουν ὅχι μόνον ὅλοι οἱ ἀνθρωποί, ἀλλά καί ὅλη ἡ κτίσις σκεδόν καί θά γεμίσῃ στεναγμούς ἢ ζωή σου. Ἡ θά ὑπερισχύσουν οἱ ἀντίπαλοί σου καί θά καθαιρεθῆσι μέ μεγάλην ντροπήν ἀπό τή θέση σου. Ἡ θά πεθάνης πρόωρα καί θά χωρισθῆσι ἀπό αὐτή τή ζωή»⁴.

Πολεμική κατά τοῦ μεταθετοῦ: Ἡ ἐπιδίωξις τῆς ἀναλήψεως τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος γίνεται, συνήθως, ἀπό ταπεινά καί ἀμαρτωλά ἐλατήρια. Ἔτισι πολλοί ἀναζητοῦν ὅχι τήν διακονίαν, ἀλλά τήν δόξαν, τίς τιμές καί τό χρῆμα. Γι' αὐτό τό λόγο καί πολλοί Μητροπολίτες ἐπιδιώκουν νά πάρουν μετάθεσι σέ μεγαλύτερες μητροπολιτικές περιφέρειες. Ὁ π. Ἐπιφάνιος ἐπολέμησε αὐτή τήν ἀσθένεια μέσα στήν Ἐκκλησία μέ μεγάλο ζῆλο καί διεξάγοντας νικηφόρους πολέμους. Ἐγραψε πολλά κείμενα καί ἥγωνίσθη, ὥστε στόν Καταστατικό Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1977 νά μή περάσῃ διάταξις ἐπιτρέπουσα τό μεταθετό. Δυστυχῶς, δέν ἐπέτυχε τό ἀπόλυτο, ἀλλά νά γίνεται μεταθετό πολύ δύσκολα καί μέ αὐξημένη πλειοψηφία τῆς Ἱεραρχίας.

Τό κυνήγι κατά τῶν μοιχειπβατῶν: Ἐτερο μεγάλο θέμα πού ἔχαρακτήριζε τήν στάσι τοῦ π. Ἐπιφανίου γιά τό ἐπισκοπικό ἀξίωμα, ὑπῆρξε ὁ πόλεμος κατά τῶν Ἀρχιερέων πού κατέλαβον Μητροπόλεις ζώντων εὐλαβῶν Ἐπισκόπων ἐκδιωχθέντων βιαίως, ἀντικανονικῶς καί ἀδίκως, διά τῆς κρατικῆς ἐξουσίας. Διεξήγαγε ἀνένδοτο πόλεμο ἐναντίον τῶν μοιχειπβατῶν. Μέ αὐτούς διέκοψε κάθε ἐπικοινωνία, ἀκόμη καί ὅταν ἦσαν πρόσωπα προσφιλῆ εἰς αὐτόν.

- «Τα κέρια σου στάζουν αἷμα, τό αἷμα τῶν ἀδελφῶν σου», ἔλεγε πρός κάποιον ἔνοχο γι' αὐτό τό ζήτημα.

Ἀπουσία συνοδικοῦ συστήματος: Ἐνα ἀπό τά ούσιαστικά προβλήματα πού στεναχωροῦσαν τόν π. Ἐπιφάνιο ἦτο ἢ ἀπουσία ούσιαστικῆς καί πραιγματικῆς λειτουργίας τοῦ συνοδικοῦ συστήματος. Καί τούτο διότι, πολλοί Ἐπίσκοποι καθίστανται ἄβουλοι στά κέρια τῶν Προκαθημένων τῶν Αύτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τῆς Ὁρθοδοξίας. Καί δυστυχῶς, κάποιοι εἶχουν δώσει «ὅρκους ὑποταγῆς» πρός αὐτούς πού τούς προώθησαν...!

Βαθύς πόνος γιά τήν κατάστασι τῆς Ἐκκλησίας μας: Πολλές φορές βλέπουμε τά βαθειά προβλήματα καί τά καρκινώματα πού δημιουργοῦν

μέσα στό σώμα τῆς Ἐκκλησίας ἀνάξιοι καὶ ἐπίορκοι κληρικοί, κάθε βαθμοῦ καὶ τάξεως, καὶ κυρίως οἱ Ἐπίσκοποι. Αὐτά ἀποτελοῦσαν ὁδυνηρό βίωμα γιά τόν π. Ἐπιφάνιο, καὶ γι' αὐτό τὸ λόγο συχνά ἀπίγγειλε μέ βαθύ πόνο ψυχῆς, πάντοτε ἀπό στήθους, τά διαιπιστωτικά λόγια τοῦ ἀετοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας, Ἄγιου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου: «...τά τῶν φίλων ἀπιστα, τά τῆς Ἐκκλησίας ἀποίμαντα. Ἐρρει τά καλά, γυμνά τά κακά, ὁ πλοῦς ἐν νυκτί, πυρσός οὐδαμοῦ, Χριστός καθεύδει. Τί χρὶ παθεῖν; Μία μοι τῶν κακῶν λύσις, ὁ θάνατος»⁵.

Σκάνδαλα τῶν ἀναξίων καὶ ἐπιόρκων: Ἡ πορεία πολλῶν Ἀρχιερέων καὶ ἡ κατάπτωσις ὄφειλεται στό κακό ζεκίνημά τους, στά κωλύματά τους καὶ στίς ἐσφαλμένες ἐπιλογές τους. Αὐτοί βασανίζουν τίνι Ἐκκλησία καὶ τραυματίζουν βαθύτατα τίνι Πατρίδα.

Εἶναι λίαν χαρακτηριστικά τά φοβερά λόγια τοῦ κοσμοκαλόγερου, τοῦ ἄγιου τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη, πού ἐντάσσει μέ γλαφυρότητα μέσα στίς πληγές τῆς πονεμένης Ἑλλάδος, μετά τίνι Ἐθνική Παλιγγενεσία, τούς πολιτικούς καὶ τούς ἀναξίους Ἀρχιερεῖς (καὶ ὅχι μόνον τότε!): «Πολλοί πολιτικοί εἶναι γόνοι ληστῶν». Καί, «Στό κλίμα τῆς ἡθικῆς καταπτώσεως, μετά τίνι ἀπελευθέρωσι τοῦ 1821, προβάλλουν οἱ διεφθαρμένοι Ἀρχιερεῖς ώς φαντάσματα».

Ἡγέτες εἰς Ἐκκλησίαν αἰώνιον: Ὁ Γέρων Ἐπιφάνιος ἥθελε Ἀρχιερεῖς δυνατούς στό λόγο καὶ στό ἔργο. Μᾶς ἀνέφερε περιστατικά Ἐπισκόπων πού μέ σθένος ἀντέδρασαν στίς ἀπαιτήσεις πανισχύρων πολιτικῶν παραγόντων. Ἡ στάσις τους ὑπῆρξε ὄντως μεγαλειώδης καὶ ἀντάξια τῶν παλαιῶν ἀδούλωτων Πατέρων. Καί σήμερα ἀναζητοῦμε μορφές πού νά μή σκύβουν στῆς ἔξουσίας τά κελεύσματα, στίς κολακείες τῶν ἰσχυρῶν καὶ στά δῶρα τῶν πλουσίων.

Σχέδιο ἀντιδράσεως: Ἡ Ἐκκλησία ἐν διωγμῷ: «Οταν ἡ Ἐκκλησία εὑρέθη εἰς δύσκολην θέσιν κατά τό 1987, ὁ π. Ἐπιφάνιος ἐβοήθησε τίνι ἱγετική ὁμάδα τῆς Ἐκκλησίας, ὅστε νά διεξάγουν πόλεμο νικηφόρο. Τότε λοιπόν, ἐπρότεινε ἔνα ἔξυπνο σχέδιο νίκης: Νά κηρύξουν τίνι Ἐκκλησία εἰς κατάστασι διωγμοῦ, δηλ. νά κλείσουν τούς Ι. Ναούς, νά σταματήσουν κάθε τελετουργία, ἐκτός τῶν ἀναγκαίων (π.χ. κηδειῶν), νά ἀποσυρθῇ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ νά ἀναλάβῃ ἐπιτροπή Ἀρχιερέων τίνι διοίκησι, ὅστε νά μή δύναται ἡ ἔξουσία νά πιέξῃ ἔνα πρόσωπο. Καί μόνον ἡ ἔξυπνη ἀπειλὴ ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου ἐπέφερε τό νικητήριο ἀποτέλεσμά του. Παρά ταῦτα, ἐν συνεχείᾳ, ὁ «πρωτεργάτης» τοῦ δημιουργηθέντος ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, μέ τίς ἐκθρονίσεις τῶν Ἀρχιερέων καὶ τίς μοιχεπιβασίες, Ἀρχιεπίσκοπος Σεραφείμ, ὑπέστειλε τίνι σημαία καὶ ἐπρόδωσε τούς ἀγῶνες..!

Ἡ ἔξουσία μπορεῖ νά διαφθείρῃ καὶ ἡ ἀπόλυτος ἔξουσία διαφθείρει ἀπόλυτα: Ὁ κίνδυνος ἐκ τῆς δόξης τῆς ἀρχιερατικῆς ἔξουσίας εἶναι τεράστιος. Ὁ π. Ἐπιφάνιος μᾶς ἀνέφερε ἔνα λίαν χαρακτηριστικό περιστατικό: «Ἐνας νεαρός χαρισματικός κληρικός μέ ἀγγελόμορφο πρό-

σωπο ἔχειροτονήθη ὉἘπίσκοπος εἰς νεαρή ἡλικία. Γρηγόρα ἡ δόξα τοῦ πῆρε τά μυαλά. ὉἘνεπλάκη μέ τά πολιτικά καὶ ἔχετράπη στά ἡθικά ζητήματα. Τέλος κατέληξε, νά λάβη τόν τίτλο «ματωμένος...» καὶ ἔφυγε ἀπό τίνιν ζωήν καθηρημένος καὶ περιφρονημένος.

Βασική ἀρχή του ὅτι, οἱ Μητροπολίτες ἐκπροσωποῦν τίνι Ἐκκλησία: Τέλος νά σημειώσουμε ὅτι, ὅπως καὶ ὁ Βουλευτής, σύμφωνα μέ τό Σύνταγμα, δέν ἐκπροσωπεῖ οὔτε τούς ψυφοφόρους του, οὔτε τίνη περιοχή του, οὔτε τό κόμμα του, ἀλλά τό ὉἘθνος, τό ἴδιο συμβαίνει, κατά τούς Ὡ. Κανόνες καὶ γιά τόν ὉἘπίσκοπο καὶ γενικῶς καὶ γιά τόν κάθε κληρικό. Δέν ἐκπροσωπεῖ καὶ δέν πρέπει νά ἐργάζεται μόνον γιά τίνι ἐπαρχία του, ἀλλά κυρίως γιά ὀλόκληρο τίνι Ἐκκλησία.

Αὐτό ἀποτελοῦσε βασική καὶ κυρίαρχο θέσι τοῦ π. ὉἘπιφανίου γιά τίς ἐκκλησιαστικές εὐθύνες τῶν ὉἘπισκόπων. Αὐτοί ὀφείλουν νά ἐργάζωνται γιά τίνι καθόλου Ἐκκλησία καὶ νά πολεμοῦν τίνι «ἀντι-Ἐκκλησία», πού σέ ἐποχές καταπτώσεως ὑφέρπει διά τῶν ἀνηθίκων καὶ ἀναξίων ρασοφόρων ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὉἌρχιερέων. Νά πολεμοῦν ἐκείνους πού μέσα στίνι ὉὈρθοδοξία δημιουργοῦν ὑποδορίως τίνι «ἀντι-Ὀρθοδοξία» ἐκείνους πού εἶναι πραγματικά κλέπτες καὶ ληστές, κατά τά ἀδιάψευστα λόγια τοῦ Κυρίου μας:

«Ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὁ μή εἰσερχόμενος διά τῆς θύρας εἰς τίνι αὐλήν τῶν προβάτων, ἀλλά ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστίν καὶ ληστής ὁ δέ εἰσερχόμενος διά τῆς θύρας ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων»⁶.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Λόγος ὍἜγιον Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, κατά τίνι εἰς ὉἘπίσκοπον χειροτονία του ἀπό τόν ὉἘπίσκοπο πατέρα του καὶ ἀπό τόν ὍἜγιο Βασίλειο.
2. Γέροντος ὉἘπιφανίου Θεοδωροπούλου, «Ἐξομολόγησις καὶ ἀπολογία», περί ἀποφυγῆς τῆς ὉἌρχιερωσύνης, ὉἌρχιμ. ὍἌθανασίου Παπασταύρου, ἐκδόσεις «Τροχαλία», πρώτη ἐκδοσίς 1999, σελ. 42-43.
3. Ἐβρ. ε΄ 4.
4. Φιλοκαλία τῶν ἵερῶν Νηπτικῶν Πατέρων, Μετάφρασις Ὅντ. Γαλίτη, ἐκδόσεις «τό Περιβόλι τῆς Παναγίας», τόμος Δ΄, Ὅσιος Νικήτας Στηθάτος, Β΄ ὉἘκατοντάς, σελ. 95.
5. Tlg. Epistulae 80.2-3, ὍἜγ. Γρηγορίου Θεολόγου.
6. ὍΙωάνν. ι΄ 1-2.

· ὉἌρχιμανδρίτης ΙΕΡΟΘΕΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ

Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννη Ζόζουλακ

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ

ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων εἶναι ἔνα πολύ σπουδαῖο ποιμαντικό ἔργο τοῦ ἐπίσκοπου ἀπό τοὺς χρόνους τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ὁ ἐπίσκοπος στὸ ποιμαντικό του ἔργο πάντοτε πρέπει νά ἔχει ὑπὲρ ὅψιν τὰ λόγια τοῦ Κυρίου, μέ τά ὅποια εἰχε προειδοποίησε τού μαθητές Του γιά τίν ἐμφάνιση ψευδοχρίστων καὶ ψευδοπροφητῶν: «Προσέχετε δέ ἀπό τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρός ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἐσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἄρπαγες». (Ματθ. z' 15) Ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ὑπεύθυνος γιά ὅλους τοὺς πιστούς τῆς ἐπαρχίας του ὡς πατέρας καὶ ποιμενάρχης, γι' αὐτὸ πρέπει νά προσέχει ὅλους τούς χριστιανούς νά μή παρασυρθοῦν στίν πλάνη ἀπό τούς κακούς διδασκάλους καὶ ψευδοπροφῆτες, οἱ ὅποιοι ἔρχονται μέ το ἐξωτερικό ἐνδυμα τῆς ἀθωόπιτας καὶ τῆς πραόπιτας τοῦ προβάτου, ἐνῷ ἀπό μέσα εἶναι ἄγριοι καὶ ἄρπαγες σάν λύκοι.

Καί σέ ἄλλο σημεῖο ὁ Χριστός λέει: «Καί πολλοί ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσι πολλούς». (Ματθ. κδ' 11) Καί πραγματικά σέ ὅλη τήν ἱστορία τοῦ Χριστιανισμοῦ βλέπουμε, ὅτι πολλοί ψευδοπροφῆτες θάξεπροβάλλουν καὶ θά παρασύρουν στίν πλάνη πολλούς ἀνθρώπους πού δέν ἔχουν καλή καθοδήγηση. Αὐτό τό πρόβλημα ἐμφανίσθηκε στούς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας ἀκόμα στίν ἐποχή τῶν Ἀποστόλων, ὅπως βλέπουμε στὸ κείμενο Διδαχή τῶν Ἀποστόλων, ὅπου ἀναφέρονται οἱ ὄδηγίες γιά τό πῶς νά διακρίνουν οἱ πιστοί τούς ἀληθινούς προφῆτες ἀπό τούς ψευδοπροφῆτες: «“Οποιος θά ἔλθει νά σᾶς διδάξει ὅλα αὐτά πού εἴπαμε πρίν, νά τόν ὑποδεχθείτε. ἐάν ὅμως αὐτός πού θά σᾶς διδάσκει, διαστρέψει καὶ διδάσκει ἄλλη διδασκαλία γιά νά καταλύσει τήν ὄρθη, μήν τόν ἀκούσετε»¹.

Εἶναι γεγονός πώς οἱ ψευδοπροφῆτες καὶ οἱ αἱρέσεις ἐμφανίζονται ὡς ἀπειλή ἐναντίον τῆς ἐνόπιτος τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τήν ἐποχή τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων, ὅπως ἀναφέρεται στίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων: «Προσέχετε οὖν ἔαυτοῖς καὶ παντί τῷ ποιμνίῳ, ἐν φῶ ύμᾶς τό Πνεῦμα τό ἄγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τήν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἦν περιεποιήσατο διά τοῦ ἰδίου ἀμάτος· ἐγώ γάρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετά τήν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ύμᾶς μή φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ ἐξ ύμῶν αὐτῶν ἀναστόσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπάν τούς μαθητάς ὅπίσω αὐτῶν»².

‘Ο ἀπόστολος Παῦλος στίν ἐπιστολή του γράφει: «δεῖ γάρ καὶ αἴρεσθαι ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροί γένωνται ἐν ὑμῖν»³. Ἐδῶ ἔχουμε τό σοβαρό ἐρώτημα, ποιός πρέπει νά εἶναι ὑπεύθυνος γιά τίν ἀντιμετώπιστ τῶν αἵρεσεων καὶ γιά τή διαφύλαξη τῆς σωστῆς πίστης. Οἱ αἵρετικοί δημιουργοῦσαν ὄργανωμένες ὅμάδες καὶ ἡ Ἑκκλησία ἔπρεπε νά λύσει τό πρόβλημα θεολογικά, γι’ αὐτό ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος συνδέει τίν ἐγκυρότητα τῆς Εὐχαριστίας μέ τόν ἐπίσκοπο, πού εἶναι «ἐγκεκραμένος» μέ τό Χριστό, ὅπως πρέπει νά εἶναι μέ τόν ἐπίσκοπο καὶ οἱ πιστοί. ‘Ο ἐπίσκοπος εἶναι ἀναντικατάστατος, ἐπειδή στίν Ἑκκλησία ἐνεργεῖ ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Θεοῦ, ἐπειδή εἶναι «τύπος τοῦ Πατρός»⁴, ἡ συνέχεια τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἀποστόλων. ‘Ο ἐπίσκοπος γίνεται τό αἰσθητό καὶ πραγματικό σημεῖο τῆς ἐνότητας τῆς Ἑκκλησίας. ‘Ο σύνδεσμος μέ τόν ἐπίσκοπο εἶναι προϋπόθεση τῆς ἐνώσεως τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό καὶ συγχρόνως ἀπόδειξη τῆς ἐνώσεως αὐτῆς, δηλαδή ἀπόδειξη ὅτι ὁ ἀνθρώπος αὐτός ἀνήκει στίν Ἑκκλησίᾳ⁵. ‘Εάν δηλαδή δέν ὑπάρχει ἡ ἐνότητα τῶν χριστιανῶν μέ τόν ἐπίσκοπο, δέν ὑπάρχει οὕτε ἡ καθολική Ἑκκλησία: «‘Οπουδήποτε φανεῖ ὁ ἐπίσκοπος ἔκει νά εἶναι καὶ τό πλῆθος, ὅπως, ὅπουδήποτε εἶναι ὁ Χριστός Ἰησοῦς, ἔκει εἶναι καὶ ἡ καθολική Ἑκκλησία»⁶.

‘Ο ἅγιος ὁ Θεοφόρος στίν ἐπιστολή του στόν Πολύκαρπο γράφει νά ὑποτάσσονται οἱ χριστιανοί στόν ἐπίσκοπο καὶ «νά προσέχουν τόν ἐπίσκοπο, γιά νά τούς προσέχει καὶ ὁ Θεός»⁷. ‘Ο ἅγιος Εἰρηναῖος Λουγδούνου γιά τόν Πολύκαρπο λέει ὅτι «ὅχι μόνο χρημάτισε μαθητής τῶν ἀποστόλων καὶ συναναστράφηκε πολλούς πού εἶδαν τόν Χριστό, ἀλλά καὶ ἐγκαταστάθηκε ἀπό τούς ἀποστόλους στή Μ. Ἀσία ὡς ἐπίσκοπος τῆς Ἑκκλησία τῆς Σμύρνης»⁸. ‘Ο Πολύκαρπος «δίδασκε πάντα αὐτά πού ἔμαθε ἀπό τούς ἀποστόλους καὶ ἡ Ἑκκλησία παραδίδει, καί τά ὅποια εἶναι τά μόνα ἀληθινά»⁹. Κατά τόν Εἰρηναῖο ἡ Ἑκκλησία τοῦ Θεοῦ νοεῖται συνήθως σέ ἀντίθεση μέ τούς αἵρετικούς, γι’ αὐτό στή συνέχεια ἀναφέρει τίν ἐπίσκεψη τοῦ Πολύκαρπου στή Ρώμη, ὁ ὅποιος κήρυξε μιά καὶ μοναδική ἀλήθεια πού παρέλαφε ἀπό τούς ἀποστόλους.

‘Ο ἅγιος Εἰρηναῖος τονίζει τίν αὐθεντία τοῦ ἐπισκόπου καὶ ἀπαντᾶ στίν αἵρεσην τοῦ Γνωστικισμοῦ πού προκάλεσε τεράστια προβλήματα στούς κόλπους τῆς Ἑκκλησίας. ‘Υποστηρίζει ὅτι μόνο οἱ Ὁρθόδοξοι ἐπίσκοποι ἔχουν τίν ἀποστολική διαδοχή μολονότι «τίν ἰδέα τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς πρῶτοι είσηγθησαν οἱ Γνωστικοί καὶ ὅχι οἱ Ὁρθόδοξοι»¹⁰.

‘Η ἀντιμετώπιστ τῶν αἵρεσεων ἀπό τούς ἐπισκόπους τῆς Ἑκκλησίας στόν β’ αἰώνα ἀποδεικνύει πως ἡ Ἑκκλησία χρησιμοποιοῦσε τήν αὐθεντία τοῦ ἐπισκόπου ὡς ἀπόδειξη τῆς ὄρθοδοξίας σέ ἀντίθεση μέ τήν αἵρεσην. Ταυτόχρονα πολύ σπουδαία ἦταν ἡ σύνδεση τῆς Εὐχαριστίας μέ τόν ἐπίσκοπο καὶ στή συνέχεια ἡ σύνδεση τῆς Εὐχαριστίας μέ τήν Ὁρθοδοξία. Τό ἴδιο ἰσχύει καὶ γιά τήν περίοδο τοῦ γ’ αἰώνα. ‘Η εὐχαριστιακή κοινωνία διαμόρφωσε τή συνείδηση τῆς καθολικότητας τῆς

Ἐκκλησίας καὶ ἔθεσε τόν ἐπισκοπικό Θεσμό. Ὁ ἐπίσκοπος δηλαδή ὑπῆρχε αὐτός πού εἶχε τίν εὐθύνη γιά τή σωστή πίστη καθώς καί γιά τίν ἀντιμετώπιστ τῶν αἵρεσεων. Ὁ ἐπίσκοπος ἔπρεπε νά ποιμαίνει τό ποίμνιο του καί νά διδάσκει αὐθεντικά τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Ἰωάννης Ζηζιούλας, μητροπολίτης Περγάμου, στή μελέτη του συνοψίζει πώς στίν ἀρχή τοῦ γ' αἰώνα καί «ὑπό τίν πίεσιν τῆς αἵρεσεως, ἡ ὁποία ἔτεινεν ἥδη νά περιβληθῇ τόν ἐκκλησιαστικόν μανδύαν, ἡ ἐνότης ἐν τῇ Θείᾳ Εὐχαριστίᾳ συνδυάζεται μετά τῆς ἐνότητος ἐν τῇ ὄρθοδοξίᾳ, ἐνώ ὁ ἐπίσκοπος καθίσταται σαφῶς διά τῆς χειροτονίας του ὁ διάδοχος τῶν Ἀποστόλων τόσον ἐν τῇ προσφορᾷ τῆς Εὐχαριστίας ὅσον καί ἐν τῇ διαφυλάξει τῆς ὄρθοδοξίᾳς»¹¹.

Ἄργοτερα δημιουργήθηκε ἀκόμη μεγαλύτερο πρόβλημα μέ τίς αἵρεσις πού ὁδηγοῦσαν στά ποικίλα σχίσματα τά ὅποια «εἶχαν δημιουργήσει βαθεία κρίσιν στους χριστιανούς, οἱ ὅποιοι ἀμφέβαλλαν πλέον γιά τίν μοναδικότητα τῆς Ἐκκλησίας»¹². Οἱ σχισματικοί βρίσκονται ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας καί ἐκτός τῆς σωτηρίας, ἐπειδή δέν μετέχουν στή καθολική Ἐκκλησία πού εἶναι τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Κυπριανός Καρθαγένης ἀντιμετώπισε τό ἵδιο πρόβλημα πού ἀπασχόλησε τόν Ἰγνάτιο τόν Θεοφόρο, γι' αὐτό ἡ θεολογία τοῦ Κυπριανοῦ εἶναι συνέχεια κι ἐπέκταση τῆς ἰγνατιανῆς θεολογίας γιά τίν Ἐκκλησίας καί γιά τόν ἐπίσκοπο. Ὁ Κυπριανός τονίζει ὅτι ὁ Κύριος ἴδρυσε μόνο μία Ἐκκλησία καί γι' αὐτό ἡ ἐπισκοπή εἶναι οὐσιαστικά μία. «Ἡ πλήρης μετοχή στό μοναδικό ἐπισκοπικό ἀξίωμα ἀποτελεῖ ἐγγύηση τῆς γνησιότητος ἡ τῆς καθολικότητος τοῦ συγκεκριμένου ἐπισκόπου»¹³.

Τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νά εἶναι ἐνωμένα μέ τόν Χριστό, καθώς καί μέ τόν ἐπίσκοπο. Ὅποιος δέν διατηρεῖ τίν ἐνότητα μέ τόν ἐπίσκοπο δέν βρίσκεται στίν Ἐκκλησία. Ὁ Κυπριανός σέ αὐτό τό σημεῖο ἀκολουθεῖ τόν Ἰγνάτιο καί ἔχνεται πώς οἱ τοπικές Ἐκκλησίες, μολονότι ἔμφανίζονται πολλές, εἶναι μία καθολική Ἐκκλησία πού δέν κωρίζεται ούτε διαιρεῖται, ἀλλά εἶναι ἀπόλυτα ἐνωμένη. Τό ἔξωτερικό κριτήριο αὐτῆς τῆς ἐνότητας ἀποτελοῦν οἱ ἐπίσκοποι. Ὁ ἀμοιβαῖος σύνδεσμος μεταξύ ὅλων τῶν ἐπισκόπων τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν συνιστᾶ ἐγγύηση καί κριτήριο γνησιότητας τῶν Ἐκκλησιῶν, στίς ὁποῖες ἀνήκουν. Αὐτός ὁ ἀμοιβαῖος σύνδεσμος νοεῖται ως ἐνότητα καί συμφωνία πίστεως καί εἶναι ἀντίθετος μέ τίν αἵρεσην.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας «πάντοτε κατενόσαν τίν αἵρεσιν καί τό σχίσμα ώς φρικτά καί ἀποτρόπαια μέσα, δι' ὃν ὁ ἔχθρός τῆς σωτηρίας ἐπιχειρεῖ μερίζειν τό τοῦ Χριστοῦ σῶμα διά νά ματαιώσῃ τίν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου»¹⁴ γι' αὐτό προσπαθοῦσαν κατά τό δυνατό νά κάνουν τά πάντα γιά τίν ἐπιστροφή τῶν αἵρετικῶν καί τῶν σχισματικῶν στίν καθολική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, πού εἶναι ἡ μόνη ἀληθινή Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, στίν ὁποία ὑπάρχει ἀσφαλής ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων μέσω τῶν ἀγίων μυστηρίων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Διδαχή τῶν Ἀποστόλων 11.
2. Πράξ., κ' 28-30.
3. Α' Κορ. ια' 19.
4. IGNATIOΥ ΤΟΥ ΘΕΟΦΟΡΟΥ: Πρός Τραλλιανούς 3, 1.
5. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Σ.: *Πατρολογία*, 1. τόμος. Ἀθήνα 1982, σελ. 175.
6. IGNATIOΥ ΤΟΥ ΘΕΟΦΟΡΟΥ: Πρός Σμυρναίους 8, 2.
7. IGNATIOΥ ΤΟΥ ΘΕΟΦΟΡΟΥ: Πρός Πολύκαρπο 6.
8. EIPHNAIOΥ: Ἐλεγχος καὶ ἀνατροπή τῆς ψευδωνύμου γνώσεως III, 3, 4.
9. Αὐτόθι.
10. ΖΗΖΙΟΥΛΑΣ, Δ. Ἰ.: Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Θείᾳ Εὐχαριστίᾳ καὶ τῷ ἐπισκόπῳ κατά τοὺς τρεῖς πρώτους αἰώνας. Ἐν Ἀθήναις 1990, σελ. 113.
11. Αὐτόθι, σελ. 121.
12. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Σ.: *Πατρολογία*, 1. τόμος. Ἀθήνα 1982, σελ. 430.
13. Αὐτόθι, σελ. 431.
14. ΑΡΧΙΜ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΨΑΝΗ: Ἡ ποιμαντική διακονία κατά τούς Ἱερούς Κανόνες. Ἐκδ. Ἀθως, Πειραιεύς 1976, σελ. 155.

Πρωτοπρεσβύτερος ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΟΖΟΥΛΑΚ
 Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου
 «Κωνσταντίνος ὁ Φιλόσοφος», Νίτρα Σλοβακίας

Πρωτοπρεσβύτερου Ἀγγελου Ἀγγελακόπουλου
Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΤΑΘΕΤΟΝ

πάρχουν Ἱεροί Κανόνες στίν Ὁρθόδοξην Ἑκκλησία μας, οἱ όποιοι ἀπαγορεύουν τὸ μεταθετό, ἀκόμη καὶ μετά ἀπό παράκλησιν πολλῶν Ἐπισκόπων. Αὐτοί εἶναι ὁ ιδ' τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων (314-325 μ.Χ.)¹, ὁ εἰς τῆς Α' Ἀγίας καὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδου (325 μ.Χ.)², ὁ εἰς τῆς Δ' Ἀγίας καὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδου (451 μ.Χ.)³, οἱ ιστ' καὶ καὶ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τοπικῆς Συνόδου (341 μ.Χ.)⁴, οἱ α' καὶ β' τῆς ἐν Σαρδικῇ τοπικῆς Συνόδου (343 μ.Χ.)⁵ καὶ ὁ νζ' τῆς ἐν Καρθαγένῃ τοπικῆς Συνόδου (419 μ.Χ.)⁶.

Οιδ' Ἀποστολικός Κανὼν ἀναφέρει: «Ἐπίσκοπον μή ἔξειναι καταλείψαντα τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν, ἔτερα ἐπιπρᾶν, κανὸν ὑπὸ πλειόνων ἀναγκάζοι, εἰ μή τις εὔλογος αἰτία ἦ, τοῦτο βιαζομένην αὐτὸν ποιεῖν, ὡς πλέον τι κέρδος δυναμένου αὐτοῦ τοῖς ἐκεῖσε, λόγῳ εὔσεβείας συμβάλλεσθαι. Καί τοῦτο δέ οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ κρίσει πολλῶν Ἐπισκόπων καὶ παρακλήσει μεγίστη».

Ἐρμηνεύοντας ὁ ἄγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης τὸν παραπάνω Κανόνα, διακρίνει μεταξὺ ἐπιπρόνοις ἢ ἐπίβασης καὶ μετάθεσης ἢ μετάβασης καὶ λέει ὅτι ἄλλο εἶναι ἢ ἐπιπρόνοια ἢ ἐπίβαση ἀπό μία ἐπαρχία σε ἄλλη, καὶ ἄλλο εἶναι ἢ μετάθεση ἢ μετάβαση.

Σύμφωνα μὲ τούς κανονολόγους ἐρμηνευτές Βαλσαμῶνα καὶ Βλάσταρη, διαφέρει ἢ μετάθεση ἀπό τή μετάβασην. Γιατί, ἢ μετάθεση εἶναι, ὅταν κάποιος σοφός καὶ ἐνάρετος Ἀρχιερεύς (ἔχοντας ὅμως ἐπαρχία) μετατεθεῖ σε μεγαλύτερην ἢ καὶ μικρότερην ἐπαρχία, γιά στήριξη τῆς κινδυνευούσης πίστεως, ὅπως ὁ ἄγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος μετατέθηκε ἀπό τά Σάσιμα στίν Κωνσταντινούπολη. Ή δέ μετάβαση εἶναι, ὅταν κάποιος σχολάζων Ἀρχιερεύς (ἴσως ἐπειδή κυριεύθηκε ἢ ἐπαρχία του ἀπό ἐθνικούς - εἰδωλολάτρες) μεταβῆ σε ἄλλη σχολάζουσα ἐπαρχία μέ κοινή γνώμη τῆς συνόδου, ἔχαιτίας τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς του. Ἐπιτρέπεται καὶ οἱ δύο αὐτές (ἢ μετάθεση καὶ ἢ μετάβαση) νά γίνονται, καθώς λέει ὁ Βαλσαμών, ἔχαιτίας τοῦ ιδ' Κανόνος τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ τοῦ ιστ' τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ.

Κατά τὸν ἄγιο Νικόδημο τὸν Ἀγιορείτη, ἐπιπρόνοια εἶναι, ὅταν πλεονεκτικῶς καὶ αὐτοπροαιρέτως κινούμενος ὁ Ἀρχιερεύς, ἀφίσει τὴν ἐπαρχία του (ἢ μή ἔχοντας ἐπαρχία σχολάζει) καὶ ἀρπάξει ἄλλην παραλόγως, ἢ ὅποια (ἐπιπρόνοια) κατακρίνεται καὶ ὑπόκειται σε κανονικά ἐπιτίμια, κατά τὸν α' καὶ β' Κανόνα τῆς ἐν Σαρδικῇ τοπικῆς Συνόδου. Μετάθεση εἶναι, ὅταν γιά μεγάλη ἀνάγκη καὶ στήριξη τῆς εὔσεβείας, παρα-

καλούμενος ὁ Ἀρχιερεύς ἀπό πολλούς Ἐπισκόπους, μεταβῆ ἀπό μία ἐπαρχία σέ ἄλλη, γιά περισσότερη πνευματική ὡφέλεια τῶν ἐπαρχιών της (κι αὐτό πρός καιρόν καί ὅχι σ' ὅλη του τί ζωή), ή ὅποια συγχωρεῖται κατ' οἰκονομίαν⁷. Ὁ ἔρμηνευτής Ἀρμενόπουλος φανερῶς σπουδείωνει ὅτι ή μετάβαση αὐτή τοῦ Ἐπισκόπου, πού δηλώνεται ἀπό τὸν παρόντα Κανόνα, εἶναι πρός καιρόν μόνο καί ὅχι πάντοτε, κάριν ὡφελείας τοῦ λαοῦ, καί ὅτι ὀφείλει ὁ Ἐπίσκοπος νά ἐπιστρέψει πάλι στὸν δική του ἐπαρχία⁸. Γι' αὐτό καί ὁ παρὼν Κανών ὁρίζει ὅτι δέν εἶναι συγχωρημένο ὁ Ἐπίσκοπος νά ἀφίνει τὴν δική του ἐπαρχία, πλεονεκτικῶς καί αὐτοβούλως, χωρίς καμμία εὔλογη αἰτία, καί νά ἐπιπδᾶ σέ ἄλλη, ἀκόμη κι ἂν ἀναγκάζεται νά τό κάνει καί ἀπό ἄλλους. Μόνο τότε νά μεταβαίνει σέ ἄλλη ἐπαρχία, μικρότερη ἢ μεγαλύτερη ἢ κηρεύουσα, ὅταν παρίσταται κάποια εὔλογη καί δίκαιη αἰτία, πού τὸν ἀναγκάζει σ' αὐτό, δηλ. ὅταν μπορεῖ νά προξενήσει στοὺς χριστιανούς τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης περισσότερο ψυχικό κέρδος καί πνευματική ὡφέλεια μέ τὸν εὐσεβῆ λόγο τῆς διδασκαλίας του ἀπό κάποιον ἄλλο. Ὁμως, κι αὐτό νά μήν τό κάνει ἀφ' ἑαυτοῦ του, δηλ. μέ κίνηση δική του, ἀλλά νά τό κάνει μέ κρίση καί ψῆφο πολλῶν ἐπισκόπων καί μέ μεγάλη παράκληση καί ἀξίωση, καθώς ὁ ἄγιος Πρόκλος ἀπό Κυζίκου καί ὁ Θεολόγος Γρηγόριος ἀπό Σασίμων καί πολλοί ἄλλοι, μέ τέτοιο κατ' οἰκονομίαν καί ἐξ ἀνάγκης τρόπο, ἀφοῦ κατέλιπαν τίς ἐπισκοπές καί Μητροπόλεις, πού εἶχαν πρίν, μετατέθηκαν στὸν Οἰκουμενικό θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁπως, ἐπίσης, ὁ ἄγιος Μελέτιος ἀπό τὴν ἐπισκοπή Σεβαστείας μετατέθηκε στὴν Βέρροια (τῆς Συρίας) καί ἔπειτα στὴν Ἀντιόχεια, ὁ Ἀλέξανδρος ἀπό τὴν ἐπισκοπή Φλαούιάδος (ή ὅποια ἦταν ὑπό τὴν Ἀναβαρζία) μετατέθηκε στὰ Ἱεροσόλυμα, ὁ μέγας Εὐστάθιος ἀπό τὴν ἐπισκοπή Βερροίας στὴν Ἀντιόχεια κ.ἄ.

Λέει ὁ Δοσίθεος Ἱεροσολύμων⁹ ὅτι, ἐπειδή αὐτή ἡ οἰκονομία ἔγινε αἰτία κακίας σέ πολλούς καί μάλιστα στοὺς σημερινούς καιρούς, γι' αὐτό, ὅταν γίνεται μετάθεση, εἶναι παράλογη καί παράνομη, ἐπειδή αὐτά, πού ἔγιναν κατά καιρούς κατ' οἰκονομίαν καί κατ' ἀνάγκη, δέν γίνονται νόμος τῆς Ἐκκλησίας.

Σύμφωνα μέ τὸν ἄγιο Νικόδημο τὸν Ἀγιορείτη, ἡ συνοδική ἀπόκριση, πού ἔδωσε ὁ Κωνσταντινουπόλεως Μανουῆλ τὸ 1250 μ.Χ., ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος, ἀφοῦ παραιτηθεῖ ἀπό τὴν Ἐπισκοπή του, μπορεῖ νά μετατεθεῖ σέ ἄλλη, μέ τὴν θέληση τοῦ Μητροπολίτου καί τῶν ἄλλων Ἐπισκόπων, εἶναι ὀλέθρια καί ἀπόβλητη, διότι ἐναντιώνεται στοὺς Κανόνες. Γι' αὐτό καί ὁ Καισαρείας Ἀρέθας λέει ὅτι οἱ μεταθέσεις γίνονται κατά τῆς πλεονεξίας καί ἔξαιτίας τῆς ἐφέσεως γιά κενή δόξα, τά ὅποια ἀμφότερα εἶναι βδελυκτά, διότι ή μέν πλεονεξία εἶναι εἰδωλολατρία, ή δέ κενή δόξα εἶναι νόσημα τοῦ ἔωσφόρου.

Ἐγραφε ὁ Ρώμης Ἰουδιανός πρός τοὺς Εὐσεβιανούς: «Ἄν πραγματικά θεωρεῖτε ὅτι ή τιμή τῶν Ἐπισκόπων εἶναι ἵστη καί ἴδια καί δέν κρίνεται τοὺς Ἐπισκόπους ἀπό τό μέγεθος τῶν πόλεων, θά πρέπει ὁ Ἐπίσκο-

πος, στόν όποιο τοῦ ἔχει ἐμπιστευθεῖ μικρή ἐπισκοπή, νά μένει σ' αὐτὸν καὶ νά μήν τίν ἔξουθενώνει, μεταβαίνοντας σέ μή ἐγκειρισθεῖσα σ' αὐτὸν ἐπισκοπή, ἔτοι ὥστε νά μήν καταφρονεῖ τίν ἐπισκοπή, πού τοῦ δόθηκε ἀπό τόν Θεό, καὶ νά μήν ἀγαπήσει τίν κενοδοξία τῶν ἀνθρώπων».

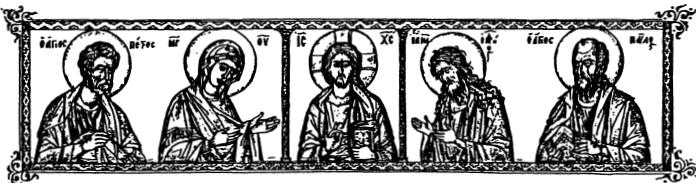
‘Ο Πάπας Δάμασος ἔγραφε πρός τόν Παυλīνο: «Ἐμεῖς τούς Ἐπισκόπους, πού μεταβαίνουν ἀπό μία ἐπαρχία σέ ἄλλη, ἔως τότε τούς ἔχουμε ἀλλοτρίους τῆς δικῆς μας κοινωνίας, μέχρις ὅτου ἐπιστρέψουν στή δική τους ἐπαρχία». Ο Θεοδώροις¹⁰ λέει ὅτι, ἂν κάποιος Ἐπίσκοπος μεταβῇ ἀπό τόπο σέ τόπο καὶ κειροτονθεῖ στόν τόπο του ἄλλος Ἐπίσκοπος, τότε νά μένει ἀργός ἀπό τό ἀρχιερατικό ἀξίωμα ὁ Ἐπίσκοπος πού ἄφησε τίν ποιμνή του, μέχρι νά πεθάνει ἐκεῖνος, πού κειροτονήθηκε στήν ἐπαρχία του¹¹. Σημειώνει ὁ ἄγιος Νικόδημος ὅτι κατ’ οἰκονομίαν ἔγινε καὶ ὑποβιβασμός Ἐπισκόπων ἀπό μεγαλύτερην ἐπαρχία σέ μικρότερην. Π.χ. ὁ Ἰωάννης ὁ Κωδωνάτος ἀπό τίν Ἀλεξάνδρεια μετατέθηκε στήν Τύρο. Κάποιος ἀπό τούς νομικούς εἶπε ὅτι τόν Ἐπίσκοπο, πού ἔλαβε δύο Ἐπισκοπές, τόν ὀνομάζουμε δίγαμο.

‘Ο α΄ Κανών τῆς ἐν Σαρδικῇ Τοπικῆς Συνόδου στό τέλος τοῦ λέει: «...ἡγούμεθα γάρ μηδέ λαϊκῶν ἔχειν τούς τοιούτους χρῆναι κοινωνίαν». Δηλ. πρέπει αὐτό τό κακό τῆς μεταθέσεως νά τιμωρηθεῖ παιδαγωγικά αὐστηρότερα ἀπό τά ἄλλα κακά καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, πού θά τολμήσουν νά τό κάνουν, νά κωρίζονται ἀπό τίν ὅμηρυρη τῶν Χριστιανῶν καὶ οὔτε ὡς λαϊκοί νά ἔχουν κοινωνία μέ τούς πιστούς στήν Ἐκκλησία.

‘Ο β΄ Κανών τῆς ἰδίας Συνόδου στό τέλος τοῦ λέει: «... μηδένα τοιούτον μηδέ ἐν τῷ τέλει λαϊκῆς γοῦν ἀξιοῦσθαι κοινωνίας». δηλ. ὁ Ἀρχιερεύς, πού μετατίθεται, νά μήν ἀξιώνεται οὔτε στόν θάνατό του νά κοινωνεῖ καὶ νά μεταλαμβάνει, ὅχι σάν Ἐπίσκοπος, ἀλλά οὔτε σάν ἀπλός λαϊκός.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. ΟΣΙΟΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ, Πηδάλιον, ἐκδ. Β΄. Ρηγόπουλος, Θεσ/κη 2003, σσ. 15-17.
2. Ὁ.π., σσ. 143-144.
3. Ὁ.π., σ. 189.
4. Ὁ.π., σσ. 115, 417.
5. Ὁ.π., σσ. 446-448.
6. Ὁ.π., σ. 491.
7. Σχ. βλ. ΔΟΣΙΘΕΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ, Περί τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, βιβλίο γ', σ. 220.
8. ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ, Τμήμα α΄, ἐπιγραφή δ' τῆς ἐπιτομῆς τῶν Κανόνων.
9. ΔΟΣΙΘΕΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ, Δωδεκάβιβλος, βιβλίο γ', σ. 221.
10. ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΣ, Λόγος ε΄, κεφ. 1΄.
11. Σχ. βλ. ΣΩΚΡΑΤΗΣ, βιβλίο z΄, κεφ. λστ΄.

Φώτιου Σχοινᾶ
Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΩΣ ΦΥΛΑΚΑΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Ἐπίσκοπος εἶναι ὁ ἀνώτατος καὶ ὑψιστος βαθμός τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ. Κατά τὴν θεία Λειτουργία ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι «ὁ προκαθήμενος εἰς τόπον (ἢ καὶ τύπον) Θεοῦ καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἰς τόπον (ἢ καὶ τύπον) συνεδρίου τῶν Ἀποστόλων»¹.

Ἡ λέξη «Ἐπίσκοπος» παράγεται ἀπό τὸ ρῆμα «ἐπισκοπῶ», τὸ ὄποιο σημαίνει ἐπιτηρῶ, ἐπιβλέπω. Ἐργο τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι νά ἐπιβλέπει, νά ἐπιτηρεῖ τό λογικό ποίμνιο καί νά τό ὅδηγει ἀπλανῶς στή σωτηρία του. Ἐπειδή δέ ή σωτηρία, μεταξύ τῶν ἄλλων, ἔχει ὡς ἀπαράβατη προϋπόθεση τήν ὄρθην πίστην, ἔπειται ὅτι βασικό ἔργο καὶ ἀποστολή τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι ή διατήρηση καὶ διαφύλαξη τῆς ὄρθης πίστεως. Ἀκόμη δέ καὶ νά διαφωτίζει τό ποίμνιο του στά θέματα τῆς ὄρθης πίστεως.

Γιά νά δυνηθεῖ νά φέρει εἰς πέρας τήν βασική αὐτή πιuxή τῆς ἀποστολῆς του, ὁ Ἐπίσκοπος πρέπει πρῶτα ὁ ἴδιος νά καθαρθεῖ ἀπό τά ψεκτά πάθη, νά φωτισθεῖ καὶ νά καταστεῖ σοφός, ὥστε νά μπορέσει καὶ τά μέλη τοῦ ποιμνίου του νά φωτίσει καὶ νά τελειώσει στήν ἄνωθεν σοφία. Τό πρώτιστο ζητούμενο γιά τόν Ἐπίσκοπο εἶναι ή κάθαρση, ὁ ἄνωθεν φωτισμός καὶ ή ἄνωθεν σοφία καὶ ὅχι ή ἐγκόσμια σοφία, τά πιuxία καὶ διδακτορικά - χωρίς βέβαια νά ἀπαξιοῦνται καὶ αὐτά, ὅταν γίνεται λελογισμένη καὶ μέ μέτρο χρήση τους καὶ ὅταν συντρέχουν οἱ ἀπαραίτητες προϋποθέσεις πού ἀναφέραμε ἀνωτέρω. Κατά τόν ἄγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο «καθαρθῆναι δεῖ πρῶτον, εἴτα καθῆραι σοφισθῆναι, καί οὕτως σοφίσας γενέσθαι φῶς, καὶ φωτίσας ἐγγίσαι Θεῷ καὶ προσαγαγεῖν ἄλλους· ἀγιασθῆναι, καὶ ἀγιάσας· χειραγωγῆσαι μετά χειρῶν, συμβουλεῦσαι μετά συνέσεως»². Οθεν ὁ ἄγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης ἔγραψε γιά τούς ἀρχιερεῖς: «Συνήθεια βεβαίως ἓτον αὗτη, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, νόμος ἀγιώτατος, νόμος δικαιώτατος, καὶ νόμος κοινωφελής. Ἀγιώτατος διότι ἐκεῖνοι (οἱ Ἀρχιερεῖς) διά τῶν ἀσκητικῶν ἀγώνων, καὶ τοῦ μοναδικοῦ πολιτεύματος, πρῶτον ἐκαθαρίζοντο, καὶ τότε ἔρχιζον νά καθαρίζωσι τούς ἄλλους· πρῶτον ἐφωτίζοντο, καὶ ὕστερον ἐφώτιζον πρῶτον ἐτελειοῦντο, καὶ ὕστερον ἐτελείουν· καὶ συντόμως εἰπεῖν, πρῶτον ἡγίασοντο, καὶ ὕστερα ἡγίασον. Δικαιώτατος διότι ἐνδυσάμενοι τούς νικηφόρους φοίνικας, διά μέσου τῶν ἀσκητικῶν ἀγώνων, τότε εἰς βραβεῖον νίκης, ἐλάμβανον τό μέγα τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα, καθυποτά-

ξαντες τό κειρον εἰς τό κρείττον (= τό κειρότερο στό καλύτερο, τό κατώτερο στό ἀνώτερο), ήτοι τό σῶμα εἰς τό πνεῦμα, καὶ ἄρξαντες ἔσωτῶν (= ἀφοῦ κυριάρχησαν στόν ἔσωτό τους) διά τῆς ἀκροτάπης φιλοσοφίας, καὶ τότε τῷ νόμῳ τῆς δικαιοσύνης, ὑπέταπτον ἄλλους, καὶ ἐγίνοντο ἄρχοντες τῶν λαῶν³.

΄Απαραίτητο προσόν τῶν Ἐπισκόπων εἶναι ὁ ἐμπλοσμός ἀπό τή θεία Χάρη, ὁ ἀγιασμός καὶ ὁ θεῖος φωτισμός καὶ ἡ κτίση τῆς θεολογίας ἐμπειρικῶς καὶ ὅχι ψιλῶς, διανοητικῶς. Κατέχοντας αὐτό τό ἀπαραίτητο προσόν θά μπορέσει νά ἐκπληρώσει θεοφιλῶς τήν ἀποστολή του. Σχετικῶς ὁ ἀγιος Νικόδημος γράφει: «Καὶ ἵνα συντόμως εἴπω, αὐτοί πρῶτον θεοί κατά χάριν γεγονότες, καὶ ὡς ἀρχιερεῖς εἰς τά ἄγια τῶν ἀγίων ἱεραρχικῶς τε, καὶ τριαδικῶς, κατά τόν Σιναΐτην Γρηγόριον, τῷ ἐν τριάδι Θεῷ λειτουργήσαντες, διά τῆς μυστικῆς, καὶ ὑπερφυοῦς θεολογίας: τότε δή τότε τήν προστασίαν ἀναδεχόμενοι τῶν λαῶν, μετέδιδον εἰς αὐτούς ἀπό τοῦ πλούτου τῶν ἔσωτῶν χαρισμάτων, καὶ πάντα ἐγίνοντο εἰς αὐτούς, ἰατροί φωστῆρες· ὁδηγοί σωτῆρες· θεραπεύοντες τούς κατά ψυχήν ἀρρωστούντας· φωτίζοντες τούς ἐσκοτισμένους· ὁδηγοῦντες τούς πεπλανημένους καὶ σώζοντες, ἡ πάντας ἡ τούς πλείους, διά τοῦ λόγου τῆς διδασκαλίας, καὶ διά τοῦ παραδείγματος τῆς ἐναρέτου ζωῆς αὐτῶν»⁴.

΄Ο Ἀπόστολος Παῦλος προέτρεπε τόν ἐπίσκοπο Τιμόθεο νά ἔχει «πίστιν καὶ ἀγαθήν συνείδησιν, ἥν πνευ ἀπωσάμενοι, περί τήν πίστιν ἐνανάγησαν» (Α΄ Τιμόθεον, α΄ 19). Ἐρμηνεύοντας τήν ἀνωτέρω ρήση τοῦ Ἀποστόλου ὁ ἀγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης γράφει: «Νά ἔχης πίστη, ὅστε νά ὀρθοτομῆς τόν λόγο τῆς ἀληθείας. Νά ἔχης καὶ ἀγαθήν συνείδησην, δηλαδή νά ἀποκτήσης ἀκαπνόρηπτη ζωή. Ἐπειδή ἀπό τήν ἀκαπνόρηπτη ζωή γεννιέται καὶ ἡ ἀγαθή συνείδηση... Αὐτή τήν ἀγαθή συνείδηση μέ τό νά ἔχασαν μερικοί, ἐν συνεχείᾳ ἔχασαν καὶ τήν πίστην. Διότι ἐκεῖνοι πού ζοῦν ζωή ἀκάθαρτη καὶ ἀμαρτωλή, γιά νά μήν βασανίζωνται ἀπό τόν φόρβο τῆς μελλούσης κολάσεως, πείθουν τόν ἔσωτό τους ὅτι ὅλες οἱ διδασκαλίες τῶν χριστιανῶν εἶναι ψέμματα, καὶ ἔτσι ναυαγοῦν»⁵.

Κατά τήν τελετή τῆς κειροτονίας τοῦ Ἐπισκόπου ὁ κειροτονῶν Ἀρχιερεύς ἐπιτίθησι τῆ κεφαλῆ καὶ τῷ τραχήλῳ τοῦ κειροτονημένου τό Εὐαγγέλιον. Ή ἐπίθεση τοῦ ιεροῦ Εὐαγγελίου στήν κεφαλή καὶ τόν τράχηλο τοῦ κειροτονημένου σημαίνει ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος ἔχει ὡς κεφαλή τόν Χριστό καὶ ὅτι ἐμφορεῖται ἀπό Αὐτόν καὶ τό Πανάγιον Πνεῦμα Του. ἐπίσης δείχνει ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος φυλάττει καὶ διαδίδει ἀνόθευτο τήν πίστην τοῦ Εὐαγγελίου. Ότι φυλάττει καὶ διδάσκει τήν παρακαταθήκη τῆς πίστεως πού τοῦ ἐμπιστεύεται ἡ Ἐκκλησία. Όπως ἔχει γραφεῖ: «΄Η ἐπίθεση τοῦ ιεροῦ Εὐαγγελίου φανερώνει ὅτι ὁ κειροτονούμενος, “καθώς γίνεται κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας, ἔχει κεφαλή τόν Χριστόν, καὶ πρέπει νά γνωρίζη ὅλα τά τοῦ Χριστοῦ, κατά τόν δυνατόν, διότι τό ιερό Εὐαγγέλιο τοποθετεῖται (πάνω στήν κεφαλή, δηλαδή) στό ήγεμονικό του. Πρέπει λοιπόν κάθε νόμα, κάθε λόγο καὶ κάθε αἴσθησή του νά ἔχη τόν

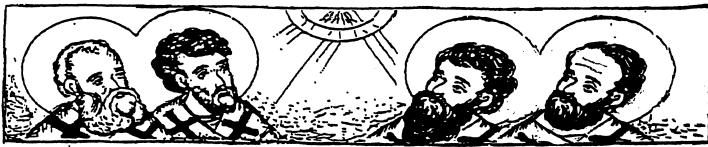
αύχένα κάτω ἀπό τόν ἐλαφρότατο συγό τοῦ Χριστοῦ καί νά μήν πράττει τίποτε ἐνάντιο στή γνώμη τοῦ Χριστοῦ, διότι διά τοῦ Εὐαγγελίου δέχθηκε ἐπί τῆς κεφαλῆς καί τοῦ αὐχένος τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ". Ἡ τοποθέτηση τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐπί τῆς κεφαλῆς σημαίνει ὅτι ὁ κειροτονούμενος "ἄν καί εἶναι κεφαλή ὅλων, ὅμως ἐνεργεῖ κάτω ἀπό τούς νόμους τοῦ Εὐαγγελίου. "Ἄν καί τούς ἔξουσιάζει ὅλους, ὅμως καί αὐτός ἔξουσιάζεται ἀπό τόν εὐαγγελικό νόμο"»⁶.

"Ἐνα ἀπό τά κύρια καθήκοντα τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι ᾧ διδαχή τοῦ Εὐαγγελίου. Ὁφείλει νά εἶναι «διδακτικός», νά εἶναι «όδηγός τῶν τυφλῶν» καί «παιδευτής τῶν ἀφρόνων». Νά ἐνισχύει καί νά διαδίδει τήν ὑγιὰ πίστη καί νά ἀποκρούει καί νά ἐλέγχει τήν κακοδοξία. Γιά νά φέρει εἰς πέρας τό ἔργο του πρέπει νά εἶναι ταπεινός, συγκαταβατικός, ἥπιος, εὔσπλαχνος, μακρόθυμος καί ἐπιεικής σέ ὅσους πρέπει. Ὁ Μ. Βασιλείος γράφει σχετικά: «Πρώτους οὖν αὐτούς τό παραδοθέν τῆς ταπεινοφροσύνης μέτρον παρά τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατορθοῦντας, ὑπογραμμόν ἀκριβῆ προστίκει γίγνεσθαι... Πραότης οὖν τρόπου καί καρδίας ταπείνωσις χαρακτηρίζεται τόν προϊστάμενον... Ἐπειτα εὔσπλαχνον καί μακροθύμως ἀνεχόμενον τῶν ἐξ ἀπειρίας ἐλλιμπανόντων πι τῶν καθηκόντων... ἐν πραότητι νουθετοῦντα καί παιδεύοντα.. τῶν δέ ἀδυνάτων βαστάζειν τά ἀσθενήματα, καί πάντα ποιεῖν καί λέγειν δυνάμενον πρός καταρτισμόν τῶν συνόντων»⁷.

Γενικά ὁ Ἐπίσκοπος πρέπει νά εἶναι ἄγρυπνος καί νήφων στή διαποίμανση τῶν πιστῶν. "Οπως λέγει ὁ ἄγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης «τό ὄνομα τοῦ Ἐπισκόπου σημαίνει βίγλα καί σκοπόν. Οι Ἐπίσκοποι λοιπόν πού κάθονται στή βίλγα πρέπει νά ἄγρυπνοῦν καί νά βλέπουν, καί ὅχι νά ἀμελοῦν καί νά νυστάζουν»⁸.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Ἱερομονάχου Γρηγορίου, Ἡ Ἱερωσύνη, Ἱερόν Κουτλουμουσιανόν Κελλίον Ἀγίου Ιωάννου τοῦ Θεολόγου, Ἅγιον Ὄρος, πρώτη ἔκδοση 2013, σελ. 286.
2. Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος Β', Ἀπολογητικός περί τῆς φυγῆς εἰς τόν Πόντον ἢ περὶ Ἱερωσύνης, 71, 10, ΕΠΕ, Θεοσαλονίκη 1975, σελ. 164.
3. Ἅγιου Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Συμβουλευτικόν ἐγκειρίδιον, Δ' ἔκδοση 1999, Νεκτάριος Πλαναγόπουλος, σελ. 31-37.
4. Ἅγιου Νικοδήμου Ἀγιορείτου, ἔνθ. ἀν., σελ. 32-33.
5. Παρατίθενται στό ἀνωτέρω μνημονευθέν βιβλίο τοῦ Ἱερομονάχου Γρηγορίου, Ἡ Ἱερωσύνη, σελ. 248.
6. Ἱερομονάχου Γρηγορίου, ἔνθ. ἀν., σελ. 251-252.
7. M. Βασιλείου, Ὅροι κατά πλάτος, PG31, 1028 D-1019 A.
8. Παρατίθεται στό ἀνωτέρω μνημονευθέν βιβλίο τοῦ Ἱερομονάχου Γρηγορίου, Ἡ Ἱερωσύνη, σελ. 242.

Χριστόδουλου Βασιλειάδην
Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟ

ἐπίσκοπος εἶναι τό κατ' ἔξοχήν πρόσωπο τό ὅποιο βρίσκεται μεταξύ τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων. Διοχετεύει τή χάρη καὶ εὐλογία τοῦ Θεοῦ στούς πιστούς, διά μέσου τῶν μυστηρίων καὶ μεταφέρει τίς προσευχές καὶ ἰκεσίες τῶν πιστῶν πρός τὸν Θεό. Γί' αὐτό τό λόγο τό λειτούργημα καὶ ἡ ἀποστολή τοῦ ἐπισκόπου εἶναι ὑψίστη. Αὐτός εἶναι ὁ λόγος πού λέγεται ὅτι εἶναι καλύτερα νά χαλάσσης τίς σχέσεις σου μέ τόν Θεό παρά μέ τόν πνευματικό (ἐπίσκοπο ή Ἱερέα). Διότι ἄν χαλάσσης τίς σχέσεις σου μέ τόν Θεό, ὑπάρχει ὁ πνευματικός, ὁ ὅποιος ἔχει τίν δύναμην καὶ ἔξουσία ἀπό τόν Θεό νά ξαναφτιάξῃ τίς σχέσεις σου μέ τό Θεό. Ἀν ὅμως χαλάσσης τίς σχέσεις σου μέ τόν πνευματικό, δέν μπορεῖ πλέον νά ἔχῃς ἐπικοινωνία μέ τόν Θεό καὶ νά λαμβάνῃς σωστή καθοδήγηση στίν πορεία σου πρός τήν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦν τελείωσην. Γί' αὐτό καὶ ἡ ἀποστολή τοῦ ἐπισκόπου εἶναι ἀναντικατάστατη. Βρίσκεται εἰς τύπον καὶ τόπον Χριστοῦ.

Αὐτός εἶναι καὶ ὁ λόγος πού ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος ὅμιλει στό βιβλίο τῆς Ἀποκαλύψεως (βλ. β' καὶ γ' κεφάλαιο) πρός τούς ἐπτά ἐπισκόπους τῆς Μικρᾶς Ἀσίας προσωπικά: ἄλλοτε τούς ἐλέγχει, ἄλλοτε τούς ἐπαινεῖ καὶ ἄλλοτε τούς νουθετεῖ. Ἐξ ἄλλου, οἱ ἐντολές τοῦ Κυρίου οἱ ὅποιες ἴσχυουν γιά τούς πιστούς, ἴσχυουν πολλῷ μᾶλλον γιά τούς ἐπισκόπους! Ἐπομένως κάθε ἐντολή τοῦ Κυρίου, πού ὑπάρχει μέσα στό Εὐαγγέλιο, ἀπευθύνεται μέν σε ὅλους τούς πιστούς Χριστιανούς, κατεξοχήν ὅμως στούς ἐπισκόπους.

Ο κάθε πιστός, ἀλλά περισσότερα ἀπό κάθε ἄλλο ὁ ἐπίσκοπος, πρέπει νά διατηρῇ τόν πρώτο του ζῆλο γιά τήν πνευματική ζωή καὶ τήν πρώτη του ἀγάπη πρός τόν Κύριο. Ἡ πεπτωκυία καὶ τρεπτή φύση τῶν ἀνθρώπων ἔχει τή ροπή, μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου, νά ἀμβλύνει καὶ μειώνει τήν πρώτη ἀγάπη πρός τόν Σωτῆρα Χριστόν καὶ κατ' ἐπέκταση τόν πρώτο ἐνθουσιασμό πρός τήν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦν τελείωσην. Εἶναι χαρακτηριστική η ἴστορία τοῦ μοναχοῦ, ὁ ὅποιος ἀρχικά μέν ἔβλεπε τόν γέροντά του σάν Θεό, ἀργότερα σάν ἀνθρώπο καὶ τελικά σάν τόν διάβολο. Ο ἐπίσκοπος ἐπομένως πρέπει νά καταβάλλει ἀγώνα, ἔτσι ὥστε νά διατηρῇ τήν πρώτη του ἀγάπη, τόν ζῆλο του γιά τήρηση τῶν ἐντολῶν Του.

Ο ἐπίσκοπος δέν πρέπει νά ἀνέχεται, οὔτε νά δεικνύεται χαλαρός

πρός τούς κακούς. Ἐπιβάλλεται νά ἔχῃ ὑπομονή, καρτερία καί ἀντοκή, νά στιγματίζῃ τίν κακία καί νά ἐπαινῇ τό καλό. Πρέπει νά ἐλέγχῃ ἐν ἀγάπῃ καί νά ὀρθοτομῇ τόν λόγο τῆς ἀληθείας. Ἀσφαλῶς προσπάθεια τοῦ ἐπισκόπου εἶναι, κατ' ἔξοχήν, νά ξεριζώσῃ ἀπό τήν καρδιά του κάθε κακία καί ἀμαρτία, ἢ ὅποια χωρίζει τόν ἄνθρωπο ἀπό τόν Θεό. Ἐτοί ὁ ποιμένας θά γίνεται παράδειγμα πρός μίμηση καί λυχνία, ἢ ὅποια θά φωτίζῃ τούς πιστούς.

Στίν Ἀποκάλυψη ὁ Κύριος ἐπαινεῖ τόν ἐπίσκοπο τῆς ἐν Ἐφέσῳ Ἑκκλησίᾳς, διότι μισεῖ τά ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, τά ὅποια μισεῖ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος (Ἀποκ. β' 6). Οἱ Νικολαῖτες ἦταν γνωστική αἵρεση, σύμφωνα μέ τήν ὅποια ἡ λύτρωση - γνώση γιά τόν ἄνθρωπο ἐπέρχεται κατά τήν ἀπαλλαγή τῆς σάρκας, μέσα ἀπό ἀκολασία, βράστη εἰδωλοθύτων καί γενικά καταχρήσεων καταφθορᾶς τῆς σάρκας. Οἱ Νικολαῖτες ὀνομάζονταν καί Βαλασαμίτες (βλ. Ἀποκ. 14-15). Χρέος τοῦ ποιμένα λοιπόν εἶναι νά στιγματίσῃ καί νά ἐλέγξῃ τήν αἵρεση τῶν νεονικολαϊτῶν. Οἱ τελευταῖοι ἰσχυρίζονται στίς μέρες μας ὅτι οἱ προγαμιαῖες σχέσεις, ὅταν ὑπάρχῃ ἀγάπη μεταξύ τῶν δύο προσώπων, δέν εἶναι ἀμαρτία. Ὅμως γι' αὐτή τήν αἵρεση τῶν νεονικολαϊτῶν, πού ἀναβιώνει δυστυχῶς στή σημερινή ἐποχή, ἔχουν μιλήσει ἐκτενῶς δύο μεγάλα θεολογικά ἀναστήματα, ὁ μακαριστός π. Θεόκλητος Διονυσιάπης, καί ὁ μακαριστός γέροντας π. Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος καί ἐπομένως περιττεύει ὅποιοσδήποτε ἄλλος λόγος. Κάθε σαρκική σχέση ἐκτός γάμου εἶναι πορνεία ἢ μοιχεία. Ἐπομένως ὁ ἐπίσκοπος ὀφείλει νά ἐμμένη σταθερά στό λόγο καί στό πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου, ἐστω καί ἂν αὐτό δέν ἀρέσει στίν πλειονότητα τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι ὑποχρέωση τοῦ ἐπισκόπου νά ἀρέση στό Θεό μᾶλλον παρά στούς ἀνθρώπους.

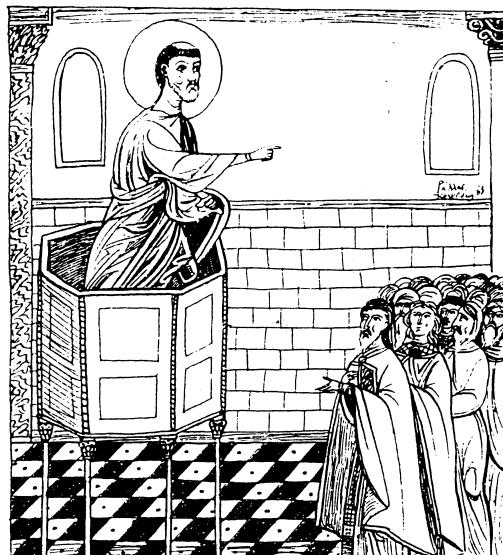
Ο ποιμένας ὀφείλει νά ἀνακουφίζει τούς πτωχούς καί πάσχοντας (Ἀποκ. β' 19). «Δανείζει Θεῷ ὁ ἐλεῶν πτωχόν». Μέριμνα τοῦ ἐπισκόπου εἶναι ἡ ἐλεημοσύνη, σύμφωνα μέ τόν λόγο τοῦ Κυρίου: «Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοί ἐλεηθήσονται» (Ματθ. ε' 7). Εύτυχισμένοι εἶναι οἱ εὐσπλαχνικοί καί ἐπιεικεῖς, πού συμπονοῦν στή δυστυχία τοῦ πλησίον, διότι αὐτοί θά ἐλεηθοῦν ἀπό τό Θεό κατά τήν ἡμέρα τῆς κρίσεως. Ο μακαριστός γέροντας π. Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος ὑπενθύμιζε μέ ἔμφαση ὅτι πρέπει νά δίδουμε ἐλεημοσύνην τουλάχιστο ἀπό τό δέκα τοῖς ἑκατόν τῶν εἰσιδημάτων μας, γιά τούς ἀναξιοπαθούντας ἀδελφούς μας, ἔτσι ὥστε νά ὑπερβῇ ἡ ἀρετή μας ἐκείνης τῶν Γραμματέων καί Φαρισαίων, πού ἔδιναν τό ἔνα δέκατο τῶν εἰσιδημάτων τους. Πολλῷ μᾶλλον ὁ ἐπίσκοπος, ὁ ὅποιος πρέπει νά εἶναι τό παράδειγμα πρός μίμηση, πρέπει νά ἐφαρμόζῃ τήν ἀρετή τῆς ἐλεημοσύνης. Ὅμως τό φιλανθρωπικό ἔργο τοῦ ἐπισκόπου πρέπει νά γίνεται μέ ἀφάνεια καί ὅχι νά διαφημίζεται. Χάνει τόν μισθό του ἀπό τόν Θεό ὅποιος διαφημίζει τό φιλανθρωπικό του ἔργο, ἀφοῦ, μέ αὐτό τόν τρόπο, ἔχει τήν ἀνθρώπινη ἀντιμισθία καί ὅχι τήν παρά Θεοῦ ἀμοιβήν.

Ο ἐπίσκοπος ἐπιβάλλεται νά εἶναι θερμός στήν ἀγάπη του πρός τόν

Ίνσοῦ Χριστό καὶ τὸν πλησίον. Ὁ Κύριος διατάζει τὸν Ἰωάννη τὸ Θεολόγο νά γράψῃ γιά τὸν ἐπίσκοπο τῆς Λαοδικείας τὰ ἔξης: «οἰδα σου τά ἔργα, ὅπι οὔτε ψυχρός εἶ οὔτε ζεστός, ὅφειλον ψυχρός ής ή ζεστός. Οὔτως ὅτι χλιαρός εἶ, καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρός, μέλλω σέ ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου». Δηλαδή ὁ Ἱδιος ὁ Κύριος ἀναφερόμενος στὸν συγκεκριμένο ἐπίσκοπο, τονίζει ὅτι γνωρίζει καλά τὰ ἔργα του, ὅτι δηλαδή οὔτε ψυχρός εἶναι στὸν πίστη καὶ τὸν πῦλο, οὔτε ζεστός καὶ θερμός. Μακάρι νά ήταν ψυχρός παρά χλιαρός, διότι τότε θά ὑπῆρχε μεγαλύτερη ἐλπίδα νά μετανοήσῃ κάποτε καὶ νά γίνη ζηλωτής. Ἐτσι, ἐπειδή εἶναι χλιαρός καὶ δέν εἶναι οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρός, ὁ Κύριος θά τὸν ξεράσῃ ἀπό τὸν στόμα Του. Εἶναι φοβερά τὰ λόγια τοῦ Κυρίου. Εἶναι ἀδιανότο ἔνας πιστός νά ἔχῃ θέρμη καρδίας πρός τὸν Κύριο καὶ τὸν πλησίον, ἐνῷ ὁ ἐπίσκοπός του νά εἶναι χλιαρός!

Ὁ ἐπίσκοπος, τέλος, ὄφειλε νά ἔχῃ ἀσκητικό φρόνημα, σύμφωνα μέ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀποστόλων. Ἡ ἀπλότητα καὶ ἀπεριττοσύνη πρέπει νά εἶναι τὰ χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ ἐπισκόπου. Δυστυχῶς στίς μέρες μας τὸ ἐπισκοπικό ἀξίωμα ταυτίζεται μὲ τὴν πολυτέλεια καὶ τὴν χλιδήν. Ἀσφαλῶς στὸν Κύριο πρέπει νά προσφέρουμε ὅτι καλύτερο καὶ πολυτιμότερο ἔχουμε. Ὄμως ὁ ἐπίσκοπος στὸν προσωπική του ζωὴν πρέπει νά εἶναι ἀπλός, λιτός καὶ ἀπέριττος.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
Θεολόγος, Μουσικολόγος
Διδάκτωρ Θεολογίας

Δημήτρην Καππαν

ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΥΠΟΨΗΦΙΟ ΕΠΙΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑ ΤΗ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ

τρίτος βαθμός τῆς ἱεροσύνης, ὁ βαθμός τοῦ ἐπισκόπου, ἔχει σπουδαῖο καὶ σημαντικό ρόλο νά ἐπιτελέσει μέσα στό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Γι' αὐτό ή ἐκλογή τοῦ κατάλληλου προσώπου, χρήζει ίδιαίτερης προσοχῆς, ἀφοῦ ὁ Ἐπίσκοπος θά λειτουργεῖ εἴτε στήν Ἐπισκοπή - Μητρόπολή του εἴτε στά συνοδικά ὅργανα ὡς ἐκφραστής τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως.

Ἐνα σημαντικό στοιχεῖο, τό δόποιο πολλές φορές παραμένει ἄγνωστο ἢ καί ἀδιάφορο στό λαό, εἶναι οἱ ἐρωτήσεις πού ὑποβάλλονται στόν ὑποψήφιο ἐπίσκοπο πρό τῆς χειροτονίας του κατά τή διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας. Οἱ ἐρωτήσεις αὐτές, οἱ δόποιες θά μᾶς ἀπασχολήσουν στό παρόν ἄρθρο, προβάλλοντας τήν ὀρθόδοξην πίστη καὶ παράδοσην τῆς Ἐκκλησίας μας, ἢ δόποια κατοχυρώθηκε μέσα ἀπό τίς Οἰκουμενικές Συνόδους καὶ τά ἔργα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Πρίν δημοσίευμε σ' αὐτές καθ' ἑαυτές τίς ἐρωτήσεις καὶ τίς ἀπαντήσεις πού δίνει ὁ ὑποψήφιος ἐπίσκοπος πρό τῆς χειροτονίας του, θά πρέπει νά ἀναφέρουμε ἐμφανικά ὅτι ἡ ἐκλογή ἐνός Ἐπισκόπου εἶναι πολύ σημαντικό γεγονός γιά τήν Ἐκκλησία, διότι ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι «λύχνος τῆς Ἐκκλησίας».

Ἐπομένως, ἢ σωστή ἐκλογή Ἐπισκόπου εἶναι σημαντικότατο ἔργο γιά τήν Ἐκκλησία, ἀφοῦ ἡ ὀρθόδοξη παράδοση θέλει τόν Ἐπίσκοπο νά ὀρθοτομεῖ τόν λόγο τῆς ἀληθείας. Αὐτό φαίνεται καὶ στό ἀπολυτίκιο τό δόποιο χρησιμοποιεῖται γιά πολλούς ἀγίους Ἱεράρχες: «Καὶ τρόπων μέτοχος καὶ θρόνων διάδοχος, τῶν Ἀποστόλων γενόμενος τήν πρᾶξιν εὗρες, Θεόπνευστε, εἰς θεωρίας ἐπίβασιν, διά τοῦτο τόν λόγον τῆς ἀληθείας ὀρθοτομῶν...». Φαίνεται λοιπόν καθαρά ὅτι τό ἀπολυτίκιο αὐτό, πού ἀποδίδεται στούς ἀγίους Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας μας, δείχνει τήν ούσια τῆς ἐπισκοπικῆς ζωῆς καὶ διακονίας.

Ο ἐπίσκοπος ἀκόμη πρέπει νά ἔχει τό κάρισμα τῆς προσευχῆς, νά γνωρίζει τήν δλον παράδοση τῆς Ἐκκλησίας καὶ νά ἐφαρμόζει τούς κανόνες τῶν ἐπτά Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Σ' αὐτό ἀκριβῶς ἀναφέρονται καὶ οἱ ἐρωτήσεις πού ὑποβάλλονται στόν ὑποψήφιο ἐπίσκοπο. Ἄς παρακολουθήσουμε ὅμως, μέσα ἀπό τό Μέγα Εὔχολόγιο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας¹, αὐτές τίς ἐρωτήσεις καθώς ἐπίστης καὶ τίς ἀπαντή-

σεις πού δίνει ό ύποψήφιος ἀρχιερέας ἐνώπιον κλήρου καί λαοῦ πρίν ἀκουστεῖ τό «Ἄξιος».

‘Ο ύποψήφιος ἐπίσκοπος κρατῶν ἐπί κείρας αὐτοῦ (ἀναφέρει τό Μέγα Εὐχολόγιο), ἔγγράφως τούς θείους λιβέλλους τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως², ἀκούει τὸν πρώτην ἀπό τίς ἐρωτήσεις πού τοῦ ὑποβάλλει ό μελλοντικούς σαμαράς αὐτόν Ἀρχιερέυς, δηλαδὴ αὐτός, ό προεξάρχων Ἀρχιερέας πού θά τόν κειροτονήσει σέ ἐπίσκοπον.

Τί προσῆλθες ἐνθάδε παρ’ ἡμῶν αἰτῶν; Καί ἀποκρίνεται ό ‘Υποψήφιος λέγων: Τίνι κειροτονίαν τῆς Ἀρχιερατικῆς χάριτος, συμψηφισμένων με τῶν Κληρικῶν τῆς ἀγιωτάτης Ἐπισκοπῆς (τῆς δεῖνος).

Καί λέγει πάλιν ό Ἀρχιερέυς: Καί τί πιστεύεις; ‘Ο ύποψήφιος τότε ἀποκρίνεται, λέγων μεγαλοφρόνως τό ἄγιον Σύμβολον τῆς Πίστεως: «Πίστεύω εἰς ἓνα Θεόν, Πατέρα παντοκράτορα...». Ἀφοῦ ἀναγνώσει τό Σύμβολο τῆς Πίστεως, ό Ἀρχιερέας εὐλογεῖ σταυροειδῶς τόν κειροτονούμενο καί λέει μεγαλοφρόνως: ‘Ἡ χάρις τοῦ ἄγιου Πνεύματος εἴπι μετά σου. Ἐδῶ τελειώνει ἡ πρώτη ἀπό τίς ἐρωτήσεις μέ τόν ὅμολογία τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως ἀπό τόν ύποψήφιο Ἀρχιερέα.

Στή συνέχεια ό δεύτερος Ἀρχιερέας, ό όποιος παρευρίσκεται στή κειροτονία, ρωτᾷ πάλι τόν ύποψήφιο ἐπίσκοπο, ἀφοῦ πρώτα τόν εὐλογήσει: Δήλωσον ἡμῖν πλατάτερον, πῶς ὅμολογεῖς καί περί τῶν ἰδιοτήτων τῶν τριῶν ‘Υποστάσεων τῆς ἀκαταλήπτου Θεότητος; ‘Ο ‘Υποψήφιος διαπρύσια καί μέ μεγάλη φωνή εἰς ἐπίκοον πάντων, τόν δεύτερον Λίβελλον οὕτως ἀναγινώσκει³: (ἀναφέρει τό Μέγα Εὐχολόγιο), «Πίστεύω εἰς ἓνα Θεόν, ἐν τρισὶ Προσώποις μεριζόμενον, Πατέρα φημί, καί Υἱόν, καί Ἀγίου Πνεύμα...». Στό δεύτερο αὐτό λίβελλο, ἀναγινώσκονται, μεταξύ ἀλλων καί τά πιό κάτω σημαντικά στοιχεῖα, τά όποια ἀναφέρονται στήν τριαδικότητα τοῦ Θεοῦ καί στής ἰδιότητες τῶν τριῶν προσώπων τῆς Ἀγίας Τριάδος ὅπως: «ὅ μέν Πατέρο γεννᾶ τόν Υἱόν, καί προβάλλει τό Πνεῦμα τό Ἀγίου, ό δέ Υἱός γεννᾶται ἐκ μόνου τοῦ Πατρός καί τό Πνεῦμα τό Ἀγίου ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρός». Ταυτόχρονα καταδικάζει τήν αἵρεσην τοῦ Ἀρείου μέ τά πιό κάτω λόγια:

«...λέγω δέ τόν Υἱόν, ἀρχήν ύπέρχρονον καί ἀδριστὸν οὐχ ὡς ἀρχήν τῶν κτισμάτων, οίονεί πρωτόκτιστον ὅντα, τά πρεσβεῖα τούτων ἐπιφερόμενον, ἄπαγε! Τούτο τῆς Ἀρειανῶν δυσσεβείας ἐστί παραλήρημα ἐκεῖνος γάρ ό δυσσώνυμος ἐβλασφήμει κτίσμα τόν Υἱόν, καί τό Πνεῦμα τό Ἀγίου ἐγώ δέ λέγω ἀρχήν τόν Υἱόν ἐκ τοῦ ἀνάρχου ὅντα, ἵνα μή παραδεχθῶσι δύω ἀρχαί, μετά τῆς ἀρχῆς δέ ἐπί τοῦ Υἱοῦ τό Πνεῦμα τό Ἀγίου. Ἐπειδή καί ἄμα καί ὁμοῦ τό εἶναι ἔχουσιν ἐκ Πατρός, ό, τε Υἱός καί τό Πνεῦμα τό Ἀγίου. Ο μέν γεννητῶς, τό δέ ἐκπορευτῶς, ώς εἰρπται».

Συνεχίζοντας ό ύποψήφιος όμολογεῖ δέ ὅτι:

«...ό τοῦ Θεοῦ Λόγος συναΐδιος τῷ Πατρί, ό ύπέρχρονος, ό ἀπερίληπτος, ό ἀπεριόριστος, κάτεισι μέχρι τῆς ἡμῶν φύσεως, καί ἄνθρωπον

τεταπεινωμένον, καί ὅλον τὸν περιπεπτωκότα λαμβάνει ἐκ τῶν ἀγνῶν καὶ παρθενικῶν αἵμάτων τῆς μόνης παναμάμου καὶ καθαρᾶς Παρθένου. Ἰνα ὅλω τῷ κόσμῳ τὴν σωτηρίαν καὶ χάριν, ἔνεκα τῆς ἴδιας εὐσπλαχνίας χαρίσπται...». Στίν ὄμολογίᾳ αὐτή ὁ Ὅ. Υποψήφιος καταδικάζει τίς αἱρετικές δοξασίες τοῦ Νεστόριου καὶ Ἀπολλινάριου καὶ ὄμολογεῖ τίς ἀλήθειες τῆς Ἐκκλησίας μας, οἵ ὁποῖες διατυπώθηκαν ἀπό τίς Οἰκουμενικές Συνόδους.

Στό σημεῖο αὐτό ὁ Ὅ. Αρχιερέας ἐπευλογῶν τὸν Χειροτονούμενον σταυροειδῶς λέει:

«Ἡ χάρις τοῦ Ἅγίου Πνεύματος εἴη μετά σου, φωτίζουσα, σπρίζουσα, καὶ συνετίζουσά σε πάσας τάς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου».

Στή συνέχεια ὁ τρίτος Ὅ. Αρχιερέας, ὁ ὄποιος συμμετέχει στή χειροτονία, ρωτᾶ τὸν ὑποψήφιο ἐπίσκοπο: «Δίλλωσον ἡμίν ἔτι πλατύτερον, πῶς ὄμολογεῖς καὶ τά περὶ τῆς ἐνανθρωπίσεως τοῦ ἐνυποστάτου Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, καὶ πόσας φύσεις δογματίζεις ἐπί τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐνός Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν;»

Ὁ Ὅ. Υποψήφιος εὐθύς ἀναγιγνώσκει μεγαλοφώνως τήν τρίτη ὄμολογία μέ τωντανή φωνή λέγοντας:

«Πιστεύω εἰς ἓν Θεόν, Πατέρα παντοκράτορα... Πιστεύω τὸν ἕνα τῆς αὐτῆς ύπερουσίου καὶ ζωαρχικῆς Τριάδος, τὸν μονογενῆ Λόγον, κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν δι' ἡμᾶς τούς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τίν πότερον σωτηρίαν, σαρκωθῆναι ἐκ Πνεύματος Ἅγίου, καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου ἐνανθρωπίσαι, τουτέστι τέλειον ἀνθρωπον γενέσθαι, μένοντα Θεόν, καὶ μπδέν μεταβαλόντα τῆς θείας οὐσίας, διά τίν πρός τίν σάρκα κοινωνίαν, ἢ ἀλλοιώσαντα... Ὁμολογῶ ἐν Βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν. Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωήν τοῦ μέλλοντος αἰώνος... Ἀναθεματίζω Ἀρειον, καὶ τούς σύν αὐτῷ σύμφρονας, καὶ κοινωνούς τῆς αὐτοῦ μανιάδους κακοδοξίας. Μακεδόνιον καὶ τούς περί αὐτόν, καλῶς ὄνομασθέντας Πνευματομάχους. Ωσαύτως Νεστόριον καὶ τούς λοιπούς Αίρεσιάρχας, καὶ τούς τούτων ὄμόφρονας ἀποβάλλομαι, καὶ ἀναθεματίζω καὶ τρανῶς ἀνακηρύττω μεγίστη φωνῇ. Πᾶσι τοῖς αἱρετικοῖς ἀνάθεμα. Ὄλοις τοῖς Αίρετικοῖς ἀνάθεμα...». Ἀφοῦ ὄλοκληρώσει καὶ τή Τρίτη ὄμολογία ὁ Ὅ. Αρχιερέας τὸν εὐλόγει λέγοντάς του: Ἡ χάρις τοῦ Ἅγίου Πνεύματος διά τῆς ἐμῆς μετριότητος προβάλλεται σέ τὸν Θεοφιλέστατον ἱερέα Ὅ. Υποψήφιον (τὸν δεῖνα), εἰς Ἐπίσκοπον τῆς Θεοσάστου Πόλεως (τῆς δε).

Μετά ἀκολουθεῖ ἡ ὑπόλοιπη διαδικασία τῆς χειροτονίας τοῦ Ὅ. Υποψήφιου σέ ἐπίσκοπο καὶ ἀκούγεται τό «Ἄξιος» ἀπό τὸν κλῆρο καὶ τό λαό. Τότε, ἀφοῦ ἀσπάζεται τό Χειροτονθέντα ὁ Χειροτονήσας καὶ οἱ λοιποί Ἐπίσκοποι, πρῶτος αὐτός τοῦ τιμίου Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ μεταλαμβάνει.

Αὐτά συμβαίνουν κατά τήν ὥρα τῆς χειροτονίας τοῦ Ἐπισκόπου ὁ ὄποιος, πρέπει νά ἀναφέρουμε ὅτι χειροτονεῖται στήν παρουσία τουλά-

χιστον τριῶν ἀρχιερέων.

Ἐκεῖνο πού ἴσχύει στήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, ἐδῶ καὶ δεκαετίες, εἶναι ὁ ὑποψήφιος ἐπίσκοπος νά χειροτονεῖται ἀπό τὸν ἑκάστοτε Ἀρχι-επίσκοπο τῆς Κύπρου στήν παρουσία καὶ ἄλλων μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. *Εὐχολόγιον τό Μέγα, τῆς κατά ἀνατολάς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας περιέχοντα τῶν ἑπτά Μυστηρίων ἀκολουθίας, β' ἔκδ. Ἀθήνα 1980, σ. 169-176.*
2. Βλ. «Τάξις γνωμένη ἐπί χειροτονία ἐπισκόπου», *Εὐχολόγιον τό Μέγα...*, σ. 169.
3. Βλ. *Εὐχολόγιον τό Μέγα...*, ὅ.π. σ. 170.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΠΠΑΗΣ
Θεολόγος, Διδάκτωρ Θεολογίας

Μιχαήλ Ε. Μιχαηλίδην
ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟ ΑΞΙΩΜΑ

„πις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ» (Α΄ Τιμ. γ΄ 1). Ὁ λόγος τοῦτος τοῦ Παύλου, δέν εἶναι μονάχα ἀξιοπρόσεκτος καὶ πολυσήμαντος, ἀλλὰ καὶ βασικός γιά τὸν Ὁρθοδοξία ὄλοκληρη, καὶ εἰδικά τὸ λατρευτική της ζωή. Δέ λέγει σπουδαίου καὶ ἐπιδεικτικοῦ, κοινωνικά, ἔργου, ἀλλά «καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ». Οἱ λέξεις ἐμπερικλείσιον κοινωνική καὶ διακονική ἔργασία τῶν ἀδελφῶν τῆς κοινῆς Πίστεως.

Ἐδῶ εἶναι πού σκοντάφτουν πολλοί καλοί ἀδελφοί προκειμένου νά δεχτοῦν καὶ ν' ἀσπαστοῦν τόν τρίτο βαθμό τῆς Ἱερωσύνης. Χαρᾶς εὐαγγέλια, χαρᾶς οἱ καρδιές, «χαρᾶς πεπλήρωται τά πάντα». Ἐάν γιά ὅλους καὶ γιά πάντα ἴσχύει τό «Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε», πολύ περισσότερο ὅταν ἔνας ἀδελφός μας ἵερεας ή ἵερομόναχος, ἐντός ὀλίγου, θά μᾶς ἀτενίζει καὶ θά τόν ἀτενίζουμε μέ τήν ποιμαντορική ράβδο καὶ τήν χρυσοφόρα Μίτρα στό κεφάλι. Θά μοιάζει σάν ἔνας παραδείσιος Νυμφίος, ὅπου ὁ ἀνθρωπός γίνεται ἄγγελος, πού θά ὑπηρετεῖ πιστά «ἄχρι θανάτου» τόν Οὐράνιο Νυμφίο. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει νά ἐπιδείξει κιλιάδες κληρικούς, καὶ ὅχι λίγους ἐπισκόπους, σταυρωθέντες, ἐκτελεσθέντες καὶ σφραγιασθέντες μέ τό τίμιο αἷμα τους.

“Οπλισμένος μέ κάποιες προθέσεις καὶ προϋποθέσεις ὁ ἐπίσκοπος θά τίς ἔχει, βέβαια, κοντά του καὶ θά τίς μελετᾷ τακτικά: Α΄ Τιμ. γ΄ 1-7, Τίτ. α΄ 5, Φίλιπ. α΄ 1 κ.ἄ.

Μέγα τό τοῦ ἐπισκόπου ὑπούργημα. Ἀλλά ποιός ἄξιος νά τό ἐγκωμιάσει; Ποιός ἄξιος νά τό ὑμνοδογήσει; Τίς ίκανός νά τό ὑψώσει ώς τ' ἀστέρια καὶ ώς τούς ἀγγέλους καὶ ἀρχαγγέλους; Κι αὐτός πού τοιμᾶ νά σεύρει στό χαρτί μερικές φτωχές λέξεις, εἶναι λαϊκός, ἀθλιός καὶ ἐλεεινός. Ἀλλ' ή παραγγελία πρέπει νά ἐκπληρωθεῖ. Ὡ Θεέ μου, μακάριος κάθε νέος ἐπίσκοπος πού ἀποδέχεται τή Χάρη τοῦ Ἅγιου Πνεύματος. Γίνεται Πνευματοφόρος, Χριστοφόρος καὶ Θεοφόρος.

“Ο πρός χειροτονία ὑποψήφιος ἐπίσκοπος ἔχει πρώτιστα προϋποθέσεις πνευματικές, ἐσωτερικές, μέ ὑπερβάλλοντα φωτισμό ψυχῆς. Ὁ ἄγιος Θεόγνωστος λέγει: «“Οσον ἂν καθαίρη, τοσοῦτον καὶ τῆς ἐλλάμψεως καταξιωθήστο». Ὁ ἄγιος Θεόγνωστος, στό Περί Ἱερωσύνης ἔργο του, γράφει τίς παρακάτω θαυμάσιες σκέψεις: «“Οσον ἂν καθαίρη κατά τοσοῦτον καὶ τῆς ἐλλάμψεως καταξιωθήστο». Ὅσο καθαίρεσαι (ἀπό τά πάθη) τόσο θά καταξιωθεῖς καὶ τῆς ἐλλάμψεως τοῦ φωτός. «Γυμνωθείς

τῆς προσπαθείας τῶν ὄλικῶν, κάτελθε εἰς τὸν τῆς ταπεινώσεως ἄβυσσον καὶ εύρησεις τόν πολύτιμον μαργαρίτην». Μονάχα ἡ ἄβυσσος τῆς ταπεινώσεως κρύβει τόν πολύτιμον μαργαρίτην. Καὶ συμπληρώνει ὁ ἅγιος Θεόγνωστος: «Καί εἰ μή ἐχρηματίσθη ὑπό τοῦ Ἀγίου Πνεύματος δεκτός εἶναι μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Ὡσπερ ἴσαγγελος, μή κατατολμᾶς ριψοκινδύνως τῆς τῶν θείων φρικτῆς καὶ πανάγνου ἱεροτελεστίας ἦν καὶ ἄγγελοι σέβονται. Δηλαδή, ἐάν δέν ἔλαβες ἀποκάλυψι ἀπό τό Ἀγιο Πνεῦμα, ὅτι εἶσαι δεκτός ὡς μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, σάν ἀκριβῶς ἴσαγγελος, μή τολμᾶς να (τελῆς) ριψοκινδύνυνα τὴ φρικτή καὶ πάναγνο ἱεροτελεστία τῶν θείων Μυστηρίων, τίν ὁποία σέβονται καὶ οἱ ἄγγελοι καὶ πολλοί ἀπό τούς ἀγίους... Ἐάν δέν ἔλαβες ἀποκάλυψι ἀπό τό Ἀγιο Πνεῦμα μή τολμᾶς νά τίν τελῆς, μάπως τυχόν, ὅπως ὁ Ὁζά ἐκεῖνος ἔξολοθρευθῆς. Ὄπου γάρ Θεός εἰς ὑπακοήν ἔτοιμος, οὐδέν ἐμπόδιον τῆς ἐκ τούτου εἰς τοῦτο μεταβολῆς». Ὄπου ὁ Θεός εἶναι ἔτοιμος γιά ὑπακοή, κανένα ἐμπόδιο δέν ύφισταται... Παρατήρησε πόστης τιμῆς ἴσταγγέλου καταξιώθηκες. Φρόντισε νά παραμείνεις ἀνέπαφος στό βαθμό τῆς Ἱερωσύνης. Διότι γνωρίζεις τον Ἔωσφόρο ὁ ὅποιος ἔξεπεσε... Πρόσεχε ἐσύ, μή πάθεις τά ἵδια, ἔχοντας μεγάλη ἰδέα γιά τόν ἔαυτό σου, «μεγάλα ἔαυτῷ φανταζόμενος»!

«Σπεῦδε διαμένειν ἀνέπαφος». Ἐάν σύνολο χριστιανικῶν ἀρετῶν πρέπει νά στολίζει κάθε χριστιανό κληρικό, ἵδιαίτερα τόν ἐπίσκοπο. Σύμφωνα μέ őσα διαγράφει ὁ Παῦλος στίν Α' πρός Τιμόθεον ἐπιστολήν του: «Δεῖ οὖν τόν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικός ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, μή πάροιμον, μή πλήκτην, μή αἰσχροκερδῆ, ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον...»

Στούς καιρούς μας δυστυχῶς, πολύ ἀσχημα καὶ γιά πολλούς καὶ διάφορους λόγους, προσβάλλεται ἡ Ἱερωσύνη καὶ ἡ ἀρχιερωσύνη. Πρέπει πολύ νά προσεχθεῖ τό σχῆμα πού ἐκκολάπτεται μεταξύ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ Ὁρθοδόξου λαοῦ. Οἱ ἐπίσκοποι ἃς ἔχουν υπόψι ὅτι «ἀκρίβειαν οὐ μόνον κατά τίν πίστιν (πρέπει νά ἔχουν) ἀλλά καὶ κατά τούς Κανόνας» (Θ. Στουδίτης). Ὁ δέ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος λέγει: «Φυλαττέσθωσαν ἀκριβῶς οἱ Κανόνες». Ὁ δέ Μ. Βασιλείος διακηρύττει: «Ὑπεύθυνοί ἐσμεν δουλεύειν ἀκριβείᾳ Κανόνων». Διότι χαλάρωση σέ θέματα Ἱερῶν Κανόνων, συνεπάγεται καὶ χαλάρωση σέ zπτήματα τῆς Πίστης καὶ τοῦ δόγματος.

«Ο ἐπίσκοπος δέν πρέπει νά ξεννᾶ ποτέ του, ὅτι οἱ Ἱεροί Κανόνες ἔχουν αἰώνιο κύρος, καὶ ὅτι, «οὐδέ παρά τούς κειμένους ὄρους καὶ νόμους πράττειν τι καὶ λέγειν ἀνέχεται» (ἡ Ἐκκλησία), κατά τόν Θ. Στουδίτην. Οὔτε θά πρέπει νά λησμονεῖ ὁ ἐπίσκοπος ὅτι, «οὐ χρή αὐτόν καθιέναι ἔαυτόν εἰς δημοσίας διοικήσεις. Ἡ πειθέσθω οὖν τοῦτο μή ποιεῖν, ἢ καθαιρείσθω» (ΠΑ' Κανών τῶν ἀγίων Ἀποστόλων). Ὁ ἐπίσκοπος, δηλαδή, δέν ἀναλαμβάνει δημόσιες (πολιτικές) ύπηρεσίες, ἐάν ὅμως ἐπιμένει καθαιρεῖται.

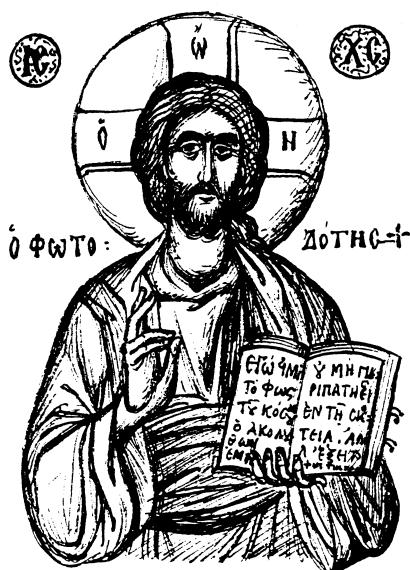
΄Ανώτερο κι ἀπ' τό ἀγγελικό καὶ ἀρχαγγελικό ἔργο τῶν οὐρανίων Δυνάμεων ἀποβαίνει τό ἐπισκοπικό (ἀρχιερατικό) ἔργο τῆς ἀναίμακτης Θυσίας τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἴτε ἱερατικά, εἴτε ἀρχιερατικά κέρια ἐπιτελοῦν τὴν ἀναίμακτην καὶ ὑπερούσια Θυσία, αὐτά τὰ κέρια – κι αὐτό εἶναι τὸ θαυμαστό – διτὶ «τοῦ πάντων καθάπτονται Δεσπότου» (ἱερός Χρυσόστομος).

Θέλω νά κλείσω μ' ἐκείνους τούς ὅμορφους μεταφορικούς ψαλμικούς στίχους, που τό 'χει προνόμιο νά τούς ἀπαγγέλλει μόνο ὁ ἐπίσκοπος ἐνώπιον τῆς Ὁραίας Πύλης: «Κύριε, Κύριε, ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἵδε, καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην. Καὶ κατάρτισαι αὐτήν ἥν ἐφύτευσεν ἡ δεξιά Σου». Συχνά ὁ λαός δίνει ἀπάντηση στά προλεχθέντα τοῦ ἰερέα, ἡ τοῦ ἐπισκόπου. Στίν περίπτωση αὐτή ἃς τήν δώσει ὁ καθένας ἐσωτερικά. «Ἐγώ προτιμῶ τόν συντομότατο στίχο: «Σῶσον Κύριε τόν λαόν Σου καὶ εὐλόγησον τήν κληρονομίαν Σου». Ἡ «Μνήσθητι Κύριε, πάντων τῶν συμπροσευχομένων ὄρθιοδόξων ἀδελφῶν».

Τελική εύχη: Νά ἀναδεικνύει ὁ Κύριος ἄγιους ποιμένες καὶ ἄξιους ποιμανόμενους.

ΜΙΧΑΗΛ Ε. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Θεολόγος

Στέφανον Κασπαρῆ
ΟΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΩΣ ΔΙΑΔΟΧΟΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

1. Ἡ ἀποστολική τους προέλευση

Γι 'Απόστολοι, μετά τήν Πεντηκοστή, φωτισμένοι ἀπό τό Ἀγιο Πνεῦμα, ἀνέλαβαν τό ἔργο γιά τό ὅποιο τούς προετοίμαζε καί τούς προώριζε ὁ Κύριος ὅταν τούς ἔδινε τήν ἐντολήν: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἅγιου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτούς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετελάμπνυ ὑμῖν» (Ματ. κη' 19-20).

Σέ κάθε πόλη πού πήγαιναν κάρυτταν τό εὐαγγέλιο - τό κάρυγμα τῆς σωτηρίας - καί βάφτιζαν ὄσους ὄσους πίστευαν, σχηματίζοντας τήν ὄμάδα τῶν πιστῶν, πού ὀνομάστηκε Ἐκκλησία. Πρίν ἀναχωρήσουν ὄμως, φρόντιζαν νά όρισουν καί χειροτονήσουν τόν καταληλότερο ἀπ' αὐτούς ὡς πρεσβύτερο. Αὐτός θά φρόντιζε γιά τήν πνευματική καθοδήγηση καί πορεία τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας του.

Καθώς ὅμως τό ἀποστολικό κήρυγμα μεταδιδόταν ἀπό πόλη σέ πόλη καί ἀπό χώρα σέ χώρα, οἵ 'Απόστολοι συνειδητοποίοισαν ὅτι οἵ τοπικές Ἐκκλησίες χρειάζονταν μιά πιο στενή καί ἐπιμελημένη φροντίδα καί καλλιέργεια. Τό ἔργο αὐτό ἀνέθεσαν σέ κάποιους ἀπό τούς στενούς συνεργάτες τους. Ἔτσι, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὥρισε τόν Τίτο ὡς ἐπίσκοπο στήν Κρήτη καί τόν Τιμόθεο στούς Φιλίππους τῆς Μακεδονίας. Ὁχι μόνιμα, ἀλλά προσωρινά, γιά νά φροντίσουν γιά τήν πνευματική πρόοδο τῶν πιστῶν. Ὁχι μόνο μιᾶς πόλης, ἀλλά μιᾶς εὐρύτερης περιοχῆς.

Στήν ἐπιστολή του στόν Τίτο, τονίζει ὁ Ἀπόστολος: «Ο λόγος πού σέ ἄφοσα στήν Κρήτη ἦταν νά συνεχίσεις νά διορθώνεις τίς ἐλλείψεις καί νά ἐγκαταστήσεις σέ κάθε πόλη πρεσβύτερους, σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες πού σου ἔδωσα» (Τίτ. α' 5).

Τό ἔργο τῶν Ἐπισκόπων αὐτῶν ἐκάλυπτε διάφορες πόλεις καί πολλούς συνοικισμούς τῆς ἐπαρχίας. Αὐτοί (οἱ ἐπίσκοποι) θά ἐνεργοῦσαν ὡς ἀντιπρόσωποι καί, μεταγενέστερα, ὡς διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων. Ἐπισκόπους πόλεων θά συναντήσουμε ἀργότερα, ὅταν θά ἔχουν αὐξηθεί οἱ πιστοί σέ κάθε πόλη ἀλλά καί οἱ κίνδυνοι, λόγῳ τῶν διωγμῶν, θά γίνουν πιό μεγάλοι καί ἄμεσοι. Ἔτσι, κατά τόν 2ον αἰώνα ἔχουμε Ἐπίσκοπο στήν Ἀντιόχεια τῆς Συρίας τόν ἄγιο Ιγνάτιο, στή Σμύρνη τόν ἄγιο Πολύκαρπο, στήν Ἐφεσο τόν ἄγιο Ονήσιμο καί ἀλλοῦ ἄλλους.

Οι Ἐπίσκοποι αὐτοί, κειροτονηθέντες ἀπό τούς ἴδιους τούς Ἀποστόλους, ζοῦν καὶ διδάσκουν σύμφωνα μὲ τή διδασκαλία ἐκείνων καὶ ἐνεργοῦν ώς ἄμεσοι διάδοχοι καὶ συνεχιστές τοῦ ἔργου τους. Αὐτοί φέρουν καὶ ἐκφράζουν τήν ἀποστολική παράδοσην καὶ εἰναι ἔτοιμοι νά τή μεταδώσουν εἰς τούς διαδόχους τους, τηρώντας τήν ἐντολή τοῦ ἀποστόλου Παύλου στόν Τιμόθεο: «Ἄυτά νά τά μεταδώσεις σέ ἔμπιστους ἀνθρώπους, πού θά εῖναι ἵκανοί νά διδάξουν καὶ ἄλλους» (Β' Τιμ. β' 2).

2. Χαρακτηριστικά τοῦ Ἐπισκόπου

Ο ἀπόστολος Παῦλος, στήν ἐπιστολή του στό μαθητή του Τίτο συστίνει: «Ο Ἐπίσκοπος, ώς διαχειριστής τοῦ Θεοῦ, πρέπει νά εῖναι ἀδιάβλητος, ... νά μή εῖναι ὑπεροπτικός, εὐέξαπτος, μέθυσος, φιλόνικος καὶ νά μήν ἐπιδιώκει ἀθέμιτα κέρδος. Ἀντίθετα, πρέπει νά εῖναι φιλόξενος, ν' ἀγαπάει τό καλό, νά εῖναι συνετός, δίκαιος, εὐσεβής, νά κυριαρχεῖ στόν ἑαυτό του· νά εῖναι προσπλωμένος στό κήρυγμα πού μᾶς παραδόθηκε καὶ συνεπῶς νά εῖναι ἀξιόπιστος. Ἐτσι θά μπορεῖ καὶ νά καθοδηγεῖ σύμφωνα μέ τή σωστή διδασκαλία καὶ νά ἐλέγχει ὅσους εῖναι ἀντίθετοι σ' αὐτή» (Τιτ. α' 7-9).

Σύν τῷ χρόνῳ ὅμως, μέ τή περί πού ἀπέκτησε ἡ Ἐκκλησία μελετώντας τά προβλήματα πού σχετίζονται ὃστε κάθε ὑποψήφιος γιά τόν ἐπισκοπικό βαθμό τῆς Ἱερωσύνης, νά διακρίνεται ἀπό κάποια πρόσθετα χαρακτηριστικά ἢ νά πληροῖ κάποιους ἐπί πλέον ὄρους, ὥστε:

- α) Νά εῖναι ἀδιάβλητος στήν ζωή καὶ στήν συμπεριφορά του.
- β) Νά εῖναι ὥριμος ώς πρός τή χριστιανική πίστη, δηλαδή, νά μή εῖναι «νεοφάτιστος».
- γ) Νά προτιμᾶται, ἀνάμεσα στούς ὑποψηφίους γιά τόν ἐπισκοπικό βαθμό, ἐκείνος πού προέρχεται ἀπό ἐνάρετη χριστιανική οἰκογένεια.
- δ) Εάν εῖναι νυμφευμένος, μετά ἀπό ἐλεύθερη συμφωνία μέ τή σύζυγό του, νά χωρίζουν καὶ ἢ σύζυγός του ν' ἀποσύρεται σέ μοναστήρι.
- ε) Νά μή εῖναι νεότερος τῶν τριάντα χρόνων καὶ νά ἔχει ἀποκτήσει ἀνώτερη μόρφωση.
- (στ) Ἡ κειροτονία του νά γίνεται στήν παρουσία τῶν πιστῶν καὶ νά τελεῖται ἀπό δύο ἢ τρεῖς Ἐπισκόπους.

Ως πρός τή δικαιοδοσία του, ὁ Ἐπίσκοπος ἔχει ἀπόλυτη ἔξουσία στά ἐκκλησιαστικά πράγματα τῆς Ἐπισκοπῆς του. Λογοδοτεῖ μόνο στήν ἀνώτερη ἀπό αὐτόν ἐκκλησιαστική ἀρχή. Η ἔξουσία του στήν Ἐπισκοπή του καλύπτει τρεῖς τομεῖς: τόν Νομοθετικό, τόν Δικαστικό καὶ τό Διοικητικό. Κύριοι βοηθοί του στό ἔργο του εἶναι ὁ Οἰκονόμος, ὁ Πρωτοσύγκελλος καὶ ὁ Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος. Ο Οἰκονόμος διαχειρίζεται τά οἰκονομικά ζητήματα. Ο Πρωτοσύγκελλος ἐπιβλέπει ὅλες τίς ἐκκλησιαστικές δραστηριότητες τῆς Ἐπισκοπῆς. Ο Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος ἐποπτεύει ὅλες τίς ἐνορίες καὶ τούς ἐφημερίους τῆς Ἐπι-

σκοπῆς.

‘Η ὑπηρεσία τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι ἰσόβιος. Παραίτηση Ἐπισκόπου δέν γίνεται παρά μόνο γιά πολύ σοβαρούς λόγους. (Ν. Θ. Μπουγάτσος, «Ἀγαμία τοῦ Κλήρου» Θ.Η.Ε. τ. 1, στ. 118-124).

3. Ἀγαμία τοῦ Ἐπισκόπου

Στίν πρώτη ἐπιστολή του στό μαθητή του Τιμόθεο, ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὅρίζει ὅπως ὁ Ἐπίσκοπος «πρέπει νά εἶναι... σύνυγος μιᾶς μόνο γυναικας (μεταξύ τῶν Ιουδαίων τότε ἴσχυε καὶ ἡ πολυγαμία). Νά εἶναι προσεκτικός... Νά διευθύνει καλά τὸ σπίτι του καὶ νά ἔχει παιδιά πού τὸν ὑπακούουν μέ πολύ σεβασμό, γιατί ἂν κάποιος δέν ξέρει νά κυβερνήσει τὸ ἴδιο τοῦ σπίτι, πῶς θά φροντίσει τὸν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ;» (Α' Τιμ. γ' 2-5).

‘Η κειροτονία νυμφευμένων ἀνδρῶν στό βαθμό τοῦ Ἐπισκόπου ἦταν ἀποδεκτή ἀπό τὸν Ἐκκλησία, κατά τούς τρεῖς πρώτους αἰῶνες. Μάλιστα ὁ Ε΄ Ἀποστολικός Κανόνας ὅρίζει ὃστε ὁ νυμφευμένος Ἐπίσκοπος... νά μη διώχνει τὴ γυναικα του μέ πρόφαση τὸν εὐλάβεια («Πινδάλιον» σελ. 6-7). Ἐκλεκτά παραδείγματα νυμφευμένων Ἐπισκόπων ἔχουμε, ἀνάμεσα σ' ἄλλα, τὸν ἐπίσκοπο Ναζιανζοῦ Γρηγόριο (280-374 μ.Χ.) πατέρα τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ τὸν Ἐπίσκοπο Πτολεμαΐδος Βορείου Ἀφρικῆς Συνέσιο (379 - 414 μ.Χ.).

‘Από τὰ χρόνια, ὅμως, τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου (325 μ.Χ.), ἐπεκράτησε ἡ συνήθεια τῆς ἀγαμίας τῶν Ἐπισκόπων. Πιό ὕστερα, ἡ Στ΄ Οἰκουμενική Σύνοδος (681 μ.Χ.), μέ τὸν ΙΒ΄ κανόνα της, ἐπέβαλε καθολικά πιά, τὴν ἀγαμία στοὺς Ἐπισκόπους («Πινδάλιον» σελ. 227-228). Οἱ κυριότεροι λόγοι γιά τοὺς ὄποιους ἐπεβλήθη ἡ ἀγαμία ἦταν τρεῖς:

α) ‘Η ἀρετὴ τῆς παρθενίας ἐθεωρεῖτο (θεωρεῖται καὶ σήμερα βέβαια) ὡς μία μορφή ἥθικῆς τελειότητας, ἡ ὄποια πρέπει νά χαρακτηρίζει τὸν Ἐπίσκοπο. Γιά τὸ λόγο αὐτό ἡ ἴδια Σύνοδος ὤρισε ἀκόμα, ὃστε οἱ πρὸ τῆς κειροτονίας νυμφευμένοι Ἐπίσκοποι, οἱ ὄποιοι ἔχουν χωρίσει «κοινῇ συναινέσει» ἀπό τὶς συζύγους τους, νά μη συζουν μ' αὐτές μετά τὴ κειροτονία. Ἀπαγόρεψε ἀκόμα τὴ συγκατοίκηση μέ ἄλλες γυναικες (ὑπηρέτριες ἡ συνείσακτες), ἐκτός ἂν αὐτές εἶναι στενές συγγενεῖς τους.

β) Κάποιοι ἔγγαμοι Ἐπίσκοποι ἐχάριζαν στὰ παιδιά τους πολλά ἀπό τὰ περιουσιακά πράγματα τῆς Ἐπισκοπῆς ἡ ἀκόμα καὶ τὴν ἴδια τὸν Ἐπίσκοπον (Κανόνες: ΚΓ΄ Ἀντιοχείας καὶ Μ΄ Καρθαγένης).

γ) ‘Η ἀπαλλαγὴ τοῦ Ἐπισκόπου ἀπό οἰκογενειακές μέριμνες καὶ προβλήματα. Κάποια ἀπό τὰ μέλη τῆς ἐπισκοπικῆς οἰκογένειας (σύζυγος ἡ παιδιά) συνέβη πολλές φορές νά προκαλέσουν προβλήματα στὸν Ἐπισκόπη ἡ σκανδαλισμό στούς πιστούς.

Γ’ αὐτούς κυρίως τούς λόγους ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησίας ἐπέβαλε τὴν ἀγαμία στοὺς Ἐπισκόπους. Ἐπέτρεψε ὅμως τὸ γάμο στούς πρε-

σβυτέρους καί τούς διακόνους, ἐκδηλώνοντας ἔτσι τό σεβασμό της πρός τό «μέγα μυστήριο» τοῦ Γάμου. Ἀντίθετα, ἡ Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία ἐπέβαλε τήν ἀγαμία σ' ὅλους τούς κληρικούς της ἀδιακρίτως. («Πινδάλιον» σελ. 229-230).

4. Ὁ Ἐπίσκοπος ὡς «καλός οἰκονόμος»

Οἱ κανόνες Μ' καὶ ΜΑ' τῶν Ἀποστόλων ὄριζουν ὥστε ὁ Ἐπίσκοπος νά διαχωρίζει ξεκάθαρα τά ἴδικά του περιουσιακά στοιχεῖα ἀπό ἐκεῖνα τῆς Ἐκκλησίας. Ἰδικά του θεωροῦνται ὅλα ἐκεῖνα πού εἶχε πρίν χειροτονηθεῖ. Αὐτά δικαιοῦται νά τά διαθέτει σ' ὅποιους θέλει, ἀφεῖται αὐτοί νά είναι χριστιανοί ὄρθιοδοξοί.

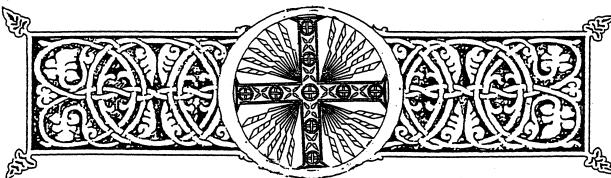
Τά ἄλλα ὅμως, ὅσα ἀπέκτησε μετά τή χειροτονία του, εἴτε ἀπό εἰσοδήματα τῆς Ἐκκλησίας εἴτε ἀπό εἰσφορές ἢ δωρεές τῶν πιστῶν, αὐτά πρέπει νά τά διαχειρίζεται μέ κάθε σαφήνεια (ἐξ οὗ καὶ ὁ δορισμός Οἰκονόμου) διότι ἀνήκουν στήν Ἐκκλησία. Ἀπό αὐτά, βέβαια, δικαιοῦται νά τρέφεται καί νά δαπανᾶ γιά κάθε πραγματική ἀνάγκη, ὅχι ὅμως γιά ἐπίδειξη καί πολυτέλεια. Ἀπό αὐτά - τά περιουσιακά στοιχεῖα τῆς Ἐκκλησίας - δικαιοῦται νά διαθέτει γιά ἐνίσχυση πτωχῶν, ζένων, ἀσθενῶν καί γιά κάθε ἄλλον πού ἔχει πραγματικήν ἀνάγκη.

Τά βοηθήματα ὅμως αὐτά δέν είναι ὄρθια νά τά δίδει ὁ Ἰδιος, ἀλλά μέσω τῶν διακόνων καί πρεοβυτέρων. Μέ τόν τρόπο αὐτό διαφυλάττει τόν ἔαυτό του καθαρόν καί τόν κρατεῖ μακρυά ἀπό κάθε ὑποψία καί κατηγορία γιά κακή διαχείριση ἢ κατάχρηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας («Πινδάλιον» σελ. 45-47).

Τή διαχείριση γενικά τῆς Ἐκκλησίας καί εἰδικότερα τῆς κάθε Ἐπίσκοπῆς, ὁ Κύριος τή θεωροῦσε ὡς τήν κεφαλαιώδη ἀποστολή τῶν Ἀποστόλων καί φυσικά καί τῶν Ἐπισκόπων, ὡς τῶν διαδόχων τους. Μιλῶντας παραβολικά γι' αὐτή τήν ἀποστολή, τόνισε ρωτώντας: «Ποιός εἶναι ὁ ἔμπιστος καί συνετός δοῦλος πού ὁ Κύριος θά τόν ἀφίσει ἐπιστάτη τῶν ὑπηρετῶν του γιά νά μοιράσει σ' ὅσους δουλεύουν ἐκεῖ τήν ἀμοιβήν τους τήν κατάλληλη στιγμή;... Ἀλήθεια σᾶς λέω θά τόν βάλει ὑπεύθυνο σ' ὅλα του τά ὑπάρχοντα... Ἐκεῖνος ὅμως ὁ δοῦλος πού ξέρει τί θέλει ὁ Κύριος του, δέν είναι ὅμως ἔτοιμος καί δέν κάνει αὐτό πού θέλει ὁ Κύριός του, θά τιμωρηθεῖ αὐστηρά» (Λουκ. 1β' 42-47).

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΣΠΑΡΗΣ
Θεολόγος
Master of Sacred Theology

Σάββα Ἀλεξάνδρου

ΤΟ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟ ΑΞΙΩΜΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΘΕΟΦΟΡΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ

Ο επίσκοπος, κατά τούς θεοφόρους Πατέρες, εῖναι εἰς τύπον καὶ τόπον Χριστοῦ. Στό πρόσωπο τοῦ ἐπισκόπου βλέπουμε τὸν ἴδιο τὸ Χριστό. Λέει γι' αὐτό ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας. «Τὸν οὖν ἐπίσκοπον δῆλον ὅτι ὡς αὐτὸν τὸν Κύριον δεῖ προσβλέπειν». Ὁ ἐπίσκοπος οὐσιαστικά συνάπτει πνευματικῶν τρόπων γάμον μέ τίν ἐπισκοπή πού τοῦ ἔλαχε γι' αὐτό καὶ ὀφεῖλει ὅπως μή ἐγκαταλείπει «τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ καθέδρας καὶ μή ἀμελεῖν τῆς φροντίδος καὶ τῆς συνεχείας τοῦ ἴδιου θρόνου», σύμφωνα μέ τούς κανόνες πού ἐθέσπισαν οἱ θεοφόροι Πατέρες. Σκοπός του εἶναι ή ἐνχρίστωση καὶ θέωση τοῦ ποιμνίου του. Τυχόν ἀμέλεια τόν καθιστᾶ ὑπόλοιγον ἐνώπιον τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ. Λέει χαρακτηριστικά ὁ ἵερος Χρυσόστομος: «Χρὴ οὖν τὸν ἐπίσκοπον πάντα ποιεῖν πρὸς ἓν ὄρῶν μόνον πρός σωτηρίαν τῶν μαθητευομένων καὶ τῆς ἐκείθεν γενομένης δόξης τοῦ Θεοῦ». Παρακάτω δέ τονίζει πώς ἔχει βαρύτατη εὐθύνη ἔναντι τοῦ ποιμνίου του. Λέει καὶ πάλιν ὁ ἵερος Πατέρ: «οὐχ οἱ ἔξιθεν μόνον ἀρχοντες, ἀλλά καὶ οἱ τῶν ἐκκλησιῶν προεστῶτες τῆς οἰκείας ἀρχῆς ὑφέξουσι τὸν λόγον καὶ μάλιστα οὗτοι εἰσί οἱ ἐπί πλέον τάς πικράς καὶ βαρείας εὐθύνας ὑπέκοντες».

Ο Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, μιλώντας ἀπό τή δική του σκοπιά γιά τό ἔργο τοῦ ἐπισκόπου λέει: «Τέχνη τις τεχνῶν καί ἐπιστήμη ἐπιστημῶν ἀνθρωπον ἄγειν, τό πολυπλοκάτατον zῶον καὶ ποικιλώτατον. Ο καὶ τό μέν μένον τηρῆσαι καὶ τό κινδυνεῦον χειραγωγῆσαι καὶ τό διαρρυέν ἀνασώσασθαι καὶ εἰσοικίσεσθαι Χριστῷ διά Πνεύματος καὶ τό κεφάλαιον Θεόν ποιῆσαι καὶ τῆς ἄνω μακαριότητος τό τῆς ἄνω συνάξεως». Ο ἐπίσκοπος εῖναι τό πρόσωπο πού ὀφεῖλει νά καθοδηγεῖ μέ τίν ἄγια βιωτή του καὶ τό λόγο του τόν ἀνθρωπο στήν κατά Θεόν zωή. Συνεχίζοντας δέ ἀναφέρει: «...Δηλαδή ὁ ἐπίσκοπος μέ τό λόγο καὶ τή βιωτή του ἐκεῖνον πού πορεύεται σωστά ἀπό πνευματική ἀποψη νά τόν βοηθήσει νά συνεχίσει ἀπρόσκοπτα τίν πορεία του, ἐκεῖνον πού κινδυνεύει νά τόν χειραγωγῆσει σωστά, ἐκεῖνον πάλι πού καταστράφηκε πνευματικά νά τόν σώσει μέ τό νά τόν βοηθήσει νά κάμει ἔνοικο τόν Χριστό μέ τή xάρη τοῦ Ἅγιου Πνεύματος καὶ τό κεφαλαιῶδες νά καταστήσει θεόν κατά xάριν αὐτόν πού κλήθηκε γιά τή μακαριότητα καὶ τίν ἄνω Ἱερουσαλήμ.

Γι' αὐτόν ἀκριβῶς τό λόγο ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων καλεῖ

τόν ἐπίσκοπο νά φροντίζει τό ποιμνιό του καί συστίνει πώς αὐτό γίνεται κατορθωτό μόνο δταν αὐτός διατηρεῖται σεμνός καί καθαρός ἀπό ἥθική ἄποψη. Λέει χαρακτηριστικά: «Παντός τοῦ χροσίμου καί ἀναγκαίου εἰς οἰκοδομήν τῶν λαῶν, τελοῦντες δέ εἰς ὑπόληψιν καί ἀγίων ἐκκλησιῶν φροντίδα ποιῆσθαι χρῆ. Γέγραπται γάρ δτι εὐλαβεῖς ποιεῖτε τους υἱούς Ἰσραὴλ. Ἐπειδή τοίνυν πρός οἰκοδομήν ὡς ἔφον τῶν λαῶν πάντα δή πράττεσθαι παρ' ἡμῶν ἐπιπρότω ταῦτα ἢ θεοσέβεια ἡμῶν. Τηρήσωμεν γάρ οὕτω καθαρόν καί τό ἔαυτῶν συνειδώς καί ἀδιάβλητον τίνι ἱεράν καί σεπτίνι ἱερουργίαν. Ἀμελής καί νωθρός ἐπίσκοπος εἶναι ὑπολόγος ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ. Στόν Εὐεργετινό γίνεται λόγος γιά μιά περίπτωση ἐνός τέτοιου ἐπισκόπου, πού αὖστροτάτα ἐπιπλήθηκε ἀπό τόν εὐαγγελιστήν Ἰωάννην. Συγκεκριμένα ἀναφέρεται πώς κάποτε ὁ Ἀγιος εὐαγγελιστής πῆγε σέ μιά πόλη γιά νά στηρίξει πνευματικά τόν πιστό λαό τοῦ Κυρίου. Καθώς μιλοῦσε σέ μιά σύναξη διέκρινε μέσα στό πλῆθος ἔναν εἰδωλολάτρην νέον, γιά τόν ὅποιο ὁ Ἀγιος διεῖδε πώς ἦταν ἄνθρωπος καλῆς διαθέσεως. Ἀφοῦ τόν ξεχώρισε ἀπό τό πλῆθος, τόν ὄδηγοσ στόν ἐπίσκοπο τῆς πόλης γιά νά τόν κατηκόσει καί στή συνέχεια νά τόν βαπτίσει. Πράγματι ὁ ἄγνως ἐκεῖνος νέος ἔμεινε κάποιες μέρες στό σπίτι τοῦ ἐπισκόπου, ὅπως ὑπῆρχε συνήθεια καί μετά ἔφυγε. Ἀμελής δυστυχῶς ὁ ἐπίσκοπος δέν ἐνδιαφέρθηκε καθόλου γιά τίνι πνευματική προκοπή ἐκείνου τοῦ νέου, τόν ἄφοτε κυριολεκτικά νά χαθεῖ πνευματικά, μάλιστα ἔφτασε ὁ νέος ἐκεῖνος νά γίνει ληστής καί ὑστερά ἀρχιλοπτής σέ μιά μεγάλη συμμορία. Μετά ἀπό καιρό, ἐπέστρεψε ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης στόν πόλην ἐκείνην καί ζήτησε ἀπό τόν ἀμελέστατο ἐπίσκοπο νά τοῦ πεῖ γιά τίνι πνευματική πρόοδο ἐκείνου τοῦ παιδιοῦ. Αὐτός περιορίστηκε νά τοῦ ἀναφέρει ὑποτιμητικά τόν πνευματικό κατήφορο στόν ὅποιο περιῆλθε. Ὁ Ἀγιος τότε ἐπέπληξε αὖστροτάτα τόν ἀμελῆ ἐπίσκοπο καί τελικά ἔφιππος πῆγε στά λημέρια τῶν ληστῶν καί διά τῆς ἀγάπης του τόν ἔφερε πίσω στήν Ἐκκλησία.

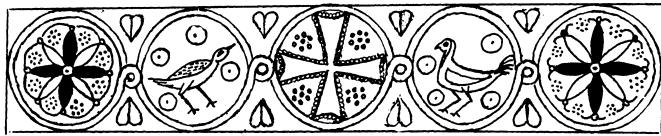
Ἐξ ἄλλου ὁ Ἀγιος Κυπριανός λέγει πώς «ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καί ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ ἐπισκόπῳ». Δηλαδή ὁ ἐπίσκοπος ἀποτελεῖ τό κέντρο τῆς Ἐκκλησίας. Σ' ἔνα ἀνάλογο ὄφος ὁ Ὄσιος Δοσίθεος τονίζει: «Δίκα ἐπισκόπου μήτε ἐκκλησίαν, μήτε χριστιανόν τινά ἐίναι ἢ ὅλως λέγεσθαι». Γι' αὐτόν ἀκριβῶς τό λόγο καί ὁ Ἀγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος ἐπισημαίνει: «ὅπου γάρ ἂν φανῆ ὁ ἐπίσκοπος ἐκεῖ τό πλῆθος ἔστω, ὃσπερ ὅπου ἂν εἴ ὁ Χριστός ἐκεῖ καί ἢ καθολικῆ Ἐκκλησία».

Ἐξ ἄλλου ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης Κλήμης γράφει πώς οὐσιαστικά ἡ ὑπαρξή τοῦ ἐπισκόπου εἶναι πραγματοποίηση μιᾶς προφητείας τοῦ Ἡσαΐα, ὁ ὅποιος μιλᾶ γιά τή δόξα τῆς Νέας Ἱερουσαλήμ τῆς Ἐκκλησίας. Γράφει χαρακτηριστικά: «Οἱ Ἀπόστολοι κήρυξαν τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, βάφτισαν ὅσους πίστεψαν στό κήρυγμά τους καί προχώρησαν στήν ὁργάνωση τῆς Ἐκκλησίας μέ τήν ἐγκατάσταση ἐπισκόπων καί διακόνων». Καί τοῦτο οὐ κακῶς, διότι εἶχε γραφεῖ περί τῶν ἐπισκόπων καί

διακόνων ἀπό πολλά ἔτη «καταστήσω τούς ἐπισκόπους αὐτῶν ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τούς διακόνους αὐτῶν ἐν πίστει» (῾Ησ. ξ' 17). Τέλος σπουδαία εἶναι ἡ σύνδεση τῆς θείας λειτουργίας μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ ἐπισκόπου, δῆπος αὐτή ἐπιχειρεῖται ἀπό τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεοφόρο. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς θείας λειτουργίας ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ὁ προκαθήμενος εἰς τόπον Θεοῦ καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἰς τόπον συνεδρίου τῶν ἀποστόλων. Ἔτσι, κατὰ τὸν ἄγιον Ἰωάννην, εἶναι τὸ ἴδιο τὸ μυστικό δεῖπνο, στὸ ὅποιο τώρα, μαζί μὲ τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς δώδεκα, δηλαδὴ μαζί μὲ τὸν ἐπίσκοπο καὶ τοὺς πρεσβύτερους εἶναι δῆλοι οἱ πιστοί. Καί, καταλήγοντας, ἀναφέρει: «Μέ τὴν χάρην τοῦ Θεοῦ συγκεντρωθήκαμε μὲ μία πίστη καὶ στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπακούοντας στὸν ἐπίσκοπο καὶ τὸν κλῆρον».

ΣΑΒΒΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
Θεολόγος, Ἐκπαιδευτικός

΄Αντώνη Πιλλᾶ
ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ ΠΑΦΟΥ, ΕΝΑΣ ΑΓΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

αί πύλαι “Ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς”. ὁ λόγος οὗτος συνελήφθη καὶ ἐγράφη θεοπνεύστως καὶ οὗτως συνιστᾶ ἀλλόθειαν ἀτράνταχτον ὄμοῦ καὶ προφητείαν. “Οντως πέραν τῶν δύο χιλιετιῶν μετά τὴν θεανθρώπινην παρουσίαν καὶ διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία ζεῖ, θαυματουργεῖ καὶ παγκοσμίως ἐπεκτείνεται, ὅπως καὶ εἰς τὸν ἀρχαιοτάτην καὶ πολύπαθον ἡμῶν νησὸν Κύπρον, ὅπου αὕτη ἐρίζωσεν, ἐμεγαλύθη καὶ διὰ τῆς καλῆς μαρτυρίας καὶ τοῦ μαρτυρίου ὑψώθη καὶ συνεχίζει ἄκρι τῶν ἡμερῶν μας τὸ σωτήριον αὐτῆς ἔργον. Ὁ ἔρχομός τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν Παύλου καὶ τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα ἐσήμαναν τάς ἀπαρχάς τῆς θεοϊδρύτου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἔκτοτε αὕτη συνεχίζει νά κρατεῖ εἰς τάς θερμάς της ἀγκάλας, νά παρηγορεῖ καὶ νά θρέφει τούς πιστούς. Ἀντιστάμενη πάντοτε εἰς τούς ἀλλεπαλλήλους καὶ παντοειδεῖς διωγμούς καὶ τάς ἀπιειλάς τοῦ ἐθνικοῦ ἀφανισμοῦ ὑπερασπίζεται τά ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ τάς μεγάλας ἀξίας τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐλευθερίας.

Εἰς τά χώματα τῆς εὐλογημένης πατρίδας μας ἔζησαν, ἔδρασαν κι ἐτελειώθησαν, παλαιόθεν ἔως σήμερον, πλήθη μαρτύρων καὶ ἀγίων. Καί τά ὄνόματα αὐτῶν καὶ ἡ κάρις των διαπλέουν τοῦ χρόνου μέσου ἀπό τίν πίστιν καὶ τίν ἀγαθήν συνείδησιν τῶν κατοίκων αὐτῆς: “Ἄγιος Ἐπιφάνιος, “Ἄγιος Μνάσων, “Ἄγιος Νεόφυτος “Ἐγκλειστος, “Ἄγιος Κενδέας, “Ἄγιος Πανάρετος καὶ πλοθύς ἀλλῶν.

Οὗτος ὁ σεπτός, ὅστις καὶ μέγας Ἀρχιερεύς τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Πανάρετος εἶδεν τό φῶς τῆς ζωῆς περί τό 1710 εἰς κώμην Περιστερωνοπηγήν καλούμενην τῆς Ἀμμοχώστου, ἥτις σήμερον - κρίμασιν οἵς Κύριος οἶδε - καταπατεῖται καὶ κατέχεται ὑπό τῶν νεοαγαρνῶν ἀπό τεσσαρακονταετίας. Νεοσσός, ἐξ ἀπαλῶν ὄνυχων ἐγαλουχήθη ὑπό τῶν εὐσεβῶν αὐτοῦ τοκέων μέ τά ζωήρυτα νοήματα καὶ νάματα τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

“Υπηρετήσας ἀρχικῶς ὡς ἱερομόναχος εἰς τίν γειτονεύουσαν τῆς γενετείρας αὐτοῦ Ἱεράν Μονήν τοῦ Ἅγιου Ἀναστασίου, ἀκολούθως διωρίσθη ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πλαναγίας Παλλούριωτίστης εἰς διαδοχήν τοῦ ἡγουμένου Ἱωαννικίου περί το 1750. Θείᾳ προνοίᾳ καὶ νεύσει ἐχειροτονήθη εἰς Ἐπίσκοπον κατά τίν 14ην Ἰανουαρίου 1767, ἦγων τό πεντηκοστόν ἔβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ εἰς τόν ἴστορι-

κόντες ἔκπαλαι ἵερόν ναόν τῆς Φανερωμένης εἰς Λευκωσίαν καί οὕτως ἐτέθη ὁ λύχνος ἐπί τίνι λυχνίᾳν.

Μέγα καί πλούσιον ὑπῆρξε τὸ ποιμαντικόν αὐτοῦ ἔργον ὅταν ἐν συνεχείᾳ ἐτέθη ἐπικεφαλῆς τῆς τοπικῆς τῆς Πάφου Ἐκκλησίας, ὅπου μαρτυροῦν αἱ ἀνοικοδομήσεις ναῶν εἰς τίνι ἐπαφρίαν, ὡς ὁ ναός τοῦ Ἅγίου Δημητρίου εἰς τίνι Νικόκλειαν, ἢ ἐκ θεμελίων ἀνακαίνισις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Χρυσορρογιατίστης, ἢ κόσμησις τοῦ εἰκονοστασίου καί ἡ εἰκογράφησις τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Σταυροῦ τῆς Μίνθης ὅπως ἐπίστης ὁ εὐτρεπισμός δι' ἀναγκαίων σκευῶν, ἐπίπλων καί εἰκόνων πολλῶν ἄλλων ναῶν. Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ ἐν τῷ ἰερῷ ναῷ τοῦ Σταυροῦ Ὁμόδους εἰκών, πτῖς κατεσκευάσθη φροντίδι τοῦ Ἅγίου τούτου Ἀρχιερέως, εἰκών παριστάνουσα αὐτὸν νά προσφέρει εἰς τόν Ἀπόστολον φίλιππον τίνι Θήκην μέ τίνι τιμίαν αὐτοῦ κάραν. Σχετικὴ ἐπιγραφὴ ἐπὶ τῆς εἰκόνος ἀναφέρει: «Δέξε, Φίλιππε, τό μικρόν τοῦτον δῶρον ὅπερ σοί κεκόμικεν ἱεράν κάραν / Πρέσβυς φάνηθι ὅπερ ἀμαρτημάτων ἀρχιθύτου τε τῆς Πάφου Παναρέτου αψοῦ» (Ἐγινεν ἡ παροῦσα εἰκών διά δαπάνης τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Πάφου κυ Παναρέτου αψογύ Χ). Αἱ δραστηριότητες αὕται τοῦ Ἅγίου Δεσπότου οὐδόλως ἥσαν ἔξωτερικαὶ ἡ ἔξωραϊστικαὶ ἐνέργειαι, ἄλλα ἀπετέλουν γνησίας ἐκφράσεις φιλοθεῖας καί πίστεως καί φιλοπατρίας, ἐάν σκεφθεῖ τις ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἦτο καταφύγιον καί κέντρον zōw̄tis διά τούς κατοίκους τῆς Νήσου, οἱ ὅποιοι ἐτέλουν ὑπό τό δούλιον ἥμαρ τῆς βαναύσου Τουρκοκρατίας. Συνίστων πράξεις ἐνισχύσεως πνευματικῆς οὐ τυχούσης, φιλόστοργους κινήσεις τοῦ Ἅγίου Ἱεράρχου διά τό χειμαζόμενον ποίμνιον.

Μία ἄλλη δραστηριότης τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου αὐτοῦ, καθόλου ἀμελητέα, ὑπῆρξε ἡ οὐσιαστική συνδρομή διά τίνι ἔκδοσιν εἰς Βενετίαν, ἐν ἔτι 1788, τῆς Χρονολογικῆς Ἰστορίας τῆς Νήσου Κύπρου τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κυπριανοῦ, καθὼς ἐπίστης ἡ κρηματοδότησις τοῦ ἴδιου Ἀρχιμανδρίτου κατά τό ἔτος 1780 διά τίνι ἔκδοσιν τοῦ ἔργου τοῦ Ἀθηναίου φιλοσόφου Θεοφίλου Κορυδαλλέως (1563-1646) ὑπό τόν τίτλον «Περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς κατ' Ἀριστοτέλην».

“Οπως ὅλοι οἱ μεγάλοι τοῦ Γένους Διδάσκαλοι, ἄγιοι καί ὁσιομάρτυρες, ἦτο βαθύτατα φιλόθεος καί φιλόπατρις. Τοῦτο εἶναι αὐτονόητον, ἀφοῦ ἡ πατρίς μέ ὅσα αὕτη περικλείνει (πρόγονοι, γονεῖς, συνάνθρωποι συμπολίτες καί πολιτισμός) ἀποτελοῦν ἔκάστοτε τό κέντρον τῆς φροντίδος καί ἀγάπης κάθε ἀληθινοῦ χριστιανοῦ καί δή τοῦ ἀξίου ἀρχιποίμενος. Οὕτω, λοιπόν, ὁ ὅστιος Ἀρχιερεὺς Πανάρετος ἐν ἔτει 1783 τῇ συνοδείᾳ ἄλλων ἀρχιερέων μετέβη εἰς τίνι ἄγιαν τοῦ Κωνσταντίνου πόλιν διά νά διαπραγματευτεῖ καί προστετεύσει τόν καταμαστιζόμενον ὑπό τοῦ τυράννου Χατζημπακκῆ, λαόν τῆς Νήσου.

“Ἡ ἀγιότης τοῦ βίου, σκοπός καί συνισταμένη ὅλων τῶν πράξεων καί ἀφετῶν αὐτοῦ, ἐστεφάνωσεν ἐν τέλει τό πρόσωπον αὐτοῦ. Ὁ ἐκκλη-

σιαστικός συγγραφεύς Καισάριος Δαπόντες εἰς αὐτόν ἀναφερόμενος ἐσπείσθησε: «Εἶναι, καθώς μέ παρέδωκαν, ἐπίσημος ὅχι, ἀλλ’ ἐπισημότατος, εἰς τά γράμματα ὅχι, ἀλλ’ εἰς τάς ἀρετάς, εἰς τά πράγματα καὶ εἴναι οὕτως πανάρετος, ζωντανή ἀρετή ὁ Θεός νά τόν πολυετῆ». Τό ἀσκητικόν ἥθος καὶ ἡ βιοτή του ὑπῆρχαν ὅντως ἀξιοθάυμαστα. Ἡτο πρᾶος καὶ ταπεινός, συμπαθής καὶ θεόπνευστος διδάσκαλος, καὶ τό πλεῖστον ἔτρωγεν μίαν φοράν τήν ἡμέραν μετά τόν ἐσπερινόν καὶ τό πιλεῖστον τῆς υγιότητος προστάχετο ὅρθιος. Εἶχε τό σῶμα ζωσμένον μέ ἐκ σιδήρου ἄλυσον βάρους 250 δραμίων, χωρίς νά τό γνωρίζουν οὔτε οἱ ιδικοί του οὔτε οἱ στενότατοι φίλοι αὐτοῦ, ἐφόρει δέ καὶ μικράν ὀρειχάλκινην ἄλυσον εἰς τόν λαιμόν. Καὶ αἱ δύο αὐταὶ ἀσκητικαὶ ἀλύσεις φυλάττονται εἰς τήν Μονήν Σταυροβουνίου. Προσέτι ἐποίει καὶ θαύματα. Ὡς ἀναφέρει ὁ ἄριστος, διά τήν ἐποχήν του, μελετητής ὁ ἀείμνηστος Ἱωάννης Τσικνόπουλος «ὁ Θεός κατ’ αἴτησιν τοῦ ὄσίου ποιμενάρχου Παναρέτου ἔφραξε τό στόμα αἰσχροκερδοῦς ἱερέως ὅστις κατεδυνάστευε τούς ἐνορίτας του· ὅπεραν δύνατον πάλιν τήν φωνήν αὐτοῦ διά νά ἔξομολογηθεῖ καὶ λάβει συγχώρησιν, μετά τήν ὄποιαν ἀπεβίωσεν».

Ο ἕδιος μελετητής ἀναφέρει διά τήν κοιμησίν τοῦ ὄσίου ἀνδρός ὃ τι προβλέπων τήν κοιμησίν του, ἥτοι μάσεν ὁ ἕδιος τά ἐντάφια καὶ ἔσκαψεν τόν τάφον αὐτοῦ ὅπίσω τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐπισκοπικοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Θεοδώρου. Πρίν ἐκδημήσει ἔξομολόγησεν αὐτόν καὶ ὅπεραν ἐκήδευσεν ὁ Καρπάθου Παρθένιος, ὅστις εύρεθη κατά τάς ἡμέρας ἐκείνας εἰς τόν λιμένα τής Πάφου, ὃπου λόγῳ θαλασσοταραχῆς εἶχε καταφύγει τό πλοϊον μέ τό ὄποιον ἐταξίδευεν. Κατά τήν κηδείαν αὐτοῦ εἰς παράλυτος ἦγγισε τό ἱερόν λείψανον καὶ ἐθεραπεύθη. Ἡτο ἡ 6η Ἱουνίου τοῦ ἔτους 1790.

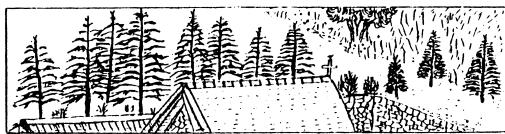
Η ἀγιοκατάταξις τοῦ ἐπισκόπου Πάφου Παναρέτου ἐγένετο ἐν ἔτει 1794 ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπί Πατριάρχου Γερασίμου Γ’, Κυπρίου τήν καταγωγήν, ἡ δέ μνήμη αὐτοῦ τιμάται κατά τήν 1ην Μαΐου.

Ἡμεῖς, μικροί ἡ μεγάλοι, ἐπίσημοι ἡ ἀνεπίσημοι, ἀπόγονοι πάντες ἐνδόξων καὶ ἀγίων προγόνων, ὡς οὗτος ὁ ὄνομα καὶ πράγμα Πανάρετος, τί πράττομεν καὶ τί λέγομεν, ἔκαστος ἐφ ᾧ ἐτάχθη, εἰς τούς δυσκείμερους καιρούς τούς ὄποιους διανύομεν;

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

1. Ἱωάννου Π. Τσικνοπούλου, Ἱστορία τῆς Ἑκκλησίας Πάφου.
2. Ἀνδρέου Μιτσίδου, Ἡ Ἑκκλησία τῆς Κύπρου κατά τόν ΙΗ’ αἰώνα.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΙΛΛΑΣ
Φιλόλογος

Κυριάκου Σαμάρα

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΩΣ ΤΟ ΟΡΑΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ς κοινωνία ὄρατή ἡ Ἐκκλησία ἔχει διοικητικό σύστημα, τό όποιο ἀσκεῖ τό τριπλό ἀξίωμα τοῦ Κυρίου -Προφητικό, Ἀρχιερατικό καὶ Βασιλικό-, τό κήρυγμα τοῦ Θείου λόγου, τὴν ἱερουργία τῶν μυστηρίων καὶ τὴ διοίκηση τῶν πιστῶν. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο ὁ Θεάνθρωπος Κύριός μας ἔξελεξε τοὺς Ἀποστόλους, στούς ὅποίους παρέδωσε τό κύρος καὶ τὴν αὐθεντία του. Οἱ Ἀπόστολοι παρέδιδαν τὴν ἱερατικὴν ἔχουσία καὶ σὲ ἄλλους, διορίζοντας ἐν ἀγίῳ Πνεύματι διακόνους καὶ πρεσβυτέρους, ἀλλά καὶ ἐπισκόπους, τούς ὅποίους καθιστοῦσαν διάδοχους τῆς ἀποστολικῆς τους διακονίας. Ἔτσι ἡ Ἐκκλησία μας διαιρέθηκε σὲ δύο τάξεις, τὸν κλῆρο καὶ τὸν λαό, τὴν ἱεραρχία μέ τὴν εὐρύτερη σημασία τῆς λέξης καὶ τό ποιμνίο.

Τὴν ὑπαρξὴν τῆς ἱεραρχίας μαρτυροῦν ἀρχαιότατες ἐκκλησιαστικές πηγές. Ὁ ἄγιος Κλήμης σημειώνει: «Τῷ ἀρχιερεῖ ἵδιαι λειτουργίαι δεδομέναι εἰσὶν καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἵδιος ὁ τόπος προστέτακται καὶ λευΐταις ἵδιαι διακονίαι ἐπίκεινται· ὁ λαϊκός ἀνθρωπος τοῖς λαϊκοῖς προστάγμασι δέδεται». Εἶναι σαφές ὅτι ὁ ἄγιος Κλήμης διαστέλλει τὸν λαϊκό, ὁ ὅποιος εἶναι ὑποχρεωμένος νά τηρει τὰ προστάγματα πού ἀφοροῦν τούς λαϊκούς, ἀπό τὸν ἱερό κλῆρο, στὸν ὅποιο δόθηκαν ἔχωριστές λειτουργίες, εὐθύνες καὶ ἀρμοδιότητες γιά νά ἐπιτελεῖ. Ἀλλά καὶ ὁ ἄγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος στὸν πρός Τράλλεις ἐπιστολή του τονίζει ὅτι χωρίς τούς Ἀπισκόπους, τούς πρεσβυτέρους καὶ τούς διακόνους «Ἐκκλησία οὐ καλεῖται» (Τράλ. III 1).

Ἴδιαίτερα μάλιστα γιά τὸν Ἐπίσκοπο ὁ ἄγιος Κυπριανός ἐπισημαίνει: «Scire debes, episcopum in Ecclesia esse et Ecclesiam in episcopo, et si quis cum episcopo non sit, in Ecclesia non esse» (Κυπριαν. Epist. 66). (Μτφ. «Πρέπει νά γνωρίζεις ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἡ Ἐκκλησίᾳ ἐν τῷ Ἐπισκόπῳ καὶ ὅτι, ἐάν κάποιος δέ συντάσσεται μέ τὸν Ἐπίσκοπο, δέν εὑρίσκεται πλέον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ»).

“Οπως, ἐπομένως, σημειώνει ὁ Καθηγητής Χρῆστος Ἀνδροῦτσος στὸ ἔργο του «Δογματική τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας»: «Ο Ἐπίσκοπος εἶναι ἡ ὑπό τοῦ Κυρίου διά τῶν Ἀποστόλων ἀνωτάτη τῆς ἱερωσύνης βαθμίς, ὁ ἀνώτατος ποιμήν τῆς ἐπιμέρους Ἐκκλησίας, εἰς οὓς τὴν πνευματικήν ἔχουσίαν ὑπάγονται κλῆρος καὶ λαός».

„Ας παραθέσουμε ἐδῶ καί τί ἐπισημαίνει ὁ Μητροπολίτης Περγάμου Ἰωάννης Ζνζιούλας στό ἔργο του «Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Θείᾳ εὐχαριστίᾳ καὶ τῷ Ἐπισκόπῳ»: «Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι Ἐκκλησία καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι κοινότης μὲ συγκεκριμένην δομήν καὶ ἡ δομή της αὐτής εἶναι Ἐπισκοποκεντρική».

Ποιος εἶναι, ἐπομένως, ὁ ρόλος τοῦ Ἐπισκόπου, ὅσον ἀφορᾶ τὸν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας; Ἡ πρώτη ἐμφάνιση ὁμολογίας πίστεως «εἰς μίαν Ἐκκλησίαν» θά μποροῦσε νά τοποθετηθεῖ στὸν πρός Σμυρναίους ἐπιστολὴν τοῦ ἀγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου (Σμυρν. I 1-2), ὅπου ἡ φράση «ἐν ἑνὶ σώματι τῆς Ἐκκλησίας» ἀποτελεῖ μέρος βαπτιστικοῦ συμβόλου. Ἐπειδή ἀκριβῶς ἡ ἐνότητα αὐτή ἐνεργεῖται ὀντολογικά στὸ Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ὅπου συσσωματώνεται ἡ Ἐκκλησία μὲ τὸν Χριστό «ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ», γίνεται ἀντιληπτός καὶ ὁ ρόλος τοῦ Ἐπισκόπου σ' αὐτὸν τὸν ἐνότητα, διότι αὐτός ἀποτελεῖ τὸ ὄρατό κέντρο καὶ τὸν κεφαλήν τῆς εὐχαριστιακῆς σύναξης. Αὐτός εἶναι ὁ «προεστώτως» καὶ ὁ «προσφέρων». Ὁ ἄγιος Ἰγνάτιος στὸν πρός Τράλλεις ἐπιστολὴν του τονίζει τὰ ἔχης: «Ὁμοίως πάντες ἐντρεπέσθωσαν τούς διακόνους ὡς ἐντολήν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν Ἐπίσκοπον ὡς Ἰησοῦν Χριστόν, τούς δέ πρεσβυτέρους ὡς συνέδριον Θεοῦ καὶ ὡς σύνδεσμον τῶν Ἀποστόλων. Χωρίς αὐτούς Ἐκκλησία οὐ καλεῖται». Ἐθεωρεῖτο, ἐπομένως, ὁ Ἐπίσκοπος ὡς «εἰκὼν Χριστοῦ» καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγον ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος στὸν πρός Μαγνησιεῖς ἐπιστολὴν του σημειώνει «Ἐνώθητε τῷ Ἐπισκόπῳ» (Ἰγν. Μαγν. 6). Ὁπως ἐπισημαίνει ὁ Καθηγητής Κ. Μπόνης: «δέν διστάζει ὁ Ἰγνάτιος νά χαρακτηρίσει τὸν ἔνωσιν μετά τοῦ Χριστοῦ ὡς ἔνωσιν μετά τοῦ Ἐπισκόπου» (Κ. Μπόνης «Ο Ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος καὶ αἱ περὶ Ἐκκλησίας ἀντιλήψεις αὐτοῦ» (ἐν Ὁρθόδοξος Σκέψις, 1, 1958, σελ. 39).

Στὸν ἐπιστολὴν του πρός Φιλαδελφεῖς ὁ Ἰγνάτιος ἐπισημαίνει τὰ ἔχης: «Σπουδάσατε οὖν μιάν εὐχαριστίαν χρῆσθαι· μία γάρ σάρξ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν ποτήριον εἰς ἔνωσιν αἵματος αὐτοῦ ἐν θυσιαστήριον ὡς εἰς Ἐπίσκοπος ἄμα τῷ πρεσβυτερίῳ καὶ διακόνοις» (Ἰγν. Φιλαδ. 4). Βλέπουμε, λοιπόν, τὸν τρόπο μέ τὸν ὄποιο ὁ Ἰγνάτιος συνέδεε ἄρρηκτα τὸν Ἐπίσκοπο μὲ τὸν Εὐχαριστία καὶ τὸν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

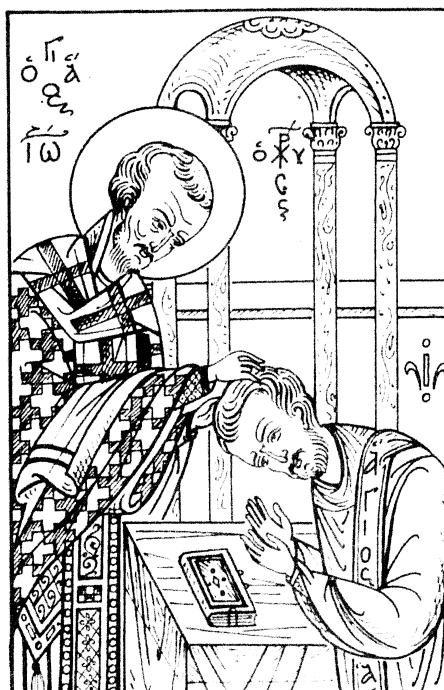
«Ο Μητροπολίτης Περγάμου Ἰωάννης Ζνζιούλας στό ἔργο του «Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Θείᾳ Εὐχαριστίᾳ καὶ τῷ Ἐπισκόπῳ» πραγματεύεται τὸ ἔχης ἐρώτημα: «Ἐάν ἡ μία ὑπό τὸν Ἐπίσκοπον Εὐχαριστία ἀποτελεῖ τὸν ἐν τόπῳ ἔκφαντιν τοῦ ὄλου σώματος τοῦ Χριστοῦ, τότε πῶς πρέπει νά νοηθοῦν αἱ πολλαὶ ὑπό τὸν αὐτὸν Ἐπίσκοπον ἐνοριακαὶ Εὐχαριστίαι»; Ο ἴδιος, πολὺ ὁρθά, ἀπαντᾷ ὅτι μέ τὴ δημιουργία τῶν ἐνοριῶν δέν ἐμφανίστηκε πολλαπλασιασμός τῶν Εὐχαριστιῶν, ἀλλ' ἀπλή ἐπέκταση τῆς μίας Ἐπισκοποκεντρικῆς Εὐχαριστίας σὲ διάφορα σημεῖα τῆς Ἐπισκοπῆς, μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε τό ἀρχικῶς ἐνιαίο σύνθρονο νά μήν καταργηθεῖ. Εἶναι γι' αὐτὸν τὸν λόγο πού μέχρι σήμερα

παρέμεινε σέ κάθε ἵερό ναό ό θρόνος τοῦ Ἐπισκόπου ώς τό μόνο Κέντρο τῆς Εὐχαριστίας, πού τελεῖται σ' αὐτόν.

Σύμφωνα καὶ πάλιν μέ τόν Ἰγνάτιο τόν Θεοφόρο, ὁ κατέχων τόν θρόνο τοῦ θυσιαστηρίου Ἐπίσκοπος ἐθεωρεῖτο ώς ζωντανή εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ (Ἰγν. Τραλ. III 1 καὶ Μαγν. III 1). Στίν ἴδια πρός Μαγνησιεῖς ἐπιστολή του ὁ Ἀγιος ἐπισημαίνει ὅτι ὅποιος δέν ύπακούει στόν Ἐπίσκοπο «τόν βλεπόμενον», «τόν ἀόρατον παραλογίζεται, ἥτοι τόν Θεόν» (Μαγν. III 2). Ἐννοεῖ ἐδῶ ὁ Ἀποστολικός Πατέρας τῆς Ἑκκλησίας μας ὅτι ὁδηγεῖται κάποιος σέ πνευματική πλάνη, ὅταν δέν ύπακούει καὶ δέν συντάσσεται μέ τόν Ἐπίσκοπο.

Καλούμαστε, λοιπόν, νά ἑνωθοῦμε μέ τόν Ἐπίσκοπο («Ἐνώθητε τῷ Ἐπίσκοπῳ» (Ἰγν. Μαγν. 6) ώς τό ὄρατό κέντρο τῆς ἑνότητας τῆς Ἑκκλησίας, ἐάν θέλουμε νά ἑνωθοῦμε ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ μέ τόν Θεάνθρωπο Κύριο μας Ἰησοῦ Χριστό. Διαφορετικά, ἐάν ἐπιδιώξουμε μία ἀτομική, ἐκτός Ἑκκλησίας, ἐνωση μέ τόν Χριστό, θά ὁδηγηθοῦμε σέ πνευματική πλάνη καὶ αἴρεσθαι!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ
Θεολόγος, Φιλόλογος
Μεταπτυχιακό σπί Θεολογία

‘Αντώνιος Ν. Σιυλιανάκη

Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

‘Από τόν Ἀκόλουθο καί τόν Θυρωρό μέχρι τόν Ἐπίσκοπο

Hμελέτη τῆς ὄργανωσης τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας (μέχρι σήμερα) εἶναι πράξη ἐξόχως ἐνδιαφέρουσα, γιατί ἔρχόμαστε σὲ συνάντηση «κατά πρόσωπον» μέ τίν Παράδοσην τῆς Μητρούρας Ἐκκλησίας. Καί ἡ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας νοματίζει χαρισματικά τό σήμερα καί δίνει ἀνάγλυφα τίν ιστορική συνέχεια τῆς ζωῆς καί τῆς πράξης τῆς ἀτελείωτης, ἀεναντί Πεντικοστῆς, τῆς Κιβωτοῦ τῆς σωτηρίας, τοῦ πανδοχείου τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη. Ἡ ἐν Κυρίῳ ιστορική γνώση εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, στίν πρώτη γραμμή!

Ἡ «Ἐκκλησιαστική Ἰστορία» τοῦ Ἀρχιμ. Βασιλείου Στεφανίδη, Καθηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὡς καί οἱ Ραδιοφωνικές Ἐκπομπές τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως (Δημητσάνα) κ. Ἱερεμίᾳ ἀπό τό ραδιόφωνο τῆς Πειραιϊκῆς Ἐκκλησίας (2014–15) εἶναι οἱ πιγές ἀπό ὅπου πήραμε ὅ,τι χρειαστήκαμε γιά τό λιτό αὐτό κείμενο.

Κρίνομεν ὡφέλιμον, προτοῦ ἐπικεντρωθοῦμε στόν βαθμόν τοῦ Ἐπισκόπου, ὅπως αὐτός παρουσιάζεται ἀπό τά πρῶτα βήματα τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, νά ἀνατρέξουμε ἐν συντομίᾳ στίν ὅλη διοικητική ὄργανωση αὐτῆς. Μέχρι τόν βαθμό τοῦ Ἐπισκόπου ἀπαντῶνται στίν ἀρχαία Ἐκκλησία τά ἔξης κατώτερα ἐκκλησιαστικά ὑπουργήματα: τοῦ Ἀκολούθου ἡ τοῦ Ψάλτου (κυρίως στίν Ἀνατολή), τοῦ Θυρωροῦ («ὅστιαρίου»), τοῦ Ἀναγνώστου, τοῦ Ἐξορκιστοῦ, τοῦ Διδασκάλου, τοῦ Ὑποδιακόνου. Βαθμοί Ἱερωσύνης τρεῖς, τοῦ Διακόνου, τοῦ Πρεσβυτέρου (ταυτίζεται σέ κάποιες ἀρχαίες, τοπικές Ἐκκλησίες μέ τό τοῦ Ἐπισκόπου) καί, τέλος, αὐτόν τοῦ Ἐπισκόπου. Τίτλοι Ἐπισκόπων: Χωρεπίσκοπος, Ἀρχιεπίσκοπος, Πατριάρχης. Ὁλοι αὐτοί, Κατώτεροι καί Ἀνώτεροι κληρικοί ἦσαν αὐτοδίδακτοι (χωρίς πτυχίο... Θεολογίας) ἢ ἀλλοδίδακτοι. Ἀργότερα τίν μόρφωσή τους ἀναλαμβάνουν οἱ Καπηλητικές Σχολές (καί ὅχι μόνον).

Οι διάκονοι μετέχουν τοῦ τελετουργικοῦ τῶν Μυστηρίων καί μεταφέρουν τά Τίμια Δῶρα κατ’ οἶκον, γιά τίν μετάληψιν τῶν ἀσθενούντων. Μέχρι ἐπτά Διακόνους μποροῦσε νά ἔχει μία τοπική Ἐκκλησία. Γιά τίς ἐπιπλέον ἀνάγκες ὑπήρχαν οἱ Ὑποδιακονοί.

Οι Πρεσβύτεροι τελοῦν κατά παραχώρησιν τῶν Ἐπισκόπων τίν

Θεία Λειτουργία (Κυριακόν δεῖπνον ἡ Κλάσις τοῦ Ἀρτοῦ). Μίαν καὶ μόνον Θείαν Λειτουργίαν τελοῦσε ὁ Ἐπίσκοπος στὸν πόλην ὅπου ἐγκαταβιοῦσε. Οἱ τῆς ὑπαίθρου Χριστιανοί ἀδυνατοῦσαν νά ἔρθουν στὸν πόλιν τοῦ Ἐπισκόπου. Ἐτσι «πᾶς Ἐπίσκοπος ἦτο καὶ Πρεσβύτερος, ἀλλά πᾶς Πρεσβύτερος δέν ἦτο καὶ Ἐπίσκοπος». Ὁ Ἐπίσκοπος παραχωρεῖ στοὺς Πρεσβυτέρους τὴν δυνατότητα τέλεσης τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ στὸν ὑπαίθρο (καὶ ἀργότερα ὅχι μόνον σ' αὐτὸν). Ὁ Πρεσβύτερος φορεῖ Φελόνιον, ὁ Ἐπίσκοπος Ὠμοφόριον.

Τὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος εἰσήγαγε πρῶτος ὁ Καρχηδόνος Κυπριανός, γιά νά τονισθεῖ ἴδιαίτερα ἀπό τὸν ἄγιο Ἰγνάτιο Ἀντιοχείας τὸν Θεοφόρο: Χωρίς Ἐπίσκοπον Ἑκκλησία δέν νοεῖται. Ἐνίσχυσιν τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος ἐπέφερεν ἡ πυκνή καὶ πνευματικά ἐπικίνδυνη παρουσία καὶ δράστη αἵρετικῶν. Γι' αὐτὸν οἱ Τοπικές Ἑκκλησίες ζητοῦν Ἐπισκόπους κυρίως ἀπό τὸν τόπον καταγωγῆς καὶ προέλευσης αὐτῶν πού τούς μετέδωσαν τὸν Χριστιανισμό.

Θά μπορούσαμε νά ἀναφέρουμε μέ πολλήν προσοχήν ὅτι κάπου στὸν χρόνο, στὸν αὐγή τῆς Ἰστορίας τῆς Ἑκκλησίας, ὁ Πρεσβύτερος ἐπέχει θέσιν καὶ Ἐπίσκοπου. Μά καὶ ὁ Ἐπίσκοπος μέχρι σήμερα γιά νά κειροτονήσει κάποιον χρείαζεται τὴν συμμαρτυρία τοῦ Πρεσβυτέρου (Ἐξομολόγου).

Ο Ἐπίσκοπος προϊσταται μιᾶς χριστιανικῆς Κοινότητας περιστοιχιζόμενος ἀπό ἀριθμό Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων. Ο Χωρεπίσκοπος εἶναι ὁ ἐπίσκοπος τῆς ὑπαίθρου χώρας ἢ ὁ «Ἐπίσκοπος τῶν ἀγρῶν». Ο Μητροπολίτης εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος τῆς πρωτεύουσας μιᾶς Ἐπαρχίας. Ο Ἀρχιεπίσκοπος εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Πρωτεύουσας τῆς χώρας καὶ ὁ ἔχων τὴν πνευματικήν ἔγγοιαν πασῶν τῶν Μητροπόλεων χωρίς ἀσφαλῶς, νά παρακάμπτεται ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης. Ο Πατριάρχης εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος ἐπί τῶν ὅμων τοῦ ὅποίου οἱ Ἑκκλησίες μιᾶς Ἡπείρου ἢ μιᾶς χώρας διασφαλίζουν τὴν χριστοκεντρική, ὀρθόδοξη διδασκαλία καὶ διαποίμανση τοῦ ποιμανίου τους. Ἐχουμε ἀρχαῖα καὶ νεώτερα Πατριαρχεῖα.

Ἄς ἔχουμε τὴν εὐλογίαν ὅλων αὐτῶν, καθώς καὶ τῶν Ἐπισκόπων καὶ τῶν Πρεσβυτέρων μας σέ μέρες ἐξόχως πονηρές καὶ ἀποκαλυπτικές.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ν. ΣΤΥΛΙΑΝΑΚΗΣ
Ἱεροκῆρυξ, Λογοτέχνης

Χρυστάλλας Σιυλιανοῦ
Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

Ἔναι χρήσιμο νά ἀποσαφηνιστεῖ ἐξαρχῆς ὅτι στά πλαίσια αὐτῆς τῆς σύντομης πραγματείας θά γίνει ἀναφορά στό ρόλο πού καλεῖται νά διαδραματίσει ὁ Ἐπίσκοπος στά Μυστήρια τῆς Ἑκκλησίας, μέσα ἀπό μία ιστορική ἀναδρομή. Πρόκειται γιά ἔνα ρόλο πολύπλευρο, μέ ποικίλες προσλαμβάνουσες καί σπουδαϊκές ὑπηρεσίες: ἀφενός καλεῖται νά διαδραματίσει τό ρόλο τοῦ πνευματικοῦ ὄδηγοῦ καί ἀφετέρου τοῦ ρυθμιστῆ νομοθετικῶν καί διοικητικῶν διατάξεων, ἀλλά καί νομικῶν. Μιά σύντομη ματιά σέ σταθμούς ιστορικούς ἀπό ἐπιφανεῖς Πατέρες τῆς Ἑκκλησίας γιά τίν διαμόρφωση τοῦ ρόλου τοῦ Ἐπισκόπου ἀκολουθεῖται πιό κάτω.

Κέντρο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος. Τίποτε δέν μπορεῖ νά γίνει χωρίς τή γνώμη του, εἶναι ὁ θεματοφύλακας τῆς λειτουργικῆς παράδοσης.

Στίν ἀρχαία Ἑκκλησία ὁ Ἐπίσκοπος μέ τή κειροτονία του ἐλάμβανε τὴν πληρότητα τῆς πνευματικῆς ἔξουσίας καί ἀναλάμβανε τή βαριά εὐθύνη νά διαφυλάξει ἀλλώβητη καί ἀπαραχάρακτη τίν παρακαταθήκην τῆς ἀποστολικῆς παράδοσης. Ἔτσι, ὁ Ἐπίσκοπος ἦταν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς τοπικῆς Ἑκκλησίας, στίν ὅποια βιωνόταν ἡ πληρότητα τοῦ μυστηρίου τῆς Ἑκκλησίας, τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἡ πληρότητα κάθε τοπικῆς Ἑκκλησίας ἐκφραζόταν στή Θείᾳ Εὐχαριστίᾳ, ἔτσι ἡ εὐχαριστιακή σύναξη ἔγινε ἐπισκοποκεντρική καί μόνο ὁ ἐπίσκοπος τίν τελοῦσε.

Εὐχαριστία χωρίς Ἐπίσκοπο δέν ὑπάρχει, ἀλλ’ οὔτε καί Ἐπίσκοπος χωρίς Εὐχαριστία. Τά δύο αὐτά εἶναι ἀλληλένδετα καί συνιστοῦν τόν ἄξονα αὐτοῦ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἑκκλησίας «ὅπου ἂν φανεῖ ὁ Ἐπίσκοπος, ἔκει καί τό πλῆθος - δηλαδή ὁ λαός - ἔστω, ὃσπερ ὅπου ἂν ἦ ὁ Χριστός Ἰησοῦς ἔκει καί ἡ καθολική ἐκκλησία» γράφει ὁ Ἱερομάρτυρας Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος, ἕδη στίς ἀρχές τοῦ 2ου μ.Χ. αἰώνα.

Ἀργότερα ὁ Ἐπίσκοπος τελοῦσε τίν εὐχαριστηριακή σύναξη συμπαραστατούμενος ἀπό τό πρεσβυτέριο τῆς πόλης, εἶχε ὅμως τό πρωταρχικό ἔργο νά ἴγειται τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ὅσο ὅμως οἱ ἀνάγκες αὐξάνονταν, δημιουργήθηκε ὁ θεσμός τῶν ἐνοριῶν. Ἐντός τῶν ὁρίων τῆς ἐπισκοπῆς, οἱ πρεσβύτεροι τελοῦσαν χωριστές εὐχαριστιακές συνάξεις, κατά παραχώρηση τοῦ Ἐπισκόπου.

Ἡ Θεία Εὐχαριστία πού ἐτελεῖτο ἀπό τούς πρεσβυτέρους, ἐτελεῖτο μέ τί σύμφωνο γνώμη τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, γι' αὐτό ὅπου ὑπῆρχαν πολλές ἐνορίες ὁ Ἐπίσκοπος ἐπέστελλε πρός τούς πρεσβυτέρους κομμάτι ἀπό τὸν καθαγιασμένο ἄρτο γιά τὴν Θεία Κοινωνία πού τελοῦσε ὁ ἴδιος γιά νά ἐνωθεῖ μέ τὰ Τίμια Δῶρα τοῦ πρεσβυτέρου. Αὐτό ἦταν ἔκφραση τῆς ἐνόπιας τῶν πολλῶν εὐχαριστιακῶν συνάξεων.

Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι στὸν ἀρχαία Ἑκκλησία ὅλα τὰ μυστήρια (π.χ. Βάπτισμα, Χρῖσμα, Γάμος, Εὐχέλαιο, Μετάνοια καὶ Ἱεροσύνη) ἐτελοῦνται μέσα στὴ Θεία Εὐχαριστία κατά τὴ διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας. Γιά τὸ λόγο ἀυτὸ ὁ Ἐπίσκοπος ἀπέκτησε τὴν ἔξουσία νά παρέχει τὴν ἄδεια γιά τὴν τέλεση, ὅχι μόνο τῆς Θείας Λειτουργίας, ἀλλά καὶ ὅλων τῶν μυστηρίων. Τὴν ἔξουσία αὐτή τὴν ἀντλοῦσε ἀπό τὸ γεγονός ὅτι αὐτός προϊστατο τῆς Θείας Εὐχαριστίας καί, κατά συνέπεια καὶ ὅλα ὅσα ἐτελοῦνται μέ τὴν εὐλογία του.

Στὰ πρῶτα χριστιανικά χρόνια μόνο ὁ Ἐπίσκοπος τελοῦσε τὸ Βάπτισμα. Ὁ Ἱερομάρτυρας Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος ἀναφέρει «οὐκ ἔξον ἐστίν καρίς τοῦ ἐπισκόπου οὕτε βαπτίζειν» (Σμυρναίοις VIII), ἐνῶ ἀργότερα, ἀπό τὸν Τερτυλλιανό μαθαίνουμε πώς καί οἱ πρεσβύτεροι ἦταν δυνατό νά βαπτίσουν νέα μέλη τῆς χριστιανικῆς Ἑκκλησίας.

Τό μυστήριο τοῦ Χρίσματος ἦταν συνδεδεμένο μέ τό μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος καί ἐτελεῖτο στὰ ἀποστολικά χρόνια μέ ἀπλή ἐπίθεση τῶν κεριῶν τοῦ Ἐπισκόπου γιά παροχή τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Σήμερα ἐπιτρέπεται σ' ὅλους τούς ἰερέας ἥ κρίστη μέ ἄγιο μύρο τό ὅποιο παρασκευάζεται μόνο ἀπό τὸν Ἐπίσκοπο.

Οσον ἀφορᾶ τό μυστήριο τῆς ἔξομιλόγησης ὁ ἄγιος Κυπριανός τονίζει πώς ὁ ἀμαρτωλός γίνεται πάλι δεκτός στὸν ἐκκλησιαστική κοινωνία δηλ. στὸ μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας «διά τῆς ἐπιθέσεως τῶν κειρῶν τοῦ ἐπισκόπου καί τοῦ ἰερατείου», ἀφοῦ προηγουμένως ἔξομιλογηθεῖ (Κυπρ. Ἐπιστ. 16, 2).

Ο ἴδιος ὁ Ἐπίσκοπος ὑπογράφει ὅλες τὶς ἄδειες γάμου. Ἐτσι καί μέ τὴν ὑπογραφή του εἶναι παρών σέ ὅλα τὰ μυστήρια τῶν πιστῶν τῆς ἐπαρχίας του: εἴτε γάμου, εἴτε βάπτισης, εἴτε ὅποιουδήποτε ἄλλου. Ἀκόμη ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι παρών σέ κάθε γάμο, ὅταν ὁ ἰερέας πού τελεῖ τό γάμο ἐκφωνεῖ κατά τὸν μεγάλην συναπτήν καί τοῦ ἀρραβώνα καί τοῦ γάμου τό «Ὑπέρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν...» ἀναφέροντας προσευχητικά καί πάντοτε ἐκφώνως, αὐτή τὴν εὐλογημένη παρουσία.

Ἡ Ἱεροσύνη τῆς Ἑκκλησίας εἶναι ἥ Ἱεροσύνη τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀποστολή καί τὸ ἔργο πού ἀναλαμβάνουν ὅσοι γίνουν μέτοχοι τοῦ ἰερατικοῦ χαρίσματος ἀποτελεῖ συμμετοχή στὸν ἀποστολή τοῦ Χριστοῦ καί συνέχιστο τοῦ ἔργου του. Ἡ πράξη τοῦ Χριστοῦ πού ἐκφράζει τὴ βούλησή του νά συνεχισθεῖ ἥ ἀποστολή καί νά ἐπεκταθεῖ τὸ ἔργο του εἶναι ἥ κλήση καί ἥ ἀποστολή τῶν μαθητῶν του. Οἱ ἀπόστολοι προσκαλοῦν καί ἄλλους νά συμμετέχουν στὸν ἀποστολή καί νά ἐπωμισθοῦν τὸ ἔργο

πού ὁ Κύριος τούς εἶχε ἀναθέσει. Χειροτονοῦν καί ἐγκαθιστοῦν στίς διάφορες τοπικές Ἐκκλησίες ἐπισκόπους, πρεσβυτέρους καί διακόνους, πού ἀναλαμβάνουν νά συνεχίσουν τό ἀποστολικό ἔργο. Ἡ ἀδιάκοπη μεταβίβαση τοῦ χαρίσματος τῆς Ἱεροσύνης μέσα στίν Ἐκκλησία συνιστᾶ αὐτό πού ὀνομάζουμε ἀποστολική διαδοχήν. Τό πρόσωπο πού ἀποτελεῖ τόν κατ' ἔξοχήν φορέα τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς καί τοῦ πληρώματος τῆς Ἱεροσύνης εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος. Ἡ πράξη μέ τίν ὄποια μεταδίδεται τό χάρισμα τῆς Ἱεροσύνης εἶναι ἡ χειροτονία. Τίς χειροτονίες ὅλων τῶν κληρικῶν τελεῖ μόνο ὁ Ἐπίσκοπος, ὁ ὄποιος ἔλαβε τίν ἔξουσία αὐτή ἀπό τούς Ἀποστόλους. Τό μυστήριο τῆς Ἱεροσύνης καί γιά τούς τρεῖς βαθμούς ἐξακολουθεῖ νά τελεῖται κατά τή διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας. Ὁ Ἐπίσκοπος χειροτονεῖται ἀπό δύο ἢ τρεῖς ἄλλους Ἐπισκόπους.

Ἀπό ὅσα ἔχουν ἀναφερθεῖ πιό πάνω προκύπτει ὅτι κέντρο ὅλης τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος. Αὐτό ὀφείλεται στό γεγονός ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος, ὁ ὄποιος ἔχει τό πλήρωμα τῆς Ἱεροσύνης, μέ τίν ἀδεια τοῦ ὄποιου ὁ ἐκάστοτε πρεσβύτερος τελεῖ τά ἄγια μυστήρια (ἐκτός ἀπό τό μυστήριο τῆς Ἱεροσύνης), εἶναι αὐτός πού παρευρίσκεται σέ ὅλα τά μυστήρια.

Ἡ Ἐκκλησία διά τοῦ στόματος τοῦ Ἀγίου Κυπριανοῦ Ἐπισκόπου Καρχηδόνος εἶχε διατυπώσει: «Ο Ἐπίσκοπος εἶναι στίν Ἐκκλησία καί ἡ Ἐκκλησία στόν Ἐπίσκοπο καί ἀν κανείς δέν εἶναι μέ τόν Ἐπίσκοπο δέν εἶναι καί μέ τίν Ἐκκλησία» (66η ἐπιστ.).

Ο Ἀγιος Ἰγνάτιος Ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας μᾶς λέει ἀπό παλιά: «Ἐνωθεῖτε μέ τόν Ἐπίσκοπο» (Μαγνησιεῖς). Καί ὁ ἕδιος Πατέρας μᾶς λέει: «Νά ἔχετε σχέση μέ τόν Θεό καί μέ τόν Ἐπίσκοπο» (Σμυρναίοις).

ΧΡΥΣΤΑΛΛΑ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ
Θεολόγος

Βασίλειου Χαραλάμπους

ΥΠΑΡΧΕΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΕΡΩΣΥΝΗ ΣΤΟΥΣ ΑΙΡΕΤΙΚΟΥΣ;

τό πλῆθος τῶν οἰκουμενιστικῶν ἀτοπημάτων πού παραπορῦμε στίς μέρες μας, συγκαταριθμεῖται καὶ ἡ ἔμμεση ἀναγνώριση τῆς ιερωσύνης τῶν αἱρετικῶν. Ὁ ἀποδεχόμενος ὅμως ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κατέχει τίν ἀκεραίαν διδασκαλίαν τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ καί ὅτι εἶναι ἡ Μία Ἀγία Ἐκκλησία δέν διστάζει νά όμοιογήσει ὅτι δέν ύπάρχει ιερωσύνη σέ ὅσους ἔχουν ἀποκοπεῖ ἀπό αὐτήν.

Ἐπειδί πολλά ἀκοῦμε σήμερα νά συζητοῦνται, ὅταν κάποιοι ἀναφέρονται στούς Παπικούς, ἀποδίδοντες, ἐμμέσως πλήν σαφῶς, σέ αὐτούς ἐγκυρότητα μυστηρίων, ἀφορμώμενοι ἀπό τίν λανθασμένη ἀποψή τους ὅτι ὁ Παπισμός δέν εἶναι αἵρεση, ἃς μελετήσουν τίν «Πρός Ἀμφιλόχιον περί κανόνων» τοῦ Ἀγίου Βασίλειου, πιό προσεκτικά οἱ ἀποστάντες τῆς πατροπαραδότου διδασκαλίας Οἰκουμενιστές καί τότε θά ἀντιληφθοῦν ὅτι οἱ ἀποστάντες Παπικοί τίν χάριν ἀπώλεσαν. Ἰσως τότε ἀντιληφθοῦν σέ τί οἰκουμενιστικά ἀτοπήματα τούς ὅδηγησε ἡ φιλία τοῦ κόσμου τούτου. Θά ἀντιληφθοῦν, πιστεύω, πλήρως τόν λόγον τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου: «Ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστί» (Ἰακ. δ' 4).

Ο Ἀγιος Βασίλειος στίν «Πρός Ἀμφιλόχιον περί κανόνων» λέγει: «Οι Καθαροί καί αὐτοί τῶν ἀπεσχισμένων εἰσί... διότι ἡ μέν ἀρχή διά σχίσματος γέγονεν». Τό αὐτό δέν συνέβηκε μέ τούς Παπικούς; Τό ἔτος 1054 μ.Χ. καί ἀπό τότε σέ αἱρέσεις περιέπεσαν. Καί ἡ αἵρεση τοῦ Παπισμοῦ «τίν ἀρχήν διά σχίσματος ἔσκεν».

Οι δέ τῆς Ἐκκλησίας ἀποστάντες, συνεχίζει ὁ Ἀγιος Βασίλειος «οὐκέτι ἔσχον τίν χάριν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ἐν ἑαυτοῖς». Νά τό ἐπεξηγήσει κανείς; Ιεράρχες καί πανεπιστημιακοί δάσκαλοι τό γνωρίζουν καί πολιτεύονται σάν νά μή τό ᔁχουν διαβάσει. Πρός τί ἡ ἐπεξήγηση; «Οὐκέτι ἔσχον τίν χάριν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ἐν ἑαυτοῖς» βοᾶ ὁ Ἀγιος Βασίλειος.

Ο Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ΑΠΘ Δημήτριος Τσελεγγίδης, σημειώνει σέ ἄρθρο του, πού τιτλοφορεῖται «Εἶναι οἱ Ἐτερόδοξοι μέλη τῆς Ἐκκλησίας;» «Κατά συνέπεια, ἂν κάποιος ἐπίσκοπος ἡ καί ὀλόκληρη τοπική Ἐκκλησία - ἀνεξαρτίτως ἀριθμοῦ μελῶν - ἐκπέσουν ἀπό τίν πίστη τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως αὐτή ἐκφράστηκε ἀλαθήτως στίς Οἰκουμενικές Συνόδους, παύουν νά ᔁχουν οἱ ἴδιοι τίν ἀποστολι-

κή διαδοχή, ἐπειδή βρίσκονται ἥδη ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας. Καί ἀφοῦ διακόπτεται ἡ ἀποστολική διαδοχή οὐσιαστικά, δέν μπορεῖ νά γίνεται λόγος γιά κατοχή ἡ γιά συνέχεια τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς στούς ἐκπεσόντες ἀπό τήν Ἐκκλησία». (ἔκδοση – ἔκταση, «Ἐν συνειδήσει» Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου – Ιούνιος 2009).

‘Ο Γέροντας Γεώργιος Καψάνης στό κείμενό του «Τό κείμενο τῆς Ραβέννας καὶ πρωτείο τοῦ Πάπα» ἀναφέρει: «Πῶς ἔχουν τίν ἀποστολική πίστι, ἐφ’ ὅσο τό Φιλιόκβε, ἡ κτιστή Χάρις, τό Πρωτεῖον ὡς προνόμιο παγκοσμίου διακαιοδοσίας, τό Ἀλάθητο, ἡ ἄσπιλος σύλληψις τῆς Θεοτόκου κ.ἄ. ἀποτελοῦν ἀκόμη βασικά καὶ ἀδιαπραγμάτευτα δόγματά τους; Πῶς ἔχουν ἔγκυρα εἰσαγωγικά Μυστήρια (Βάπτισμα, Χρίσμα), Ἱερωσύνη καὶ Εὐχαριστία, ἐφ’ ὅσον κατά τόν Ἀγιο Μάρκο ἔχουν ἀποσκισθῆ ἀπό τήν Καθολική Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ; Ἀλλωστε τελεῖ ἐν ισχύι, ἐπικυρωμένος ἀπό τήν Πενθέκτη Οἰκουμενική Σύνοδο ὁ α΄ Κανών τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ὅτι «οἱ τῆς Ἐκκλησίας ἀποστάντες οὐκ ἔτι ἔσχον τήν Χάριν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ἐφ’ ἑαυτούς· ἐπέλιπε γάρ ἡ μετάδοσις τῷ διακοπῆναι τήν ἀκολουθίαν... ἀπορραγέντες, λαϊκοί γενόμενοι, οὗτε τοῦ βαπτίζειν, οὗτε τοῦ χειροτονεῖν εἷχον ἔξουσίαν, οὗτε ἥδυναντο Χάριν Πνεύματος Ἀγίου παρέχειν, ἢς αὐτοί ἐκπεπτώκασι».

«Πῶς ἐπίσης ἔχουν ἀποστολική διαδοχή», ἀναφέρει ὁ Γέροντας Γεώργιος Καψάνης, «ἐφ’ ὅσον κατά τόν Ἀγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο ἡ Ὁρθοδοξία τοῦ φρονήματος βεβαιώνει τήν ἀποστολική διαδοχή καὶ ἡ ἐτεροδοξία τήν καταλύει; «Τό μέν γάρ ὁμόγνωμον καὶ ὁμόθρονον, τό δέ ἀντίδοξον καὶ ἀντίθρονον· καὶ ἡ μέν προστυροφίαν, ἡ δέ ἀλήθειαν ἔχει διαδοχῆς» ἀναφέρει ὁ Ἀγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.

‘Ο Ἀγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς, ἀναφέρει: «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία κατέχει τήν ἀκεραίαν διδασκαλίαν τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, διότι ἵσταται ἄνευ ὑποχωρήσεων εἰς τήν θεανθρωπίνην μεθοδολογίαν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ὁ ἀνθρωπος τῆς Ὁρθοδόξου, Ἀποστολικῆς, Ἀγιοπατερικῆς πίστεως, αἰσθάνεται καὶ γνωρίζει ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι ἄνθρωποι εἶναι συνεργοί καὶ μόνον τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, συνεργοί, οἱ ὄποιοι συνεχῶς διά τῆς προσευχῆς ἐπακριῶνται τί τό Πνεῦμα λαλεῖ, οἱ ὄποιοι συνεχῶς ποιοῦν ἐκεῖνο πού θέλει τό Πνεῦμα, οἱ ὄποιοι τάς σκέψεις των καὶ τά λόγια των ἐλέγχουν συνεχῶς δι’ άυτοῦ. Ἐπειδή ἡ καθολική ἐνότης τῆς θεανθρωπίνης Ἀλήθειας εἶναι πάντοτε παρούσα εἰς τήν καθολικήν συνείδησιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διά τοῦτο οἱ Ἀγιοι Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι συμμετέχουν συνεχῶς εἰς τήν καθολικήν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας» (Ἀγιος Ἰουστίνου Πόποβιτς, Ἀνθρωπος καὶ Θεάνθρωπος).

‘Ο Ἀγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς, ἀναφέρει συνεχίζοντας: «Οἱ Ἀγιοι χριστοφόροι Ἀπόστολοι ἔδωσαν, ἄπαξ διαπαντός, τόν ὄρισμόν τῆς θεανθρωπίνης ἐκκλησιαστικότητος: «Ἐδοξε τῷ Ἀγίῳ Πνεύματι καὶ ἥμιν» (Πραξ. 1ε' 28). Πρῶτον τό Ἀγιον Πνεῦμα καὶ κατόπιν ἥμεῖς ἥμεῖς

τόσον, δσον δίδομεν χώρον εἰς τό "Άγιον Πνεῦμα διά νά ἐνεργῆ δί' ἥμῶν" ('Άγιου Ιουστίνου Πόποβιτς, "Ανθρωπος καὶ Θεάνθρωπος"). Τό «ἔδοξε γάρ τῷ Αγίῳ Πνεύματι καὶ ἥμīν» (Πράξ 1ε' 28), ύποδεικνύει τό πρωτοχριστιανικό συνοδικό κάλλος.

Καὶ γιά νά χρησιμοποιήσομε τά λόγια τοῦ Πατριάρχη Κωνσταντινούπολεως Ἱερεμίᾳ Β' (1536-1595), στήν πρώτη ἀπάντηση στήν Αὐγουσταία Ὀμολογία, πού ἔσταλη στήν Τυβίγην τό 1576, πρός Λουθηρανούς θεολόγους, «"Οσοι ἀνίκουν στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ὅλοι εἶναι μέ τίν ἀλήθεια" καὶ ὅσοι γενικά δέν εἶναι μέ τίν ἀλήθεια, οὔτε καὶ μέ τίν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι".

"Οσον ἀφορᾶ τόν ποιλύ λόγο πού ἔγινε γιά τίν ἀναγνώριση τοῦ κύρους τῆς κειροτονίας τῶν Ἀγγλικανῶν «ἐπισκόπων» ἀπό τόν Πατριάρχη Μελέτιο Μεταξάκη ἀπλᾶ θά ρωτήσωμεν, πέραν τοῦ γεγονότος ὅτι πρόκειται περί αἵρετικῶν, «Ποία ἀναγνώριση ἀπό πλευρᾶς Ὁρθοδόξων μπορεῖ νά ὑπάρξει, ὅταν οἱ ἴδιοι οἱ Ἀγγλικανοί δέν ἀναγνωρίζουν διά τίν ἰερωσύνη τό αὐτό μυστηριακό κῦρος;»

Σέ παλαίτυπο βιβλίο, ἔκδοσης 1891 (ἐν Ἀθήναις), πού τιτλοφορεῖται «Δοκίμιον περί ἐνώσεως Ἀγγλικανῶν Ἐπισκόπων μετά τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας», τοῦ Νικολάου Χ. Ἀβράζη (σχολάρχου Ἀρτης), ἀναγράφονται μεταξύ ἄλλων τά ἔχης, εἰς τό Κεφάλαιον τό ὅποιον τιτλοφορεῖται «Τά 7 ἀντορθόδοξα ἡ αἵρετικά ἄρθρα τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας»:

«XXXV - Φρονεῖ ὅτι αἱ Γενικαὶ Σύνοδοι δύνανται νά πλανηθῶσι καὶ ἐνίοτε ἐπλανήθησαν καὶ εἰς αὐτά τά Θεῖα. "Οθεν τά ὑπ' αὐτῶν διατατόμενα ἀναγκαῖα πρός σωτηρίαν, οὔτε ίσχύν, οὔτε κύρος ἔχουσι ὅτι ἐλήφθησαν ἐκ τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς (ἄρθρ. Κ. Α')".

«XXXVI - Παραδέχεται ὅτι τά Μυστήρια, ἄτινα ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός διέταξεν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ εἰσί δύο τό Βάπτισμα καὶ τό Κυριακόν Δεῖπνον. Τά πέντε κοινῶς καλούμενα Μυστήρια».

Ἐξάλλου καὶ γιά νά ἀναφερθοῦμε στή κειροτονία Ἀγγλικανῶν «ἐπισκόπων», σαφῶς ὁμολογεῖται κατ' αὐτήν τό Filioque στά λόγα τῶν «εὐχῶν».

Διερωτώμεθα μαζί μέ τόν Ἀγιο Μάρκο τόν Εὐγενικό: «Πόθεν οὕν ἥμīν ἀνεφάνησαν ἔξαιρνης ὅντες ὄρθόδοξοι, οἱ διά τοσούτων χρόνων καὶ ὑπό τοσούτων Πατέρων καὶ διδασκάλων κριθέντες αἵρετικοί;» ('Άγιο Μάρκου Εὐγενικοῦ, Τοῖς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς...).

Ο Ἀγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός λέγει «ώς αἵρετικούς αὐτούς ἀπεστράφημεν καὶ διά τούτο αὐτῶν ἐχωρίσθημεν» καὶ πιό κάτω συνεχίζει: «αἵρετικοί εἰσίν, ἄρα καὶ ώς αἵρετικούς αὐτούς ἀπεκόψαμεν».

Κατά τήν τάξη τήν γινομένην ἐπί κειροτονία Ἐπισκόπου, στή Μία 'Άγια Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὁ Ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος μετά τό Σύμβιολο τῆς Πίστεως λέγει: «Πρός δέ τούτοις στέργω καὶ ἀποδέχομαι τάς

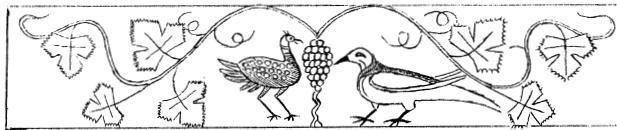
Ἄγιας Ἐπτά Οἰκουμενικάς Συνόδους, καί τῶν Τοπικῶν, ἃς ἐκεῖναι ἀποδεξάμεναι ἐκύρωσαν ἐπί φυλακῆ τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Ἑκκλησίας δογμάτων ἀθροισθεῖσαι». Ὁ Ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος, ἀκολούθως ὅμολογει: «Ὄμολογῷ πάντας τούς ὑπὲρ αὐτῶν, ὡς φωτιστικῆς Χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος ὁδηγούμενών, ἐκτεθέντας ὄρους τῆς Πίστεως, καὶ τούς Ἱερούς Κανόνας, οὓς οἱ Μακάριοι ἐκεῖνοι, πρός τὸν τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἑκκλησίας διακόσμησιν καὶ τὸν διάνοιαν τῆς Εὐαγγελικῆς θείας διδασκαλίας συντάξαντες, παρέδωκαν τῇ Ἑκκλησίᾳ».

Ἀφοῦ ρητῶς ἀναφέρεται εἰς τὸν τάξην τὸν γινομένην ἐπί κειροτονίᾳ Ἐπισκόπου «ἐπί φυλακῆ τῶν Ὁρθοδόξων τῇ Ἑκκλησίᾳ δογμάτων ἀθροισθεῖσαι», πρός τί οὐκ ἔκπτωσην ἀπό τὴν ἀλήθεια;

Ἡ ἀναγνώριση τῆς ἱερωσύνης τῶν αἵρετικῶν, δέν στηρίζεται σέ κανένα Ὁρθόδοξο ἐπιχείρημα. Κανένας Ἅγιος δέν συνηγορεῖ στὸ ἀτόπημά τους τοῦτο. Ἡ μόνη συνηγορία εἶναι ήτοι ἀστήρικτη φλυαρία τῆς «ἰδεολογικῆς» ἀγάπης των.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
Θεολόγος

Παναγιώπη Τελεβάντου

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΗ ΣΥΝΟΔΟ;

έχρι τώρα φοβόμασταν ότι θά συνέβαινε ένα άπο τα δύο:

1) Ἡ Πανορθόδοξη Σύνοδος θά ἦταν μιά Σύνοδος τῆς πλάκας. Ὁσοι λάμβαναν μέρος σ' αὐτήν θά ἀπολάμβαναν λουκούλεια γεύματα, θά κόρταιναν δημόσιες σχέσεις, θά παρήγαγαν μηδενικό ἀποτέλεσμα καί θά διαπληκτίζονταν μέ πρωτοφανεῖς μικρότητες, ἀναφορικά μέ τή φύση τοῦ πρωτείου καί τίς δικαιοδοσίες.

2) Ἡ ἄλλη ἐκδοκή ἦταν ότι τό Πατριαρχεῖο Ρωσίας δέν θά ἐπέτρεπε νά συνέλθει αὐτή ἢ Σύνοδος τελικά. Θά τήν ἀνατίναζε στόν ἀέρα πρίν τή σύγκλησή της μέ τίς ἔριδες πού θά ὑπέθαλπε στίς προσυνοδικές Διασκέψεις.

Φαίνεται, ὅμως, ότι ὑπάρχει μιά τρίτη ἐκδοκή, πολύ πιό ἀνησυχητική. Ὁτι θά γίνεται προσπάθεια νά περάσουν στά μουλωχτά μιά μεταπατερική θεολογία, μιά μετακανονική ἐκκλησιολογία καί ἀντορθόδοξους κανόνες ζωῆς. Σχετικά ἄρθρα, πού δημοσιεύθηκαν πρόσφατα, δείχνουν πρός αὐτή τήν κατεύθυνσην καί μάλιστα ένα σχετικό τοῦ ίστολογίου «Ἀγιορειτικό Βῆμα».

Δέν εἶμαστε σέ θέση νά γνωρίζουμε τήν ἀκρίβεια τῶν καταγγελιῶν τοῦ Ἰστολογίου, ἀλλά, ἐπειδή οἱ καταγγελίες εἶναι ἐξαιρετικά σοβαρές, ἀν τυχόν δέν ἀληθεύουν, εἶναι ἐπιβεβλημένο νά ὑπάρξει διάψευση.

Σέ θέματα ὅπως τό πρωτεῖο (λ.χ. κείμενο τῆς Ραβέννας κτλ.) καί σέ θέματα ὅπως αὐτό πού ὁρισμένοι ἀδόκιμα ὀνομάζουν «χριστιανικές ἀξίες», ἢ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας καί ἄλλες Ἐκκλησίες ὅπωσδήποτε θά ἔχουν ἀντιρρήσεις. Σέ θέματα Οἰκουμενισμοῦ, ὅμως, πραγματικά φερέγγυες Ἐκκλησίες εἶναι τά Πατριαρχεῖα Βουλγαρίας καί Γεωργίας, ἐνῶ σέ θέματα ἔθνοφυλετισμοῦ ἢ Ρωσία, ἢ Ἀντιόχεια καί ἢ Ρουμανία -καί ὅχι μόνον- ἔχουν πολύ ἐπικίνδυνες θέσεις.

Εἶναι ἀπολύτως ἐπιβεβλημένο νά γίνει ἐνημέρωση τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας γιά τίς τάσεις πού ὑπάρχουν στίς προσυνοδικές διασκέψεις καί νά ὑπάρξει ὑπεύθυνη πληροφόρηση γιά τήν πορεία τῆς Συνόδου. Μακάρι νά μή συνέλθει ποτέ αὐτή ἢ Σύνοδος, πού μόνον πηγή προβλημάτων γιά τήν Ἐκκλησία μπορεῖ νά ἀποδειχθεῖ.

* * *

ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΣΤΩ ΚΑΙ ΕΝΑΣ ΠΟΥ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΝΑ ΒΡΙΣΚΕΙ ΑΔΙΚΟ ΣΤΟΝ ΣΕΒ. ΓΟΡΤΥΝΟΣ;

Ίδού ν̄ πλήρης ἀλήθεια ἀναφορικά μέ τό ἐπεισόδιο κατά τό μνημόσυνο στό όποιο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γόρτυνος κ. Ἱερεμίας ἔλεγχε τούς κοσμικούς ἄρχοντες πού ἔδειξαν περιφρόνηση πρός τίν ^τΕκκλησία.

Διαβάσαμε στό *protothema.gr* τίς ἀκόλουθες δηλώσεις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Γόρτυνος κ. Ἱερεμία:

«Δέν ἔκανα προσωπική ἐπίθεση στίν κυρία Ζωή Κωνσταντοπούλου, δέν τή γνωρίζω, προσεύχομαι γι' αὐτήν, ὅμως, μέ πείραξε ν̄ ἀναμονή, δέν ἔμουν ὑποχρεωμένος νά περιμένω πότε θά ἔρθει καί αὐτή καί οἱ ἄλλοι πολιτικοί. Καθυστέρησαν πάνω ἀπό μία ὥρα. Εἶχα νά πάω κάπου, σέ μία συγκεκριμένη ὑποχρέωση. Μοῦ εἴπαν ὅτι ἔπρεπε νά παραστῶ στή συγκεκριμένη περίπτωση καί ἔτοι ἀνέτρεψα τό πρόγραμμά μου καί βρέθηκα ἔκει. Ἡταν νά ξεκινήσει ν̄ ἐπιμνημόσυνη δέοστη κατά τίς 10. Περίμενα, περίμενα, τίποτα. Θά πήγαινα νά λειτουργήσω σέ κάποιο ἄλλο χωριό καί ἦρθα ἐπειδή μοῦ ζητήθηκε ἔδω. Ὅταν λοιπόν ἦρθαν μέ καθυστέρηση παραπάνω ἀπό μία ὥρα τούς εἴπα: «Σᾶς βλέπουμε ἐπιτέλους» τούς εἴπα μέ σεβασμό καί τιμή «ἄλλα είστε παραβάτες τοῦ προγράμματός σας, σᾶς περιμέναμε πάνω ἀπό μία ὥρα, ἔπρεπε νά ἔρθετε νωρίτερα γιά νά λειτουργηθεῖτε. Είστε ἀλειτούργυτοι ἄρχοντες». Φαίνεται ὅτι καί ν̄ κυρία Κωνσταντοπούλου καί οἱ ἄλλοι προσβλήθηκαν. Νοιάζομαι καί προσεύχομαι γιά ὅλους τούς ἄρχοντες τῆς ἔξουσίας νά είναι φωτισμένοι καί νά ἐργάζονται γιά τό καλό τῆς κοινωνίας καί τῆς Πολιτείας».

Σέ ἀπλά Ἑλληνικά. Ή κυρία Κωνσταντοπούλου θεώρησε σκόπιμο νά στήσει τόν Σεβ. Γόρτυνος γιά μιά ὅλοκληρη ὥρα, ἀλλά ἐνοχλήθηκε σφόδρα ἐπειδή τῆς ἔκανε παρατήρηση γι' αὐτό. Καί ὅχι μόνον ἐνοχλήθηκε ἀπό τήν παρατήρηση ἀλλά καί συκοφάντησε τόν Σεβασμιότατο ὅτι δῆθεν τῆς ἔκανε παρατήρηση ἐπειδή ἄργησε λίγα λεπτά, ἐνώ στήν πραγματικότητα ἄργησε γιά μιά ὅλοκληρη ὥρα.

Οἱ πολιτικοί ἄρχοντες καί εἰδικά ν̄ κυρία Κωνσταντοπούλου πρέπει νά μάθουν νά σέβονται περισσότερο τήν πίστη τῶν Ἑλλήνων. Δική τους δουλειά ἀν θέλουν νά πιστεύουν ν̄ ὅχι. Ἐχουν ὅμως χρέος νά συμπεριφέρονται μέ μεγαλύτερη κοσμιότητα. Ή κυρία αὐτή συμπεριφέρεται μέ τόν ἴδιο ἀπαξιωτικό τρόπο ἔναντι τῶν λειτουργῶν καί τῆς πίστης μας συστηματικά. Ἐστισε γιά περισσότερο ἀπό μιά ὥρα τόν Ἱερέα πού τήν πάντρεψε.

Ἐλπίζουμε ὅτι ν̄ Σύνοδος, ὅχι μόνον δέν θά ἐπιπλήξει τόν Σεβ. Γόρτυνος γιά τήν ὄρθη ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος, ἀλλά καί θά ἐκδώσει Ἀνακοίνωση μέ τήν ὄποια θά καθιστᾶ σαφές ὅτι οἱ πολιτικοί ἄρχοντες ὀφείλουν νά δείχνουν τόν ἀπαιτούμενο σεβασμό πρός τήν Ἑκκλησία καί τούς λειτουργούς της.

* * *

**ΦΟΒΕΡΕΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ
ΜΕ ΤΟ ΓΑΜΟ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΜΕ ΑΙΡΕΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΆΛΛΟΘΡΗΣΚΟΥΣ**

Στόν ὄντως ἀποκαλυπτικό ἄρθρο τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Ζιμπάμπουε κ. Σεραφείμ «Πανορθόδοξη Σύνοδος καὶ κωλύματα γάμου» μαθαίνουμε – μέ πολύ πόνο ψυχῆς – ὅτι μεταξύ Ὁρθοδόξων καὶ ἐτεροδόξων:

«Ἡ Ἐκκλησία Ρωσίας ἀποδέκεται ὅτι «ὅ καθαγιασμός τοῦ γάμου δι’ ἐκκλησιαστικοῦ στεφανώματος ὁρθόδοξων κριστιανῶν μετά κριστιανῶν ἐτεροδόξων δύναται νά γίνη ἐν περιπτώσει καθ’ ἦν ἢ μήν Ὁρθόδοξος πλευρά ἀναγνωρίζει τὴν σημασία τῶν εὐλογιῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ὥσαύτως, μετά τὴν Ρωμαιοκαθολικήν ἀπόφασιν περί ἀναγνωρίσεως τοῦ ἐγκύρου τῶν γάμων μεταξύ Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Ὁρθοδόξων, τῶν τελουμένων ὑπὸ ὁρθοδόξου ἰερέως, ἔλαβεν ἀπόφασιν περί ἀναγνωρίσεως τοῦ ἐγκύρου τῶν μικτῶν γάμων μεταξύ Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν, τελουμένων ὑπὸ εἰδικάς συνθῆκας, κατόπιν εὐλογίας τοῦ ὁρθοδόξου Ἐπισκόπου, ἐνώπιον Ρωμαιοκαθολικοῦ ἰερέως».

Ως πρός τό γάμο Ὁρθοδόξων μέ δὲ ἀλλοθρόσκους μαθαίνουμε τά ἀκόλουθα ἀπίστευτα γιά τή στάση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας:

«Ἡ Ἐκκλησία Ρωσίας διαπιστοῖ ὅτι οἱ μικτοί γάμοι ἀπαγορεύονται ὑπὸ τοῦ 72ου κανόνος τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐν τούτοις ὅμως φρονεῖ ὅτι «αἱ σύγχρονοι συνθῆκαι ὑπάρχεισαν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ ἐπί τῆς γῆς ἀπαιτοῦν ἐπιμόνως ἐν τῷ ζητήματι μικτῶν γάμων τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν μετά τῶν μην Χριστιανῶν τήν ἐπιστροφήν εἰς τίνι ἐκκλησιαστικήν πρᾶξιν τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων τοῦ Χριστιανισμοῦ», κατά τούς ὅποιούς ἢ Ἐκκλησία ἐπομένη τῷ Ἀποστόλῳ Παύλῳ, «ἐφέρετο συγκαταβατικῶς πρός μικτούς γάμους». Ωσαύτως «εἰς τούς παλαιοτάτους κανόνας δέν ὑπάρχουν ἀπαγορευτικά διατάξεις ἐν προκειμένῳ».

Δύο φοβερά στοιχεῖα ἀποκαλύπτονται γιά τή στάση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας γιά τά κωλύματα τοῦ γάμου.

Καταρχήν ὅτι ὡς πρός τό γάμο Ὁρθοδόξων καὶ Παπικῶν ἀναγνωρίζει ἀπολύτως τίς ἀποφάσεις τῆς Β΄ Βατικάνειας Συνόδου καὶ τῆς προδοτικῆς γιά τήν Ὁρθοδοξία Συμφωνίας τοῦ Μπαλαμάντ γιά τά μυστήρια τῶν Παπικῶν, ἀφοῦ δέκεται τήν ιερολογία τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ἀκόμη καὶ ἀπό παπικό «κληρικό»!!!

Οσο γιά τή στάση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας γιά τό γάμο μέ τούς ἀλλοθρόσκους «τί φῶ καὶ τί λαλήσω;»

Ἀπό μακροῦ προειδοποιοῦμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας *MONON* σέ δύο τομεῖς εἴναι φέρεγγυος πάικτης.

1) Στό θέμα τοῦ πρωτείου, ἐπειδή βρίσκεται σέ σκληρό ἀνταγωνισμό μέ τό Βατικανό καὶ μέ τό Πατριαρχεῖο τῆς Νέας Ρώμης, καί

2) Σέ θέματα πού άποδίδονται μέ τόν ἀδόκιμο ὅρο «ἀξίες».

Σέ ὅλα τά ἄλλα θέματα οἱ θέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας γιά τόν Οἰκουμενισμό καὶ τούς νεωτερισμούς ταυτίζονται καὶ σέ ὅρισμένα θέματα -ὅπως τοῦ γάμου- ὑπερακοντίζουν τίς θέσεις τῶν Φαναριωτῶν.

Τά ἵδια καὶ κειρότερα συμβαίνουν μέ τό Πατριαρχεῖο Ρουμανίας, τό ὅποιο ἐπιδίδεται μέ πολλή ἄχαρη προθυμία στόν ἔθνοφυλετισμό. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τιργοβιστίου Νήφωνας, ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας σχεδόν σέ ὅλους τούς διαλόγους, στό ΠΣΕ, στήν προπαρασκευαστική ἐπιτροπή γιά τή Μεγάλη Σύνοδο κτλ. διατυπώνει τίς πιὸ ἔξωφρενικές οἰκουμενιστικές καὶ νεωτεριστικές θέσεις.

Τό ἀποκαλυπτικό ἄρθρο τοῦ Σεβ. Ζιμπάμπουε ἐπιβεβαιώνει, δυστυχῶς, ὅτι ἔχουν βάσην οἱ φόβοι μας ὅτι οἰκουμενιστικό εἶναι τό ὑπόβαθρο τῶν ἐπιδιωκόμενων ἀλλαγῶν στά κωλύματα γάμου ἀπό τή μέλλουσα νά συνέλθει Πανορθόδοξη Σύνοδο καὶ -ὅπως μᾶς πληρφορεῖ ὁ Σεβ. Ζιμπάμπουε- ἥ αἰχμή τοῦ δόρατος αὐτῶν τῶν ἀλλαγῶν εἶναι ἥ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας.

Βαθύτατα θλιβόμαστε γιά τήν ἀποκάλυψη

* * *

ΟΤΑΝ Ο ΠΑΠΙΚΟΣ «ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ» ΑΘΗΝΩΝ κ. ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙ ΝΑ ΚΡΥΨΕΙ ΤΟΝ ΟΥΝΙΤΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΟΥ ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ

«Ἀποκαλυπτική πραγματικά ἥ συνένετευξη, πού παραχώρησε ὁ «Ἄρχιεπίσκοπος» τῶν ἐν Ἀθήναις Παπικῶν κ. Σεβαστιανός, στόν κ. Νίκο Παπαχρήστου, στο amen.gr, τήν ἡμέρα τοῦ Πάσχα. Στή συνένετευξη αὐτή -μέ κυνική εἰλικρίνεια- ὁ ἐκλαμπρότατος κ. Σεβαστιανός ὅμολογει αὐτό τό ὅποιο γράφουμε ἀπό καιρό. “Οτι, δηλαδή, ἥ ἔνωση θά ἐπιτευχθεῖ, ὅχι τόσο μέ τό θεολογικό διάλογο, ἀλλά μέ τόν λεγόμενο «λαϊκό οἰκουμενισμό», ὅπως τό διάταγμα τῆς Β΄ Βατικάνειας Συνόδου ἐπιτάσσει.

Τί εἶναι ὁ «λαϊκός οἰκουμενισμός»; Ἡ προσπάθεια νά παρουσιαστοῦν στά μάτια τοῦ κόσμου οἱ διαφορές Ὁρθοδοξίας καὶ Παπισμοῦ ἀκριβῶς ἔτοι ὅπως τίς περιγράφει ὁ Παπικός «Ἄρχιεπίσκοπος», δηλαδή ὡς ιστορικές διαφορές, ὡς διαφορές δικαιοδοσίας, ὡς διαφορές ἔθίμων, ἀλλά ὅχι ὡς θεολογικές διαφορές. Μέ αὐτό τόν τρόπο οἱ πιστοί θά ἀρχίσουν νά θεωροῦν ὅτι οἱ ὑφιστάμενες διαφορές ὀφείλονται στήν ἀποξένωση Ἀνατολῆς καὶ Δύστης καὶ ἥ ἔνωση θά ἀρχίσει ἐκ τῶν κάτω -στό ἐπίπεδό των πιστῶν- καὶ ὅχι τῶν ἡγεσιῶν καὶ θά ἐπιβληθεῖ σταδιακά ὡς τετελεσμένο γεγονός.

“Ως ἐκ τούτου ὁ ἐκλαμπρότατος Παπικός «Ἄρχιεπίσκοπος» Ἀθηνῶν προβάλλει ὡς παράδειγμα τίς ούνιτικές σχέσεις Παπικῶν καὶ Ὁρθοδόξων πού καθιερώθησαν στίς Κυκλαδες -καὶ δή στή Σύρο- ὅπου οἱ μικτοί γάμοι δίνουν καὶ παίρνουν, ὅπου ἥ ἐκπροσώπηση ὀρθόδοξων

καὶ Παπικῶν στίς γιορτές ἀντιστοίχως θεωρεῖται ἀπαραίτητη καὶ ὅπου γίνονται κοινές ποιμαντικές παραστάσεις Παπικῶν καὶ Ὁρθοδόξων ἕγετῶν. Ὁ Παπικός Ἀρχιεπίσκοπος θεωρεῖ τίν παγκοσμιοποίησην, τίν εἰκοσμίκευσην καὶ τίν ἀνάγκη κοινῆς ἱεραποστολικῆς προσπάθειας στόν κόσμο σάν κίνητρο γιά τίν ἔνωσην Παπισμοῦ καὶ Ὁρθοδοξίας.

Ὁ Παπικός «Ἀρχιεπίσκοπος» μᾶς ἐγείρει ἐκ τοῦ ὑπνου τῆς ἀδιαφορίας καὶ ἀπό τήν ψευδαίσθησην ὅτι ὅλα πηγαίνουν καλά μέ τήν ἐκδῆλωσην τῆς χαρᾶς του, ἐπειδὸν -ὅπως ὁρθά σημειώνει-, ὄλοένα καὶ περισσότεροι ἐπίσκοποι -καὶ ὅχι μόνον- εἴναι πρόθυμοι νά καλλιεργοῦν φιλικές σχέσεις μέ τούς Παπικούς. Διατυπώνει μάλιστα τίν ἄποψη ὅτι ὁ Πάπας Φραγκίσκος θά ἐπισκεφθεῖ -ἄν καὶ ὅχι ἀμεσα- τίν Ἑλλάδα γεγονός πού θά ἐπιτρέψει στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδας νά δείξει ἔνα πιό «χαλαρό» -ὅπως τό χαρακτηρίζει- πρόσωπο πρός τόν Παπισμό ἀπό ὃ, τι ἔδειξε ὅταν ὁ Πάπας Βοΐτύλα ἐπισκέφθηκε τήν Ἑλλάδα.

Ἐνα πολύ ἐνδιαφέρον σημεῖο τῆς συνέντευξης τοῦ ἐκλαμπρότατου Παπικοῦ «Ἀρχιεπισκόπου» Ἀθηνῶν κ. Σεβαστιανοῦ εἴναι ὅτι προσπάθησε ἀνεπιτυχῶς νά κρύψει τό οὐνιτικό προσωπεῖο τῶν ἐν Ἑλλάδι Παπικῶν.

“Οταν ἀναφέρθηκε στό συνεορτασμό τοῦ Πάσχα τῶν ἐν Ἑλλάδι Παπικῶν μέ τούς Ὁρθοδόξους ίσχυρίστηκε ψευδέστατα ὅτι υἱοθετήθηκε γιά λόγους «κοινωνικούς» ἀπλά καὶ μόνον ἐπειδόν οἱ Παπικοί εἴναι μειοψφία στήν Ἑλλάδα καὶ ἐπειδόν αὐξήθηκαν οἱ μικτοί γάμοι.

Μούγγα, ὅμως, ὁ ἐκλαμπρότατος, γιά τό γεγονός ὅτι οἱ ἐν Ἑλλάδι Παπικοί ἀπαγγέλλουν τό Σύμβολο τῆς πίστεως, ὅπως ἀκριβῶς οἱ Ὁρθόδοξοι, χωρίς τήν προσθήκη τοῦ Filioque, τό ὅποιο καὶ δογματική διαφορά εἴναι -ἀσχέτως τῆς ψευδέστατης περί τοῦ ἀντιθέτου διαβεβαίωσης τοῦ ἐκλαμπρότατου- καὶ ὅπωσδήποτε δέν εἴναι θέμα κοινωνικῆς σκοπιμότητας.

«Ο συνεορτασμός τοῦ Πάσχα μέ τούς Ὁρθόδοξους, ὅπως καὶ ἡ ἀπαγγελία τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως χωρίς τό Filioque εἴναι πονηρή τακτική τῶν Παπικῶν γιά τόν ἔξουνιτισμό τῶν ὁρθοδόξων μέ τήν προαγωγή τοῦ «λαϊκοῦ οἰκουμενισμοῦ».

Ἄποκαλυπτική τῷ ὅντι ἡ συνέντευξη τοῦ ἐκλαμπρότατου κ. Σεβαστιανοῦ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΕΛΕΒΑΝΤΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ – ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

* Αρχιμ. Ιωάννου Κωστώφ, Γιατί δέν πετῷ τή Βίβλο, «Μωσῆς ἢ μωσαϊκό», Σταμάτα 2014, σσ. 410.

π. Ιωάννης Κωστώφ γράφει περισσότερα από δύο μπορούμε νά διαβάζουμε και αυτά πού γράφει είναι βασισμένα σε ένα άπιστευτα μεγάλο ἀριθμό βιβλίων πού έχει ύπόψη του για τί σύνταξη τῶν ἔργων πού έκδιδει.

Μέ αὐτό τό βιβλίο –δύος και μέ δύλλα πού ἔξεδωσε– ὁ καλός συγγραφέας παρουσιάζει τήν θεωρία τῆς ἔξελίξεως τοῦ Δαρβίνου και τῶν ἐπιγόνων του ώς ἀσύμβατη μέ τήν διήγηση τῆς Γενέσεως γιά τή δημιουργία τοῦ κόσμου και τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτό πού πρέπει νά κατανοήσουμε είναι ὅτι ή 'Αγια Γραφή δέν είναι ἐπιστημονικό ἀλλά θεολογικό βιβλίο. Δέν προορίζοταν γιά ἐγκερίδιο Φυσικῆς ἢ κοσμολογίας τῶν ἐκπαιδευτρίων τῆς ἐποχῆς τοῦ Μωύση. Είναι θεολογικό βιβλίο πού ἔχηγει τή σκέση τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό.

Είναι ἐπίσης σημαντικό νά θυμόμαστε ὅτι τό γράμμα τῆς Γραφῆς ἀποκτείνει ἐνδή τό πνεύμα της ζωοποιεί και ἀκόμη ὅτι ή 'Αγια Γραφή, δύος θαυμάσια διατύπωσε τό θέμα ὡς σπουδαῖος ὄρθοδοξος θεολόγος π. Ιωάννης Ρωμανίδης, δέν είναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀλλά ὁ λόγος περί τοῦ Θεοῦ. "Αν δέν έχουμε ύπόψη αὐτές τίς κατευθυντήριες γραμμές ὅταν διαβάζουμε τήν 'Αγια Γραφή τότε ἀναπόφευκτα θά βασανίζομετε μέ τό ἐρώτημα ἀν πρέπει νά πετάξουμε τήν 'Αγια Γραφή.

Πῶς νά τήν πετάξουμε, δηλαδή, ἀφοῦ ή ἀναφορά της είναι ή 'Αποκάλυψη τῆς ἀληθείας τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία μας; Πῶς νά τήν πετάξουμε ἀφοῦ τό ἀνθολόγιο από τίς εὐναγγελικές περικοπές τῆς 'Αγιάς Γραφῆς βρίσκεται στήν 'Αγια Τράπεζα; 'Ο π. Ιωάννης φυσικά δέν βασανίζεται ἀπό τέτοια ἐρωτήματα. 'Απιλά προσπαθεῖ νά προβληματίσει τούς ἀναγνώστες πού ἐπρεάστηκαν ἀπό τήν προτεσταντική ἐρμηνευτική της Βίβλου και νά τούς δώσει τόν ἀντιπαλαίστοντα λόγο.

* * *

* Αρχιμ. Ιωάννου Κωστώφ, Βίβλος καὶ ἔξελίξι, Περί ἔξελίξεως 2, «Όχι στόν Τιτανικό. Ναί στήν Κίβωτό», Σταμάτα 2014, σ. 414.

Διανθισμένο μέ πολλά σχετικά σκίτσα τό νέο βιβλίο τοῦ π. Ιωάννη Κωστώφ καταπιάνεται μέ ἔνα θέμα λίαν προσφιλές στόν συγγραφέα του. Αὐτό τῆς θεωρίας τῆς ἔξελίξεως ύπό τό φῶς τῆς ἐπιστήμης και τῆς 'Αγιάς Γραφῆς.

Γιά νά ἀναπτύξει τίς θέσεις του ὁ καλός συγγραφέας ἔχει κάνει μιά λίαν ἐπίμοχθη ἔρευνα σε πηγές ἀπό τίς ὄποιες παραθέτει ἑκατοντάδες ἀποστάσματα. Είναι χαρακτηριστικό ὅτι ή βιβλιογραφία τοῦ ἔργου καταλαμβάνει σχεδόν ἑκατόν σελίδες!

Στόν πρόλογο τοῦ βιβλίου του ὁ π. Ιωάννης Κωστώφ ἀναφέρεται σε ἔνα πολύ οὐσιαστικό θέμα. 'Ο Θεός δέν μπορούσε νά μιλήσει στήν ἐποχή τοῦ Μωύση μέ τή γλώσσα τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης ἐπειδή κανείς δέν θά κατανοούσε τί ἔλεγε. Μίλησε, λοιπόν, μέ μιά συμβολική γλώσσα πού ἀποκάλυπτε μέν τήν ἀληθεία στούς ἀνθρώπους, ἀλλά μέ τρόπο πού ήταν προσαρμοσμένο στό μορφωτικό τους ἐπίπεδο.

Αὐτό είναι πολύ σημαντικό νά τό θυμόμαστε ὅταν διαβάζουμε τήν ἰστορία τῆς Γενέσεως ἐπειδή μέ αὐτή ὁ Χριστός πρόσφερε στούς ἀνθρώπους ἔνα βιβλίο πού ὁδηγεί στή σωτηρία και

* Στό παρόν τεῦχος δημοσιεύουμε ὅλα τά βιβλία πού μᾶς στάλπσαν μεταξύ 1.1.2015 και 30.4.2015.

οχι ἔνα ἐπιστημονικό βιβλίο Φυσικῆς καὶ κοσμολογίας.

Καί τι λέγει αὐτό τὸ βιβλίο; “Οτι ὁ ὄλικός κόσμος καὶ ὁ ἀνθρωπος εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς δημιουργικῆς ἐνέργειας τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι μόνον ἡ ἀναφορά τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου στὸ Θεό νοματοδοτεῖ τὴν Ἰστορία καὶ ἐπιτυχάνει τῇ σωτηρίᾳ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅντως! Ἀν δέν διαβάζουμε τὴν Ἁγία Γραφή μὲ αὐτή τὴν προοπτική, τότε ἔχει πολὺ λίγη σημασία ἂν τὴν διαβάζουμε.

* * *

‘Ἀρχιμ. Ἰωάννην Κωστώφ, Τά θαύματα τοῦ Θεοῦ, Τά θ(ά)υματα εἶναι θύματα στά κέρια τῶν ἀρνητῶν, Διάφορα 10, Ἑκδ. Ἡ. Μ. Μεταμορφώσεως, Ἀστρος Κυνουρίας 2014, σσ. 265.

Ἐνα νέο ἀπολογητικό βιβλίο τοῦ πολυγραφότατου καὶ καλκέντερου π. Ἰωάννην Κωστώφ. Ο ἐκδότης τοῦ βιβλίου εἶναι ἡ Ἱερά Μονή Μεταμορφώσεως Ἀστρους Κυνουρίας.

Μέ τό νέο του βιβλίο ὁ π. Ἰωάννης κατορθώνει:

1) Καταρχήν νά δώσει στόν ἀναγνώστη ἔνα εύρυ φάσμα τοῦ χώρου στόν ὅποιο ἵκνηλατούνται τά θαύματα τοῦ Θεοῦ.

2) Νά προσδιορίσει τὴν ἔννοια τοῦ θαύματος.

3) Νά δεῖξει ὅτι τά θαύματα δέν πειθαναγκάζουν. Ἀπλά γίνονται γιά τούς καλοπροσαίρετους χωρίς νά μεταστρέψουν στόν πίστη τούς κακοπροσαίρετους. Αὐτό ἀκριβῶς ὑποδηλώνει ὁ ὑπότιλος τοῦ ἔργου.

Τό πιό καρακτηριστικό παράδειγμα βρίσκεται στό ‘Ἄγιο Εὐαγγέλιο. Οἱ φαρισσαῖοι ἀντί νά ἀναγνωρίσουν μέ τό θαῦμα τῆς Ἀνάστασης τοῦ Λαζάρου τόν ἀναμενόμενο Μεσσία στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, πῆθελαν νά σκοτώσουν καὶ τόν Χριστό καὶ τόν Λάζαρο γιά νά μήν ὑπάρχει μάρτυρας τῆς Ἀνάστασης!!!

Τό βιβλίο εἶναι γραμμένο σέ στρωτή γλώσσα. Εἶναι ἐξαιρετικά ἐνδιαφέρον καὶ εὐανάγνωστο μέ τίν ἀνεκδοτική μορφή πού τό διακρίνει καὶ στέλλει πολύ ἰσχυρά μηνύματα στόν ἀναγνώστη χωρίς νά τόν περιπλέκει μέ δύσκολους ὅρους.

Ξέρουμε ὅτι δέν χρειάζεται νά εὐχθοῦμε γόνιμη συνέχεια στόν καλό συγγραφέα. Ἐχει ἔτοιμα τόσα πολλά βιβλία γιά δημοσίευση, ὥστε τά παραχωρεῖ σέ ἄλλους -ὅπως στόν προκειμένον περίπτωση τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεταμορφώσεως Ἀστρους Κυνουρίας- τίν εὐθύνη τῆς ἔκδοσης ἔργων του.

* * *

‘Ἐρμηνεία Ἐκκλησιαστικῶν Ἀναγνωσμάτων, ‘Υπό ἐπισκόπου Ἱερεμίου, Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, Ἐρμηνεία τῶν ψαλμῶν τοῦ Ἐξαψάλμου (Ψαλμ. 3, 37, 62, 87, 102, 242), Δημητόρανα – Μεγαλόπολη, Μάιος 2012, σσ. 112.

Πρόκειται γιά ἔρμηνευτική ἀπόδοσην σέ κηρυγματική μορφή τῶν Ψαλμῶν τοῦ Ἐξαψάλμου.

‘Ο Σεβ. Γόρτυνος κ. Ἱερεμίας εἶναι ἱεράρχης πού κατηκεῖ συστηματικά τόν κλῆρο καὶ τόν λαό τῆς Μητροπόλεως του γιά ὅλα τά θέματα τῆς πίστης μας καὶ μάλιστα γιά θέματα πού ἀφοροῦν τόν Οἰκουμενισμό, τίν ἐκκοσμίκευση καὶ τούς νεωτερισμούς.

‘Ο Σεβ. μέ τόν πρόλογό του στό σύντομο αὐτό βιβλίο ἐκεκαθαρίζει ὄρισμένα πράγματα καὶ καταθέτει τίν ἀντίθεσή του ἀναφορικά μέ τόν Νεοβαρλααμισμό, δηλαδή τίν προσπάθεια νά προσεγγίζουμε τή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας νονιστική.

‘Ο Σεβ. Γόρτυνος, ἐνῶ, ἀντιτίθεται σαφῶς στόν Νεοβαρλααμισμό ἀναγνωρίζει τή σημασία τῆς ἔρμηνευτικῆς ἀπόδοσης τῶν κειμένων τῆς λατρείας. Γ’ αὐτό καὶ ἐπιδόθηκε σ’ αὐτό τό ἔργο -μέ παρότρυνση τοῦ μ. Καθηγητῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στόν Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Βασιλείου Βέλλα.

Διαπίστωσε ὅτι οἱ πιστοί ἄκουαν μέ εἰλικρινές ἐνδιαφέρον τίν ἔρμηνευτική τῶν Ψαλμῶν καὶ τώρα ἄρχισε νά ἐκδίδει ἐπιλεκτικά τό ἔργο αὐτό. Ἡ ἀνάλυση πού κάνει τῶν ψαλμῶν τοῦ Ἐξαψάλμου εἶναι μεγάλου ἐνδιαφέροντος καὶ γεννᾶ ἀγάπην στόν ἀναγνώστη γιά τούς Ψαλμούς καὶ

έφεσον νά μάθει περισσότερα γιά τά μοναδικῆς λογοτεχνικῆς, θεολογικῆς καί σωτηριολογικῆς δάξιας αὐτά ποιητικά κείμενα.

* * *

΄Αρχιμ. ΄Αρσένιου Κατερέλου, ΄Ο Γέροντας Ἰσαάκ ὁ Λιβανέζος, ΄Εκδόσεις «΄Ορθόδοξος Κυψέλη», Ραδιοφωνική Συνέντευξης εἰς τόν Ραδιοφωνικόν Σταθμόν τῆς Ιερᾶς Μητροπόλεως Δρυινουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτσης, Θεσσαλονίκη 2015, σσ. 72.

΄Ο Πανος. ΄Αρχιμ. ΄Αρσένιος Κατερέλος, Καθηγόυμενος τῆς Ιερᾶς Μονῆς Αγίου Νικολάου Δίβρης Φθιώτιδος, έδωσε συνέντευξη στόν πρωτοσύγκελο τῆς Ιερᾶς Μητροπόλεως Δρυινουπόλεως Πανος. ΄Αρχιμ. Ιωάνη Κωνστάνταρο ἀναφορικά μέ τόν Γέροντά του μ. ιερομόναχο Ίσαάκ τόν Λιβανέζο.

Μέ τή συνέντευξη αὐτή σκιαγραφεῖ τήν προσωπικότητα καί τό φρόνημα τοῦ π. Ίσαάκ καί τούς ἀσκητικούς ἄγῶνες του καί τήν ποιμαντική του προσέγγιση στήν καθοδήγηση τῶν ψυχῶν.

΄Ο π. ΄Αρσένιος μιλᾶ μέ συγκεκριμένα παραδείγματα καί καταθέτει μέ ἀπλά λόγια τίς θέσεις του καί τήν ἀξιολόγησή του γιά τόν μακαριστό του Γέροντα καί βοηθᾶ τόν ἀναγνώστη τού βιβλίου νά δώσει μορφή στόν ἀείμνηστο ἀσκητή τῆς Καψάλας.

΄Αριστος καί μουσικολογιότατος ψάλτης, ἄριστος γνώστης τῆς ΄Ελληνικῆς ὁ π. Ίσαάκ ἔζησε πολλά χρόνια στήν ἔρημο τῆς Καψάλας καί μαθήτευσε παρά τούς πόδας τοῦ ΄Οσίου Παΐσίου τοῦ ΄Αγιορέπτη.

Τό κελλί του, λόγω τῆς ἐθνικῆς του καταγωγῆς, ἔγινε πόλος ἐλξεως πολλῶν πιστῶν καί δή σπουδαστῶν τῆς θεολογίας καί ἄλλων ἐπιστημῶν ἀπό τό Πατριαρχεῖο ΄Αντιοχείας.

Τό βιβλίο διαβάζεται ἀπίνευστί καί αὐτό πού μένει κυρίως στόν ἀναγνώστη εἶναι τό ἀσκητικό τυπικό τῆς Καλύβης τῆς ΄Αναστάσεως καί ἡ ἀδιάκριτη ὑπακοή τοῦ π. ΄Αρσένιου καί τοῦ π. ΄Εὐθύμιου στόν Γέροντά τους.

΄Εκθύμως συνιστοῦμε τό βιβλίο στούς ἀναγνώστες.

* * *

΄Η ΄Αγία Γραφή, (Λαϊκά ΄Υπομνήματα), ΄Η καθολική ἐπιστολή τοῦ ΄Ιακώβου, ΄Υπό ἐπισκόπου ΄Ιερεμίου, Μητροπολίτου Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως, Δημητσάνα - Μεγαλόπολις, Μάρτιος 2012, σσ. 56.

Τό ἔργο προλογίζει ὁ Σεβ. Γόρτυνος καί τό σύντομο βιβλίο περιλαμβάνει τό πρωτότυπο, τί μετάφραση κατά κεφάλαιο καί σύντομο σχολιασμό.

Τό περιεχόμενο τῆς καθολικῆς ἐπιστολῆς τοῦ ΄Ιακώβου εἶναι πολύ γνωστό στό μέσο πιστού οὐκκλησιάζεται τακτικά. Πολλοί στίχοι τῆς ἐπιστολῆς βρίσκονται στήν γλώσσα τοῦ λαοῦ μας ὡς ρητά τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Στόν πρόλογό του ὁ Σεβ. συγγραφέας ζεκαθαρίζει ὅτι ἀντιτίθεται στό Νεοβαρλααμισμό - τουτέστιν στήν νοοταρχική κατανόση τῆς Βίβλου καί τῶν λατρευτικῶν κειμένων τῆς ΄Εκκλησίας μᾶς- πλὴν ὅμως κατανοεῖ τήν σπουδαιότητα τοῦ εὐαγγελισμοῦ τοῦ ποιμνίου του.

Πρωταρχικός στόχος ἐνός ἐπισκόπου, σπηλιώνει ὁ Σεβασμότατος, εἶναι νά ὁδηγήσει τούς πιστούς στό Λόγο τοῦ Θεοῦ καί στό Σῶμα καί στό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτός ἀκριβῶς εἶναι ὁ στόχος τοῦ παρόντος βιβλίου. ΄Ἐλπίζει, μάλιστα, ὅτι τελικά θά μπορέσει νά κάνει ἐκλαϊκευμένης κηρυγματικῆς φύσεως ἐκδόσεις γιά ὅλα τά βιβλία τῆς Παλαιᾶς καί τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Τό εὐχόμαστε ἐκ μέσης καρδίας ἐπειδή ή ἀνάγνωση τοῦ παρόντος βιβλίου τοῦ Σεβασμότατου Γόρτυνος μᾶς βοήθησε ἰδιαίτερα νά ἀγαπήσουμε περισσότερο τήν ΄Επιστολή τοῦ ΄Αδελφόθεου ΄Ιακώβου καί νά τήν ξαναδούμε μέ μεγαλύτερη προσοχή καί πιό ζωηρό ἐνδιαφέρον.

* * *

Χριστούφαντου, Καντά ζητήματα πού παροργίζουν τόν Θεό, ΄Αφυπνιστικά μελετήματα, ΄Εκδόσεις «΄Ορθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 2014, σσ. 119.

Το βιβλίο είναι συλλογή έπα κειμένων τῆς Χριστοῦφαντου πού καταπιάνεται μέ τά ἀκόλουθα θέματα:

- 1) Πρός κοινωνίαν Σοδόμων,
- 2) «Ἐμίστησα Ἐκκλησίαν πονηρευομένων»,
- 3) Ἀκρίβεια καὶ οἰκονομία,
- 4) «Ἰερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ»,
- 5) Ἀμφίεσις – ἐξαχρείωσις, ἐκφυλισμός,
- 6) Ἡ παιδοκτόνος ἄμβλωσις,
- 7) Τό ἀντιοικουμενιστικόν «λαλεῖν» καὶ τό «σιγᾶν».

Ο κατάλογος τῶν θεμάτων τοῦ βιβλίου δείχνει τό κέντρο βάρος τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς Χριστοῦφαντου. Πονεῖ ἑπειδὴ ἡ ἔκκοσμίκευση καὶ ὁ συγκρητισμός κυρίευσαν τά πάντα καὶ μᾶς ταλαιπωροῦν ὡς ἔθνος, ὡς οἰκογένειες καὶ ὡς πρόσωπα.

Οι δικές της θέσεις είναι οἱ θέσεις τοῦ Ἐναγγελίου καὶ τῆς Παράδοσης τῆς Ἐκκλησίας.

Τό ὑφος της γλαφυρό καὶ δόκιμο γράφει πάντοτε μέ τρόπο πού κεντρίζει τό ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστη νά παρακολουθήσει τό νῆπα τῆς σκέψης της. Γράφει μέ τρόπο πού τά κειμενά της γίνονται κατανοτά ἀπό τούς ἀπλούς ἀναγνῶστες, ἀλλά καὶ μέ τρόπο πού ἰκανοποιοῦν τόν ὑποψιασμένο καὶ καταρτισμένο ἀναγνώστη.

Ἐντυπωσιάζει ἴδιαίτερα ὁ ρυθμός παραγωγῆς τῶν ἔργων της. Ἐκατοντάδες τά ποιήματα πού συνέθεσε καὶ πλῆθος οι θεολογικές ἔργασίες πού δημοσίευσε. Ὄλα διαποτισμένα ἀπό τή βαθιά πίστη της καὶ τίνι ἀγάπη της γιά τόν Χριστό.

Σπίν ποίηστ συνεχίζει τό ἔργο δεκάδων χριστιανῶν ποιητῶν πού κοσμοῦν μέ τά ἀριστούργηματικά τους ποιήματα τίς δέλτους τῆς ἱστορίας τῆς Νεοελληνικῆς λογοτεχνίας. Τίνι διακρίνει μεγάλη στιχουργική εὐχέρεια, πλούτος λεξιλογίους καὶ εἰκόνων πού χρησιμοποιεῖ, πηγαῖος λυρισμός ἐνώ λεπτή συγκίνηση διατρέχει τά ποιήματά της.

Μέ τά πεζά θεολογικά της ἔργα ἀποδεικνύεται ἄξιο πνευματικό τέκνο τοῦ π. Ἀρσενίου Κατερέλου καὶ τῶν ἄλλων Γεροντάδων παρά τούς πόδας τῶν ὄποιών μαθήτευσε.

Συνιστοῦμε ἐκθύμως τό βιβλίο στούς ἀναγνῶστες.

* * *

Ἀρχιμ. Ἀρσενίου Κατερέλου, Ἡ ὑγίης καὶ ἡ νόθος πνευματικότης, Ραδιοφωνική Συνέντευξης εἰς τόν Ραδιοφωνικόν Σταθμόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δρυινούπολεως, Παγωνιανῆς καὶ Κονίτσης, Ἐκδόσεις «Ὀρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 2015, σσ. 88.

Ο Πανος. Ἀρχιμ. Ἀρσενίος Κατερέλος ἔχει καθιερωθεῖ ἕδη στή συνείδηση τοῦ ποιμνίου τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἔξομολόγος μέ πολλά πνευματικά παιδιά ἀπό ὅλη τήν Ἑλλάδα πού ἀσκεῖ μιά πολὺ εὐεργετική ἐπίδραση μέ τίνι ποιμαντική του διακονία.

Τό βιβλιαράκι αὐτό είναι ἀπομαγνητοφωνημένη συνέντευξη πού ἔδωσε ὁ π. Ἀρσενίος στόν Πανοσ. Ἀρχιμ. Ἰωνᾶ Κωνστάνταρο, στό Ραδιοφωνικό σταθμό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κονίτσης, καὶ ἀφορά τίνι ὄρθόδοξην καὶ τίνι νόθο πνευματικότητα.

Ο π. Ἀρσενίος Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἀγίου Νικολάου Δίβρης Φθιώτιδος, μέ τή συνέντευξη αὐτή βάζει τόν δάκτυλο ἐπί τόν τύπο τῶν ἕλλων. Δέν κρύβεται στρουθοκαμπηλικά πίσω ἀπό τό δάκτυλό του ὅπως πολλοί ἄλλοι. Ξεκαθαρίζει ὅτι στήν Ἐκκλησία σέ πολλούς πιστούς -μέ δική τους εὐθύνη καὶ κυρίως μέ τίνι εὐθύνη τῶν πνευματικῶν τους καθοδηγητῶν καλλιεργεῖται μιά νόθος πνευματικότητα πού δέν ἐκφράζει τίνι ὄρθόδοξην πίστη καὶ εὐσέβεια.

Ο π. Ἀρσενίος ὁμολογεῖ μέ παρροσία ὅτι πρωταρχικό στοιχεῖο τῆς ὄρθόδοξης πνευματικότητας είναι ὁ ὄρθόδοξη ὁμολογία πίστεως.

Διευκρίνιζει, ἐπίσης, ὅτι ὁ πιστός δέν πρέπει νά ἀναζητεῖ φεύγικες ἐμπειρίες δῆθεν ἀγιοπνευματικές. Ἀντίθετα δόφειλει μέ τίνι καταπολέμηση τῶν παθῶν νά προσφέρει τούς ἀγῶνες του στό Χριστό μέ μετάνοια γιά νά ἐπεκδυθεῖ τόν παλαιό ἄνθρωπο καὶ νά δεχτεῖ τή κάρη τοῦ Θεοῦ.

‘Η πνευματικότητα πού δέν είναι ἀσκητική, μᾶς λέγει ὁ π. Ἐρασένιος, ἀλλά είναι ἐκκοσμικεύμένη ἢ ἀποσκοπεῖ στή βελτίωση τοῦ χαρακτήρα καὶ ὅχι στήν κάθηση ἀπό τά πάθη καὶ στήν προσοικείωση τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἅγιου Πνεύματος, δέν είναι ὑγιής ἀλλά νόθος πνευματικότητα.

‘Ο π. Ἐρασένιος μέ τίν πραγματικά περιεκτική του συνέντευξη ἀναφέρεται διεξοδικά καὶ στό ρόλο τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἔχει γεῖ δέν είναι κάτι σάν ψυχοθεραπευτής, οὔτε μπορεῖ νά λειτουργήσει σάν υποκατάστατο τῆς σχέσης τοῦ ἀντρογύνου ἢ τῆς οἰκογένειας.

‘Η συνέντευξη αὐτή δείκνει ἀνάγλυφα ποιός είναι ὁ π. Ἐρασένιος, ποιά είναι ἡ πνευματική του πείρα καὶ ὅτι είναι σέ θέση νά βοηθήσει μιά ψυχή στήν ἐν Χριστῷ ζωή.

Τό βιβλιαράκι αὐτό συνιστά πυξίδα τῆς ὑγιοῦς πνευματικότητας καὶ συνοπτική ἐξομολογητική χρησιμότατη σέ κάθε πνευματικό.

Χρονιμότατο ἐπίσης βοήθημα είναι καὶ γιά τά λαικά μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἐπειδή μᾶς βοηθᾶ νά ἀντιληφθοῦμε ποιές ιδιότητες πρέπει νά ἔχει ὁ πνευματικός στόν ὁποῖο θά ἐξομολογούμαστε ὥστε νά μᾶς βοηθήσει ἀποτελεσματικά στήν ἐν Χριστῷ ζωή.

Χωρίς καμία ὑπερβολή είναι ἔνα ἀπό τά πιο ὠραῖα βιβλία πού διάβασα τελευταῖα.

Εἶναι ἀδύνατο νά συνοψίσω τό περιεχόμενο τῶν ὅσων ἀναφέρει στή συνέντευξη του ὁ π. Ἐρασένιος, διότι ἡ συνέντευξη είναι ἐξαιρετικά πυκνή σέ νοήματα καὶ σπουδαιότητα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΕΛΕΒΑΝΤΟΣ

* * *

‘Ἐπισκόπου Ἱερεμίου Φούντα, Οἱ Προφῆτες Μιχαῖας, Ἰωάννης, Ὁρδον, ἔκδοση Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, Ἰανουάριος 2015, σσ. 122.

Δέν δίνει «ἀνάπαισιν τοῖς κροτάφοις αὐτοῦ καὶ τοῖς βλεφάροις του νυσταγμόν» ὁ Σεβασμιώτατος στήν προσπάθειά του νά κατηκεῖ ὁρθόδοξα τό λαό τοῦ Θεοῦ καὶ νά τόν ὁδηγεῖ «εἰς νομάς σωτηρίους». Πολλοί ἔχουν διαπιστώσει, «ἴαλιτε καὶ ἐπ’ ἐσκάτων» ὅτι οἱ χριστιανοί μας παρουσιάζουν παχυλή ἄγνοια τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Κι αὐτό είναι αὐτόχρονα τραγικό. Γιατί, ἄγνοια τῶν Γραφῶν ἀποτελεῖ ἄγνοια τοῦ Χριστοῦ, κατά τόν Ἀγιο Ἱερώνυμο. Ὁμως ὁ σεβασμιώτατος Γόρτυνος δέν μένει στή διαπιστώσεις καὶ τά πορίσματα. Προχωρεῖ ἔνα βῆμα παραπέρα. Ἐχει προχωρήσει στήν σταδιακή μετάφραση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στή σειρά του «Λαϊκά ὑπομονήματα». Τό παρόν βιβλίο ἀστοχεῖται μέ τρεῖς ἀπό τούς Μικρούς Προφῆτες. Αὐτοί είναι οι Μιχαῖας, Ἰωάννης καὶ Ὁρδον. Ἀπ’ αὐτούς ὁ Μιχαῖας ἔκανε σύν τοῖς ἄλλοις μιά σημαντική προφητεία, πού ἐπαναλαμβάνεται ἀπό τόν εὐαγγελιστή Ματθαῖο καὶ ἀναφέρεται στή Βηθλεέμ σάν τόν τόπο γέννησης τοῦ Μεσσίου, πού θά κατάγεται ἀπό τή γενιά τοῦ Δαυίδ. Ἀπό τίν ἄλλην ὁ Ἰωάννης προφητεύει τίν ἐπιφοίτηση τοῦ Ἅγιου Πνεύματος κατά τήν Πεντηκοστή. Τέλος ὁ Ὁρδον ἢ Ἀρβδιον ἢ Ἀβδιον ἔχει γράψει τό μικρότερο σέ ἔκταση βιβλίο τῆς Π.Δ. πού ἀναφέρεται στήν καταστροφή τῆς Ἐδώμ διότι συνέπραξε μέ τούς Βαθύλανιους κατά τήν καταστροφή τῆς Ἱερουσαλήμ τό 586 π.Χ.

‘Ο Σεβασμιώτατος μεταφράζει στή Δημοτική τό κείμενο τῶν Ο’ κι ὅπου ὑπάρχει ἀνάγκη προβαίνει σέ ἀναλυτικά σχόλια. Τῶν βιβλίων τῶν τριῶν προφητῶν προηγεῖται κατατοπιστική εἰσαγωγή γιά τίς συνθήκες ὑπό τίς ὅποιες γράφει ὁ ἀντίστοιχος προφήτης, ἐνῶ στήν ἀρχή τοῦ κάθε βιβλίου ὑπάρχει ἢ ἀντίστοιχη ἀσπρόμαυρη εἰκόνα τοῦ προφήτη – συγγραφέα καὶ τό ἀπολυτικό του. Στό Σεβασμιώτατο ἐκφράζουμε τίς εὐχαριστίες μας κι εὐχόμαστε καλή συνέχεια.

* * *

Πέτρου Μπότση, Ἅγιος Τύχων, ὁ μαρτυρικός πατριάρχης, Ἀθήνα 2014, σσ. 178.

«Ἐμοί δέ λίαν ἐπιμήθησαν οἱ φίλοι σου ὁ Θεός, λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἄρκαι αὐτῶν» (Ψαλμ. ρλν' 17). Αὐτά τά λόγια τοῦ ψαλμωδοῦ ἔθεσε εἰς πρᾶξιν ὁ ἀκαταπόντιος Πέτρος Μπότσης, μέ ἀποτελέσμα νά μήν προφθαίνουμε νά παρακολουθοῦμε τούς καρπούς τοῦ παραγωγοῦ του καλάμου. Τομέας του οἱ σλαβικές Ἐκκλησίες καὶ οἱ Ἅγιοι πού ἔλαμψαν σ’ αὐτές. Αὐτή

τή φορά μᾶς παρουσιάζει ἔνα "Άγιο πού καιέχει περίοπτη, μᾶλλον μοναδική θέση, ἀνάμεσα στά ἑκατομμύρια τῶν νεομαρτύρων τῆς ἐν Ρωσίᾳ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, τόν πατριάρχη Μόσχας Τύχωνα. Ὁ Βίος του, ὅπως μᾶς τὸν ξετυλίγει ὁ συγγραφέας, προβάλλει ἐνώπιόν μας μιά μορφή μέ πολλά προτερήματα καὶ πλήθος χαρισμάτων. Ἡταν ἐπίσκοπος ἀπό τὰ γεννοφάσκια του. «Ἐπίσκοπο» τόν προσφωνούσαν οἱ συμμαθητές του, «Πατριάρχη» οἱ συμφοιτητές του. Δέν ἔ-
ζησε ὁ μακάριος ἕποςκαι ἀκύμαντη βιώτη. Ξεκίνησε σάν ἐπίσκοπος – ἰεραπόστολος στὴν Βό-
ρειο Ἀμερικὴ καὶ τερμάτισε τὴν πορεία του στὴν μαρτυρικὴ Ρωσία. Εἰδε τίν κατέφρευση τοῦ
τσαρικοῦ καθεστῶτος κι ἔζησε τὴν ταραγμένη περίοδο τῆς ἀνόδου τῶν μπολσεβίκων στὴν
ἔξουσία, μὲ δ, τι αὐτὸ συνεπάγεται. Ἡ ἐκλογὴ του στὸν πατριαρχικὸ θρόνο, ποὺ ἦταν κενός ἀπό
τὴν ἐποκήν τοῦ τσάρου Πέτρου Α', τὸν ἔφερε ἀντιμέτωπο μέ τὸ ἀθεϊστικὸ καθεστώς ποὺ πολε-
μοῦσε μέ ἀνείπωτα λύσσα τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἄρεοι κυβερνῶντες, προσεταιρίστη-
καν τὴ λεγόμενη «Ζῶσα Ἐκκλησία», ποὺ ἔγινε τὸ μακρὺ χέρι τοῦ σοβιετικοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ,
πού ἥθελε νά ἀλώσει τὴν Ἐκκλησία ἐκ τῶν ἔσω. Ἐν μέσῳ παγίδων πολλῶν, καταδιωκόμενος
ἀπό τὴν ἄθετη κυβέρνηση, ἦταν μονίμως στὸ στόχαστρο. Δέν τὸν ἐκτέλεσαν φοβούμενοι τὴ διε-
θνῆ κατακραυγή, ἀλλά τὸν φυλάκισαν καὶ δύο φορές ἔγινε δολοφονικὴ ἀπόπειρα ἐναντίον του.
Ὁ μαρτυρικὸς Πατριάρχης ἀπεβίωσε στὶς 25 Μαρτίου 1925. Ἀνακηρύχθηκε "Άγιος στὰ 1989.
Τὸ λείψανό του βρέθηκε ἀφθορὸ στὰ 1992. Εὔχαριστοῦμε τὸν ὄτρουρό συγγραφέα καὶ τὸν πα-
ρακαλοῦμε νά συνεχίσει τὴ φιλόθεη του ἐνασχόληση μέ τούς Ἅγιους.

* * *

Χριστόδουλου Βασιλειάδην, Διδάκτορος Θεολογίας, ὑποψήφιου Διδάκτορος Μουσικῆς,
Ἀθηναϊστες ἐπιστολές τοῦ διδασκάλου τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης Οἰκονόμου Χαραλάμπους,
Ἐκδόσεις Ἅγια Ταΐσια, Λευκωσία - Κύπρος 2015, σσ. 80.

Τὸ βιβλίο προδογίζει μέ περιεκτικό καὶ κατατοπιστικό πρόλογο ὁ Ἀρχιμ. Νεκτάριος Πάρις,
ἐπίκουρος Καθηγητής πανεπιστημίου. Ἀν μελετήσει κανείς μέ προσοχή τὸ ἀποθησαυρισμένο
ὑλικό, πού συνέλεξε μέ περιστοῦ φροντίδα ὁ συγγραφέας ἀπό τὴν ἑβδομαδιαίᾳ ἐφημερίδᾳ
«Πάρος» μεταξύ τῶν ἐτῶν 1935–46, θά διακρίνει, πίσω ἀπό τὴν ὁδύποτα τοῦ ὕφους τῶν ἐπιστο-
λογράφων τῆς κάτι πού βαθύ καὶ σημαντικό. Τὴ διαμάχη μεταξύ Ὁρθοδοξῶν ὑπερασπιστῶν τῶν
πατρικῶν παραδόσεων στὸν τομέα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ «ἐκσυγχρονιστῶν». Ἐγρα-
φε ὁ ἀσύρμος Οἰκονόμος Χαραλάμπος γιά τὴν τετραφωνία ὅτι «σκοπός της εἶναι νά τέρπη τὰς
αἰσθήσεις, ἐνῶ οἱ ἕκοι τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς εἰσέρχονται εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας, συν-
τρίβουν καὶ ἀγάπουν αὐτήν. Λόγω ὅμως τῆς ἀγνοίας πλείστοι ναοί κατήντησαν θυμέλη τοῦ
Θεάτρου καὶ μόνον τὰ μουσικά ὄργανα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἔμειναν ἐκτός». Καὶ ἀλλοῦ: «Ἄς
παύστη ἡ ξενομανία, εἰσάγουσα καὶ συνιστῶσα ἐπιπολαίώς τά ὅθνεια καὶ τά ἀλλότρια».

Ὄντως θεολογικότατα καὶ σοφά τά ἐπικειρήματα τοῦ εὐλαβοῦς ἱερέως τῆς Πάφου. Καὶ αὐτά
τὸ πρῶτο ἥμισυ τοῦ 20ου αἰώνος. Τί θά ἔλεγε ὁ ἀείμνηστος λευτῆς ἃν ἄκουγε γιά τίς φραγκο-
κορωνίες τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, ὅπου συμμετέχουν ἀλλόδοξοι, ἕγουν αἴρετικοι, ἀλλά
καὶ ἀλλόθροποι καρφίς οἱ ἄρμόδιοι νά συγκινοῦνται τὸ παράπαν; Μέσα ἀπό τίς σελίδες τοῦ ὑπό
κρίσιν πονήματος παρελαύνουν καὶ οἱ ἀντίθετες φωνές, μέ προεξάρχοντες τούς θαυμαστές τοῦ
Σακελλαρίδην, πού χρονιμοποιούσε «τὸ τοῦ πενταγράμμου Δό, Ρέ, Μί, Φά, Σόλ τῆς Εὐρωπαϊ-
κῆς». Προισενεῖ ἐντύπωση στὸν ἀναγνώστη νά παχυλὴ ἀγνοία τῶν δυτικοφρόνων ἀντιπάλων τοῦ
θαρραλέου λευτῆ, ἀλλά κι ὁ ἀπροσκημάτιστος θαυμασμός τους πρός τὸ Σακελλαρίδην. Ἐγρα-
φε στά 1939 ἔνας ἐξ αὐτῶν, τὸν ὄποιο γνώρισα εἰς τάς δυσμάς τοῦ βίου του. Ἡταν καλός ἄν-
θρωπος, ἀλλά ἐντελῶς ἀμύντος εἰς τὰ τῆς πατρώς μουσικῆς. «Ἡ προσπάθεια τοῦ ἀρχιεπισκό-
που Ἀθηνῶν δέν θά τελεσφορίσει, διότι ἵκαναί τῶν ἐν Ἀθήναις ἐκκλησιῶν ἔχουν, καὶ ἀπαί-
τησιν τοῦ κοινοῦ των, μουσικήν τοῦ Σακελλαρίδην καὶ τὴν τετράφωνον εὐρωπαϊκήν». Καὶ συνε-
χίζει μέ ἀπροκάλυπτη περιφρόνηση πρός τὴν διαχρονική ἐκκλησιαστική μας μουσική: «Σήμε-
ρον, ὅμως, πολύ φοβούμεθα ὅτι νά ἀμανοειδής μουσική οὐδεμίαν εὔχαριστον προιξενεῖ». Καὶ
πιό κάτω, στὸ ἴδιο ὕφος: «ניסי ἐκφραστικότης, νά ἀπλότης, νά σαφήνεια καὶ νά γλυκύτης τῆς Σακελ-
λαρίδειου μουσικής εἶναι πράγματα ξένα πρός τὴν ρινόφωνον καὶ ἀμανοειδή Βυζαντινήν». Τοῦ
ἀπάντωση ὁ θιασῶτης τῶν πατρικῶν παραδόσεων κληροκός, τονίζοντας μεταξύ ἄλλων: «ἐπειδή
γνωρίζεις τὴν εὐρωπαϊκήν, τί μέ τοῦτο, φρονεῖς ὅτι δικαιοῦσαι ώς πρωτοφάλητης νά μᾶλλον ώς
κανταδόρος νά τὴν εἰσάγῃς εἰς τὴν ἐλληνικήν ὄρθοδοξον ἐκκλησίαν; Ἡ ἐκκλησία δέν εἶναι

θέατρον, κύριε, είναι οίκος Θεοῦ». Θαυμάζει κανείς τό εύρος τῶν γνώσεων τοῦ ταπεινοῦ λευῖτου κι δῆτι συνέλαφε τό μήνυμα τῆς Ὁρθόδοξου παραδόσεως. Ἀπό τήν ἄλλη λυπεῖται γιά τούς πολέμιους του δυτικόφρονες. Σήμερα οἱ δυτικόφρονες ἀντιπροσωπεύονται ἀπό τούς οίκουμενιστές κι ἀπό τήν ἄλλη οἱ φραγκοχορωδίες στίς ΗΠΑ, ἄλλα καί τίνι Ἐλλάδα, καλά κρατοῦν.

Συγχαίρουμε τό συγγραφέα γιά τίνι παρουσίαστο τοῦ ἄγνωστου αὐτοῦ πρόμαχου τῆς Ὁρθοδοξίας, τοῦ φλογεροῦ Οἰκονόμου τῆς Πάφου. Πᾶς θά ἔβλεπε τίνι εἰσήγηστο σέ μελλοντική β' ἔκδοσιν νά παρουσιάσει συνοπτικά, σέ ἐπίμετρο, τή σύγκρουστο τῶν δυο αὐτῶν κόσμων: τῶν ξενολαπρῶν τῆς κακόδοξης Δύσεως καί τῶν ζηλωτῶν τῶν πατρικῶν παραδόσεων μέ τό ἀλάθιτο ὄρθδοξο αἰσθητήριο;

* * *

Χριστόδουλου Βασιλειάδη, Διδάκτορος Θεολογίας, «Ἄνω σχᾶμεν τάς καρδίας, Δεκατέσσερα κείμενα γιά τίνι Ὁρθόδοξην πνευματική ζωή, Ἐκδόσεις «Ἄγια Ταϊσία», Λευκωσία - Κύπρος 2015, σσ. 68.

Μέ τίτλο παρέμενο ἀπό τίς ἑκφωνήσεις τῆς θείας λειτουργίας ὁ συγγραφέας περιέλαβε 14 δικά του κείμενα, πού ὅμως μποροῦν κάλλιστα νά ἀποτελέσουν, μέ τίνι ποικιλία τους, μιά πνευματική ἀνθοδέσμη μέ χαρακτηριστικό ἄρωμα Ὁρθοδοξίας καί χωρίς γενικόλογες ἀναφορές σέ ἀξίες κ.τ.δ.

Τό φάσμα τῆς πνευματικῆς ζωῆς είναι εὐρύτατο μέ πολλές διακλαδώσεις πού ἔχουν, παρά ταῦτα, κοινή συνισταμένη τό παύλειο «εἴς Κύριος, μά πίστις, ἔν βάπτισμα». Μέ προϋπόθεστο τά ἀνωτέρω «οό κοπιάσας δι' αὐτό» τό πόνημα ἔχει περιλάβει στίς σελίδες του θέματα ποικίλα, πού ἄλλοτε ἀποτελοῦν μελέτες σέ θέματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μέ πρόσειρο παράδειγμα τίνι ἐνασχόληση του μέ τίς προτυπώσεις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ σ' αὐτή. Δέν παραλείπει ἐπίσης νά ἐγκύψει σέ ζητήματα πού πηγάζουν, ἐμμέσως ἡ ἀμέσως, ἀπό τίνι Καινή Διαθήκη ὅπως τό θέμα τῶν διωγμῶν, ὅπως αὐτοί περιγράφονται στίς σελίδες της. Ἡ ἰδιαίτερή του ἐνασχόληση μέ τίνι ἐκκλησιαστική μουσική τόν ἐσπραχε στή συγγραφή ἄρθρων ὅπως τό ἐπιγραφόμενο «Ὑμνολογία, ἐκκλησιαστική μουσική καί ποιμαντικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας». Ἐντρυφά σύν τοῖς ἄλλοις καί στούς βίους τῶν Ἀγίων καί παρουσιάζει τή ζωή καί τό ἔργο τοῦ Ἀγίου Ιωάννου τῆς «Κλίμακος». Στάθικα μέ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον στό κείμενό του γιά τίνι εἰρήνην. Μέ πολλή εὐχέρεια, πού φανερώνει συστηματική ἐνασχόληση μέ τό θέμα, ἀναλύεται τό ἀκανθῶδες καί πολύπλοκο αὐτό ζήτημα. Μέ παράδειγματα τόσο ἀπό τίνι Ἀγία Γραφή ὅσο κι ἀπό τίνι πατερική σοφία κάνει τό ζήτημα προστιό στόν ἀναγνώστη, χωρίς νά κουράζει μέ ἀλλεπάλληλα κατεβατά, καί χωρίς νά στοχεύει νά καταπλήξει. Κρατῶ ἀπό τά πολλά μόνο τίνι μεστήν ἀνώθεν σοφίας παράπορηστο τοῦ Ὁσίου Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου: «Ἡ εἰρήνη είναι τό πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τό ἄλλο (ταραχή, σύγχυση) προέρχεται ἀπό τό διάβολο». Συνοπτικά μέσα ἀπ' ὅλα τά ἄρθρα ἀναδύεται ἡ ἐπίμονη καί συστηματική ἔγνοια τοῦ πονίσαντος νά ἀκολουθεῖ τή διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας. Στίς μέρες μας δυστυχῶς αὐτό δέν είναι καθόλου αὐτονόπτο, ὅταν τόσοι ἄλλοι, συνεπαρμένοι ἀπό τό πνεῦμα τῆς ἐκκοσμικεύσεως συναγωνίζονται νά ἀποδομήσουν τίς εὐαγγελικές παραδόσεις, καί γκρεμίζουν συνειδήσεις μέ κενοφανεῖς καί καινοφανεῖς ἀπόψεις, πού πόρρω ἀπέχουν ἀπό τόν εὐαγγελικό λόγο. Λησμονοῦν, δῆλοι αὐτοί, ὅτι «ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἔστιν» (Ἰακ. δ' 4).

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

